Универзитет Скопје
Број 09-43/1
07.02.2024 год.
Скопје

УНИВЕРЗИТЕТ СКОПЈЕ

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН
Број 1/2024

7 февруари, 2024 година
Скопје

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

А) **ОПШТЕСТВЕНИ НАУКИ:**

- Научно-истражувачко поле 507 Политички науки, област 50700 Политички науки (основи, теорија, методологија, историја, друго) и 50818 Човекови права и слободи, еден наставник
- Научно-истражувачко поле 508 Правни науки, област: 50818 Човекови права и слободи, 50824 Деловно право и 50806 Меѓународно јавно право, еден наставник.
- Научно-истражувачко поле 503 Економски науки, област 50600 Наука за организацијата, 50603 Бизнис менаџмент и 50615 Менаџмент во администрација, еден наставник
- Научно-истражувачко поле 506 Организациони науки и управување (Менаџмент), област 50613 Односи со јавноста, 50614 деловно комуницирање и друго (50624) на универзитетот скопје во скопје
- Научно-истражувачко поле 514 Туризам и угостителство, област: 51407 Економика и организација на туризмот, 51419 Друго (Економика на туризам и угостителство), еден наставник

Б) МЕДИЦИНСКИ НАУКИ

- Научно-истражувачко поле 302 Клиничка медицина, област: 30220 Онкологија, 30112 Имунологија, еден наставник
- Научно-истражувачко поле 302 Клиничка медицина, област: 30225 Друго (Традиционална кинеска медицина), еден наставник

ИЗВЕШТАЈ НА РЕЦЕНЗИОНАТА КОМИСИЈА

ЗА ИЗБОР НА

д-р АЛЕКСАНДАР ДАШТЕВСКИ

ВО НАСТАВНО - НАУЧНО ЗВАЊЕ РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ОД НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКО ПОЛЕ 507 ПОЛИТИЧКИ НАУКИ, ОБЛАСТ 50700 ПОЛИТИЧКИ НАУКИ(ОСНОВИ, ТЕОРИЈА, ИСТОРИЈА, МЕТОДОЛОГИЈА, ДРУГО) И 70818 ЧОВЕКОВИ ПРАВА И СЛОБОДИ

д-р Јован Ананиев, редовен професор, претседател
редовен професор на Факултетот за правни науки на Универзитетот "Гоце Делчев" во Штип
д-р Жидас Даскаловски, редовен професор, член, Факултет за Безбедност УКЛО Охрид, Република Македонија

д-р Александар Спасеновски, редовен професор, член
Професор на Универзитетот„Кирил и Методиј" Скопје, Правен факултет „Јустинијан I" Скопје, Република Македонија.

	До ННС на Економски факултет на Универзитет Скопје Република Македонија

Предмет: Извештај на Рецензентска комисија која дава мислење во постапка за избор на **д-р Александар Даштевски** доцент во наставно-научно звање вонреден професор, за научно-истражувачко поле 507 Политички науки, област 50700 (основи, теорија, методологија, историја и друго) и 50818 Човекови права и слободи.

Врз основа на член 92 став 1 алинеја 2 и 14 од Статутот на Универзитетот за туризам и менаџмент, согласно член 52 став 1, алинеја 2 од Законот за високото образование (17/2011; 51/2011; 123/2012; 15/2013; 24/2013; 41/2014; 116/2014; 130/2014; 10/2015; 20/2015; 98/2015; 145/2015; 154/2015, 30/2016 и 127/2016), Наставно научниот Совет на Економскиот факултет на Универзитетот Скопје, на седницата одржана на 22.11.2023 година, донесе одлука (02-225/2 22.11.2023) за започнување постапка за избор на еден (1) наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко поле 507 Политички науки, област 50700 (основи, теорија, методологија, историја и друго) и 50818 Човекови права и слободи.
На истата седница, **именувана е и Рецензентска комисија за давање на мислење во постапката за избор** на еден наставник во наставно-научно звање вонреден професор за за научно-истражувачко поле 507 Политички науки, област 50700 (основи, теорија, методологија, историја и друго) и 50818 Човекови права и слободи, на Универзитетот Скопје во Скопје, и тоа во состав:
1. **д-р Јован Ананиев**, редовен професор, претседател на Комисијата, Декан на Факултетот за правни науки, Универзитет "Гоце Делчев" во Штип, Република Македонија

2. **д-р Жидас Даскаловски** редовен професор, член, Факултет за Безбедност УКЛО Охрид, Република Македонија
3. **д-р Александар Спасеновски**, вонреден професор професор, член, Професор на Универзитетот„Кирил и Методиј“ Скопје, Правен факултет „Јустинијан I” Скопје, Република Македонија.

Во својство на членови на Рецензентската комисија за давање мислење во постапката за избор на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко поле 507 Политички науки, област 50700 (основи, теорија, методологија, историја и друго) и 50818 Човекови права и слободи на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје, го прифативме именувањето.

Рецензентската комисија утврди:
- дека Конкурсот е објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ на 19 Октомври 2023 година и на веб страницата на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје (www.utms.edu.mk) на __. __ 20__. година;
- дека во предвидениот рок за поднесување пријава на конкурсот се пријавил еден кандидат, и тоа: д-р Александар Даштевски, вонреден професор, вработен на Универзитетот Скопје во Скопје; и
- дека со пријавата на конкурсот, кандидатот ги доставил сите потребни документи според условите на конкурсот.

Врз основа на поднесената пријава, приложената документација и поднесените трудови на кандидатот,

Рецензентската комисија ја проучи научната, наставната и стручната дејност на кандидатот, ги усогласи ставовите и го поднесува до ННС на Економскиот факултет на Универзитетот Скопје во Скопје, следниот заеднички

И З В Е Ш Т А Ј

За кандидатот д-р Александар Даштевски, вонреден професор, на Универзитетот Скопје во Скопје

Извештајот опфаќа:
1. Биографија на кандидатот,
2. Анализа и оценка на научната дејност на кандидатот,
3. Анализа и оценка на наставната дејност на кандидатот,
4. Анализа и оценка на стручната дејност на кандидатот, и
5. Заклучна оценка, мислење и предлог на Рецензентската комисија.

Во прилог на извештајот се дадени:

1. Табеларен приказ на научните трудови на кандидатот *(Прилог 1),*
2. Список на научните и стручните трудови според категории *(Прилог 2),*
3. Доказ за исполнување на условите за вреднување на трудовите во релевантни бази на податоци врз основа на критериумите за избор во наставно-научно звање – доцент и вонреден професор, пропитании во Законот за Високото образование на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија "бр. 35/2008; 103/2008; 26/2009; 83/2009; 99/2009; 115/2010; 17/2011; 51/2011; 123/2012; 15/2013; 24/2013; 41/2014; 116/2014; 130/2014; 10/2015; 20/2015; 98/2015; 145/2015; 154/2015, 30/2016 и 127/2016) *(Прилог 3),* како и
4. Примерок од анализираните начни трудови на кандидатот релевантни во постапката за избор во доцент и вонреден професор *(Прилог 4),*
5. Потврда за учество во научно-истаржувачки прект *(Прилог 5),*
6. Извештај од самоевалуација на Универзитетот *(Прилог 6),*
7. Извештај од Рецензентската комисија за избор во наставно-научно звање редовен професор во научно-истражувачко поле 507 Политички науки, област 50700 (основи, теорија, методологија, историја и друго) и 50818 Човекови права и слободи *(Прилог 7),*
8. Одлука од Сенатот за Визбор во наставно-научно звање доцент *(Прилог 8).*

1. БИОГРАФИЈА НА КАНДИДАТОТ — д-р Александар Даштевски

Кандидатот, доц. д-р Александар Даштевски е роден на 16 Декември 1962 година во Белград. Основно образование завршил во ОУ "Крсте Мисирков" во Куманово. Средно образование завршил во гимназија" Гоце Делчев" во Куманово. Дипломирал во декември 1988 година на Правниотиот факултет "Јустинијан I" правосудна насока при Универзитетот Св."Кирил и Методиј" во Скопје и се стекнал со степенот и стручен назив Дипломиран правник. Во 1992 година положил правосуден испит. Во мај 2010 година завршил постипломски студии на УАКС во Скопје на англиски јазик, од областа на Меѓународни односи и дипломатија. По одбраната на постипломскиот труд „Разлики и сличности помеѓу Меѓународното хуманитарно право и Правото на човекови права„ со просечна оценка 9.4 се стекнал со звање Магистер на науки.

Докторирал на 13.10.2013 година на Универзитетот "Евро Балкан" Институт за општествени и хуманитарни истражувања во Скопје, со одбрана на докторската дисертација на тема: "Универзализмот на човековите права версус културниот релативизам во земјите на Југоисточна Европа„ пред комисија во состав: проф. д-р Звонимир Јанкуловски, проф. д-р Весна Матијашевиќ- Покупец, проф. д-р Митко Панов,

доцент д-р Иванка Додовска и доц. д-р Јорданка Галева, под менторство на проф. д-р Звонимир Јанкуловски, со што се стекнал со звањето доктор на политички науки (PhD).

Учествувал на повеќе научни собири, конференции, семинари и советувања од областа на политичките и правни науки во земјата и странство. Одлично ги владее и активно ги користи англискиот и францускиот јазик. Поседува солидни компјутерски вештини, вклучувајќи напредно познавање и работа со Windows, Microsoft Office пакетот: Word, PowerPoint, и Exel.

Од ноември 2011 година, кандидатот, доц. д-р Александар Даштевски бил избран во звање соработник- истражувач на Универзитетот Евро Балкан, овој избор му е потврден во Јули 2012 година во областа на политичките науки на Факултетот за Југоисточна Европа, Институтот за општествени и хуманистички студии на универзитетот. Во тој период обавувал настава по предметите Студии на мултикултурализам и биополитика, Нови медиуми и комуникации и други предмети од политички науки. На 30 Januari 2014 во рок од три месеци од огласот за избор во звање е избран во научно звање Доцент на Универзитетот Евро Балкан каде што бил вработен. По изборот изведувал настава по предметите: Меѓународно право, Меѓународни човекови права, Комунистичко минато, Национализмот, демократијата во земјите на Југоисточна Европа, Компаративни политички системи. На Универзитетот Американ Колеџ Скопје во текот на 2014 година изведува настава по предметите Меѓународно право, Меѓународна безбедност, Глобализација како и Светската политика и САД. На Унивесзитетот за југоисточна Европа(Штулов) во 2015 година изведувал настава на постдипломски студии по предметите Меѓународно приватно право и Меѓународно стопанско право.

Во февруари 2016 година е е вработен на Универзитетот за туризам и менаџмент Скопје (Сега Универзитет Скопје), каде што е повторно е избран во звање доцент за група предмети од областа на политичките дисциплини на 01.06 2016 година повторно избран во наставно-научно звање доцент на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје(сега Универзитет Скопје).
Досегашната научна и истражувачка активност на кандидатот ни укажува на научен интерес насочен кон различни теми и проблематики во состав на основното научно поле на проучување. Најпрвин со магистерскиот труд, а подоцна и со докторската дисертација, кандидатот ја дефинирал својата истражувачка ориентација кон проучување на полето на политичките науки, човековите права и слободи и на полето на организациските науки и управувањето.

2. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА НАУЧНАТА ДЕЈНОСТ НА КАНДИДАТОТ

Овој дел на Изветшает содржи:
2.1. Досегашни избори на кандидатот во соработнички и наставно-научни звања,
2.2. Преглед на научната дејност и анализа на научниот придонес на кандидатот, и
2.3. Оценка на севкупната научна дејност на кандидатот.

2.1. Досегашни избори на кандидатот во соработнички и наставно-научни звања

М-р Александар Даштевски на 14.11.2011 година е избран во соработничко звање соработник-истражувач на Институтот за општествени и хуманистички науки Евро Балкан- Оддел за последипломски студии - Република Македонија (со одлука бр. 05.12-786 од 12.12.2011) (*Прилог*).

М-р Александар Даштевски на 08.07.2012 година повторно е избран во соработничко звање сорабитник истражувач на Факултетот за југоисточна европа и на Институтот за општествени и хуманистички истражувања од областа на политичките науки при Универзитет Евро Балкан (со одлука бр. 07.01/8/56 од 08.07.2012) (*Прилог*)

Д-р Александар Даштевски на 21.03. 2014 година врз основа на Рецензентскиот извештај од 04.03.2014 (Прилог) е избран во звање доцент од областа на политичките науки (со одлука бр. 16-52/9 од 21.03.2014) (*Прилог*).

Д-р Александар Даштевски на 10.06.2016 година врз основа на Рецензентскиот извештај е избран како наставник за група предмети од областа на политичките дисциплини човековите права и слободи, 50323 Политички маркетинг на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје (сега Универзитет Скопје), во наставно-научно звање доцент (со одлука бр.02-115/2 од 01.06.2016) (*Прилог*).

Д-р Александар Даштевски на 23.03.2019 година одлука бр.18-5/3 врз основа на Рецензентскиот извештај е избран како наставник од областа 50700 политички науки (основи, теорија, методологија, историја и друго) и 50710 друго, во наставно звање вореден професор.

2.2. Преглед на научната дејност и анализа на научниот придонес на кандидатот

Д-р Александар Дашевски во неговата научна и истражувачка активност, до изборот во наставно-научно звање доцент напишал докторска дисертација и објавил 4 научни трудови во меѓународни научни публикации.

Во продолжение на извештајот е даден приказ на поединечна анализа и оценка на објавените научни трудови, и тоа:

2.2.1. Докторска дисетација
2.2.2. Објавени научни трудови
2.2.3. Анализа на објавените научни трудови и научниот придонес на кандидатот
2.2.4. Учество во научни проект

2.2.1. Докторска дисертација

Докторската дисертација на тема: "Универзализмот на човековите права версус културниот реладивизам во земјите на Југоисточна Европа,, кандидатот ја одбранил на 13.10.2013 година на Универзитет Евро Балкан, Институт за општествени и хуманистички истражувања во Скопје, пред комисија во состав: доц. д-р Јорданка Галева претседател (Правен факултет Јустинијан 1 во Скопје), проф. д-р Звонимир Јанкуловски, ментор и член (Универзитет Американ Колеџ Скопје, Правен факултет), проф. д-р Митко Панов, член (Институт за национална историја Скопје), проф. д-р Весна Матијашевиќ Покупец, и член (Универзитет Евро Балкан во Скопје), и доц. д-р Иванка Додовска, член (Правен факултет јустинијан 1 во Скопје).

Со одбрана на докторската дисертација кандидатот се стекнал со академски степен доктор на политички науки (PhD).
Истражувањето потврди дека културниот опстанок, разноликостите и просперитетот не се пречка во имплементирањето на универзалните стандарди на човековите права и дека културниот релативизам го балансира процесот на глобализација, кој рапидно го еродира традиционалниот поим за сувереност, за внатрешна јурисдикција на државите и на културната автономија на народите. Канализирањето на културните разноликости на државите на ЈИЕ во градењето на нивните политики на човековите права не значи неспоредливост и исклучивост на културните вредности на овој простор – дека тие се единствени за народите и не може да бидат споредувани меѓусебно – туку, напротив, дека културните вредности се преклопувале и се надополнувале меѓу различните народи со определени специфики што мора да бидат дел од политиките на човековите права на овие држави.

Предмет на докторскава дисертација беше да ги истражи политиките на човековите права во дел од државите на Балканот (Албанија, Бугарија, Македонија, Србија и Косово) и колку овие политики го имаат акомодирано културниот релативизам при

нивното аплицирање во рамките на политичките системи. Поточно, колку овие политики се флексибилни во почитувањето и заштитата на културните разноликости и интегритет на припадниците на различни културни групи кои живеат во државите на ЈИЕ и дали тие се генератор за хомогенизирање на културите и креатор на идентитетските проблеми со кои се соочува регионот.

Низ компаративна анализа на политиките на државите Албанија, Бугарија, Македонија, Србија и Косово се согледаni разликите во политичките системи, идеологијата, историските традиции, културната разноликост и средствата и начините низ кои се имплемтираат нивните политики на човековите права.

Човековите права подигнати на ниво на универзални вредности се еднакво применливи за сите, без оглед на разликите во нивните култури и начинот како овие култури го акомодираат концептот на правата. Универзалниот карактер на правата е потврден со Виенската декалрација за правата (1993) и е наметнат како основна обврска за владите во светот во почитувањето и во промоцијата на правата. Притоа, принципот на недискриминација во уживањето на правата е промовиран во *jus cogens* норма на меѓународното право. Со тоа се исклучува можноста правата да бидат ограничени поради културните разноликости на определени групи во општеството.

Сепак, сè повеќе нараснува консензусот околу интерпретацијата на универзалноста на концептот на правата низ почитувањето на културните разноликости на народите во светот. Во таа насока е и Декларацијата за културните разноликости на УНЕСКО од 2001 година, низ која се афирмира почитувањето на културните разноликости, толеранцијата, дијалогот и соработката во услови на заемна доверба и разбирање меѓу народите како предуслов за мир и за безбедност во светот. Одбраната на културните посебности е етички императив за секој народ, нераскинливо врзан за човековото достоинство. Но, културниот релативизам во интерпретирањето на концептот на правата не смее да го легитимира насилното и недомократско владеење во државите. Напротив, треба да го засили напорот на државите взао почитување на правата на малцинските и ранливи групи во општеството.

Акомодирањето на културниот релативизам во универзалноста на концептот на човековите права е одговор и на сè пошрериот страв дека процесот на глобализација ќе ги обедини луѓето и културите во еден нов глобален, мултикултурен свет, генерирајќи тензии, конфузии и конфликти во приспособувањето и акомодирањето во тој нов вид културен плурализам.

Во воведниот дел се поснавува основа дека, иако универзализмот и културниот релативизам се во корелација и меѓусебна зависност, за односот помеѓу нив многу ретко се дискутира и очигледно малку се пишува за тоа. Поради тоа, тешко се наоѓа материјал во кој се разработува тој однос, а особено важноста на нивната меѓузависност посебно

во прифаќањето и следењето на концептот на универзализмот во почитувањето на човековите права како општоприфатен концепт. Затоа се наметнува потребата да се истражи и да се објасни овој однос, но пред си да се објаснат поимите и како доаѓа до нивното создавање, со цел да ја разбереме нивната заемност и меѓусебното влијание во следењето и имплементирањето на концептот за човековите права.

Во првиот дел „Потекло и развој на идејата за човековите права„ се зборува дека тоа се права што некој ги има само затоа што е човек. Нив ги имаат сите човечки суштества, независно од правата и должностите што поединците можат (или не можат) да ги имаат како граѓани, членови на семејствата, работници или како припадници на која било јавна или приватна организација или здружение. Тие се универзални права. Сите човечки суштества ги имаат истите човекови права подеднакво и неотуѓиво.

Човековата природа, којашто претставува извор на човековите права, се заснова врз моралното сфаќање на човековите можности. Таа укажува на она што човековите суштества можат да станат, а не она што биле историски, или што се во некоја научно определена смисла. Тие се базираат на сфаќањето за животот како достоинствен и кој по природа им одговара на човечките суштества. Доколку правата определени со теоријата на човековата природа што стои зад нив, се имплементираат и се стават во сила, тие би требало да помогнат во создавањето личност што ќе биде достојна за таков живот. Ефикасна имплементација на човековите права, на тој начин, личи на себеисполнувачко морално пророштво.

Во точка 1 е опишан предисторискиот и античкиот париод, каде што многу историски текстови содржат поим за универзализам со алтруистички упатства кон хуманизмот. Во точка 2 се зборува за периодот на инквизиција кога човековите права доживеале најголема стагнација, Кога сепак е донесена Магна карта и во тој период Тома Аквински повторно пишува за природните права. Точката три го објаснува периодот на просбетлувањето и неговиот најзначаен представник Џон Лок, кој во своето дело Два трактата за владата Природната состојба има природен закон да владее со неа, кој го обврзува секого, а умот ги учи сите кои ќе побараат од него, кој е тој закон. Бидејќи сите се еднакви и независни никој не треба да ги повредува животот, здравјето, слободата или поседите на другиот. Во точка 4 се објаснува Американската декларација за независност, која е изработена од Томас Џеферсон врз основа на англискиот Bill of Rights и претставуваат положба за кореспонденција со есенцијалните карактеристики на пазарната економија што ја создава буржоазијата. Конечно точка 5 ја обработува француската револуција. Тешките услови за живеење во тоавреме довеле до размислувањата за промени и за донесување определени документи што требало да претставуваат минимални стандарди за цивилизирано однесување, пред си на владетелите во тоа време. Сепак, политичката состојба, развојот на општеството и свеста во тоа време не го дозволувале тоа. Затоа, постепено овие документи станувалеоснова за модерниот развој на човековите права.

Во вториот дел се зборува за меѓународна заштита на човековите права. Така во точка 1 се обработува таа заштита по првата светска војна. Во точка два се зборува за заштита во рамките на Обединетите нации, а во точка 2.2 се објазнува заштитата според Повелбата на Обединетите нации. Во точка 2.3 детално се објаснува универзалната декларација на човековите права, чија правна димензија се дефинира во точката 2.4. Во точката 2.5 се образложени Пактовите за човековите права кои се на второ место по значење и имаат договорна основа, доколку земјата членка ги преземе. Во точка 2.6 се зборува за другите најважни договори за човековите права. Точка 3 ги обработува регионалните системи за заштита.

Во третиот дел се зборува за влијание на новите концепти на светската политика врз човековите права. Во таа смисла глобализацијата може да се дефинира како општествен процес во кој географските ограничувања во поглед на општествените и културните односи исчезнуваат и во кој луѓето си повеќе стануваат свесни дека ги снемува.

Во четвртиот дел се зборува за универзализмот наспроти културниот релативизам во почитувањето на човековите права. При подготвувањето на меѓународните документи за човековите права, како што се Повелбата на Обединетите нации, а особено Универзалната декларација за човековите права, се водело сметка пред си за културните и за религиозните традиции,како нивни составен дел. Без тие вредности не би била возможна нивната имплементација. Во точка еден се објаснува поимот култура поимот „култура“ во најширока смисла може да се сфати како заедничка култура на сите западни демократии, што би значело дека сите тие имаат заедничка модерна, урбана, секуларно индустријализирана цивилизација, спротивно на феудалниот, земјоделскиот и теократскиот свет на нивните предци. Во точка 2 се зборува за разликата помеѓу култура и културен релативизам. Поимот култура е непосредно поврзан со културниот релативизам кој се анализира во антропологијата. Според денешните сфаќања, таа е дисциплина која се

занимава со проучување на физичкиот, културниот, социјалниот и лингвистичкиот развој на луѓето од предисториското време до денес. Различните култури, во временски периоди, се разбирани различно од одделни народи. Нешто што е целосно прифатливо за една цивилизација, може да биденеприфатливо за друга. Точка 3 ги обработува културните разноликости. Тие имаат сериозно значење за уважувањето и почитувањето на различни култури во светот. на 2 ноември 2001 година, на 31. Сесија на Генералната конференција на УНЕСКО, во Париз е усвоена Универзалната декларација за културна разноликост. Се смета дека почитувањето на културната разноликост придонесува за достоинство на секој поединец, група или заедница. Првата и слободите не се остваруваат во вакуум, туку се вградени во поширок социјален контекст. Сите права и слободи имаат културна димензија која учествува во нивната ефектива примена. ВО точка 4 се обработува културната диминзија на човековите права и културните права. Тоа се две различни категории. Конечно во точка 5 се зборува за дебатата за универзализмот наспроти културниот релативизам. постои обврска во меѓународното

право за почитување на културните идентитети на луѓето и на нивните локални традиции и обичаи. Во секој случај, да се каже дека културните идентитети треба да се почитуваат, не значи дека на меѓународните човекови права им недостасува суштинска основа.

Во петтиот дел се зборува за југоисточна европа меѓу универзализмот и културниот релативизам. Балканот, како дел од Југоисточна Европа, отсекогаш бил место на кое се случувале судири на цивилизации, на култури, на обичаи и религии.Точка еден го објаснува влијанието на трансформацијата на политичките системи врз степенот на почитувањето на човековите права во ЈИЕ. Точка два зборува за правната рамкам на меѓународните стандарди на човековите права во ЈИЕ, додека точка 3 за влијание на културниот релативизам врз определени човекови права со културна димензија и културните права во ЈИЕ

Квалитативната анализа ги подврдува наводите во докторската дисертација, направени со интервјуа во Албанија, Бугарија, Македонија, Србија и Косово.

Во Заклучокот се содржани крајните согледувања Иако постои широка дебата за универзализмот наспроти културниот релативизам на кој од нив треба да му се посвети поголемо внимание, теоријата си повеќе е согласна дека прифаќањето на идејата за универзалноста и целите на различноста не ги доведуваат во прашање апликативноста и валидноста на нормите за човекови права.

Меѓународната заедница мора да ги третира човековите права глобално, на фер и еднаков начин, врз еднаква основа и со еднаков акцент. Значењето на националните и на регионалните посебности, и различните историски, културни и религиозни особености мора да се земат предвид, независно од политичките, економските и културните системи на државите при промовирањето на заштита на сите човекови права и основни слободи.

Она што посебно доаѓа до израз при анализа на состојбите како сериозен проблем во овие земји е произволното однесување кое доведува до дискриминација.

Произволноста постои во секој поглед како третман на едно лице или засебна група,супериорна или инфериорна спрема другите, засновани врз арбитрарни критериуми, како што се раса, боја на кожата, пол, јазик вероисповед, политичко убедување или национално и социјално потекло.

Научниот придонес на докторската дисертација „Културниот релативизам версус универзализмот на човековите права во политиките на земјите на ЈИЕ„ Универзитет „Евро- Балкан„ Скопје, се состои во тоа што односот помеѓу универзализмот на човековите права и културниот релативизам во овој труд е добро обработен и сега постои солидна литература за оваа материја за која предходно ретко се истражувало во регионот но и во светот. Истражен е и објаснет овој однос, но пред се објаснети се поимите и како доаѓа до нивното создавање, со цел да ја разбереме нивната заемност и меѓусебното влијание во следењето и имплементирањето на концептот за човековите права.

Иако постои широка дебата за универзализмот наспроти културниот релативизам на кој од нив треба да му се посвети поголемо внимание, теоријата се повеќе е согласна дека прифаќањето на идејата за универзалноста и целите на различноста не ги доведуваат во прашање апликативноста и валидноста на нормите за човекови права.
Она што не е спорно е дека меѓународните стандарди за почитување на човековите права се прифатени во земјите на југоисточна европа. Но, евидентно е дека постои посебност во нивното почитување како израз на кутурниот релативизам, кој е различен во овие земји од оној во Западна Европа. Тие историски, културни, религиозни и обичајни традиции оставиле големо влијание врз овој регион. Затоа не може да се каже дека нивото на меѓународните стандарди е исто со она во западните земји, или во кој било друг дел од светот. Истражувањето покажува дека има механизми кои можат да се употребат во регионот и пошироко за да се делува на хармонизацијата на меѓународните стандарди, во определен временски период.

2.2.2. Објавени научни трудови

2.2.2.1. Пред избор во звање доцент

Во својот професионален и научен развој, до изборот во наставно-научно звање доцент, д-р Александар Даштевски покрај докторската дисертација објавил 4 научни трудови

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци (а1)

Рецезентската комисија констатира дека во прегледот на трудови, ниту во прилогот на документацијата, кандидатот д-р Александар Даштевски не покажува дека поседува ваков вид на научни трудови.

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции (а2)

1. Александар Даштевски, FOURTH ANNUAL INTERNATIONAL CONFERENCE ON EUROPEAN INTEGRATION, EUROPE IN CRISIS: THREATS AND OPPORTUNITIES, Skopje, Macedonia 29th May 2009, UACS PAPER: EU Enlargement and Ffinancial Crisis

2. Александар Даштевски „EU Enlargement as a Precondition for European Stability", Published at Conference proceedings from the 5-th Annual International Conference on European Integration, 2010, UACS
3. Александар Даштевски „Universalism versus Cultural Relativism in the Observance of Human Rights", Published at Conrerence proceedings Promoting Human Rights Recent Developments International Scientific Conference, September 2013, MIT University

4. Александар Даштевски „Impacts of the New Concepts of the World Politics on Political systems and Cultural Identities", Published at Conference proceedings on the First International Scientific Conference of the topic "Influence of the scientific and technological development in the field of law, economy, culture, education and security in Republic of Macedonia" University Euro- Balkan, Skopje from the December 2013.

2.2.2.2. После избор во звање доцент

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци (а1)

После изборот во звање доцент, д-р Александар Даштевски
објавил научни трудови.

1. Aleksandar Dashtevski, Correlation and interdependence of universalism and cultural relativism, Published at Macedonian Political Science Forum, e- proceeding of papers, Number 5 September 2015, EBSCO Publishing.

2. Aleksandar Dashtevski, "The influence of liberal capitalism to the development of religious fundamentalism", Religion and Religious Fundamentalism in the 21-st Century, Political Thought, year 13, No 51, Konrad Adenauer Stiftung, IDSCS

3. Александар Даштевски, Потекло и развој на човековите права, Published at Macedonian Political Science Forum, e- proceeding of papers, Number 6, 18.01.2016, EBSCO Publishing

4. Aleksandar Dashtevski, Jana Ilieva, "International Framework for Dealing with Hate Speech", Journal of International Relations, Faculty of international relations, University of Economics in Bratislava, 2017 Volume XV., Issue 4, Pages 358 – 370. ISSN 1336-1562 (print), ISSN 1339-2751 (online)EBSCO

5. Jana Ilieva, Aleksandar Dashtevski, Natasha Ristovska “EU Enlargement and financial crisis” International Journal of Academic, USA Research in Business and Social Sciences, Vol. 7, No. 1 (pp. 153-163), January 2017 (EBSCO).

6. Aleksandar Dashtevski “The UN Charter as a Basis for Developement of Human Rights“ University Aleksandar Dubcek,Trencin, Slovakia, 2017

7. Aleksandar Dashtevski, Jana Ilieva, “ PROMOTING GENDER EQUALITY TROUGH EQUAL LIFE STANDARD IN EU COUNTRIES ”, For consideration by the UTMS Journal of Economics EBSCO Publishing, June 2018

8. J. Ilieva, A.Dashtevski, F. Kokotovic, "Economic sanctions in international law” For consideration by the UTMS Journal of Economics EBSCO Publishing, November 2018

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции (а2)

После изборот во звање вонреден професор, д-р Александар Даштевски објавил 7 трудови во зборници од меѓународни научни конференции.

1. Aleksandar Dashtevski, “Tradition, customs and mentality as a bases for discrimination” in the part of the SEE countries, Published at Conference proceedings on the Second International Scientific Conference of the topic “Influence of the scientific and technological development in the field of law, economy, culture, education and security in Republic of Macedonia”**:** 2014 Euro- Balkan University.

2. Aleksandar Dashtevski “Overcoming the Problems in the Area of Discrimination”, University of Tourism and Management Skopje 2015 ICON BEST, 4-th Bienal International Sciefic Congress, Skopje October 2015

3.Aleksandar Dashtevski ,,Protection of Human rights of Migrants and refugees against discriminations according to international and domestic regulation“, UTMS, November 2016, ICON BEST

4. Aleksandar Dashtevski "Different Approaches to Respecting Human Rights", Conference
POLITICAL SCIENCE FORUM VOL.7 No.1. Alexander Dupcek, University of Trencin, Slovakia 2018

5. K.Petkovski, A Dashtevski, J. Dukoski, Facilitated Leadership in Security Services as a Factor for More Efficient Management with Crisis Situation, The 6-th Biennial International Scientific Congress, Icon Best 2018

6. A. Dashtevski, G. Grncharovski, "Ethics, Morality and Human Rights" The 6-th Biennial International Scientific Congress, Icon Best 2018

7. A. Dashtevski, G. Grncharovski, "Tackling Multiculturalism or Strenghtening Subcultures- The Macedonian Case" 16-th International Conference on Social Sciences, November 2018, Paris, Index Copernicus, DOI (Base of Thomson Roiters) etc.

2.2.3. Анализа на објавените научни трудови и научниот придонес на кандидатот

Објавените научни трудови, Рецензентската комисија темелно ги проучила и оценила и ги смета за валидни во постапката за избор на кандидатот д-р Александар Даштевски во наставно-научно звање доцент.

2.2.3.1. Пред избор во звање доцент

Рецензентската комисија после прегледот на сите трудови на кандидатот, за приказ и оценка од посебно значење за научниот придонес во областа и предметот во кој кандидатот се избира, посебно земајќи го во предвид меѓународниот карактер, ги издвои следните трудови:

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци

Рецезентската комисија не може да изврши анализа и оценка на научните трудови на кандидатот бидејќи во прегледот на трудови, ниту во прилогот на документацијата, кандидатот д-р Александар Даштевски покажува дека поседува ваков вид на научни трудови.

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции (а2)

1. Aleksandar Dashtevski, Correlation and interdependence of universalism and cultural relativism, Published at Macedonian Political Science Forum, e- proceeding of papers, Number 5 September 2015, EBSCO Publishing.

- *Достапност на трудот:* http://mfpskopje.wix.com/ e-zbornik , EBSCO Publishing ISSN 1857-9167
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* EBSCO
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Македонски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1857-9167
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 1 автор)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација*

Опис на трудот

Со овој труд авторот објаснува дека меѓузависноста помеѓу универзализнот на човековите права и културниот релативизам е нераскинлива и без неа не може соодветно да се примени концептот на почитување на правата. Специфичностите кои ги има секоја земја членка на Обединетие Нации мора да се земат во предвид и да се имплементираат не само во легислативата, туку и во спроведувањето на таа легислатива во пракса. Доколку не се земе во предвид културниот релативизам, може да изостанат резултати во концептот на почитување на правата. Но, имплементирањето на културните разлики, во секоја земја или регион не би требало да представува проблем за државите, а секако и за меѓународните организации. Поради тоа резултатите на овој концепт ќе бидат многу подобри ако секогаш се зема во предвид меѓузависноста помеѓу универзализмот на човекови права и културниот релатицвизам

Научен придонес на трудом

Научен придонес на трудот претставува потенцирањето на улогата и значењето на меѓузависноста на универзализмот и културниот релативизам во почитувањето на човековите права. Со трудот сака да се истакне дека ова прашање често се запоставува иако е од големо значање за концептот на човековите права, како водечки во светскиот поредок, посебно во некои области од светот кои имаат специфична култура, која ако не се земе во предвид тој концепт не би бил успешен

Личен научен придонес на авторот

Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 100 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на човековите права, со што се

дава придонес во една специфична карактеристика за развој на овој концепт, особено во регионот на балканот, каде доминира специфична култура, која се разликува од другите подрачја во Европа иако се смета дека во овој регион тие се движат во добра насока.
Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

2. Aleksandar Dashtevski, "The influence of liberal capitalism to the development of religious fundamentalism", Religion and Religious Fundamentalism in the 21-st Century, Political Thought, year 13, No 51, Konrad Adenauer Stiftung, IDSCS

- *Достапност на трудот:* http://www.kas.de/macedonia
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1.1 a.a.
- *Објавен во:* Political Thought, Konrad Adenauer, год.13 бр.51 УДК 32
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Македонски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISBN 978-608-65402-3-4
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 1 автор)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:*

Опис на трудот

Во рамките на овој труд авторот се обидува да не приближи то сознанијата како доаѓа до религиозниот фундаментализам. На тој начин ќе може да се дојде до сознанија за фундаментализмот воопшто, кој авторот го поврзува со исламскиот фундаментализам. Тој зема замав кон крајот на педесетите години, кога на средниот исток се појавуваат Нации- држави кои се секуларни. Од движење кое почнало како борба за докажување на хуманизмот во муслиманската историја, тоа се претвора во тероризам од огромни размери, со огромен број на жртви , пред се кај цивилното население. Ваквиот радикализам често е поврзани со национализам, но и со економската економската криза, која предизвикува невработеноет на младото работоспособно население, од кое се регрутира сила за предизвикување на конфликти. Во последно време, за тоа придонесуваат демографската рамнотеже и демографската експанзија, кои наместо да ги стабилизираат уште повеќе ги потикнуваат конфликтите.

Научен придонес на трудот

Научен придонес на трудот претставува нагласување на основата врз која се заснова исламскиот фундаментализам пред се, но и тоа дека фундаментализмот во било која форма представува потенцијална сериозна опасност. Насилствата предизвикани од оваа

модерна форма на тероризам сеуште постојат и мора да се најде начин како да престанат варварските постапки, кои представуваат срам за степенот на цивилизацијата на светот денес. Авторот предлага решение за сузбивање на фундаментализмот со намалување на притисокот од страна на западниот свет за принудно прифаќање на вредностите на либералниот капитализам со целосно почитување на културните и религиозните вредности на сите општества.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 100 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на предметот на компаративна анализа која представува теоретска основа за одредена материја, во кое истражување се дава идеја за изнаоѓање на решение на проблемот, на кое секако ќе треба да продолжи да се работи.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

3. Александар Даштевски, Потекло и развој на човековите права, Published at Macedonian Political Science Forum, e- proceeding of papers, Number 6, 18.01.2016, EBSCO Publishing

- Достапност на трудот: http://mfpskopje.wix.com/ e-zbornik , EBSCO Publishing ISSN 1857-9167
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,9 а.а.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Македонски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 1 автор)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:*

Опис на трудот

Во рамките на овој труд авторот прави обид да докаже дека човековите права се поврзани со идеите на хуманизмот од предисторијата до денес. Од ведските списи во Индија преку Вавилон и Стара Грција, доминирале слични идеи за хуманото однесување на луѓето, едни спрема другите. Тоа продолжува и во религиските списи. Во стариот и новиот завет но и во куранот и другите светски религии. Подоцна истите идеи се употребуваат во револуциите за ослободување од тиранијата. Прв пат се направила збирка за почитување на правата во 1215 година во Англија, која иако не направила значително влијание во тоа време, послужила како водилка за сите други кодификација на правата на човекот, од Англиската збирка “The Bill of Rights,” која била пример за Американската декларација за независност па до Француската револуција. Иако овие

кодекси дале значителен придонес за човештвото, сепак продолжил апсолутизмот и национализмот кои ги предизвикале Првата и Втората светска војна, со огромен број на човечки жртви. Со оглед дека тоа морало да запре и дека не одговара на степенот на цивилизација на светот, дотогашните искуства придонеле за една нова збирка во која се користени сите дотогашни искуства а тоа е Универзалната декларација за човековите права, донесена од ООН на 10 Декември 1948 година , која до ден денес е основен документ за почитување на човековите права и фундаментални слободи.

Научен придонес на трудот

Научен придонес на трудот претставува нагласување на основата на која се заснова основниот документ на човековите права, на кој се заснова денешниот светски поредок. Покрај тоа, почитувањето на овие права, без оглед на тоа дали се кодифицирани или не води кон едно хармонизирано општество, каде што нема да има потреба од никакви интервенции, доколку сите луѓе ги прифатат меѓународните стандарди, како вообичаена навика.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 100 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на предметот на историска анализа која представува теоретска основа за одредена материја која не е доволно проучувана, а е од исклучителна важност за оваа област.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

2.2.2.3. После избор во звање вонреден професор

а) **Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци (а1)**

После изборот во звање вонреден професор, д-р Александар Даштевски објавил научни трудови.

Трудови - in extensor

1. Slamkov Gjorgji, Dashtevski Aleksandar. Achievements and challenges of probation agencies in Southheast Europe. International Journal of Science and Art-IDEA, 2021, Vol.5 (10): 67-78.
2. Dashtevski Aleksandar, Dukovski Jane, Grncharovski Gorjan. Facilitative leadership in security services-factor for more efficient management in crisis situations. 2019., UTMS Journal of Economics 10(2):275-285.
3. Даштевски Александар, Христов Ристо, Христов, Борко. Насилство врз децата во користење на социјалните мрежи. International Journal of Science and Art-IDEA, 2023, Vol.7 (13): 165-176.
4. Христов Ристо, Даштевски Александар, Сефадиноски Анис. Вештачка интелигенција и право. International Journal of Science and Art-IDEA, 2023, Vol.7 (13): 177-188.
5. Христов Ристо, Даштевски Александар, Илиева Јана, Христов Борко. Идентификација на ракописен потпис. International Journal of Science and Art-IDEA, 2023, Vol.7 (14). ISSN:2545-4552 (print) ; ISSN: 2545-4560 (online)
6. Dashtevski Aleksandar. The Influence of Political System Transformations on the Respect for Human Rights in Some Countries of SEE. Political Science E-journal, Vol.IX, 2023.

b) Опис на трудовите после избор во звање вонреден професор

1. Slamkov Gjorgji, Dashtevski Aleksandar. Achievements and challenges of probation agencies in Southheast Europe. International Journal of Science and Art-IDEA, 2021, Vol.5 (10): 67-78. Централна тема на трудот е степенот на развиеност на пробациските служби во земјите од

Југоисточна Европа. Имено, со презентирање на статистички податоци, авторот создава слика за работењето на условната казна услуги во секоја од споменатите земји. Во продолжение, краток опис на институционалните и нормативните се обезбедува развој за секој.

Потребата од следни чекори е нагласена бидејќи според одредени показатели овие земји го имаат екстремни вредности (највисоки и најниски). Ова укажува на фактот дека материјата сè уште се развива и го бара своето оптимално место. Во основа, создавањето и развојот на пробациската служба е процес кој трае долго. Во бр доколку се донесе избрзана одлука или копирање на правни норми од друга земја. Авторот го нагласува фактот дека во македонскиот казнен систем алтернативни санкции и мерки, како еден вид санкции, беа воведени во 2004 година, законот за условна осуда беше донесен во 2015 година, додека првите случаи на пробациската служба биле во 2018/2019 година. Со овие податоци, авторот укажува на важноста на факторот - навременоста во спроведувањето на реформите, како суштински услов за успех на напорите за спроведување алтернативна казнена политика во земјите од Југоисточна Европа.

Авторите нагласуваат дека пробационите служби треба да имаат повисок степен на независност, одржливи буџет, и објективно избрани квалитетни кадри.

Авторите забележуваат дека, во споредба со земјите од Западна Европа, процесот на создавање и функционирањето на пробациските служби во земјите од Југоисточна Европа е многу бавно, што има влијание врз борбата против криминалот и севкупната казнена политика. Централна тема на трудот е степенот на развиеност на пробациските служби во земјите од Југоисточна Европа. Имено, со презентирање на статистички податоци, авторот создава слика за работењето на условната казна услуги во секоја од споменатите земји. Во продолжение, краток опис на институционалните и нормативните се обезбедува развој за секој. Потребата од следни чекори е нагласена бидејќи според одредени показатели овие земји го имаат екстремни вредности (највисоки и најниски). Ова укажува на фактот дека материјата сè уште се развива и го бара своето оптимално место.

Во основа, создавањето и развојот на пробациската служба е процес кој трае долго. Во бр

доколку се донесе избрзана одлука или копирање на правни норми од друга земја.

Авторите го нагласуваат фактот дека во македонскиот казнен систем алтернативни санкции и мерки, како еден вид санкции, беа воведени во 2004 година, законот за условна осуда беше донесен во 2015 година, додека првите случаи на пробациската служба биле во 2018/2019 година. Со овие податоци, авторот укажува на важноста на факторот -

навременоста во спроведувањето на реформите, како суштински услов за успех на напорите за спроведување алтернативна казнена политика во земјите од Југоисточна Европа.

Авторите нагласуваааат дека пробационите служби треба да имаат повисок степен на независност, одржлив буџет, и објективно избрани квалитетни кадри.

Автороте забележуваат дека, во споредба со земјите од Западна Европа, процесот на создавање и функционирањето на пробациските служби во земјите од Југоисточна Европа е многу бавно, што има влијание врз борбата против криминалот и севкупната казнена политика

Dashtevski Aleksandar, Dukovski Jane, Grncharovski Gorjan. Facilitative leadership in security services-factor for more efficient management in crisis situations. 2019., UTMS Journal of Economics 10(2):275-285.

Голем предизвик во изминатите неколку децении за сите општества станаа безбедносни и безбедносни прашања. Секое општество работи на развој на своите безбедносни системи за да го подигне нивото на безбедност во земјата и да гарантира основна заштита на своите граѓани. Тоа подразбира безбедност на уставното и правниот поредок, одржливоста на економскиот систем, културниот и цивилизацискиот вредности и така натаму.

Како што споменавме претходно во овој труд, на почетокот на 21 век, постоеле многу настани кои директно се планирани за нарушување на глобалната безбедност и доведоа до

големи материјални загуби и жртви. Ниту една држава не е имуна на разни закани кои загрозуваат основните општествени вредности. Тука можеме да ги додадеме и климатските промени кои се случуваат на глобално ниво како знаеме, светот се соочува со одредени природни катастрофи кои исто така директно се рефлектираат на а социјална вредност на дневна основа. Во такви околности, способноста на безбедносните системи да одговорот на новите безбедносни предизвици стана приоритет за секоја држава.

Македонските безбедносни служби таму се формални и неформални лидери. Особено, а

помладите полицајци и вработени силно се идентификуваат со нивните повеќе искусни и постари колеги, кои се убедени дека се вистински професионалци, храбри, чесни и посветени на својата работа. Неопходно е дополнително да се поттикне на постоењето на двата типа на лидери без разлика дали нивната моќ доаѓа од функција или влијание што го имаат врз вработените.

Сепак, раководството треба да претрпи многу промени, кои првенствено ќе го олеснат работата на службата. Во повеќето западноевропски земји има бројни обуки курсеви и семинари за обука насочени кон промена на пристапите кон работата и начинот на размислување меѓу менаџерите што ќе ги освести за потребата од нивно понатамошно

професионална обука. Би било добро да се искористи странското искуство во обука за лидерство, но мислам дека секоја земја треба да се стреми да изгради своја препознатлив систем кој лесно ќе се примени, бидејќи секоја земја има свои особини кои се манифестираат само во таа земја. Нашата република треба да посвети повеќе внимание на

развој на програми за обука на припадниците на безбедносните служби и се потпираат на

нивните сопствени капацитети.

3,Даштевски Александар, Христов Ристо, Христов, Борко. Насилство врз децата во користење на социјалните мрежи. International Journal of Science and Art-IDEA, 2023, Vol.7 (13): 165-176.

Зголемениот развој на технологијата доведува до промени во начинот на живот на денешните деца, а слободното време тие се почесто го поминуваат на интернет и разни веб-страници. Интернетот со помош на социјалните мрежи им нуди на децата многу можности за комуникација и интеракции со другите, но сето тоа со мала можност за контрола. Заедно со многуте предности што ги нуди Интернетот, има и некои недостатоци. Со развојот на технологијата, се појавува нова форма на насилство од врсници таканаречено сајбер малтретирање или врсничко електронско насилство, кое станува се почест проблем со кој се соочуваат децата, родителите и наставниците. Трудот го анализира концептот на врсничко насилство, неговите форми и улогите што ги играат учесниците во кругот на врсничко насилство. Понатаму, се анализираат опасностите од Интернетот и опасните места на Интернет кои им се закануваат на децата, а се нудат и совети за заштита на децата на Интернет. Го анализира концептот на врсничко електронско насилство како негови форми, последици и улоги кои децата ги играат во кругот на врсничко електронско насилство.

Може да се заклучи дека најважниот момент за спречување на насилството кај децата е препознавањето на сите случаи на насилството кој децата преку социјалните мрежи, пред се

преку превенцијата. Превентивните програми треба да го спречат или намалат насилството. Целта на ваквите програми е главно да се зголеми свеста за прашањето на насилството. За да се постигне успех во превенциите, програмите треба да се почитуваат и постојано да се авалуират. Следниот чекор е пријавувањето на сите информации што се добиени од децата веднаш да се пријават во надлежните институции. Доколку превенцијата не помогнала, пријавувањето може да има позначајна улога во спречување на насилството кон децата на социјалните мрежи. Секако не треба да се заборави дека за да реагираат институциите правовремено и ефикасно потребно е да се врши перманентна измена на прописите на она што го бара моменталната состојба. Па така Конвенцијата за заштита на децата и Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на деца од сексуална експлоатација и сексуална злоупотреба, кои треба да се имплементираат и во домашното право со посебни закони, но и во Кривичниот законик.

4.Христов Ристо, Даштевски Александар, Сефадиноски Анис. Вештачка интелигенција и право. International Journal of Science and Art-IDEA, 2023, Vol.7 (13): 177-188.

Развојот на технологијата за вештачка интелигенција сè повеќе навлегува во сите пори од човековите активности. Тој продор не ги заобиколи ни правото, правните науки и правната професија, па не може да биде игнориран и од правните практичари. Моментално тоа влијание е особено силно во правното образование и ќе ја одреди иднината на обуката за таленти и на професионалниот развој. Затоа, овој труд најпрвин ја чешла моменталната состојба на развојот и примената на вештачката интелигенција, при што се обидува да го утврди влијанието врз правната професија од макроскопски и микрокосмички аспект преку примената и развојниот тренд на технологијата за вештачка интелигенција дома и во странство. Потоа го анализира прашања за вештачка интелигенција и законот. Поконкретно ги објаснува денешните и идните примени на вештачка интелигенција во правните практики и во правната администрација, односот на вештачката интелигенција и корисниците на законот, како и современите прашања во вештачката интелигенција и правото. Целта на овој напис беше да обезбеди реален, демистифициран поглед на вештачката интелигенција и правото. Како што сега стои, вештачката интелигенција не е ниту магија, ниту е интелигентна во човечко-когнитивна смисла на зборот. Наместо тоа, денешната технологија за вештачка интелигенција е способна да произведе интелигентни резултати без интелигенција преку искористување на обрасци, правила и хеуристички пракси кои ѝ дозволуваат да донесува корисни одлуки во одредени, тесни контексти.

5.Христов Ристо, Даштевски Александар, Илиева Јана, Христов Борко. Идентификација на ракописен потпис. International Journal of Science and Art-IDEA, 2023, Vol.7 (14). ISSN:2545-4552 (print) ; ISSN: 2545-4560 (online)

Ракописниот потпис секојдневно се користи во различни апликации. Проблемот настанува кога некој решава да го имитира нашиот потпис и да ни го украде идентитетот. Затоа, постои потреба

од адекватни заштита на потписите и потреба од системи кои можат, со голем степен на сигурност, да идентификуваат кој е потписник.
Овој труд предлага еден нов метод на идентификација на ракописен потпис. Постојат два вида на идентификација на ракописен потпис: Препознавање на потпис на непозната личност напишан на хартија во насока на откривање на таа личност (автентификација) и идентификација на личност која се претставува преку потпишување со дигитално пенкало на дигитална табла.
Во првиот вид се користи посебна метода за препознавање на дводимензионални непознати примероци, преставувајќи го непознатиот примерок графички во битмапирана екранска слика на пикселите од екранот, преку низи од 1 и 0. Споредувајќи ги низите го препознаваат непознатиот примерок, односно непознатиот потпис.
Вториот вид се користи препознавање на дводимензионални примероци во комбинација со користење на графови, односноосновни концепти на теоријата на графови.Тоа е динамичка метода која користи временскиот дијаграм на различните точки од ракописот

Dashtevski Aleksandar. The Influence of Political System Transformations on the Respect for Human Rights in Some Countries of SEE. Political Science E-journal, Vol.IX, 2023.

Балканот, како дел од Југоисточна Европа, отсекогаш бил место на судири на се случија цивилизации, култури, обичаи и религии. Нејзината стратешка позиција има направи да игра водечка улога во светот низ историјата, но аспирациите на освојувачите и борбата за територии доведоа до тоа да заостане во развојот.

По падот на Рим, Византија стана центар на цивилизираното европско општество за неколку векови. Пред османлиското освојување, средновековните општества на Балканот а достигна, а можеби дури и ја надмина софистицираноста на западноевропската општества. Западниот дел на Европа се сметаше за област на варварство и суровост. Нејзиното потчинување на Западот започнува по падот на Константинопол.

Во последните дваесет години и покрај заостанатоста во однос на западноевропските земји, Балканот, како дел од Југоисточна Европа, е вклучен во систем на современите трендови и се движи кон изедначување на нивото на развој со други земји во Европа.

Во однос на почитувањето на човековите права, генерално може да се каже дека Југоисточна Европа е регион каде се прифатени основните стандарди за човекови права, за разлика од неколку Други региони во светот каде што концептот за почитување на човековите права е отфрлен.

Токму затоа земјите од Југоисточна Европа се интересни за истражување во оваа област. Иако меѓународните стандарди за почитување на човековите права се прифатени, има специфичности во нивното спроведување. Историски, културни, религиозни и обичајните традиции имале значително влијание врз овој регион. Затоа, тоа не може да се каже дека нивото на меѓународните стандарди е исто како она на западот земји или кој било друг дел од светот. Културниот релативизам носи одредени карактеристики во овој регион и ја модифицира примената на овој концепт.

И покрај сличностите во историската позадина и мултиетничкиот, мултиконфесионални и мултикултурни земји, спецификите на различни општествени, политички, а економскиот развој доведуваат до измена на нивото на меѓународните стандарди, што е карактеристично не само за регионот како целина туку и за секоја поединечна земја.

Демократската трансформација на политичките системи на Балканот мора да помине низ сложен процес на акултурација, чиј исход зависи

за компатибилноста на наследената култура и основната општествена и политичка концепт за демократизирање на општеството, со функционални потреби на современите економски

функционирањето и политичкото владеење.

Во овој процес на транзиција на општествата во Југоисточна Европа, како и веќе споменати, од авторитарни до демократски, фундаментални реформи на политичките системи во нив и промена на политичката култура на елитите и неопходни се граѓани во согласност со демократските принципи.

Од особено значење е овие земји да го насочат своето внимание на нивните сопствени општествено-политички и економски реформи и развој и за членството во евроатлантските асоцијации како наднационални форми на функционира за да служи како репер за имплементација на стандарди во развиени земји, во нивните национални општествено-политички и економски системи.

2.3. Оценка на севкупната научна дејност

Научниот придонес и објавените научни трудови на кандидатот ја потврдуваат нејзината повеќегодишна активна научна дејност, и ја афирмираат Проф.д-р Александар Даштевски како признат научник.

Научниот и истражувачкиот опус на кандидатот, Проф д-р Александар Даштевски, опфаќа 20 научни трудови, од кои 8 се во категорија а1, со оглед на тоа што се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци, а освен тоа, објавила и 12 трудови од категорија а2, со оглед на тоа што се објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции.

Анализираните научни трудови на кандидатот посветени се на научни истражувања и изучување на проблематики од подрачјето на економските науки, област применета економија, економика на претпријатија и друго.

Кандидатот во својата научно-истражувачка работа покажала способност за критичко размислување и интерпретација на научни сознанија од други автори, способност за

примена на научни методи, интерпретација, споредување на теоретски сознанија, изведување на сопствени валидни заклучоци, како и надградување или продлабочување на постојните сознанија со што со своите трудови дава значаен научен придонес во областа на политичките науки, човекови права и слободи и друго, за која се предлага во наставно-научно звање редовен професор. Д-р Александар Даштевски успешно ги користи современите научно-истражувачки методи и ги прилагодува на предметот на истражување. Врз основа на досегашните светски и домашни научни достигнувања, правилно го нагласува нивниот научен придонес, ги прилагодува и ги надградува со свои истражувачки научни сознанија и на тој начин значително придонесува за теоретските знаења од областа на политичките науки, човековите права и слободи и друго.

Д-р Александар Даштевски поседува систематски и аналитички пристап кон проблемот на истражувањето, доследно ја применува научно-истражувачката методологија и се обидува да го презентира специфичното подрачје на проблематика кое го изучува на научно соодветен начин, користејќи релеванти домашни и странски библиографиски извори.

Анализирајќи и оценувајќи ја научно-истражувачката дејност на кандидатот, може да се заклучи дека д-р Александар Даштевски е квалификуван со соодветни научни методи квалитетно да обработува актуелни теми од областа на политичките науки, човековите праваи слободи и друго. Кандидатот континуирано ја следи современата домашна и странска научна и стручна литература од доменот на научната проблематика која ја истражува. Во своите трудови покажува дека добро ги владее методите на научни истражувања, дека ја владее материјата од научното подрачје кое го истражува, дека критички интерпретира научни сознанија на други автори, како и дека на соодветен научно-истражувачки начин, не само што ги проширува и продлабочува постојните сознанија, туку и дава нов придонес во научното подрачје за кое се избира.

Во вкупната оценка на научната дејност на кандидатот, се потенцира следното:

– Кандидатот е ***14 години активен во научно-истражувачката работа****;*
– Изработил и одбранил докторска дисертација;
– Објавил вкупно 8 ***научни трудови од категорија а1*** — во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци, реферирани за подрачјето на општествените науки (**EBSCO** – 8 трудови);
– Во зборници на трудови ***категорија на трудови а2,*** објавил вкупно ***12 трудови***;
– Научни трудови објавува на англиски јазик (12), и на македонски јазик (8);

– Сите вреднувани и анализирани трудови се објавени во рамките на научното подрачје на општествени науки и научното поле на политички науки. Активно учествувал на вкупно ***10 меѓународно научни конференции*** *(3 одржани во странство и 7 одржани во земјата)*, со што покажал дека се вклучува во актуелни научни дебати од научното подрачје со кое се занимава, резултатите од сопствените концептуални и емпириски истражувања ги презентира и за нив критички дискутира со научни и други учесници на научни конференции, и придонесува во обликување на критички ставови, предлози и препораки за унапредување на политичките науки особено во доменот на човековите права и општествена одговорност

Разгледувајќи и оценувајќи ги објавените научни трудови, Рецензентската комисија заклучува дека резултатите од научната дејност на Проф. д-р Александар Даштевски по својот опсег, квлитет и научен придонес, значајно ги збогатуваат општествените и политичките науки наука, а особено областа на општествената одговотност, човековите права и друго. Исто така, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот, Проф. д-р Александар Даштевски, е активен истражувач и со својата научна работа значајно ги унапредил научните сознанија во научното подрачје за кое бара избор во наставно-научно звање, како и дека неговите научни трудови и научен придонес го афирмираат како научник во подрачјето на општествените науки, полето на политичките науки, област менаџмент на човечки ресурси, човекови права и слободи и друго.

Оценувајќи ја научната дејност на кандидатот, очигледно е дека кандидатот ги задоволува потребните критериуми. Според тоа, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот Проф. д-р Александар Даштевски во целост е квалификуван за избор во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје *Општествени науки*, научно-истражувачко поле во согласност со условите дефинирани во Член 125 Став 3 од Законот за Високото образование на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008; 103/2008; 26/2009; 83/2009; 99/2009; 115/2010; 17/2011; 51/2011; 123/2012; 15/2013; 24/2013; 41/2014; 116/2014; 130/2014; 10/2015; 20/2015; 98/2015; 145/2015; 154/2015; 30/2016 и 127/2016).

3. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА НАСТАВНАТА ДЕЈНОСТ НА КАНДИДАТОТ

3.1. Наставна дејност

1. М-р Александар Даштевски на 14.11.2011 година е избран во соработничко звање соработник-истражувач на Институтот за општествени и хуманистички науки Евро

Балкан- Оддел за последипломски студии - Република Македонија (со одлука бр. 05.12-786 од 12.12.2011) (*Прилог*).

2. М-р Александар Даштевски на 08.07.2012 година повторно е избран во соработничко звање сорабитник истражувач на Факултетот за југоисточна европа и на Институтот за општествени и хуманистички истражувања од областа на политичките науки при Универзитет Евро Балкан (со одлука бр. 07.01/8/56 од 08.07.2012) (*Прилог*)
3. Д-р Александар Даштевски на 21.03. 2014 година врз основа на Рецензентскиот извештај од 04.03.2014 (Прилог) е избран во звање доцент од областа на политичките науки (со одлука бр. 16-52/9 од 21.03.2014) (*Прилог*).

4. Д-р Александар Даштевски на 10.06.2016 година врз основа на Рецензентскиот извештај е избран како наставник за група предмети од областа на политичките дисциплини човековите права и слободи, 50323 Политички маркетинг на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје (сега Универзитет Скопје), во наставно-научно звање доцент (со одлука бр.02-115/2 од 01.06.2016) (*Прилог*).

5. Д-р Александар Даштевски на 23.03.2019 година одлука бр.18-5/3 врз основа на Рецензентскиот извештај е избран како наставник од областа 50700 политички науки (основи, теорија, методологија, историја и друго) и 50710 друго, во наставно звање вореден професор.

а) Поглавја во книги (а2)

1. д-р Александар Даштевски. 2023. Правна Имформатика. Скопје:

Книгата е каталошки евидентирана: Print ISBN 978-608-67076-1-3

- *Книгата го опфаќа научното подрачје на* општествени науки, поле право и поле информатички науки
- *Јазик на кој е напишана книгата:* Македонски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 33% (8 а.а.)

Опис на трудот

Книгата е објавена на македонски јазик, на вкупно 335 страни. Текстот има скромна цел да се обиде да ги воведе студентите во основите на информационите технологии, нивната примена и злоупотреба, правните апсекти на примената и злоупотребата, односно нивната примена во правната теорија и практика. Негова повисока цел е да ги предизвика студентите да направат и чекор напред, бидејќи тие еден ден ќе станат

правници кои ќе мораат да ги користат услугите на информатичко - комуникациските технологии, а со тоа ќе се сретнат и со електронскиот криминал. Во својата пракса ќе учествуваат во креирање на правната регулатива, бранат жртвите, обвинуваат криминалците или и самите бидат жртви.

Текстот е поделен на шест глави (Воведен дел, Кратка историја на информациските технологии, Компјутерски системи, Социјални мрежи, Информациски систем (ИС), Приватност во виртуелниот свет и Литература).

Глава 2 ја опишува кратката историја на информационите технологии, односно го опишува нивниот развој почнувајки од првото познао помагало за извршување на основните аритметички операции наречено АВАК па се до најновите достигнувања роботите кои можат да гледаат, зборуваат, работат, разбираат различни јазици и имаат интелигенција.

Во глава 3 даден е опис на компјутерскиот систем на неговите две основни структурни сегменти: машинската и софтверската поддршка, нивната структура, начинот на функционирање и примена.

4 Во глава четири детално се разработени основните поими за социјалните мрежи, опишани се најпознатите и најкористените социјални мрежи. Посебно внимание е посветено на одговорност и неодговорност на учесниците во социјалните мрежи (поединците, ооштествените, правните и други субјекти). Текстот завршува со осврт на користењето на социјалните мрежи во Република Северна Македонија.

Во глава 5 обработен е информацискиот систем. Анализата почнува со Општествено-информациски систем (ОИС), правни аспекти на неговата заштита, што е тоа компјутерски криминал, неговиот развој и неговите основни карактеристики, како неговата феноменологија, етиологија, претпоставки за ефикасна заштита на информациските системи. Главата завршува со презентација на вештачка интелигенција и нејзината примена во правото, односно со презентација на дигиталната форензика, нејзините карактеристики, процеси од апсект на правната практика. Во глава 6 е обработена приватност во виртуелниот свет, нејзиното потекло, концепти и нејзините правни аспекти. Во глава седум наведена е литературата која е користена (од неа се цитирани одредени пасуси) и препорачаната литература во колку корисникот сака да ги прошири своите знаења. Содржината лесно се следи. Можат да ја разберат и оние кои се почетници, но и оние кои имаат напредни знаења од областа на информатиката и правото. Во таа насока главите се крупирани во две групи. Главите 2 и 3 се обработени основните поими од информатичко – комуникациски технологии. Тие се наменети за студентите од правни науки, безбедност, форензика, криминалистика и детективи, односно политички науки. Претпоставка е дека овие основни поими се познати на студентите од информатичко - комуникациски науки.

3.2. Оценка од самоевалуација

Во 2016 година на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје била спроведена самоевалуација на наставниот кадар. Во анкетните прашалници пополнети од страна на студентите на Универзитетот за туризам и менаџмент евалуацијата на наставниот кадар се врши со оценки од 1–5.

Според анализата на резултатите, Проф. д-р Александар Даштевски бил позитивно оценет од самоевалуацијата по сите предмети по кои изведувала наставата со вкупна просеяна оценка од 4,22. По предметот Претприемаштво и мал бизнис од студентите на Факултетот за менаџмент на човечки ресурси е оценета со 4,23, а од студентите на Економскиот факултет со 4,58. По предметот Стратегиски менаџмент од студентите на Факултетот за менаџмент на човечки ресурси е оценета со 4,29, а од студентите на Факултетот за туризам со 3,78.

3.3. Оценка на севкупната наставна дејност

Во рамки на наставната активност, Проф. д-р Александар Даштевски , самостојно ја подготвува и изведува наставата на додипломските и последипломските студии. На асистентите и соработниците им помага во наставно-научниот развој.

Активно учествува во поврзување на наставата на сите нивоа со практичната настава при што дел од наставните активности со студентите ги изведува преку наставни практикуми и преку редовни посети на институции и компании, но и вклучување на гости предавачи од практиката во рамките на предавањата. Својот стручен придонес го покажува и со тоа што во коавторство објавил 1 поглавје во книга категорија а2 наменета за студенти на Факултет за информатички науки.

Кандидатот значително содржински и методолошки го унапредила наставниот процес и кај студентите поттикнува развој на критички начин на размислување и потреба за постојано стручно усовршување. Воедно има изградено правилен однос во комуникацијата со студентите.

Се залага за поврзување на теоретската настава со практичната со што студентите полесно би ја совладале материјата и активно учествува во избор на практичари во наставниот процес. Освен тоа постојано настојува да го подобри наставниот процес преку постојано иновирање на своите наставни активности.

Комисијата смета дека вкупната наставна активност на кандидатот до сега покажува дека содржински и методички го унапредил својот наставен процес. Исто така, кандидатот во средината ужива углед на амбициозен и посветен наставник, кој ги прати светските трендови во областа на политичките науки, човековите права и слободи и на адекватен начин ги интерпретира и пренесува на студентите.

4. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА СТРУЧНАТА ДЕЈНОСТ НА КАНДИДАТОТ

4.1. Рецензии

Кандидатот, доц. д-р Александар Даштевски, е определен за член во повеќе рецензентски комисии за изготвување на извештаи за избор на соработници и наставници за група предмети од соодветната област во рамките на своето работно место како професор на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје (сега Универзитет Скопје) и претходно како доцент на Универзитетот Евро- Балкан во Скопје

4.2. Оценка на севкупната стручна дејност

Наведентите факти создаваат заокружена слика за кандидатот, Проф. д-р Александар Даштевски, како активен и стручно определена личност, кој со своите пишани стручни трудови и низата на стручни предавања, своите широки познавања несебично ги пренесува и на поширокаа јавност, како што се, политичките трендово во земјава и во светот, геополитичката состојба, модерните трендови во општите постапки на примена на новите современи менаџерски техники и концепти заради унапредување на менаџерските способности.

Во своите стручни трудови, кандидатот успешно ги применува своите теоретски и практични знаења за решавање на проблематики во подрачјето на политичките науки и човековите права. Вкупниот стручен придонес на кандидатот е исклучително плоден, при што посебно се потенцира синтезата на различните, но меѓусебно комплементарни дисциплини кои се во фокус на нејзиниот интерес (политичките науки, мешународните односи и човековите права, менаџмент, меѓународен менаџментт, стратегиски менаџмент), како и интеграцијата и поврзувањето на знаењата и мислењата за идниот развој на државата.

5. ЗАКЛУЧОК, МИСЛЕЊЕ И ПРЕДЛОГ НА РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА

Откако направивме увид во севкупното научно, научно-стручно и стручно творештво на Проф.. д-р Александар Даштевски, увид во одбранетите и објавени трудови, увид во биографските податоци и наставната ангажираност, ние како Комисија заклучивме дека врз основа на член 125 став 3 од Законот за високото образование на Република Македонија за Критериуми за избор во наставно-научно звање вонреден професор:

1. Кандидатот **доц. д-р Александар Даштевски** има научен степен доктор на науки од научната област во која се избира.
2. Кандидатот **Проф. д-р Александар Даштевски** има објавени повеќе од пет научно-истражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија кои се од соодветната област.
3. Кандидатот **Проф. д-р Александар Даштевски има** учество во еден научно-истражувачки проект.
4. Кандидатот **Проф. д-р Александар Даштевски има** придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници.
5. Кандидатот **Проф. д-р Александар Даштевски има** способност за изведување на разни видови високообразовна дејност.
6. Кандидатот **Проф. д-р Александар Даштевски** бил ментор на над 5 дипломски работи, 5 магистерски трудови и член на комисија за изработка и одбрана на над 100 магистерски трудови, како и член на комисија на 1 докторски труд
7. Кандидатот **Проф. д-р Александар Даштевски** има позитивна оценка од самоевалуација.
8. Со содржината на трудовите што ги достави кандидатот **Проф. д-р Александар Даштевски** и неговото работно искуство без сомнение укажуваат дека станува збор за веќе оформен научен работник со богато академско искуство.
9. Исто така, врз основа на биографските податоци на кандидатот, како и презентираните согледувања за неговите постигнувања на полето на научно-истражувачките и наставните активности (научни и стручни трудови, семинари, конференции, наставна дејност и слично) во земјата и странство – можевме да зклучиме дека станува збор за професионално изграден кандидат со исклучителна комуникативност и успешност во извршување на работните обврски.
10. Затоа цениме дека кандидатот може со успех да ја обавува наставната дејност по група предмети од областа на политичките дисциплини на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје.

Земајќи ги во предвид сите горенаведени заклучоци, Комисијата има исклучително задоволство да му предложи на **СЕНАТОТ** на **Универзитетот Скопје, Проф. д-р Александар Даштевски** да го избере во наставно-научно звање **редовен професор***, за научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Политички науки, област Човекови права и слободи, Политички маркетинг и Друго (50329), на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје.*

Рецензентска комисија:

Д-р Јован Ананиев, редовен професор, претседател, с.р.
Д-р Жидас Даскаловски, редовен професор, член, с.р.
Д-р Александар Спасеновски, редовен професор, с.р.

Табела 1. Рекапитулација на научните и стручните трудови на кандидатот

Вид на трудот	Пред избор во доцент	После избор во доцент	Вкупно
НАУЧНИ ТРУДОВИ 1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија		7	7
2. Научни трудови објавени во зборници од меѓународни научни конференции	4	7	11
3. Научни трудови објавени во зборници од домашни научни конференции	5		5
4. Книги	1		1
ВКУПНО НАУЧНИ ТРУДОВИ			24
СТРУЧНИ ТРУДОВИ 1. Стручни трудови објавени во списанија, ревии			

2. Проекти и рецензии		3	3
3. Прирачници			
ВКУПНО СТРУЧНИ ТРУДОВИ			3
4. Други трудови			
ВКУПНО НАУЧНИ И СТРУЧНИ ТРУДОВИ			27

ИЗВЕШТАЈ НА РЕЦЕНЗИОНАТА КОМИСИЈА

ЗА ИЗБОР НА

Проф. д-р ЈАНА ИЛИЕВА

ВО НАСТАВНО - НАУЧНО ЗВАЊЕ РЕДОВЕН ПРОФЕСОР

- **ОД НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКО ПОДРАЧЈЕ ОПШТЕСТВЕНИ НАУКИ, НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКО ПОЛЕ ПРАВНИ НАУКИ, ОБЛАСТ: ЧОВЕКОВИ ПРАВА И СЛОБОДИ, ДЕЛОВНО ПРАВО И МЕЃУНАРОДНО ЈАВНО ПРАВО, ЕДЕН НАСТАВНИК.**

НА УНИВЕРЗИТЕТОТ СКОПЈЕ ВО СКОПЈЕ

д-р Зоран Филиповски, редовен професор, претседател
Правен факултет, Меѓународен Универзитет „Визион“ во Гостивар

д-р Абдулмецит Нуредин, **редовен професор,** член
Правен факултет, Меѓународен Универзитет „Визион“ во Гостивар

д-р Васил Тупурковски, редовен професор во пензија, член
Правен факултет „Јустинијан Први“ Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

	До Наставно-научниот совет на Економскиот факултет на Универзитет Скопје

Предмет: Извештај на Рецензентска комисија која дава мислење во постапка за избор на **д-р Јана Илиева**, вонреден професор, во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Правни науки, област 50818 Човекови права и слободи, 50841 Деловно право и 50806 Меѓународно јавно право

Врз основа на член 172 и 173 од Законот за високото образование (Службен весник на РМ бр. 82/2018) Наставно научниот совет на Факултетот за информатика на Универзитетот Скопје во Скопје, донесе одлука (бр. 02-225/2 22.11.2023) за започнување постапка за избор на еден (1) наставник во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Правни науки, област 50818 Човекови права и слободи, 50841 Деловно право и 50806 Меѓународно јавно право.
На истата седница, **именувана е и Рецензентска комисија за давање на мислење во постапката за избор** на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Правни науки, 50818 Човекови права и слободи, 50841 Деловно право и и 50806 Меѓународно јавно право, на Универзитетот Скопје во Скопје, и тоа во состав:

1. **д-р Зоран Филиповски, редовен професор**, претседател
   Правен факултет, Меѓународен Универзитет „Визион“ во Гостивар
2. **д-р Абдулмеџит Нуредин**, **редовен професор,** член
   Правен факултет, Меѓународен Универзитет „Визион“ во Гостивар
3. **д-р Васил Тупурковски, редовен професор** во пензија, член
   Правен факултет „Јустинијан Први“ Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Во својство на членови на Рецензентската комисија за давање мислење во постапката за избор на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Правни науки, област 50818 Човекови права и слободи, 50841 Деловно право и 50806 Меѓународно јавно право, на Универзитетот Скопје во Скопје, го прифативме именувањето.

Рецензентската комисија утврди:
- дека Конкурсот е објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ на 19.октомври, 2023 година
- дека во предвидениот рок за поднесување пријава на конкурсот се пријавил еден кандидат, и тоа: д-р Јана Илиева, вонреден професор, вработена на Универзитетот Скопје во Скопје; и
- дека со пријавата на конкурсот, кандидатот ги доставил сите потребни документи според условите на конкурсот.

Врз основа на поднесената пријава, приложената документација и поднесените трудови на кандидатот,

Рецензентската комисија ја проучи научната, наставната и стручната дејност на кандидатот, ги усогласи ставовите и го поднесува до Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика на Универзитетот Скопје во Скопје, следниот заеднички

ИЗВЕШТАЈ

За кандидатот д-р Јана Илиева, вонреден професор, на Факултетот за информатика во рамките на Универзитетот Скопје - Скопје

Извештајот опфаќа:

1. Биографија на кандидатот,
2. Анализа и оценка на научната дејност на кандидатот,
3. Анализа и оценка на наставната дејност на кандидатот,
4. Анализа и оценка на стручната дејност на кандидатот, и
5. Заклучна оценка, мислење и предлог на Рецензентската комисија.

Во прилог на извештајот се дадени:

1. Табеларен приказ на научните трудови на кандидатот *(Прилог 1),*
2. Список на научните и стручните трудови според категории *(Прилог 2),*
3. Доказ за исполнување на условите за вреднување на трудовите во релевантни бази на податоци врз основа на критериумите за избор во наставно-научно звање – доцент, вонреден професор и редовен професор, пропишани во Законот за високото образование на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2018; *(Прилог 3),* како и
4. Примерок од анализираните научни трудови на кандидатот релевантни во постапката за избор во доцент и вонреден професор *(Прилог 4),*
5. Потврда за учество во научно-истаржувачки прект *(Прилог 5),*
6. Извештај од самоевалуација на Универзитетот *(Прилог 6),*
7. Извештај од Рецензентската комисија за избор во наставно-научно звање вонреден професор во научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Правни науки, област 50818 Човекови права и слободи, 50806 Меѓународно јавно право *(Прилог 7),*
8. Одлука од Сенатот за избор во наставно-научно звање доцент и вонреден професор *(Прилог 8).*

1. БИОГРАФИЈА НА КАНДИДАТОТ— д-р Јана Илиева

Кандидатот д-р Јана Илиева е родена на 29 август 1980 година во Скопје, Р. Македонија. Основно образование завршила во ОУ „Гоце Делчев“ во Скопје. Во 1999 година го завршила средното образование во Државното средно економско-правно училиште „Васил Антевски-Дрен“ во Скопје (правна насока) со одличен успех и била прогласена за првенец на генерацијата. Дипломирала на Правниот факултет „Јустинијан Први“ –

Скопје во 2003 година, со просечна оцена на студиите 9.14 и се стекнала со степенот и стручен назив Дипломиран правник

Постдипломските студии ги завршила во мај 2011 година на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, со просечна оцена 9,86 и се стекнала со академски степен Магистер по правни науки од областа на меѓународното право. Во 2009 година пријавува изработка на магистерска теза од областа на меѓународното право со наслов „Резерви на меѓународните договори за правата на човекот “. На 16.05.2011 година успешно го одбранува својот магистерски труд и се стекнува со научно звање магистер на правни науки, насока меѓународното право.

Докторирала на 10.12.2012 година Правниот факултет „Јустинијан Први“во Скопје, Универзитет Св.“Кирил и Методиј” со одбрана на докторската дисертација на тема: „Исламот и апсолутниот карактер на човековите права со посебен аспект на правата на жената“ пред комисија во состав: проф. д-р Поликсена Гавроска, доц. д-р Марика Ристовска, доц. д-р Каролина Ристова Астеруд, доц. д-р Јасна Бачовска а под менторство на проф. д-р Татјана Петрушевска, со што се стекнала со звањето доктор на правни науки
(PhD).

Од септември 2017 година е член на Светската академија на уметности и науки. Учествувала на повеќе научни собири, конференции, семинари и советувања од областа на правото во земјата и странство. Во 2019 година го има положено правосудниот испит. Одлично ги владее и активно ги користи англискиот јазик со овластување за судски преведувач. Покрај англискиот јазик, има солидно познавање на германскиот и грчкиот јазик. Има напредно познавање наоперативните системиWindows и Linux (Ubuntu), на апликациите Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint, Access и Open Office (Writer, Calc и др.) и Интернет.

Од април 2008 до ноември 2014 година, кандидатот проф. д-р Јана Илиева била вработена на МИТ Универзитет Скопје, Република Македонија. Во 2008 година е избрана во соработничко звање помлад асистент, а по истекот на мандатниот период, во 2011 година, за асистент по група предмети од областа на правните науки, на Факултетот за менаџмент, МИТ Универзитет, Република Македонија, Скопје. На 13 февруари 2013 година е избрана за наставник во наставно научно звање доцент во научната област Меѓународно јавно право на Факултетот за правни науки, меѓународни односи и дипломатија на МИТ Универзитет, Република Македонија, Скопје. Изведувала настава по предметите: Меѓународно јавно право, Современо деловно право, Меѓународни односи и дипломатија, Уставно право, Споредбено уставно право со уставно право на РМ, Историја на правото, Вовед во право, Вовед во компјутерско право и Компјутерско и информациско право на прв циклус на студии, како на по предметите: Меѓународно јавно право, Меѓународно договорно право, Право на СТО, Дипломатско и конзуларно право, Меѓународно право за правата на човекот и Мирно решавање на спорови.

Во 2015 година е избрана за доцент во научната област Меѓународно јавно право и Меѓународни односи и историја на дипломатијата на Правниот факултет на Меѓународниот Универзитет Визион во Гостивар.

Од ноември 2014 година, работи на Универзитетот Скопје во Скопје, а на 01. јуни 2016 година е избрана во наставно научно звање доцент во група предмети од областа на правните дисциплини. Изведува настава на предметите: Деловно право, Планирање на кадри, Право во туризмот и хотелската индустрија на прв циклус на студии и Корпоративно управување на втор циклус на студии. Од јануари 2019 година е именувана за вршител на должноста Генерален секретар на Универзитетот.

Во 2016 година е избрана за доцент по група предмети од областа на правните науки на Правниот факултет во рамките на Меѓународниот Балкански Универзитет во Скопје. Изведувала настава по предметите во првиот циклус на студии: Меѓународно јавно право и Трговски договори.

Во 2019 година е избрана за вонреден професор на Факултетот за менаџмент на човечки ресурси, Универзитет Скопје. Изведува настава на предметите: Бизнис и човекови права, Економски аспекти на меѓународно право, Деловно право и Трудово право.

Досегашната научна и истражувачка активност на кандидатот ни укажува на научен интерес насочен кон различни теми и проблематики во состав на основното научно поле на проучување. Најпрвин со магистерскиот труд, а подоцна и со докторската дисертација, кандидатот ја дефинирала својата истражувачка ориентација кон проучување на полето на правните науки.

2. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА НАУЧНАТА ДЕЈНОСТ НА КАНДИДАТОТ

Овој дел на Извештајот содржи:
2.1. Досегашни избори на кандидатот во соработнички и наставно-научни звања,
2.2. Преглед на научната дејност и анализа на научниот придонес на кандидатот, и
2.3. Оценка на севкупната научна дејност на кандидатот.

2.1. Досегашни избори на кандидатот во соработнички и наставно-научни звања

Јана Илиева на 10.03.2008 година е избрана во соработничко звање помлад асистент по група правни предмети предмети на Факултетот за менаџмент во состав на МИТ Универзитет - Република Македонија (со одлука бр. 02-1/348 од 14.03.2008) (*Прилог*).

М-р Јана Илиева на 21.12.2012 година е избрана во соработничко звање асистент по група правни предмети од областа на правните науки на Факултетот за менаџмент во

состав на МИТ Универзитет - Република Македонија (со одлука бр. 0201-378/2 од 21.12.2012) (*Прилог*).

Д-р Јана Илиева на 13 февруари 2013 година врз основа на Рецензентскиот извештај од 28.01.2013 година(Прилог) е избрана за наставник во наставно-научно звање доцент од областа на Меѓународно јавно право, Факултетот за правни науки, меѓународни односи и дипломатија на МИТ Универзитет, Република Македонија, Скопје (со одлука на Матичната комисија од 13.02.2013) (*Прилог*).

Д-р Јана Илиева во 2014 година е избрана за доцент во научната област Меѓународно јавно право и Меѓународни односи и историја на дипломатијата на Правниот факултет на Меѓународниот Универзитет Визион во Гостивар. *(Прилог)*

Д-р Јана Илиева е избрана во наставно-научно звање доцент во група предмети од областа на правните дисциплини (50818 Човекови права и слободи, 50824 Деловно право, 50825 Закон за друштва и 50835 Друго) на Универзитетот Скопје во Скопје. (со одлука бр. 02-115/3 од 01.06.2016) *(Прилог)*

Во 2016 година е ангажирана како визитинг наставник по група предмети од областа на правните науки на Правниот факултет во рамките на Меѓународниот Балкански Универзитет во Скопје. *(Прилог)*

Д-р Јана Илиева е избрана за вонреден професор на Факултетот за менаџмент на човечки ресурси, Универзитет Скопје во група предмети од областа на правните дисциплини (50818 Човекови права и слободи, 50824 Деловно право и 50835 Друго) на Универзитетот Скопје во Скопје. (со одлука бр. Бр. 17-30/2 од 25.03.2019 година *(Прилог)*

2.2. Преглед на научната дејност и анализа на научниот придонес на кандидатот

Д-р Јана Илиева во нејзината научна и истражувачка активност, до изборот во наставно-научно звање вонреден професор напишала докторска дисертација и објавила научни трудови во меѓународни научни публикации и зборници од меѓународни и домашни научни конференции и една книга во коавторство.

Во продолжение на извештајот е даден приказ на поединечна анализа и оценка на објавените научни трудови, и тоа:

2.2.1. Докторска дисертација
2.2.2. Објавени научни трудови
2.2.3. Анализа на објавените научни трудови и научниот придонес на кандидатот
2.2.4. Учество во научни проекти

2.2.1. Докторска дисертација

Докторската дисертација на тема: "Исламот и апсолутниот карактер на човековите права со посебен аспект на правата на жената" кандидатот ја одбранил на 10.12.2012 година на Правниот факултет „Јустинијан Први" во Скопје, Универзитет Св."Кирил и Методиј" во Скопје, пред комисија во состав: проф. д-р Поликсена Гавроска, доц. д-р Марика Ристовска, доц. д-р Каролина Ристова Астеруд, доц. д-р Јасна Бачовска а под менторство на проф. д-р Татјана Петрушевска..

Со одбрана на докторската дисертација кандидатот се стекнала со академски степен доктор на правни науки (PhD).

Докторскиот труд „Исламот и апсолутниот карактер на човековите права со посебен аспект на правата на жената" е составен од вовед, четири дела и заклучок.

Во *воведниот дел* претставен е историскиот развој и поимот на меѓународното право за правата на човекот. Со презентирањето на содржината се дава контурата на темата што е предмет на истражувањето со цел попрецизно преставување на генезата на документите како на универзално, така и на регионално ниво. Истовремено се опфатен и активностите кои се рефлектираат на политиките и правните системи на државите, како појдовна точка во докажувањето на хипотезите на докторскиот труд.

Во *првиот дел* насловен како „Поим на правата на жената"е претставен историскиот развој на правата на жената како посебен вид на човекови права, како и меѓународните договори за правата на жената. Кандидатот во овој дел ја апострофира вообичаената практика на муслиманските земји на изјавување на општи и недозволиви резерви кон овие договори и одолговлекување на нивната ратификација, со цел да не се повредат одредбите на исламската шерија.

Во *вториот дел* насловен како „Исламот и правата на жената во исламот"е претставен поимот и терминолошките појаснувања на терминот ислам и шеријатско право, а особено нормативната структура на исламот, која е важна за утврдување на правата и обврските на луѓето под шеријатски режим. Кандидатот дава детално образложение на статусот и правата на жената во шеријатското право и современата исламска легислатива. Истовремено, кандидатот во трудот ја начнува и потребата за реинтерпретација на изворите на шеријатското право, кои се спротивни на оригинерната исламска мисла. Според кандидатот, доколку таква реинтерпретација се изврши се поочигледно е дека јазот помеѓу исламските правила и меѓународните човекови права ќе биде значително редуциран, односно дека религијата, доколку сфатена и интерпретирана во својата оригинерна замисла, може да биде фактор за помирување на овој јаз.

Во *третиот дел,* кандидатот се осврнува и на едно од најконтроверзните прашања на денешницата, а тоа е однос помеѓу културниот релативизам и универзалноста на човековите права, кој е круцијален за докажување на тезите на трудот. Според кандидатот, иако аргументите на културните релативисти имаат повеќе приврзаници во

академските кругови, сепак нивните ставови не водат кон прогрес и решавање на проблемот за изнаоѓање на решение за акцептирање на постоечката или некаква нова општоприфатена декларација за човековите права. Кандидатот го апострофира фактот дека и покрај тоа што универзализмот не е синоним за униформност, потребно е прифаќање на соодветен реализам, како фундамент од каде би требало да се тргне во постигнувањето на целосната ефективност на корпусот на човековите права и слободи, каде спаѓаат и правата на жената во исламските земји.

Во *четвртиот дел,* кандидатот ја елаборира потребата од промовирање на дијалог во контекст на подобрување на правата на жената во исламските земји. Исто така, посочена е и развојот и влијанието на глобализацијата врз правата на жената, а особено промените кои се очекува да настаната во доменот на овие права, во земјите од истокот по Арапската пролет.

Во *заклучокот* се содржани крајните согледувања на кандидатот во форма на препораки во што се состои научниот придонес на оваа докторска дисертација.

Научниот придонес
Научниот придонес на докторската дисертација произлегува од фактот што таа претставува пионерско посеопфатно, теориско и емпириско истражување, од областа на човековите права и различните аспекти на нивно перципирање во муслиманскиот свет.ја обработува компатибилноста на човековите права, а особено правата на жената со исламот т.е. исламскиот правен систем, како актуелен и акутен проблем во државите со доминантно муслиманска провиниенција.

Во трудот е дадена целосна анализа на суштината и значењето на поимот „човекови права“, вградени во договорите на Организацијата на Обединетите Нации, како и на регионално ниво, како и постојаниот конфликт помеѓу универзализмот на човековите права и културниот релативизам. Со тоа, трудот опфаќа една значајна компонента во односот на исламот кон човековите права, во генерална смисла, земајќи го предвид фактот дека историското и културното потекло на " парадигмата - човекови права " често се користи од страна на муслиманските земји како оправдување за нивната неподготвеност да го прифатат принципот на универзалност и да ги прилагодат своите закони и политики во согласност со меѓународните норми за правата на човекот.

Во контекст на наведеното, трудот се осврнува и на анализа на нормативната структура на исламот односно изворите на шеријатското право и тоа: Куран, суна, иџма, кијас, фатва, мадхаб, од кои извори произлегуваат правата и обврските на луѓето во муслиманско доминантните земји. Главен проблем кај овој правен систем е тоа што тој не поставува јасни стандарди за обемот на правата на човекот и поради тоа исламските земји имаат значителна слобода да ја одредат неговата содржина, согласно нивното дискрециono толкување на шеријатот. Ваквата дискреција ги отвора вратите за можни злоупотреби. Од тие причини, евидентна е праксата на индиферентност на државите чии правни системи се засновани на шеријатското право, за која се зборува во овој докторски труд, а особено кога станува збор за ратификување на основните конвенции за правата

на човекот, како и нивното прибегнување кон резерви, со цел да ги заштитат вредностите засновани врз нивниот религиски систем.

Имајќи го предвид фактот дека ваквите резерви ги поткопуваат основните цели на инструментите за правата на човекот, релевантно е прашањето за универзалноста и апсолутниот карактер на човековите права. Ова дотолку повеќе ако се земат предвид расправите кои доаѓаат од исламскиот свет дека меѓународните човекови права не се универзални туку дека се производ на европското просветителство и неговиот културен развиток. Од тие причини произлегува острата критика на Универзалната декларација за правата на човекот и донесување на нејзин пандан - Декларацијата за човекови права во исламот од страна на Организацијата на исламската конференција, според која сите права и слободи предвидени во неа ќе бидат предмет на исламскиот шеријат.

Трудот особено се фокусира на правата на жената во исламот, за кое според кандидатот, се едни од најспорните прашања во рамките на оваа дебата бидејќи тука особено доаѓа до израз спротивставеноста на овие права дефинирани во меѓународното право и внатрешните особености и практики на државите. Во трудот се дадени примери на легислатива за статусот на жената во различни земји кои го применуваат исламското право, може да се забележат најразлични ситуации, од забележителна слобода како на пример во Тунис или Мароко до скоро неверојатна пракса на исклучување како во Саудиска Арабија. Секоја земја има различна визија за вистинскиот исламски начин на третирање на жената. Сепак, нееднаквоста во семејството и сродните традиции и практики во различните муслимански земји се тесно поврзани со реалната способност на жената да ги ползува своите права во тие држави.

Идејата за еднакви права за жената и еднаквост во семејството, со јазикот на fiqh е „новосоздадено прашање“ (masa’il mustahdatha); тоа не ги засегало правниците во минатото, бидејќи не било дел од нивното социјално опкружување или сфаќањата на луѓето за еднакви права. Сепак, оваа идеја денес наметнува голем предизвик за исламската правна мисла со кој таа кога-тогаш ќе треба да се соочи. Особено денес кога во многу исламско доминантни земји, учеството на жените во јавниот и политичкиот живот и посебно учеството на високи позиции во државниот систем е евидентно и истото може да се оправда и поддржи и од гледна точка на исламското право.

Конечно, трудот се осврнува и на развојните процеси на 21-от век кои го трансформираат односот помеѓу религијата, правото и семејството кај муслиманскиот свет. Поради тоа, студијата за исламот и човековите права е особено интересна. Таа е повеќестрана и покренува важни политички, социолошки, антрополошки и етички прашања. Истовремено е и техничка област, која има за цел да ги помири традиционалното шеријатско право и правото за права на човекот чиј однос бил од секогаш многу ранлив и дискутабилен. Зголемените движења на оние кои го застапуваат политичкиот ислам и се залагаат за негова правна институционализација и на оние кои се „про-западно“ориентирани, наметнаа различни прашања и очекувања во однос на тоа, каква ќе биде компатибилноста на исламските агенди со меѓународните норми за правата на човекот во нивниот пост-авторитарен период.

2.2.2. Објавени научни трудови

2.2.2.1. Пред избор во звање доцент

Во својот професионален и научен развој, до изборот во наставно-научно звање доцент, д-р Јана Илиева покрај докторската дисертација објавила 4 научни труда и 1 книга.

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци

Рецезентската комисија констатира дека во прегледот на трудови, кандидатот д-р Јана Илиева поседува три научни труда.

1. Zoran Filipovski, and **Jana Ilieva**. 2012. "Republic of Macedonia on its road to EU and NATO" *Magazine for Business Economics, Entrepreneurship and Finance, Vol. 6, No.2.* Educons University, Sremska Kamenica, Serbia
2. **Јана Илиева,** Катица Павличковска. Политичкиот систем на Белгија - déjà vu криза. *Меѓународен Научен Зборник* "International Review", Белград, број 2, 2011
3. **Јана Илиева**, Интерпретативни техники на Телото за решавање спорови на Светската трговска организација и пракса на Жалбеното тело, *Меѓународен Научен Зборник* "International Review", Белград, број 1, 2011

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции

1.Ристовска, Наташа, **Јана Илиева.** 2009. "Стратегиско лидерство во синдикалните организации". Во *Зборник на трудови од Меѓународна научна конференција: Предизвици и перспективи во туризмот и менаџментот, Скопје, октомври 2009, 336–340.* Скопје: Универзитет Скопје.

2.2.2.2. После избор во звање доцент

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци

После изборот во звање доцент, д-р Јана Илиева објавила 20 научни труда.

1. Ilieva, Jana, Aleksandar Dashtevski, and Filip Kokotovic**.** 2018. Economic Sanctions in International Law. *UTMS Journal of Economics* 9 (2): 201-211. (EBSCO)

2. Dashtevski, Aleksandar, Jana **Ilieva** and Rozalina Popovka - Koskarova**.** 2018. Promoting gender equality trough equal life standard in EU countries. *UTMS Journal of Economics* 9 (1): 95-102. (EBSCO)

3. Dashtevski, Aleksandar and **Jana Ilieva.** 2018. International legal framework for dealinhg with hate speech. *Časopis Medzinárodné vzťah*, 15 (4): 358-370 (EBSCO)

4. Ilieva, Jana. 2018. The right of self-determination in 21st century comparative and international law perspective, *Alexandar Dubcek University in Trencin, Slovakia University Review*, 12 (1): 10-16

5. Ilieva, Jana. 2017. Identity Theft: A Modern "Gateway" Crime. *International Refereed Scientific Journal VISION*, 2 (1): 79-92

6. Andonov, Oliver, and **Jana Ilieva**. 2017. The Impact of USA's and Russia's Interests on Security and Democracy in the Balkans (Case Study – Republic Of Macedonia). *Political Science Forum, 6 (2):24-37*

7. Ilieva, Jana, Natasha Ristovska, and Sasho Kozuharov. 2017. Banking without interest. *UTMS Journal of Economics* 8 (1): 131-139. (EBSCO)

8. Kozuharov, Sasho, **Jana Ilieva,** and Natasha Ristovska. 2017. Islamic Banking and its Perspectives. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 7 (2): 167–177. (EBSCO)

9. Ilieva, Jana, Aleksandar Dashtevski and Natasha Ristovska. 2017. EU Enlargement and Financial Crisis, *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 7 (1): 153-163(EBSCO)

10. Ilieva, Jana, and Blagoj Conev. 2017. The Republic of Macedonia and its Recognition in the International Community (1991-2015). 2017. *Scientific Monograph: Macedonia in 21st century: Social, Political and Economic Issues*, Nova Science Publishers, USA, pp. 1-32

11. Conev, Blagoj, and **Jana Ilieva.** 2017. The Influence of National Identity in International Politics: A Comparative Outline of Europe and the Balkans, *Political Science Forum, 6 (1):15–27*

12. Ilieva, Jana, and Blagoj Conev. 2016. The Impact of Politics on International Law: "Macedonia v. Greece" in the International Court of Justice, *Political Science Forum, 5 (1):4-13*

13. Ilieva, Jana, Ivanka Dodovka, and Blagoj Conev**.** 2016. Multiculturalism and Multi-confesionalism in the Balkans and in Macedonia: Historical Influences and Actual Cases, *Political Science Forum, 5 (2):4-18*

14. Ilieva, Jana, and BlagojConev, 2015. Globalization, Women and the Muslim World. *Macedonian Political Science Forum, eProceedings of Papers*: 6:84–93(EBSCO)

15. Kozuharov, Sasho, Natasha Ristovska, and **Jana Ilieva**. 2015. Harmonization of tax policies reviewing Macedonia and Croatia. *UTMS Journal of Economics* 6 (2): 255–265. (EBSCO)

16. Stoilkovska, Aleksandra, **Jana Ilieva**, and Stefan Gjakovski. 2015. Equal Employment Opportunities in the Recruitment and Selection Process of Human Resources.*UTMS Journal of Economics* 6 (2): 281–292. (EBSCO)

17. Stoilkovska, Aleksandra, Valentina Mucunska Palevska, **Jana Ilieva.** 2015. Awarenessabout Mediation as an Alternative Form of Dispute Resolution: Practices in the Republic of Macedonia. I*nternational Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*, 3 (1): 21–27

18. **Ilieva, Jana,** and Blagoj Conev. 2015. Is There a Possibility of Crash Between the Islam and the Modern World? *Macedonian Political Science Forum eProceedings of Papers*, Vol. 4: 55–67 (EBSCO)

19. Попоска, Весна, и **Јана Илиева.** 2014. Екстериторијална апликабилност на универзалните и регионалните инструменти за човекови права во контекст на справувањето со современите закани од тероризмот. *УГД Штип, Правен Факултет Годишен Зборник,* година 4:223–234

20. Stankovic, Pejnovic, Vesna, and **Jana Ilieva**. 2014. Is Islam Misogynic? *Global Journal of Human Social Sciences* [Online] (EBSCO)

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции

После изборот во звање доцент, д-р Јана Илиева објавила 9 труда во зборници од меѓународни научни конференции.

1. **Ilieva, Jana,** Elizabeta Spiroska. 2018. “Minority Rights in International Law”. In *Proceedings of the X-Th International Scientific Conference “Innovation, education, research and science in function of global developments”, 6th of April, 2018, 392-400, Ulcin: Institute for Scientific Research and Development & Partner Universities*

2. **Ilieva, Jana,** Julijana Petrovska, and Zvonko Tanaskovski. 2016. “Legal Protection of Icons as part of the Macedonian cultural heritage”. In *Proceedings of the Fifth International Conference for Business, Economy, Sport and Tourism - ICON BEST 2016: Global Tourism Challenges in 21st Century, Skopje, Republic of Macedonia, 8th of October 2016, 256–267*. Skopje: University of Tourism and Management.

3. **Ilieva, Jana,** and Ivanka Dodovska. 2015. "Multiculturalism in South-East Europe – Cross cultural influence of the socio-economic changes in Republic of Macedonia according to Ohrid Framework Agreement". In *Proceedings of the Fourth International Conference for Business, Economy, Sport and Tourism - ICON BEST 2015: Economic analysis of global trends in tourism, finance, education & management, Skopje, Republic of Macedonia, 09-11 of October 2015, 448–453.* Skopje: University of Tourism and Management.

4. **Ilieva, Jana**, and Blagoj Conev. 2015. "The Armed Humanitarian Intervention as Triumph of the Human Rights over the Sovereignty". In *Proceedings of the International Scientific Conference: Researching Security: Approaches, Concepts and Policies, Ohrid, Macedonia, 2-3of June 2015, 194–205.*Ohrid: University "St. Kliment Ohridski" - Bitola, Faculty of Security, Skopje. (EBSCO)

5. **Ilieva, Jana,** and Aleksandra Stoilkovska**.** 2015. "*Management of Prison Conditions as a Precondition for Better Socialization*". In *Proceedings of the International Congress on Economy and Business, New Economic Trends and Business Opportunities, International Vision University, Gostivar, Macedonia,10-14 of June 2015, 712–720.*Gostivar: International Vision University.

6. **Ilieva, Jana**, and Blagoj Conev. 2015. "*The process of ethnic homogenization of the Greek Nation and its impact over the denouncing of the cultural identity of the other ethnic groups: the case with the Macedonian Ethnic Majority*", In *Proceedings of the Fifth International Conference: Current Issues of Politics, Trencin, Slovakia, 10 of February 2015, 16–27.*Trencin: University of Alexander Dubcek, Department of Politology.

7. **Ilieva, Jana,** Sanja Nikolic, and Vesna Poposka. 2014. "*The Significance of Intellectual Capital in Creating New Values to the Organization in Macedonia*", In *Proceedings of the International Symposium "The Great Recession and the Crisis of Neo-liberal Economics", Sremska Kamenica - Novi Sad, Serbia, 28-29 of May, 2014, 345–354*. Sremska Kamenica-Novi Sad: Educons University.

8. **Ilieva, Jana**, and Blagoj Conev. 2013. "*So called clash of civilizations: Is Islamic treat real*", In *Proceedings of the International Scientific Conference: Promoting Human Rights: Recent Developments, Skopje, Macedonia, 25-27 of September 2013, 103–118.* Skopje: MIT University, Faculty of Legal Sciences, International Relations and Diplomacy.

2.2.2.3. После избор во звање вонреден професор

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци

1. Oliver Andonov, **Jana Kukeska. 2019.** Dissembling And Redefining of one State and Nation (The Example Of The Republic Of Macedonia Through The Prism Of The Political,

Security, Legal And International Consequences For The Macedonian State And Nation) Trenčianska Univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne Katedra politológie, *Political Science Forum*, 8 (2): 5-19

2. **Jana Kukeska**, Katarina Brockova, Gordana Serafimovic. 2020. Evolving a New Paradigm in Education Appropriate to the Needs of the 21st Century, *UTMS Journal of Economics*, 11 (1): 59-66

3. Oliver Andonov, **Jana Kukeska**. 2022. European Security through the Prism of Identity and International Conflicts (The Case of the Republic of North Macedonia). *Contemporary Military Challenges/Sodobni Vojaški Izzivi Vol.24.*

4. Jana Ilieva, Blagoj Conev. 2023. Historical, Cultural (Non) – Diference: Europe And The Balkans. *IDEA International Journal of Science and Arts*. 7 (13): 77-84.

5. Ристо Христов, Александар Даштевски, **Јана Илиева,** Борко Христов. 2023. Идентификација на ракописен потпис. IDEA International Journal of Science and Arts. 7 (14): 131-142.

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции

После изборот во звање вонреден професор, д-р Јана Илиева објавила 1 труд во зборници од меѓународни научни конференции.

1. Oliver Andonov, **Jana Kukeska**. National State or an Undefined Formation? - Case Study of The Republic of Macedonia – Prespa Agreement, from National to Artificial State. 2021

2.2.3. Анализа на објавените научни трудови и научниот придонес на кандидатот

Објавените научни трудови, Рецензентската комисија темелно ги проучила и оценила и ги смета за валидни во постапката за избор на кандидатот д-р Јана Илиева во наставно-научно звање доцент.

2.2.3.1. Пред избор во звање доцент

Рецензентската комисија после прегледот на сите трудови на кандидатот, за приказ и оценка од посебно значење за научниот придонес во областа и предметот во кој кандидатот се избира, посебно земајќи го во предвид меѓународниот карактер, ги издвои следните трудови:

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци

1. Zoran Filipovski, **Jana Ilieva**. 2012. "Republic of Macedonia on its Road to EU and NATO" *Magazine for Business Economics, Entrepreneurship and Finance, Vol. 6, No.2.* Educons University, Sremska Kamenica, Serbia

- *Достапност на трудот:* https://educons.edu.rs/wp-content/uploads/2016/01/PE_ dec2012_konacna.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,6 а.а.
- *Објавен во:*а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1820-6859
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:*K33

2. **Јана Илиева,** Катица Павличковска. Политичкиот систем на Белгија - déjà vu криза. *Меѓународен Научен Зборник* "International Review", Белград, број 2, 2011

- *Достапност на трудот:* во печатена форма
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,6 а.а.
- *Објавен во:*во печатена форма
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Македонски
- *Трудот е каталошки евидентиран:*ISSN 2217-9739
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:*K33

3. **Јана Илиева**, Интерпретативни техники на Телото за решавање спорови на Светската трговска организација и пракса на Жалбеното тело, *Меѓународен научен зборник* "International Review", Белград, број 1, 2011

- *Достапност на трудот:* во печатена форма
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,3 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти

- *Јазик на кој е напишан трудот:* Македонски
- *Трудот е каталошки евидентиран:*ISSN 2217-9739
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K33

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни меѓународни научни конференции

1. Ристовска, Наташа, и **Јана Илиева**. 2009. "Стратегиско лидерство во синдикалните организации". Во *Зборник на трудови од Меѓународна научна конференција: Предизвици и перспективи во туризмот и менаџментот, Скопје, Октомври 2009, 336–340.* Скопје: Универзитет Скопје.

- *Достапност на трудот:* http://iconbest.utms.edu.mk/images/Zbornici/Zbornik-2009.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,6 а.а.
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Македонски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* M10, K20

Опис на трудот
Во рамките на овој труд авторите прават обид да го анализираат лидерството како процес, потребните карактеристики на лидерите во синдикалните организации, видовите на лидерство кои можат во истите да се применуваат, спецификите на синдикалното водство и легалната рамка на синдикалните организации во Република Македонија. Целта на трудот е да се покаже значајната улога на синдикатите во тековните политички и економски услови.

Научен придонес на трудот
Научен придонес на трудот се состои во потврдување на тезата дека создавањето на ефикасно и ефективно лидерство во синдикатите ќе овозможи поголеми перформанси и остварување на клучните цели на постоење на синдикалните организации.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на економика на претпријатија, посебно на процесот на креирање на квалитетно стратегиско лидерство во синдикалните организации заради успех во преговорите за заштита на правата и интересите на работниците.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

2.2.3.2. Пред избор во звање вонреден професор

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци

1. Ilieva, Jana, Aleksandar Dashtevski, and Filip Kokotovic**.** 2018. Economic Sanctions in International Law. *UTMS Journal of Economics* 9 (2): 201-211. (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* во печатена форма
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1.2 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1857/6974
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 33%
- *JEL класификација:* K32, F51

Опис на трудот

Со овој труд авторот објаснува дека економските санкции се дефинираатсо меѓународното право, кое е основа за нивното понатамошно надоградување со договори и други правни или политички инструменти, со цел да се постигне консензус по одредени прашања. Непочитување на меѓународното право за уредување на прашања кои го нарушуваат меѓународниот поредок и доведуваат до несакани и недозволени резултати, можат сериозно да го загрозат мирот во светот или во одредени региони. Од друга страна ваквите економски санкции, често можат да помогнат да се избегнат ситуации на воени конфликти или воени интервенции, иако се доведува во прашање нивниот ефект врз загрозување на населението во некоја држава, кое не е виновно за постапките што ги преземала таа. Целта на економските санкции е да се избегнат одредени недозволени постапки на државите кон кои се воведуваат, на начин што ќе се примени оваа алтернативна метода, наместо друга, за да доведе до подобрување на состојбите поради кои тие се воведени. Економските санкции можат да се воспостават колективно на глобално ниво или од страна на некоја држава или повеќе држави кои дејствувааат заеднички.

Научен придонес на трудот:
Научен придонес на трудот претставува анализа на прописите со кои се регулираат економските санкции. Како еден од примерите се дадени санкциите кон руската федерација поради пропојувањето на Крим. Направена е анализа дали тие делуваат позитивно или негативно врз државите кон кои се воведуваат и популацијата во тие држави. Направена е и анализа врз ефектот кој се постигнува, или не се постигнува со воведување на економските санкции.

Личен научен придонес на авторот:
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33% и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на меѓународното право, со што се дава придонес во една специфична карактеристика за решавањето на овој проблем,

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

2. Dashtevski, Aleksandar, **Jana Ilieva** and Rozalina Popova - Koskarova**.** 2018. Promoting gender equality trough equal life standard in EU countries. *UTMS Journal of Economics* 9 (1): 95-102. (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* http://www.utmsjoe.mk/files/Vol.%209%20No.%201/UTMSJOE-2018-0901-09-Dashtevski_Ilieva_Popova-Koskarova.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти (EBSCO)
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1336-1562
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 33%
- *JEL класификација:* K38

Опис на трудот
Достигнувањата на еднакви можмости за жените и мажите обезбедуваат нивно еднакво учество во јавниот и приватниот сектор, еднаков статус и третман во примената на правата, како и еднакви придобивки од постигнатите резултати. Иако тоа се сеожте отворени прашања во областа од областа на родова еднаквост може да се каже дека имаат успешен напредок. Најважни делови за да успее еднаквоста во оваа област се: економското зајакнување како основа за еднаквоста на половите, Принципот на еднакви плати врз основа на еднаква регулатива во ЕУ и превенција на сите видови на доскриминација. Овие услови сериозно придонесуваат да се намали разликата помеѓу половите. Еднаквиот третман помеѓу жената и мажот мора да биде осигуран. Тоа треба да се оствари како резултат на мерките преземени од страна на државните власти, преку

интервенција на државните институции со правни мерки, но исто така со зајакнување на еманципацијата на двата пола.

Научен придонес на трудот:
Научниот придонес на трудот се состои во тоа што се потенцираат веќе застапените мерки за обезбедување на рамноправноста помеѓу мажот и жената. Преку Европската регулатива се објаснова како да се постигне поголема економска независност, како главен фактор за нееднаквоста на половите. Понатаму суптилните начини кои ќе се спроведат преку административни мерки ќе придонесат до изедначување на платите, особено во приватниот сектор каде што тие се поголеми но и во јавниот каде што веќе доаѓа до изедначување на двата пола. Секако искоренување на сите облици на дискриминацијата подеднакво ќе придонесе за разликите кои постојат, со тоа што ќе ги искорени поранешните навики и начини на однесување.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на меѓународното право, со што се дава придонес во една специфична карактеристика за решавањето на овој проблем.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

3. Dashtevski, Aleksandar and **Jana Ilieva.** 2018. International legal framework for dealinhg with hate speech. *Časopis Medzinárodné vzťah*, 15 (4): 358-370 (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* https://fmv.euba.sk/www_write/files/dokumenty/veda-vyskum/medzinarodne-vztahy/archiv/2017/4/MV_2017_4.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 1,1 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти (EBSCO)
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1336-1562
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:*50%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот:
Во овој труд се обработува многу распространетото прашање на говорот на омраза.Тој претставува грубо кршење на меѓународната аксиома на меѓународните човекови права, својственото достоинство и еднаквост на секоја индивидуа. Прашање е како да се најде начин за санкционирање на говорот на омраза, а тоа да не претставува загрозување на слободата на говор.Линијата помеѓу овие две категории може да биде многу тенка.Од друга страна говорот на омраза може да навлезе и во криминал од омраза, на што исто

така мора да се реагира предпазливо. Во трудот се разгледани документите на Обединетите нации кои упатуваат на превенција и казнување на говорот на омраза. Обработени се членовите на Европската Конвенција за човековите права и нејзините протоколи во превенција и казнуцање на говорот на омраза. Во трудот се дадени неколку примери од Европскиот суд за човекови права, за да го доближат проблемот на говор на омраза.Обработени се и другите европски договори и меѓународни стандарди.Со оглед дека се повеќе се распламтува говорот на омраза, посебна улога за негова превенција мора да одиграат и телата за еднаквост, но и за електронски комуникации со оглед дека тој најмногу се шири преку социјалните мрежи. Тоа треба да се стори преку едукација и медиумски маркетинг, кои ќе се одвиваат перманентно.

Научен придонес на трудот:
Анализите покажуваат дека легислативата во областа на говорот на омраза не е јасна.Често социјалните мрежи остануваат надвор од законското регулирање, а таквите ситуации прават кофузија помеѓу институциите кој треба да донесе одлука во конкретниот случај. Понатаму поставени се резерви на одредени одредби на меѓународните документи, кои ги ограничуваат државите да дејствуваат, поради слободата на говор.Ова значи дека државите треба понатаму да работат и да направат попрецизна регулатива во оваа област, која ќе биде појасна од постоечката.

Личен научен придонес на авторот:
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на родовите права, со што се дава придонес во една специфична карактеристика за решавањето на овој проблем,

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд.

.

4. Ilieva, Jana. 2018. The right of self-determination in 21 century: comparative and international law perspective, *Alexandar Dubcek University in Trencin, Slovakia University Review*, 12 (1): 10-16

- *Достапност на трудот:* http://ur.tnuni.sk/fileadmin/dokumenty/UR_V12_ISS-1_10to16_Ilieva.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 0.9 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1339-5017 (online)
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот:

Правото на самоопределување е основен и универзален легитимиран принцип на меѓународното право. Сепак, е еден од најоспорените права во 21 век, чие значење е сè уште двосмислено и отсекогаш било зависно од актуелните политички околности на меѓународната заедница. Отсуство на поширок меѓународен и политички консензус за содржината на ова прашање, заедно со правниот дефицит или регулатива во меѓународното право, отвори многу можности за политичка криза и нестабилност, во целиот свет. Многу сложени држави видоа многу романтична визија за подобра иднина во овој принцип.Обединувањето на Германија, независноста на Источен Тимор, Јужен Судан, Косово, борбата за отцепување на Каталонија се само примери за значењето, но и проблематичната природа на овој принцип. Меѓународното право никогаш не даде јасна регулатива за одговор на аспирациите на малцинствата и прашањата за отцепување. Како резултат на тоа, во 21 век, во времето на глобализацијата кога меѓународната средина е сосема поинаква, остварувањето на ова право поради "отцепување" главно поради нејзиниот политички контекст може да стане "авантура со несреќен крај" со непредвидливи последици за државите..

Научен придонес на трудот:
Трудот обработува прашање за кое во научната мисла или поконкретно во меѓународното право не постои јасен и недвосмислен одговор. Преку компаративна анализа на скоро идентични случаи, авторот дава јасна слика за двојните стандарди во меѓународното право и особено влијанието на политиката и силата врз правото што се рефлектира во нејасната слика за последиците од искористување на ова право во праксата на државите. Во прилог на ова, тука се поставува конфликтот помеѓу двата паралелни феномени: прво, на глобализацијата која нужно значи дерегулација и интеграција на независни држави и второ, насовремените општествени движења со сецесионистички аспирации што може да доведат до создавање на нови независни земји. Како резултат на тоа, овие дебати се потхранети со примерот на отцепувањето на Косово од Србија, што според американскиот државен секретар Кондолиза Рајс, беше случајот со sui generis, односно единствен сет на околности. Но, исто така, не може да се согласиме со спротивните аргументи дека Косово е опасен преседан и ќе има домино ефект за други сепаратистички движења, како што е оној во Каталонија, кој според споменатата аргументација не е многу различен случај од Косово. Овие спротивни дебати за правото на отцепување на меѓународната сцена се очекуваат како што претходно спомнато, меѓународното право не содржи норми за одобрување или забрана на правото на отцепување.

Личен научен придонес на авторот:
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 100 %.,

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд.

5. Ilieva, Jana. 2017. Identity Theft: A Modern “Gateway” Crime. *International Refereed Scientific Journal VISION*, 2 (1): 79-92

- *Достапност на трудот:* http://visionjournal.edu.mk/wp-content/uploads/2017/07/irsjv_v2i1_jana.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 0,9 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* eISSN 2545 4331
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:* K14, K24

Опис на трудот:
Секоја година, милиони луѓе стануваат жртва на кражба на идентитет- модерен тип на криминал кој се состои од злоупотреба на идентитетот со цел да се стекне имотна корист. Растечкиот тренд од овој тип на криминал стимулира многу автори да го квалификуваат како "епидемија" или "национална криза", барајќи од националните јурисдикции да реагираат сп преземање на соодветни законски мерки и прописи кои не ја заобиколуваат ни Република Македонија. Сепак, загриженоста и одговорноста за зачувување на идентитетот и за заштита на личните податоци, останува во рацете на поединците и нивната самосвесност и знаење од што зависи дали и до кој степен, ќе бидат подготвени да го заштитат својот идентитет

Научен придонес на трудот:
Трудот обработува прашање кое е доста актуелно во научната мисла, но и доста проблематично: кражбата на идентитет. Во областа на безбедноста, особено во борбата против и искоренување на кражбата на идентитет во светот, сигурно ќе следиме нагорен тренд. Особено во последните години глобалната борба против овој вид на криминал е зголемена главно преку создавање на системи за контрола на имателите на информации, контрола врз нивните постапки за ракување и обработка и сл. Постојат нови мерки, нови инкриминации, специјални полициски единици, специјални обвинители, тешки казни и криминална политика, сепак, фокусот на борбата за заштита на личните податоци не е дел од репресивната, туку од превентивната сфера

Личен научен придонес на авторот:
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 100 %.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд.

6. Andonov, Oliver, **Jana Ilieva**. 2017. The Impact of USA's And Russia's Interests on Security and Democracy in the Balkans (Case Study – Republic Of Macedonia). 2017. *Political Science Forum, 6 (2):24-37*

- *Достапност на трудот:* во печатена форма
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:*0,9 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN1338-6859
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:*50%
- *JEL класификација:* K33, F50

Опис на трудот
Во трудот се обработува врската помеѓу демократијата и безбедноста од аспект на добро управување и во тој контекст, поврзаноста помеѓу државите во меѓународните односи како политички и правни идентитети. Таа варијабилна врска е условена од интересите на големите сили на глобално, но и на регионално ниво. Во трудот се опфаќа регионот на Балканот на кој се прекршуваат интересите на супер силата САД и на големата сила Русија, но кој има потенцијал да стане поле на интерес и за Кина.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот е евидентен од аспект на третирање на влијанието на Европската Унија на Балканот и аргументираниот наод дека и покрај настојувањата на ЕУ да биде глобален актер на Балканот, нејзините активности се доста нејасни, некоординирани и со сигурност, неефективни во праксата. Во трудот се идентификувани и интерните проблеми на Унијата и особено Брегзитот кој претставува стратешко ослабување на институциите и функционалноста на ЕУ. Преку квалитативното истражување извршено во Република Македонија, авторите даваат научни заклучоци засновани на верификувани индикатори употребени за креирање на политиката на Балканот.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на делот од истражувањетоповрзано со генералната перцепција на граѓаните на Република Македонија со улогата и значењето на големите сили САД и Русија на Балканот.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд.

7. **Ilieva, Jana,** Natasha Ristovska, and Sasho Kozuharov. 2017. Banking without interest. *UTMS Journal of Economics* 8 (1): 131-139. (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* http://utmsjoe.mk/files/Vol.%208%20No.%202/UTMSJOE-2017-0802-07-Ilieva-Ristovska-Kozuharov.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,6 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти, b) индексирано во бази на податоци EconLit, ABI/INFORM (ProQuest), Social Science Premium Collection (ProQuest), EBSCO.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* Print ISSN: 1857-6974, e-ISSN: 1857-6982
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 40%
- *JEL класификација:* G20; K22; K33

Опис на трудот
Целта на овој труд е да изврши анализа на основните принципи на исламското банкарство кое како тема доби на голема важност поради големата финансиска криза која најмногу го погоди банкарскиот систем и финансиските пазари и предизвика многу банкарски банкротства и државни интервенции. Во трудот се детално разработени поимите на апсолутна забрана за примање и давање интерес (Риба) и споделување на добивка и загуба (ПЛС) кои се првенствено засновани на мударбах (делење на профит) и мусијархах (заедничко вложување) - концепти кои денес стануваат прифатен начин за водење бизнис во неколку западни мултинационални компании банки. Се дава и целосна споредба на предностите на исламското наспроти конвенционалното банкарство.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот се согледува во научната прогноза на авторите на трудот дека во денешно време решенијата за исламски финансиски технолошки решенија се созреани и можни и дека финансиските институции кои размислуваат за отворање на исламски банки или тн. „исламски прозорци“ односно комерцијалните банки кои веќе нудат вакви производи ќе се соочат со различни предизвици. Исламското банкарство ќе продолжи да расте во големината и сложеноста, што претставува предизвик за надзорните органи и централните банки. Тековната рамка со која се регулира исламското банкарството содржи празнини кои треба да се затворат преку развој на посеопфатна регулаторна рамка која ќе обезбеди финансиска стабилност и развој на исламскиот банкарство.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во терминолошко дефинирање и објаснување на најзначајните теоретски аспекти на исламското право кои се однесуваат на исламскиот финансиски систем. Станува збор за појдовните основи за утврдување на онтолошката природа на исламското право, произлезена од Куранот како најавторитативен и основен извор на исламското право, кој меѓу другото, ја забранува каматата како забранета бидејќи ги спречува парите да ја вршат својата вистинска функција како средство за мера на вредноста и средство за

размена, додека функцијата на парите како средство за натрупување на богатство ја смета за лоша функција и непожелна за општеството.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

8. Kozuharov, Sasho, **Jana Ilieva**, and Natasha Ristovska. 2017. Islamic Banking and its Perspectives. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 7 (2): 167–177.

- *Достапност на трудот:* http://hrmars.com/hrmars_papers/Islamic_Banking_and_its_Perspectives.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,1 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти, b) индексирано во бази на податоци RePEc, UlrichWeb (Global Serial Directory) USA, Index Copernicus Poland, EBSCO Host, USA.
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN2222-6990
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 40%
- *JEL класификација:* G20, K22, K33

Опис на трудот
Целта на овој труд е да придонесе кон дебатата која се однесува на потенцијалите за развој на исламското банкарство и можностите за редефинирање на конвенционалното банкарство. Во последните неколку години, глобалниот банкарски систем доживеа големи потреси. Глобалната економска криза, која започна во 2008 година, предизвика низа последици на конвенционалниот банкарски систем. Од друга страна, исламските банки направија голем раст, а нивните банкарски средства според проценките се во вредност од околу 1.800 милијарди долари. Тајната е во тн. "халал финансирање", односно се работи за финансиски систем базиран на исламските принципи. Во таа смисла, основата на исламското банкарство е забраната за давање или земање камата во било каков облик.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот претставува потенцирање на спецификите на исламското право, како и тековните состојби и предизвици во иднина, особено во контекст на перспективите за развој на исламската финансиска индустрија на европскиот континент. Исламските финансиски активности покажаа значителен раст во текот на изминатите децении, а се предвидува дека трендот на раст ќе продолжи со истото темпо во иднина. Овој специфичен банкарски сегмент е системски важен во многу земји од различни региони во светот. Според анализите на Ernst & Young исламските финансии покажуваат пораст од 17% на глобално ниво во изминативе неколку години, а се проценува дека до

2019 година, исламските финансии ќе имаат 1.8 трилиони во актива и троструко ќе го зголемат профитот.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на теоретските основи на предметот на истражување односно исламското банкарство како дел од исламската економија. Темелните принципи на предметот на истражување, авторот ги изведува од основните принципи на шеријатот според кои кредитирањетово исламските земји се заснова на потполно покритие на сите влогови од страна на населението и на позајмување пари без камата. Понатаму, придонесот на авторот е во наоѓањето дека исламскиот пазар на е во доста неповолна положба поради законските регулативи кои се повеќе наклонети кон конвенционалното банкарство.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд.

9. **Ilieva, Jana**, Aleksandar Dashtevski and Natasha Ristovska. 2017. EU Enlargement and Financial Crisis, *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 7 (1): 153-163. (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* http://hrmars.com/hrmars_papers/EU_Enlargement_and_Financial_Crisis.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*оригинален научен труд(original scientific paper)
- *Опсег на трудот:* 1,1 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти, b) индексирано во бази на податоци RePEc, UlrichWeb (Global Serial Directory) USA, Index Copernicus Poland, EBSCO Host, USA.
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN2222-6990
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:*33%
- *JEL класификација:* K33, F50

Опис на трудот
Во трудот се обработува финаската криза со која се соочи глобалната економија, а која ги вклучи банкарските системи, берзите и кредитниот тек. Барајќи заеднички стратегии за решавање на тешкотиите, европските институции ги координираа националните одговори и даваа препораки за подобрување на финансискиот систем. Проширувањето на ЕУ не е официјално поврзано со кризата, па запирањето на процесот на проширување и воведувањето нови бариери во Европа не е опција. Во овој труд анализата се базира на податоците и ситуациите забележани во извештајот на Европската комисија. Поделени се интересите и приговорите за натамошно проширување во земјите-членки, како што се Франција и Германија, исто така се толкуваат. Анализата на истражувањето покажува

дека ЕУ земјите кандидати имаат прогресија во економскиот раст во време на финансиската криза, што не е случај со некои од земјите-членки на ЕУ. Затоа, проширувањето на ЕУ треба да продолжи како важна политика која ќе обезбеди просперитет во Европа.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот се состои во тоа што се дава појасна слика за земјите апликанти, кандидати за членство и преговарачи кои чекори ги презвемале и кои треба да ги превземат за влез во ЕУ. Во истражувањето се открива дека поради економската криза од 2008 година БДП на земјите-членки на ЕУ опаѓа, додека на не-ЕУ членките опфатени во трудот, расте. Тоа е индикација дека Брегзит не се случува случајно бидејќи трудот е работен непосредно пред референдумот во Велика Британија, а објавен е по завршувањето на истиот.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на теоретските основи на предметот на истражување проширувањето на Европската Унија и влијанието на финансиската криза во тој процес..

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд.

10**. Ilieva Jana,** and Blagoj Conev. 2017. The Republic of Macedonia and its Recognition in the International Community (1991-2015). 2017. *Scientific Monograph: Macedonia in 21st century: Social, Political and Economic Issues*, Nova Science Publishers, USA, pp. 1-32

- *Достапност на трудот:* https://www.novapublishers.com/catalog/product_info.php?products_id=61660
- *Вид на трудот (категорија):*поглавје во монографија
- *Опсег на трудот:* 2 а.а.
- *Објавен во:* а) Монографија со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* 978-1-53611-842-1
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:*50%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот
Во трудот се говори за меѓународно-правното признавање на Република Македонија во меѓународната заедница односно се врши анализа на патот на РМ кон тоа признавање и меѓународна афирмација како независен субјект во меѓународното право. Преку компаративна анализа, синтеза и метод на дедукција, авторите даваат објаснување за начинот на кој една мала држава како Република Македонија се обидува да му покаже

на светот дека има право на сопствено место во анархистичната структура на меѓународното општество.

Научен придонес на трудот
Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното поставување на проблемотодносно на надворешно политичките и безбедносни проблеми со кои се соочува Македонија и македонската нација и кои се нејзина реалност. Голем дел од нив не се поврзани со нацијата и нејзиниот идентитет, но идентитетските сеуште надвиснуваат како црни облаци и на државатата Република Македонија. Притоа, во аргументираната научна дискусија авторите наоѓаат дека Република Македонија, најверојатно е единствената нација-држава во историјата на светот кај која што идентитетот на нацијата се претвара во надворешно-политички проблем, односно истиот има директно влијание на позициите кои што ги има државата во меѓународната политика. Имено, ревидирањето на националниот идентитет не испраќа порака само надвор кон меѓународната заедница за тоа дека во државата се случува еден вид на промена на вредностите на нацијата, како и на целокупната нејзина колективна меморија, туку тоа ревидирање влијае и внатре на политичкиот систем на самата држава. ИакоМакедонија по сите определувања е национална држава на македонската нација, сепак во неа живее и значителен број на национални, односно етнички малцинства. Тоа само по себе, ја прави Македонија лидер во регионот во однос на малцинските и човековите права. Имено, кога на овие случувања се гледа од перспектива на 21-от век, и не претставува голем проблем, бидејќи со оглед на глобализацијата и случувањата кои се случуваат во меѓународната политика, најверојатно националните држави нема уште долго да ги имаат главните улоги во меѓународните односи. Меѓутоа, кога станува збор за Македонија, владеачките елити во истата треба да изнајдат формула во спроведувањето на надворешната политика, преку која ќе изнајдат начин Република Македонија да го најде своето место во меѓународните односи. Во тој контекст, најдобар начин за постигнување на компактна надворешна политика е според авторите, овој во кој што групите, културите и етносите се обединуваат преку општа правно-политичка и економска рамка, а со тоа ќе успее да му докаже на светот дека културата, а не државата е субјект на правото. Тоа би значело дека, македонската надворешна политика ќе мора да го изоди трнливиот пат на анархичноста во меѓународната политика, за да успее да му докаже на светот дека е нужен субјект на меѓународното право.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на теоретските основи на предметот на истражување или поконкретно на патот на Република Македонија кон ЕУ и НАТО и грчките притисоци кои оневозможуваат пристигнување на финалната дестинација – полноправно членство. Личниот придонес е евидентен и во делот на односите и признавањето од страна на соседите на Р. Македонија.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како поглавје во монографија

11. Conev, Blagoj, and **Jana Ilieva.** 2017. The Influence of National Identity in International Politics: A Comparative Outline of Europe and the Balkans, *Political Science Forum, 6 (1):15–27*

- *Достапност на трудот:*во печатена форма
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а.
- *Објавен во:*а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1338-6859
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:*50%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот
Во трудот се зборува за националниот идентитет како основа за создавање на националната држава го претставува основниот raison D'etat или државен разум, со цел таа држава да биде моќна и да може да ги оствари своите интереси на меѓународно ниво, да биде фактор во меѓународната политика. Сепак, за разлика од Европа, од каде потекнува идејата за национална држава и национален идентитет, на Балканот идентитетите на нациите се користат за ширење на националистичка пропаганда со цел да не се признаат соседните национални држави, како и да се потенцира супериорноста на некои во однос на другите, преку користење и модификација на историјата во тој процес. Овој труд има две цели; да ја наведе основната идеја за национален идентитет, како столб на националната држава, односно како главна цел за институционално зајакнување на државата, зајакнување на нејзиното влијание во меѓународната политика; како и да ја објасни разликата во перцепциите за националната држава, т.е. идентитетот на нацијата помеѓу Европа и Балканот.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот се гледа во аргументираниот наод дека целата погрешна политика на толкување на идентитетот на нацијата на Балканот придонесува за дестабилизација на регионот, односно го задржува регионот како постојано отворено жариште на Европа. Тука, на Балканот, идејата за кардинал Мазарин дека нацијата-држава ќе придонесе за зајакнување на општеството и ќе ја направи државата отпорна на сите видови закани е доведена во прашање. Тука се воведува сосема нов концепт за толкување на идејата за национален идентитет, односно се става во функција на оружјето на државата, а не како негов основен извор на сила и промени. La raison d'Etat на Балканот во однос на националниот идентитет не се претвора во концепт за заштита на националните интереси и институционалниот развој на државата, туку во концепт за нагласување на нејзината супериорност во однос на другите. Според авторите, Балканот веќе треба да се сфати дека основата на националната држава не е национализмот и акцентот на супериорноста на сопствената нација, туку во елементите што ги поврзуваат нациите. Балканските национални држави треба да научат од европското искуство дека

идентитетот на нацијата е внатрешен елемент на државата, кој има за цел да ја зајакне нивната позиција на меѓународна сцена, а не средство за постигнување и креирање на надворешно-политички стратегии и доктрини.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на теоретските основи на предметот на истражување и во поставувањето на хипотетската рамка која се докажува во самиот текст.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд(review).

12. **Ilieva, Jana,** and Blagoj Conev. 2016. The Impact of Politics on International Law: "Macedonia v. Greece" in the International Court of Justice, *Political Science Forum, 5 (1): 4–13*

- *Достапност на трудот:*во печатена форма
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1338-6859
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот
Целта на трудот е да се прикаже супериорноста на политиката над меѓународното право во современата смисла. Во секое општество, вклучувајќи го и меѓународното, политиката е она што ги одредува методите и средствата со кои тоа општество ќе се движи напред. Правото, според авторите тежнее да воспостави баланс на интересите на поединците и групи со цел да се воспостави ред. Во процесот на креирање на меѓународно законодавство, државите се водени од нивните национални интереси, а не од општо прифатените и постоечките меѓународни правни рамки. Најдобриот пример за ова тврдење е случајот во Меѓународниот суд на правдата: Македонија против Грција, каде што аргументот од втората земја аргументира дека нема правна рамка или санкција за една суверена држава да биде принудена да се придржува кон одлуките на Меѓународниот суд на правдата.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот се согледува во аргументираните наоди на авторите, преку методот на анализа и синтеза, да покажат дека во случајот / пресудата "Македонија против Грција" политиката доминирала над правото и дека една суверена држава не е во состојба да ја почитува пресудата на Меѓународниот суд на правдата ако истата е во

конфликт со нејзините "национални" интереси, кои се посилни од меѓународната регулатива во меѓународното општество.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на теоретските основи на предметот на истражување особено во елаборирање на случајот на Република Македонија против Грција пред Меѓународниот суд на правдата во Хаг.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд (review).

13. **Ilieva, Jana,** Ivanka Dodovska, and Blagoj Conev**.** 2016. Multiculturalism and Multi-confesionalism in the Balkans and in Macedonia: Historical Influences and Actual Cases, *Political Science Forum, 5 (2):4-18*

- *Достапност на трудот:*во печатена форма
- *Вид на трудот (категорија):прегледен труд (review).*
- *Опсег на трудот:* 0,9 а.а.
- *Објавен во:*а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1338-6859
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K10, Z10

Опис на трудот
Целта на трудот е да ги покаже историското влијание и актуелните состојби поврзани со мултикултурализмот и мултиконфесионализмот на Балканите, со посебен аспект на Република Македонија.Што се однесува до ваквиот културолошки аспект,според авторите е многу важно да се нагласи влијанието на постоењето на мултикултурната традиција и предизвиците на различните етнички групи и религиозни групи во Република Македонија, како и да се преземат сериозни мерки за новото издигнувања на постарите религиозни традиции. Овој вид на предизвици е особено насочен како закана за регионот на цела Југоисточна Европа и е сериозна работа со висок приоритет на агендатана Република Македонија, како дел од овој транзитен регион.

Научен придонес на трудот
Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот како и обработката на мошне актуелна тема, не само во домашниот, туку и во регионот на Југоисточна Европа, а особено за државите кои беа во рамките поранешниот југословенски чадор, на почетокот на 90-тите години од минатиот век го прават основниот научен придонес на овој труд.

Личен научен придонес на авторот

Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на уставното право и посебнона анализата на спроведувањето на Охридскиот рамковен договор од 2001 година, земајќи го предвид фактот дека македонското општество е под многу тежок притисок предизвикан од радикални и екстремистички идеологии во регионот на Југоисточна Европа.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд(review).

14. **Ilieva, Jana,** and Blagoj Conev, 2015. Globalization, Women and the Muslim World. *Macedonian Political Science Forum, eProceedings of Papers*, Vol. 6:84–93(EBSCO)

- *Достапност на трудот :*http://docs.wixstatic.com/ugd/36d9a1_688d1ff3fe3c4877b6324a5a29707577.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,6 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти b) индексирано во бази на податоци EBSCO Host, USA
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* eISSN: 1785-6812
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот
Предмет на проучување на овој труд е влијанието на глобализацијата врз правата на жената во муслиманскиот свет. Под влијание на глобализациските процеси денес, и муслиманските жени денес се соочуваат со променливата околина во која разбирањето на светот кој штотуку се променил, не чека на статичните и ригидни објаснувања и толкувања за сфаќањето на истиот, бидејќи додека тие се апсолвираат, светот повторно се променил. Од една страна, силите на модерната глобална култура нудат можности и канали за дефинирање на различни лични и индивидуални гледишта за секојдневието и животните текови. Од другата страна, традициите и погледите на исламот се манифестираат со вметнување на религиозна оправданост, толкување, културен идентитет, вредности и утврден морал, кој однапред ги доведува во прашање сите нови но и природни текови. Овие предизвици доведуваат до состојба кога во муслиманските општества се повеќе и се погласни се повиците за реафирмација на исламскиот идентитет, но и повиците за балансирање помеѓу модерното и религијата.

Научен придонес на трудот
Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното поставување на влијанието на глобализацијата врз правата на жената во муслиманскиот свет. Во трудот на јасен и прецизен начин се зборува за најновите движења во муслиманските земји, водени од сосема субјективни и пред се економски фактори (големата светска економска

криза од 2008 година, порастот на цените на храната 2007-2008 година и др.), кои доведоа до суштински поместувања во радикалните, но и прогресивните движења во муслиманскиот свет. Исто така, трудот опфаќа и научна расправа за борбата за човекови права и демократија која симболично е наречена „Арапска пролет“ што и ден денес е навистина актуелна тема во областа на меѓународното право, политика и односи и дава придонес за развој на научната мисла во овој домен во Република Македонија.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес на авторот е 50% и се однесува на истражување на меѓународно-правната рамка за човекови права на жената, но исто така и на теолошките ограничувања на овие права во муслиманскиот свет.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд (review).

15. Kozuharov, Sasho, Natasha Ristovska, and **Jana Ilieva**. 2015. Harmonization of tax policies reviewing Macedonia and Croatia. *UTMS Journal of Economics* 6 (2): 255–265. (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* http://utmsjoe.mk/files/Vol.%206%20No.%202/UTMSJOE-2015-0602-007-Kozuharov-Ristovska-Ilieva.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,1 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти, b) индексирано во бази на податоци EconLit, ABI/INFORM (ProQuest), Social Science Premium Collection (ProQuest), EBSCO.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* Print ISSN: 1857-6974, e-ISSN: 1857-6982
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 40%
- *JEL класификација:* H30, K33

Опис на трудот
Целта на трудот е да се анализира постапката на хармонизација на доночната полика на Република Македонија согласно Европската. Усогласување на данокот е комплексно прашање во процесот на европската интеграција, тоа е процес на конвергенција на даночниот систем врз основа на заеднички сет на правила и, во принцип, тоа значи постоење на идентични или слични даночни стапки за даночните обврзници во Европската унија, односно евро-зоната.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот се однесува на компаративната анализа на даночните реформи во Македонија и Хрватска, како и другите земји членки на ЕУ, со што се

потенцира потребата од севкупно усогласување, кое покрај даночните стапки значи и структурно усогласување или хармонизација на даночната структура. Усогласувањето на директните даноци се потпира главно на избегнување даночно затајување и избегнување на двојното оданочување. Потребно е усогласување на регулативите и директивите во областа на индиректните даноци во однос на воспоставување на единствен пазар, или отстранување на пречките за слободно движење на стоки, луѓе, услуги и капитал.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на предметот на анализа, односно компаративна правна рамка, потенцирајќи ја препораката за потребата усогласување на регулативите и директивите во предметната област во Република Македонија, како sine qua non акцелератор за интегрирање на државата во Европската унија.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

16. Stoilkovska, Aleksandra, **Jana Ilieva**, and Stefan Gjakovski. 2015. Equal Employment Opportunities in the Recruitment and Selection Process of Human Resources.*UTMS Journal of Economics* 6 (2): 281–292. (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* http://utmsjoe.mk/files/Vol.%206%20No.%202/UTMSJOE-2015-0602-009-Stoilkovska-Ilieva-Gjakovski.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*претходно соопштение (preliminary communication)
- *Опсег на трудот:* 0, 6 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти, b) индексирано во бази на податоци EconLit, ABI/INFORM (ProQuest), Social Science Premium Collection (ProQuest), EBSCO.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* Print ISSN: 1857-6974, e-ISSN: 1857-6982
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 40%
- *JEL класификација:* M51; K10

Опис на трудот
Предмет на проучување на овој труд се статија е концептот на еднакви можности за вработување во процесот на регрутација и селекција на човечките ресурси. Со оглед на фактот дека во овие процеси, се вклучении менаџерите за човечки ресурси но и вработените, истражувањето кој е предмет на овој труд е посебно спроведено за секоја од нив. На тој се утврдува дали двете страни делат истото мислење во однос на постоењето на овој концепт во овие процеси.Како суштински дел на овој концепт, се

истражува законската регулатива во Република Македонија и нејзиното влијание во процесот на генерирање на еднакви можности.

Научен придонес на трудот
Научното поставување на обезбедување на еднакви можности за вработување е од клучно научно, но и практично значење за секоја компанија и претставува клуч за изборот на вистинскиот вработени. На крајот од трудот, авторите даваат препораки за подобрување на еднаквите можности за вработување во Република Македонија од што несомнено се согледува научниот придонес на трудот

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 40% и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на правните основи на предметот на истражување, а имено еднаквите можности за вработување кои произлегуваат од принципот за еднаквост и недискриминација, како основни принципи на кои почива уставно-правниот поредок во Република Македонија.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како претходно соопштение

17. Stoilkovska, Aleksandra, Valentina Mucunska Palevska, **Jana Ilieva.** 2015. Awareness about Mediation as an Alternative Form of Dispute Resolution: Practices in the Republic of Macedonia. I*nternational Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*, 3 (1): 21–27

- *Достапност на трудот:* http://www.ijcrsee.com/index.php/IJCRSEE/article/view/61
- *Вид на трудот (категорија):*оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а.
- *Објавен во:* a) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти, b) индексирано во бази на податоци, Index Copernicus, DOAJ, SCIndeks, GIF global impact factor, CNKI, Turkish Education Index, SCIPIO - Scientific publishing & information online, Journal Impact Factor, GoogleScholar, Dialnet, InnoSpace - SJIF Scientific,
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 2334-847X (printed), 2334-8496 (online)
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 33%
- *JEL класификација:* M12, K31, K40

Опис на трудот
Предмет на проучување на овој труд се споровите кои се решаваат по пат на медијација, кои како форма на разрешување на спорови се многу ретки во државата. Глобалното информатичко општество ја афирмира потребата од перманентно следење на

иновациите кои се во функција на информирање на јавноста преку понуда на информации, значајни за унапредување и олеснување на бизнис и административните процеси. Во тој контекст во Република Македонија се промовира медијацијата како алтернативна алатка за решавање на проблеми и спорови без поголеми финансиски импликации. Актуелноста на појавата која се истражува е поврзана со неефикасноста во решавањето на судските спорови во Република Македонија и дискутабилноста на квалитетот на донесените судски одлуки. Проблемот се јавува во сегментот на недоволната информираност на јавноста за можноста за решавање на споровите со примена на медијацијата која го елиминира иницирањето на судски процес.

Научен придонес на трудот
Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното поставување на проблемот со алтернативната форма на решавање на спорови во Република Македонија, што преставува реткост во научната мисла на државата. Во трудот е направено истражување на свесноста за употребата на медијација како алтернативен метод на решавање на спорови и се нудат препораки како да се подобри состојбата во оваа насока.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во поставување на правната основа на разгледување на предметот на трудот. Во тој контекст, авторот придонесува за разјаснување на правната рамка на медијацијатакако алтернативна алатка за решавање на проблеми и спорови која настанува како резултат на неефикасноста во решавањето на судските спорови во Република Македонија и дискутабилноста на квалитетот на донесените судски одлуки.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како оригинален научен труд.

18. **Ilieva, Jana,** and Blagoj Conev. 2015. Is There a Possibility of Crash Between the Islam and the Modern World? *Macedonian Political Science Forum eProceedings of Papers*, Vol. 4: 55–67 (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* http://docs.wixstatic.com/ugd/36d9a1_f3a9bc939bc64f5fb36050186678786a.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*изворна научна статија
- *Опсег на трудот:* 0,9 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти b) индексирано во бази на податоци EBSCO Host, USA
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* eISSN: 1785-6812
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот
Предмет на проучување на овој труд е истражувањето на можниот конфликт меѓу исламот и другите религии (цивилизации), и во тој контекст, постоењето на вистинска закана од страна на исламскиот фундаментализам на меѓународната безбедност. По пат на анализа, авторите докажуваат дека идентификацијата на исламската религија со разни владини и општествени движења, здруженија и групи кои ги идентификуваат со исламот и се декларираат како "исламисти" е погрешен пристап поддржан од страна на социо-политичките истражувања и анализи на експертите по 11 септември 2001 година.

Научен придонес на трудот
Во овој труд на кандидатот научниот придонес се состои во аргументираното разобличување на генералната перцепција во јавноста за исламот дека сам по себе не претставува закана за христијанството, ниту обратно, туку дека соперништвото меѓу овие две доктрини постои и ќе постои и во иднина, но тоа не треба да биде причина за меѓу-религиски конфликти туку интегративна кохабитација.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на појдовните основи на предметот на истражување односно исламот и неговите традиционални принципи. Особено се обрнува внимание на ненасилната компонента на овој религиски но истовремено и политички систем во многу држави со доминантно муслиманско население, за да се констатира дека секое идентификување на исламот со насилство е погрешен, нереален и користен за дневно-политички цели.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како изворна научна статија.

19. Попоска, Весна и **Јана Илиева.** 2014. Екстериторијална апликабилност на универзалните и регионалните инструменти за човекови права во контекст на справувањето со современите закани од тероризмот. *УГД Штип, Правен Факултет Годишен Зборник,* година 4:223–234

- *Достапност на трудот:* http://eprints.ugd.edu.mk/12895/2/sozdrzina%20na%20godisen%20zbornik%20na%20praven%20fakultet%2020132014.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,7 а.а.
- *Објавен во:*а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Македонски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN**:** 1857-8713
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот
Целта на овој труд е да ги изложи различните проблематични аспекти и да даде по целесообразно гледање кон проблемот на справување со современите закани од тероризмот. Голем дел од современите против-терористички операции се одвиваат во контекст на операции за воспоставување или одржување на мирот, или операции кои подразбираат оперирање под јурисдикција која е дискутабилна. Во секој случај, се подразбира употреба на вооружена сила на туѓа територија, а едно од главните прашања кои се покренуваат е прашањето за екстратериторијалното важење на меѓународното право за човекови права, и во тој контекст правото на живот како фундаментално. Оваа навидум исцрпена дебата доби особено силна димензија со одлуката на Европскиот суд за човекови права да се изземе од материјална расправа за случајот Банковиќ. Врзувањето пак, на јурисдикцијата со ефективната контрола до денес остава отворени прашања.

Научен придонес на трудот
Во трудот авторите отвораат едно контроверзно прашање од областа на меѓународното право за правата на човекот, а имено екстратериторијалната апликабилност на човековите права, која мора да биде признаена и почитувана секогаш кога ќе се утврди апликабилност на правниот режим на меѓународното право за човекови права на дадена територија. Авторите наоѓаат дека современиот тероризам е од страна на државите третиран на различен начин- како криминален акт, како акт на внатрешен вооружен судир или акт на војна и дека не постои унифицирана и сеопфатна дефиниција за тероризам, што дава дополнителна тежина на проблемот, пред се во определувањето на апликабилниот правен режим под кој потпаѓа заштитата на правото на живот во дадената ситуација.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес на авторот е 50% и се однесуа на делот во кој аргументирано се изложуваат меѓународните инструменти за заштита на човековите права, залагајќи се дека истите даваат доволен основ фундаменталните права да бидат третирани како когентни норми на современиот меѓународен поредок. Од особена важност е што, по пат на рационална анализа на меѓународните судски прецеденти, авторот наоѓа дека до денес, постои сериозна дискрепанца помеѓу напишаното и спроведеното во оваа област и дека најмалите отстапки во оваа проблематика, отвораат најголем простор за подривање и сомнеж.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд(review).

20. Stankovic, Pejnovic, Vesna, and **Jana Ilieva**. 2014. Is Islam Misogynic? *Global Journal of Human Social Sciences* [Online] (EBSCO)

- *Достапност на трудот:*
  socialscienceresearch.org/index.php/GJHSS/article/viewFile/887/834

- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,1 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти b) индексирано во бази на податоци EBSCO, Proquest, Cite Factor, J-Gate, GIF, и др.
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* Online ISSN: 2249-460x & Print ISSN: 0975-587X
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K33

Опис на трудот
Предмет на трудот е аргументирана негација на сеопшто прифатената дефиниција дека исламот е мизогина религија. Преку увид во основните документи и извор на исламската правна мисла, авторите докажуваат дека станува збор за злоупотреба на религијата од страна на нејзините применувачи со што се субординира и дискриминира жената, а со тоа се создава лажна слика за исламот како мизогина религија.

Научен придонес на трудот
Трудот обработува мошне интересна тема, при што, корисноста од направеното истражување и направените анализи се зајакнати со актуелноста на темата не само во блиско-источниот, туку и во глобалниот светски контекст, факт што влијае и врз подигнување на свесноста за нејзината непомала релевантност и во западно-балканскиот контекст. Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот даваат солидна основа за понатамошно комплексно истражување на прашањата поврзани со оваа тема, во што се состои и основниот научен придонес на овојтруд.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес на авторот е 50% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде авторот ги разработува и анализира главните аспекти на исламско-правната но и културолошка смисла на правата на жените и нивната традиционална улога во општеството, од каде произлегува и предметот на проучување.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд(review).

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции

1. **Ilieva, Jana,** Elizabeta Spiroska. 2018. “Minority Rights in International Law”. In *Proceedings of the X-Th International Scientific Conference “Innovation, education, research and science in function of global developments”, 6th of April, 2018, 392-400, Ulcin: Institute for Scientific Research and Development & Partner Universities*

- *Достапност на трудот:* https://travelsdocbox.com/Eastern_Europe/79227462-Institute-for-scientivic-research-and-development.html
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K33, K38

Опис на трудот
Прашањето за правата на малцинствата во меѓународен контекст и неговото материјализирање во домашните правни системи е меѓу најстарите и најзагрижувачките прашања на меѓународното право и кај меѓународните правници. Правата на малцинствата се човекови права и како такви се загарантирани со голем сет на одредби што произлегуваат од принципите и нормите прифатени од страна на меѓународното општество. Сепак, поради фактот што сите овие одредби остануваат правно необврзувачки за суверените држави, голем број етнички, јазични или религиозни малцински групи немаат правна заштита и остварување на признаените малцински права во меѓународното право. И обично, кога работите одат лошо, малцинствата често се насочени кон експлоатација. Ова го прави решавањето на прашањето за правата на малцинствата на меѓународно ниво неефикасно и тоа понатаму се одразува на националното ниво на заштита кое зависи од желбите и интересите на суверените земји. Покрај оваа главна слабост, дополнително масло во огнот е фактот што денес, недостасува прецизна и широко прифатена дефиниција на малцинството и тоа главно е поврзано со социјалното опкружување во кое малцинствата живеат и нивното силно или слабо чувство за колективен идентитет. Овој труд дава стручна интерпретација на правата на малцинствата од перспектива на меѓународното законодавство, развиен од главните меѓународни институции, Обединетите нации, Организацијата за безбедност и соработка во Европа, Советот на Европа и Европската унија. Исто така, се осврнува на моменталната состојба на малцинските права во меѓународното право, како многу важно прашање чија нерамнотежа може да предизвика меѓуетнички тензии и нестабилност.

Научен придонес на трудот
Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот даваат солидна основа за понатамошно комплексно истражување на прашањата поврзани со оваа тема, во што се состои и основниот научен придонес на овој труд. Во 21-от век, малцинствата сè уште се сметаат за закана за мирот и безбедноста кои имаат потенцијал да го растурат системот преку насилна сецесија. Ова не е случајна перцепција, бидејќи од средината на деветнаесеттиот век, малцинствата биле извор на конфликт, честопати прецртувајќи ја картата на Европа на многу тензични начини. Сегашните меѓународни стандарди како што се елаборирани во трудот, не се многу силни и за нивната содржина и за мониторинг, освен за нивните примарни цели, намалување на етничкото насилство и сецесионистичките движења. Затоа, изгледите за идна еволуција на правата на малцинствата се уште остануваат неизвесни.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката земајќи ги предвид правните аспекти на истата, односно постоечката правна рамка за заштита малцинствата, како и нивната несеопфатната регулатива која остава отворени врати за различни толкувања и регулативи ширум националниоте законодавства и практики во светот

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд

2. Ilieva, Jana, Julijana Petrovska, and Zvonko Tanaskovski. 2016. "Legal Protection of Icons as part of the Macedonian cultural heritage". In *Proceedings of the Fifth International Conference for Business, Economy, Sport and Tourism - ICON BEST 2016: Global Tourism Challenges in 21st Century, Skopje, Republic of Macedonia, 8th of October 2016, 256–267*. Skopje: University of Tourism and Management.

- *Достапност на трудот:* http://iconbest.utms.edu.mk/images/Zbornici/ICONBEST_2016.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 33%
- *JEL класификација:* К30, З32, З38

Опис на трудот
Овој труд претставува за правната заштита на иконите како засведочените форми на културно наследство, преку која се пренесува креативната претстава и моќта во современата импресија за естетското доживување на минатото. Фактот што во Република Македонија иконописната традиција е манифестирана преку бројни единствени уметнички вредности кои не се повторени никаде во светот, освен што придонесува за атрактивноста на туристичката понуда на Македонија, исто така влијае мотивирачки на културната криминална мафија која во изминатите години има отуѓено непроценливо културно богатство. Покрај елаборирањето на досегашните научни сознанија за придонесот на иконите во туристичката понуда на државата, во овој труд ќе бидат опфатени и практичните безбедносно-заштитни појави и предлог мерки за превенција и заштита.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот претставуваат добиените резултати од истражувањето за основните причини за пораст на криминалот со иконите и културното наследство како и за отсуството на превентивен механизам за нивна заштита (субјективни и објективни причини). Истовремено, авторите детектираат и отсуството на сеопфатна законска рамка кој доследно и прецизно ќе ја регулира оваа материја. Законот за заштита на културното

наследство од 2004 година не е законско решение кое е доволно за создавање на правни претпоставки и услови за борба против злоупотребата и нелегалниот профит од културното наследство. Евидентна е потребата за донесување на посебен закон за колекционерство и антикварници, како и посебен закон за здруженија кои се занимаваат со истражувачки дејности од областа на археологијата, етнологијата, собирањето на старини и предмети артефакти изработени од вредни материјали. Како најсуштински проблем кој се појавува во заштитата на македонското културно наследство во манастирите, според авторите е отсуството на дефинирано разграничување на надлежностите помеѓу државните институции.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката земајќи ги предвид правните аспекти на истата, односно постоечката правна рамка за заштита на културното наследство и постојната казнена политика, како и нивната несеопфатност која остава отворени врати за зачестеност на овој вид криминал.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд

3. **Ilieva, Jana,** and Ivanka Dodovska. 2015. "Multiculturalism in South-East Europe – Cross cultural influence of the socio-economic changes in Republic of Macedonia according to Ohrid Framework Agreement". In *Proceedings of the Fourth International Conference for Business, Economy, Sport and Tourism - ICON BEST 2015: Economic analysis of global trends in tourism, finance, education & management, Skopje, Republic of Macedonia, 09-11 of October 2015, 448–453.* Skopje: University of Tourism and Management.

- *Достапност на трудот:* http://iconbest.utms.edu.mk/iconbest-2015
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,6 a.a
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:*50%
- *JEL класификација:* K10, Z10

Опис на трудот
Република Македонија стана независна држава по распадот на Југославија, во почетокот на последната деценија од XX век, со многу отворени прашања поврзани со идентитетот, религијата и социо-економска одржливост. Поради прашањето на демократска транзиција и консолидација се појавија одговори на прашања во врска со новата политичка агенда и новата формација на демократските институции, Уставот поставува високи стандарди за заштита, почитување и промовирање на основните човекови права. Од тој аспект, една од најважните прашања во младата, независна држава беше решавање на прашањето на уставното име на државата, отворено од страна на Грција и кревката државна економија. Оваа континуирана состојба имаше влијание на пошироко

општествено ниво и во моментов се рефлектира во многу подлабок општествен контекст, вклучувајќи го целото македонско општество. Поради тоа, шпекулациите за последиците не треба да доведат до генерализации бидејќи што се однесува до културниот аспект, многу е важно да се нагласи влијанието на постоењето на мултикултурната традиција и предизвиците на различните етнички групи и религиозни групи во Република Македонија.Во денешно време кога целата цивилизација се бори со новите предизвици на либералната демократија и социјален развој, многу е важно да се преземат сериозни мерки за новото издигнувања на постарите религиозни традиции. Овој вид на предизвици е особено насочен како закана за регионот на цела Југоисточна Европа и е сериозна работа со висок приоритет на агендатана Република Македонија, како дел од овој транзитен регион. Ова особено се применува на различните етнички групи и оддалеченост на културните друштва во земјата.

Научен придонес на трудот
Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот даваат солидна основа за понатамошно комплексно истражување на прашањата поврзани со оваа тема, во што се состои и основниот научен придонес на овој труд. Имено, во трудот се обработува мошне актуелна тема, не само во домашниот, туку и во регионот на Југоисточна Европа, а особено за државите кои беа во рамките поранешниот југословенски чадор, на почетокот на 90-тите години од минатиот век напуштајќи го социјалистичкиот концепт на уредување, се устроија кон новото демократско уредување, преку осамостојувањето и преку отпочнувањето на процесот на транзицирање по западно европскиот урнек контекст, факт што влијае и врз подигнување на свесноста за нејзината непомала релевантност и во западно-балканскиот контекст.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на уставното право и посебнона анализата на спроведувањето на Охридскиот рамковен договор од 2001 година, земајќи го предвид фактот дека македонското општество е под многу тежок притисок предизвикан од радикални и екстремистички идеологии во регионот на Југоисточна Европа.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд (review).

4. **Ilieva, Jana**, and Blagoj Conev. 2015. “The Armed Humanitarian Intervention as Triumph of the Human Rights over the Sovereignty”. In *Proceedings of the International Scientific Conference: Researching Security: Approaches, Concepts and Policies, Ohrid, Macedonia, 2-3of June 2015, 194–205.*Ohrid: University “St. Kliment Ohridski” - Bitola, Faculty of Security, Skopje. (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* http://www.fb.uklo.edu.mk/fs;jsessionid=e572eac3acf5022a8eb8f07abde6?file=collection/Ohrid%202015%20kniga%20Tom%20I.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* M1, O0

Опис на трудот
Хуманитарна интервенција во својата современа и често користена форма – како вооружена интервенција, е меѓу проблемите со примарна важност за меѓународните односи, меѓународната безбедност имеѓународното право. На разговорите во врска со вооружените хуманитарна интервенција се испреплетуваат сотеориите на реализам и институционализам, како и основните теории што ги објаснуваат меѓународните односи. Во рамките на истата дебата, принципите на суверенитет и немешање во внатрешните работи се во колизија со со заштитата на човековите права, односно произлегуваат различни аспекти и толкувања на меѓународните правила. Дебатите во врска со вооружената хуманитарна интервенција, влијаат на различни научни области,односно на филозофи, политичари, адвокати, теолози, социолози и други општествени активисти кои сена некој начин поврзани со ова прашање, да учествуваат во неа. Овие дискусии за хуманитарна интервенција имаат суштинско значење, не само за изразување на нејзината содржина и значење, но исто така и запостигнување на подобро објаснување на процесите и промените кои се типични за современите меѓународни односи.

Научен придонес на трудот
Во трудот се истражува модерната идеја на хуманитарна интервенција и прекукомпаративна анализа и дедукција на разни документи и резолуции на ООН и МеѓународниотСуд,ја докажува тезата дека: во модерно време хуманитарната интервенција е правен метод зазаштита на основните човекови права.Главните прашања за истражување во овој труд се: Што е хуманитарна интервенција? Која е разликата помеѓу droit d'ingérence и devoir d'ingérence? Дали хуманитарна интервенција е восогласност со меѓународното право?.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес на авторот е 50% бидејќи се работи за коавторски научен труд од големо значење, каде кандидатот успеал аргументирано да ги разработи и анализира главните аспекти на вооружената хуманитарна интервенција како триумф на човековите права над сувереноста.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд (review).

5. **Ilieva, Jana,** and Aleksandra Stoilkovska**.** 2015. “Management *of Prison Conditions as a Precondition for Better Socialization*”. In *Proceedings of the International Congress on*

*Economy and Business, New Economic Trends and Business Opportunities, International Vision University, Gostivar, Macedonia,10-14 ofJune 2015, 712–720.*Gostivar: International Vision University.

- *Достапност на трудот:* http://icebconference.org/wp-content/uploads/2018/01/ICEB-2015.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* M12, K38

Опис на трудот
Трудот опфаќа актуелна тематика во последните неколку децении, а се однесува на тоа дали и колку се почитуваат правата на осудените лица. Почитувањето и заштитата на човековите права е мисија и крајна цел на секоја модерна и современа држава и модерната демократска држава, како Република Македонија, обезбедува гаранција за грижа, безбедност, почит и заштита на човековите права на нејзините граѓани.Во контекст на човечките права се наметнуваат прашањето за тоа какви се правата на осудените лица за време на издржувањето на казната затвор, дали овие лица се запознаени со нив, каде се содржани споменатите права, дали и колку се почитуваат и сл. Токму одговорите на овие прашања се поврзани со успехот на ресоцијализацијата и социјалната адаптација во општеството по издржувањето на казната затвор.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на овој труд е значителен особено затоа што во него со по пат на примена на солидна научна методологија е презентиарана моменталната состојба на осудените лица во затвор во поглед на правата што ги имаат, но, уште повеќе, да се види каде почитувањето на правата на овие лица е закочено и на кои области треба во иднина да се работи. Со дадените препораки, се дава значаен придонес за социјализација на осудените лица во и надвор од затворките институции.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес на авторот е 50% бидејки се работи за коавторски научен труд од каде авторот ги разработува и анализира главните правни и фактички аспекти на затворските услови на осудените лица и дава препораки за нивна полесна социјализација..

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд.

6. **Ilieva, Jana**, and Blagoj Conev. 2015. "*The process of ethnic homogenization of the Greek Nation and its impact over the denouncing of the cultural identity of the other ethnic groups: the case with the Macedonian Ethnic Majority*", In *Proceedings of the Fifth International*

*Conference: Current Issues of Politics, Trencin, Slovakia, 10 of February 2015, 16–27.*Trencin: University of Alexander Dubcek, Department of Politology.

- *Достапност на трудот:*во печатена верзија
- *Вид на трудот (категорија):*оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:*50%
- *JEL класификација:* K38, N44

Опис на трудот
Преку разгледување на текот на формирањето на грчката нација-држава и нејзината политичка и економска експанзија, во трудот се истражува создавањето на феномен на културна хегемонија на хеленизмот против етничката македонска култура на територијата на "Егејска Македонија". Овој процес на културна хегемонија, според авторите. придонесол за искоренување на целиот идентитет на словенечкото население кои живеат на територијата во тоа време. Според нив, она што се случува на Балканот од раните деведесети години на минатиот век па се до денес, и што најверојатно ќе продолжи да се случува и во блиска иднина е тоа што во процесот на преоткривање или на создавање на своите национални идентитети, сите балкански држави без исклучок создадоа митови од заедничката историја, кои што митови присвојувајќи ги само за себе, ги искористуваат за создавање на некој специфичен само за Балканот – национализам.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот се согледува во фактот што за прв пат во еден научен труд во државата се докажува дека со менување на основните компоненти на идентитетот на македонскиот народ во Егејска Македонија, грчките власти успеале да создадат посебна форма на национализам, кој подоцна се претворил во голем дериват за изградба на современата грчка нација, односно специфичниот "грчки" идентитет. Преку компаративна анализа и синтеза, авторите ја објаснуваат улогата на државата во процесот на хомогенизација со цел да се создаде обединета нација т.е. модерна грчка нација.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката која се обработува во трудот, со посебен акцент на Граѓанската војна во Грција и елементите на латентниот геноцид врз домородното македонско население во т.н. Егејски дел од Македонија

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како оригинален научен труд.

7. **Ilieva, Jana,** Sanja Nikolic, and Vesna Poposka. 2014. "*The Significance of Intellectual Capital in Creating New Values to the Organization in Macedonia*", In *Proceedings of the*

International Symposium "The Great Recession and the Crisis of Neo-liberal Economics", Sremska Kamenica - Novi Sad, Serbia, 28-29 of May, 2014, 345–354. Sremska Kamenica-Novi Sad: Educons University.

- *Достапност на трудот:* https://educons.edu.rs/wp-content/uploads/2016/01/Zbornik-2014.pdf
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 0,8 а.а
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 33%
- *JEL класификација:* O34, K11,

Опис на трудот
Предмет на овој труд е интелектуалниот капитал кој претставува создавање на вредност преку практична примена на знаењето, способност невидливата сопственост да се претвори во производи, услуги или процеси кои ќе ù донесат нова вредност на организацијата. Новата вредност се создава преку подобрување на протокот на знаењето во организацијата и трансформирање на тоа знаење при што прима облик на: релациски капитал, човечки капитал и структурен капитал. Вложувањето во интелектуалниот капитал на организациите, резултира со зголемување на ефикасноста и квалитетот во работењето, што пак од своја страна поттикнува економски прогрес на земјата. Од особено значење е правната регулатива на државата која треба да го стимулира, заштитува и соодветно наградува интелектуланиот капитал бидејќи тој претставува движечка сила за ефикасно работење и содзавање нова вредност во огранизацијата, но и во националната економија.

Научен придонес на трудот
Во овој интердисциплинарен труд, авторите повикуваат на потребата од изнаоѓање на нови начини на работење и управување, како резултат на процесот на глобализација и пазарните услови. Имено, поради динамичниот слободен пазар и променливите пазарни фактори, на менаџментот му се потребни нови аспекти за да ги постигнат цците на успешно работење на организацијата. Во една научна основа се елаборира инситутот – интелектуален капитал како множество на целокупното знаење кое го поседуваат вработените, низ чие перманентно подобрување и развој, кои се предлагаат, може да се доздаде нова вредност за потрошувачите и да се постигне конкурентска предност.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес на авторот е 33% и се однесува на поврзување на правната регулатива и улогата на легислативните тела во еден интердисциплинарен труд во кој се зборува за создавање на соодветни услови за охрабрување на развојот на интелектуалниот капитал во рамките на организацијата. На тој начин, авторот покажува исклучително знаење во правната материја, од кое произлегува вештината истото да го вклопи при истражување на различни научни гранки, особено од аспект на правно регулирање на материјата на проучување.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува какопрегледен труд (review).

8. **Ilieva, Jana**, and Blagoj Conev. 2013. "*So called clash of civilizations: Is Islamic treat real*", In *Proceedings of the International Scientific Conference: Promoting Human Rights: Recent Developments, Skopje, Macedonia,25-27 of September 2013, 103–118.*Skopje: MIT University, Faculty of Legal Sciences, International Relations and Diplomacy

- *Достапност на трудот:*во печатена форма
- *Вид на трудот (категорија):*прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот 1* a.a
- *Јазик на кој е напишан трудот:*Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* M1, O0

Опис на трудот
Во аргументитет презентирани во овој труд и во направената анализа, авторите докажуваат дека идентификацијата на исламската религија со разните владини и општествени движења, групи и асоцијации кои се идентификуваат себе си со исламот и се декларираат како „исламски" е погрешен пристап направен од социо-политичките истражувања и анализи на експертите по 11 септември, 2011 година.

Научен придонес на трудот
Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот даваат солидна основа за понатамошно комплексно истражување на прашањата поврзани со оваа тема, во што се состои и основниот научен придонес на овој докторски труд. Во тој контекст, трудот претставуваат обработува мошне интересна тема, не само во блиско-источниот, туку и во глобалниот светски контекст, факт што влијае и врз подигнување на свесноста за нејзината непомала релевантност и во западно-балканскиот контекст.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес на авторот е 50% а се однесува на делот од трудот во кој авторот ги разработува и анализира главните аспекти на правната но и политичко-културолошка смисла на исламот, но и неговото погрешно толкување како радикална религија која е закана за светскиот мир и безбедност.

Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како прегледен труд (review).

2.2.3.2. После изборот во звање вонреден професор

Рецензентската комисија после прегледот на сите трудови на кандидатот, за приказ и оценка од посебно значење за научниот придонес во областа и предметот во кој кандидатот се избира, посебно земајќи го во предвид меѓународниот карактер, ги издвои следните трудови:

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци

1. Oliver Andonov, **Jana Kukeska**. 2019. Dissembling And Redefining of one State and Nation (The Example of the Republic of Macedonia Through The Prism Of The Political, Security, Legal and International Consequences for the Macedonian State and Nation**).** Trenčianska Univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne Katedra politológie, Political Science Forum 8 (2): 5-19.

- *Достапност на трудот:* во електронска и печатена форма
https://eprints.ugd.edu.mk/30842/
- *Вид на трудот (категорија):* научен труд (студија)
- *Опсег на трудот 1* a.a
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K3

Опис на трудот
Создавањето на слаби држави и нивното политичко, безбедносно и економско контролирање претставува современ пристап во водењето на хибридните војни и креирањето на меѓународната политика, односно заштитата на сферата на интереси во геополитиката. Република Македонија која по осамостојувањето од Југославија во 1991 година излезе како држава со уреден општествен систем во сите области, триесет години подоцна е слаба држава која особено во последните четири години е доведена во состојба на демонтирање и редефинирање како држава и нација. Ова демонтирање и редефинирање ќе има сериозни историски последици врз Македонската нација и државност, но претставува еклатантен пример на создавање на слаба држава во процесот на геополитичките превирања и резултат на долгорочно спроведуваната хибридна војна и контролирана нестабилност. Токму контролираната нестабилност во регионот на Балканот, не се однесува исклучиво на Република Македонија, туку истата како нестабилна држава е инструмент за предизвикување на регионална нестабилност.
Во овој труд се претставени причинско-последичните каузални врски помеѓу политичките, безбедносните, правните и меѓународните последици кои на долг период ќе произлезат од деструкцијата на Македонската држава и нација.

Научен придонес на трудот

Трудот го испитува феноменот на слаби држави кои произлегуваат од геополитичките превирања и хибридните војни, користејќи ја Република Македонија како студија на случај. Ја анализира интеракцијата помеѓу политичките, безбедносните, правните и меѓународните фактори кои придонесуваат за расклопување на македонската држава и нација. Научниот придонес лежи во разјаснувањето на причинско-последичните односи и долгорочните последици од овој процес, расветлувајќи ги пошироките импликации за стабилноста на државата и меѓународната политика.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес на авторот е 50%. Како професор по меѓународно право, авторката Јана Илиева носи експертиза во анализирањето на правните димензии на државноста и меѓународните односи, давајќи вредни сознанија за сложената динамика што се игра во македонскиот контекст. Дополнително, личниот придонес на Илиева ја вклучува нејзината научна перспектива и истражувачки напори насочени кон разбирање и справување со предизвиците со кои се соочуваат слабите држави во современата глобална политика.
Рецензентската комисија овој некатегоризиран научен труд го оценува како научна студија (study).

2. **Kukeska, Jana,** Katarina Brockova, and **Gordana Serafimovic**. 2020. Evolving a New Paradigm in Education Appropriate to the Needs of the 21st Century. UTMS Journal of Economics 11(1): 59–66. (EBSCO)

- *Достапност на трудот:* https://www.utmsjoe.mk/files/Vol.11.No.1/UTMSJOE-2020-1101-6.EVOLVING_A_NEW_PARADIGM_IN_EDUCATION_APPROPRIATE_TO_THE_NEEDS_OF_THE_21ST_CENTURY.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 33%
- *JEL класификација:* I25, K39

Опис на трудот
Трудот зборува за образованието која е нашата надеж за подобра иднина. Како што рече добитникот на Нобеловата награда, Нелсон Мандела: „Образованието е најмоќното оружје што можете да го користите за да го промените светот“. Тоа е најпознатиот инструмент за промовирање на човековите права, демократијата, намалувањето на сиромаштијата и создавање внимателна социјална еволуција. Нема човек битието може да води достоинствен живот и да изгради сопствен идентитет без образование. Во денешните економии на знаење, тоа е нова валута за економска конкурентност, мир и просперитет. Живееме во ера на глобализација и технологија која значително ги трансформира сите аспекти од нашите животи. Меѓутоа, образованието како најпечатливата технологија измислена од човекот заостанува зад современите

технологии. Се појавуваат нови пронајдоци секој ден и наместо да биде партнер на овие изуми, образованието останува статично и според моделот дециски пристап. Многу е потребна нова парадигма во образованието за справување со брзите промени и итни предизвици со кои се соочува човештвото во денешно време. Образованието не треба да биде дел од проблемот со овие позитивни промени. Не треба да продолжи да се потпира на традиционалниот модел на настава со едноставно меморирање на фактите кога секојдневните паметни телефони обезбедуваат директен пристап до планина од информации.

Научен придонес на трудот
Научен придонес на трудот се состои во обработка на исклучително актуелна тема, развојот на една парадигма во образованието. Многу е потребна нова парадигма во образованието за справување со брзите промени и итни предизвици со кои се соочува човештвото во денешно време. Идното образование мора да биде релевантно на брзо менувачките потреби на општеството, сè пософистицираните барања на пазарот на труд, зголемениот недостиг на ставови и вештини треба да се промовираат претприемништвото и целосното вработување, вредностите потребни за социјална хармонија и решавање на проблеми, и индивидуалноста потребна за лидерство, независно размислување и креативност.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на предметот на истражување односно менаџирање на процесот на образование, посебно менаџирање на напредните технологии кои се користат во образовниот процец.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

3. Oliver Andonov, **Jana Ilieva.** 2022. European Security Through the Prism of Identity and International Conflicts (The Case of the Republic of North Macedonia) CONTEMPORARY MILITARY CHALLENGES/SODOBNI VOJAŠKI IZZIVI. 24 (4): 95 – 118

- *Достапност на трудот:* https://sciendo.com/article/10.33179/bsv.99.svi.11.cmc.24.4.6
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 1,4 а.а.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K3

Опис на трудот
Европската унија како меѓу владин сојуз, веќе повеќе од две децении се обидува да го изгради таканаречениот Европски безбедносен идентитет. Овој идентитет во теорија

треба да биде одраз на перцепцијата за Европска безбедност кај сите земји членки, но и кај граѓаните на Европската унија, а кои треба да се поистоветат со европската безбедност како свој интерес за лична и јавна безбедност. Токму во спроведувањето на оваа теориска детерминанта во практична или прагматична Европска безбедносна политика се појавува прашањето за идентитетот на национално ниво и разбирањето на прашањата за зачувување на националната безбедност во меѓудржавните или меѓународните конфликти во Европскиот безбедносен простор. Идентитетот како основна одредница на нацијата претставува и објект на безбедносна заштита и предмет на напад и субјект кој во безбедносната парадигма на национално ниво ја диктира поставеноста на националната безбедност.

Еден од клучните сегменти на прашањето на безбедноста и идентитетот е токму содржан во базичните интереси на националната безбедност, а тоа е зачувување на биолошкиот субстракт на нацијата за опстанок, особено во воени или кризни состојби. Овој биолошки субстракт на нацијата е цврсто поврзан со идентитетот на нацијата кој пак е пренесен на територијата на која е оформена и на која функционира националната држава.

Вториот клучен сегмент е теориското и практичното поимање на прашањето за идентитетот, нацијата и државата и особено политичката прагма во меѓународните односи во кои секогаш егзистираат конфликти помеѓу државите, а во чија основа често пати, особено на Балканот, но во минатото и во Европа се идентитетот (национален, религиски, културен итн.).

Третиот сегмент е прашањето на меѓународните конфликти во рамките на идентитетските прашања кои може да бидат тенденциозно наметнати за да се сокријат другите главни цели поради кои е започнат конфликтот, како што се територијалните претензии, политичката моќ во регионот, допирот до ресурси и друго.

Во секој случај Република Македонија и македонскиот народ се соочува со ова прашање како во теориска така и во практична смисла, тоа прашање на секој начин влијае врз современото поимање на Европската безбедност, идентитетот и меѓународните конфликти, а за што токму низ теориските и практичните погледи станува збор во овој труд.

Научен придонес на трудот

Текстот навлегува во сложениот однос помеѓу националната безбедност, зачувувањето на идентитетот и европскиот безбедносен идентитет во рамките на Европската Унија. Конкретно испитува како Република Северна Македонија се справува со овие прашања, нагласувајќи ја важноста од зачувување на биолошкиот супстрат за опстанок на нацијата. Научниот придонес лежи во анализата на пресекот на теоретските концепти на безбедносниот идентитет со практичните предизвици со кои се соочува Северна Македонија, нудејќи увид во поширокатa динамика на европскиот безбедносен дискурс.

Личен научен придонес на авторот

Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50 %. Како научник, авторот придонесува со својата експертиза во меѓународните односи и безбедносните студии за да ги разјасни овие прашања, обезбедувајќи различно разбирање за тоа како грижите за националната безбедност се вкрстуваат со поширокитe европски безбедносни рамки. Дополнително, личниот придонес на авторот ја одразува неговата посветеност во

истражување на критичните прашања во меѓународната безбедносна и идентитетска политика во европски контекст.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како оригинален научен труд.

4. Jana Ilieva, Blagoj Conev. 2023. Historical, Cultural (Non) – Diference: Europe And The Balkans. IDEA International Journal of Science and Arts. 7 (13): 77-84.

- *Достапност на трудот:*
- https://www.eu.edu.mk/wp-content/uploads/2023/06/IJSA-IDEA-Vol-7-No-13-Final-1.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* преглед
- *Опсег на трудот:* 1 а.а.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* K33, K39

Опис на трудот

Кога зборуваме за Европа во нејзините културни граници, мора да се забележи дека истите граници во голема мера ги надминуваат политичките на Европската Унија. Имено, ако до сега ја замислувавме Европа само како делот што географски се наоѓа западно од реките Одра, Дунав и Сава, на почетокот на дваесет и првиот век, Европа почнува да се отвора кон својот Исток и да ги апсорбира територииите на кои историски отсекогаш им припаѓале континентот. Имено, тоа е Централниот дел на континентот, но и Југоисточниот, кој е познат под него географска одредница како Балканот. Но, иако политички таа стара Европа е се поуспешна во преземањето на централна Европа, и политички и економски и исто така културен, се чини дека има проблем со Балканот. И овој проблем не настанува затоа што самиот Балкан не е дел од Европа, туку затоа што самиот Балкан, покрај тоа што накратко ја отелотворува Европа, односно неговата историја низ европската историја, е слепа точка на континентот која отсекогаш била своевиден пејоратив за самите Европејци. Оттука, на хипотеза која ќе се докаже во овој текст: Иако е културно и политички пејоративна, Балканот сè уште е нераскинлив дел од Европа. Оваа хипотеза се операционализира преку работната теза дека: на културата на Балканот го претставува јадрото на европската културна разновидност и ја обезбедува основата на европската мотото – „во разновидна конкордија“

Научен придонес на трудот

Трудот ги истражува сложените односи меѓу Европа и Балканот, предизвикувајќи ја традиционалната перцепција за културните и политичките граници на Европа. Во него се тврди дека и покрај историските предрасуди и предрасуди, Балканот е составен дел од Европа, и културно и историски. Научниот придонес лежи во анализата на културното значење на Балканот во поширокиот европски контекст, истакнувајќи ја

неговата улога во обликувањето на европската различност и единство. Дополнително, текстот нуди нијансирано разбирање на европскиот идентитет со признавање на сложеноста и противречностите својствени за културниот пејсаж на континентот.

Личен научен придонес на авторот
Што се однесува до личниот придонес, истиот изнесува 50% и се однесува на неговата експертиза во културните студии, историјата и европскиот идентитет за да се обезбеди увид во повеќеслојната природа на односот меѓу Европа и Балканот, предизвикувајќи ги стереотипите и промовирајќи поинклузивна перспектива за европскиот идентитет.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како преглед (review.

5. Ристо Христов, Александар Даштевски, Јана Илиева, Борко Христов. 2023. Идентификација на ракописен потпис. IDEA International Journal of Science and Arts. 7 (14): 131-142.

- *Достапност на трудот:* https://www.eu.edu.mk/wp-content/uploads/2023/12/IDEA-No.14.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд
- *Опсег на трудот:* 1 а.а.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Македонски
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 25%
- *JEL класификација:* K3

Опис на трудот

Ракописниот потпис секојдневно се користи во различни апликации. Проблем настанува кога некој решава да го имитира нашиот потпис и да ни го украде идентитетот. Затоа, постои потреба од адекватна заштита на потписите и од системи кои можат, со голем степен на сигурност, да идентификуваат кој е потписник. Овој труд предлага еден нов метод на идентификација на ракописен потпис. Постојат два вида на идентификација на ракописен потпис: Препознавање на потпис на непозната личност напишан на хартија во насока на откривање на таа личност (автентификација) и идентификација на личност која се претставува преку потпишување со дигитално пенкало на дигитална табла. Во првиот вид се користи посебна метода за препознавање на дводимензионални непознати примероци, преставувајќи го непознатиот примерок графички во битмапирана екранска слика на пикселите од екранот, преку низи од 1 и 0. Споредувајќи ги низите го препознаваат непознатиот примерок, односно непознатиот потпис. Во вториот вид се користи препознавање на дводимензионални примероци во комбинација со користење на графови, односноосновни концепти на теоријата на графови. Тоа е динамичка метода која користи временскиот дијаграм на различните точки од ракописот.

Научен придонес на трудот

Текстот претставува нов метод за рачно напишана идентификација на потписите, адресирајќи ја критичната потреба за заштита на потписите од фалсификување и обезбедување сигурна проверка на идентитетот. Научно, трудот придонесува со предлагање иновативни техники и за автентикација на потписи на хартија и за идентификација на поединци кои користат дигитални пенкала на дигитални табли. Методот користи напредни концепти како што се битмапирани слики на екранот и теорија на графикони за да ги анализира и споредува примероците на потпис, зголемувајќи ја точноста и веродостојноста на процесот на идентификација.

Личен научен придонес на авторот
Личниот придонес изнесува 25% и вклучува давање увид во правните импликации и размислувања околу автентикацијата и идентификацијата на потписот. Кандидатот во трудот нуди експертиза за правни рамки поврзани со проверка на идентитетот, електронски потписи и закони за заштита на податоците. Дополнително, кандидатот придонесува со перспективи за регулаторниот пејзаж што ги регулира методите за автентикација и прифатливоста на дигиталните потписи во правните контексти. Нејзиното вклучување додава длабочина на дискусијата со разгледување на правните последици и барања што мора да се исполнат за кој било предложен метод да биде правно валиден и применлив.

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции

1. Ilieva, Jana and Blagoj Conev. 2023. International Law between Myth and Reality: The Macedonian Point of View. 20th International Scientific Conference "Legal Days -Prof. Slavko Carić" University Business Academy of Novi Sad, Faculty of Law for Commerce and Judiciary, Novi Sad, Republic of Serbia, 6-7 October, 2023.

- Достапност на трудот: https://www.pravni-fakultet.edu.rs/en/scientific-reaserch/conferences.html
- Вид на трудот (категорија): оригинален научен труд
- Опсег на трудот: 1 а.а.
- Јазик на кој е напишан трудот: Англиски
- Бодување на бројот на автори на трудот: 100% (до 3 автори)
- Проценет придонес на авторот: 50%
- JEL класификација: K33

Опис на трудот
Целта на овој текст е да се докаже хипотезата дека: „Воведувањето на идентитетот како дел од рамката за преговори меѓу меѓународна организација и држава создава ситуација на апстракција на меѓународното право, што неминовно ќе доведе до негово постепено избледување, додека идентитетите ќе го заземат местото на државите како основни субјекти на истите“.

Научен придонес на трудот

Трудот дава научна анализа на состојбата која се однесува на Република Македонија, преку праксата на силните држави кои ја користат својата сила и моќ за да ги наметнат своите интереси на послабите земји. Видлива е македонската гледна точка во овој процес на избледување со употреба на мека моќ за промена на уставното име на државата, со цел нејзино брза интеграција во НАТО и ЕУ. Ова поставува огромен преседан во меѓународното право, и за првото во историјата, од државата се бара да го стави својот идентитет и јазик на преговарачка маса.

Личен научен придонес на авторот

Личен научен придонес на авторот, кој е доктор по меѓународно право, во овој труд изнесува 50 % и се состои во придонесот да со својата експертиза истражува за расчленувањето на правните и политичките импликации на споменатиот преседан, расветлувајќи ги пошироките импликации за државноста и меѓународното право во современиот свет.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како оригинален научен труд.

2. Andonov, Oliver and **Kukeska, Jana**. 2021. National state or an undefined formation? - case study of the republic of Macedonia - Prespa agreement, from national to artificial state. In: 14th Annual International Scientific Conference February 10th, 2021 at Matej Bel University in Banska Bystrica, Slovakia, 10 Feb 2021, Banska Bystrica - Slovakia.

- Достапност на трудот: https://eprints.ugd.edu.mk/30845/
- Вид на трудот (категорија): оригинален научен труд
- Опсег на трудот: 0.7 а.а.
- Јазик на кој е напишан трудот: Англиски
- Бодување на бројот на автори на трудот: 100% (до 3 автори)
- Проценет придонес на авторот: 50%
- JEL класификација: K3

Опис на трудот

Трудот кој го изложуваме претставува анализа на политичка дестабилизација на една држава, регионот на Балканот и анахрони појави преку современата политика на Европската Унија. Се работи за долго спроведувана стратегија за кршење на една држава и нација, во случајот на Македонската нација и Македонската држава, а врз принципите на стратегиите на Грција и Бугарија пред се кои се втемелени во 19-от век.

Научен придонес на трудот

Трудот дава анализа на документите кои се однесуваат на Република Македонија, илустрирајќи како уставните и политичките промени доведоа до фундаментална промена во нејзиниот државен и национален идентитет. Тој сугерира дека овие промени служат како глобален експеримент насочен кон преобликување на државите и нациите во аморфни ентитети, олеснувајќи го полесно управување со општествено некомпатибилните колективитети.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот, кој е доктор по меѓународно право, во овој труд изнесува 50 % и се состои во придонесот да со својата експертиза истражува за расчленувањето на правните и политичките импликации на споменатите трансформации, расветлувајќи ги пошироките импликации за државноста и националниот идентитет во современиот свет.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како оригинален научен труд.

2.2.4. Учество во научни проекти

2.2.4.1. После избор во звање доцент

1. Кандидатот, проф. д-р Јана Илиева, била истражувач на научно-истражувачки проект со наслов: "Жените во деловниот свет и менаџментот во Република Македонија" (*Прилог*).

Проектот е иницран и се реализира од Факултетот за менаџмент на човечки ресурси, а поддржан од Универзитетот Скопје. Се спроведува во временски период од 8 месеци, со почеток од април 2017 година.

Целта на истражувањето е да ги открие и проучи несвесните и деликатни инхибитори за овозможување позитивно искуство и целосно искористување на жените на извршни и менаџерски позиции. Анализата опфаќа силни организациски елементи кои ги обликуваат искуствата на жените во корпоративна Македонија. Резултатите ќе придонесат за пошироко обелоденување на имплицитните бариери за женскиот кариерен развој и ретенција и ќе ги поттикне организациите да се вклучат во агендата за диверзитет во Македонија.

Менаџерската литература опфаќа непишани правила и аранжмани кои ги ја регулираат структурата на работното место и половата динамика. Овие елементи на организациската култура се субјективни и моќни. Тие имаат потенцијал за ограничување на женските можности за унапредување и потценување на нивното искуство на работното место. Многу меѓународни и домашни студии имаат идентификувано корелација помеѓу множеството од структурни и културни сили и подпросечното застапување на жените на сениорски функции. Значителни истражувања на културата на лидерството и авторитеот во корпоративните средини утврдиле дека улогата на полот, сексуалната припадност и моќта имаат значителен удел во кариерниот развој на жената.

Истражувањето ја следи оваа насока но ќе продолжи со понатамошно, продлабочено адресирање на јазот во нашето разбирање за влијанието на организациската поставеност кога се во прашање жените на работното место.

2. Кандидатот, проф. д-р Јана Илиева, учествувала во проектот „Функционална анализа на центрите за социјална работа во Република Македонија “ (*Прилог*).

Проектот „Функционална анализа на центрите за социјална работа во Република Македонија“ , поддржан од Светска банка, се спроведуваше во периодот јануари 2013 – јуни 2015 година, во сите центри за социјална работа во Република Македонија. Основната цел на проектот е да се унапреди работењето на ЦСР, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно работење, што ќе обезбеди подобри услуги на граѓаните.

Проектот се спроведувал во три фази:

1. Детална анализа на работењето на центрите, процесите на работа и функциите кои се обавуваат,
2. Планови за:
    1. организациска ефикасност
    2. финансиски менаџмент и буџетирање
    3. менаџмент со човечки ресурси
    4. мониторинг и евалуација
    3. Имплементација на предложените мерки преку реорганизација на центрите и обука за спроведување на плановите

Во рамки на проектот Проф. д-р. Јана Илиева работела како експерт за правни работи, што опфаќа анализа на правните аспекти на воспоставување на нова организациска структура во центрите за социјална работа, подготовка на нова систематизација и опис на работните места, согласно новиот Законот за административни службеници и Законот за вработените во јавниот сектор, како и сите подзаконски акти кои произлегуваат од овие закони.

2.3. Оценка на севкупната научна дејност

Научниот придонес и објавените научни трудови на кандидатот ја потврдуваат нејзината повеќегодишна активна научна дејност, и ја афирмираат д-р Јана Илиева како признат научник.

Анализираните научни трудови на кандидатот посветени се на научни истражувања и изучување на проблематики од подрачјето на правните науки, област човекови права, деловно право, меѓународно јавно право и друго.

Кандидатот во својата научно-истражувачка работа покажала способност за критичко размислување и интерпретација на научни сознанија од други автори, способност за примена на научни методи, интерпретација, споредување на теоретски сознанија, изведување на сопствени валидни заклучоци, како и надградување или продлабочување на постојните сознанија со што со своите трудови дава значаен научен придонес во областа на правните науки, за која се предлага во наставно-научно звање. Д-р Јана

Илиева успешно ги користи современите научно-истражувачки методи и ги прилагодува на предметот на истражување. Врз основа на досегашните светски и домашни научни достигнувања, правилно го нагласува нивниот научен придонес, ги прилагодува и ги надградува со свои истражувачки научни сознанија и на тој начин значително придонесува за теоретските знаења од областа на правото, особено човековите права, деловното право и друго.

Д-р Јана Илиева поседува систематски и аналитички пристап кон проблемот на истражувањето, доследно ја применува научно-истражувачката методологија и се обидува да го презентира специфичното подрачје на проблематика кое го изучува на научно соодветен начин, користејќи релеванти домашни и странски библиографиски извори.

Анализирајќи и оценувајќи ја научно-истражувачката дејност на кандидатот, може да се заклучи дека д-р Јана Илиева е квалификувана со соодветни научни методи квалитетно да обработува актуелни теми од областа на меѓународното право, човековите права, деловното правои друго. Кандидатот континуирано ја следи современата домашна и странска научна и стручна литература од доменот на научната проблематика која ја истражува. Во своите трудови покажува дека добро ги владее методите на научни истражувања, дека ја владее материјата од научното подрачје кое го истражува, дека критички интерпретира научни сознанија на други автори, како и дека на соодветен научно-истражувачки начин, не само што ги проширува и продлабочува постојните сознанија, туку и дава нов придонес во научното подрачје за кое се избира.

Во вкупната оценка на научната дејност на кандидатот, се потенцира следното:

- Кандидатот е ***15 години активна во научно-истражувачката работа****;*
- Изработила и одбранила докторска дисертација;
- Објавила вкупно **25** ***научни трудови*** во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци, реферирани за подрачјето на општествените науки
- Во зборници на трудови**,** објавила вкупно ***9 трудови***;
- Учествувала како соработник – истражувач во научен проект поддржан од Светска банка и во научен проект поддржан од УТМС *(Прилог).*
- Научни трудови објавува на англиски јазик (25), и на македонски јазик(2);
- Сите вреднувани и анализирани трудови се објавени во рамките на научното подрачје на општествени науки и научното поле на правните науки;
- Активно учествувала на ***меѓународно научни*** со што покажала дека се вклучува во актуелни научни дебати од научното подрачје со кое се занимава, резултатите од сопствените концептуални и емпириски истражувања ги презентира и за нив критички дискутира со научни и други учесници на научни конференции, и придонесува во обликување на критички ставови, предлози и препораки за унапредување на правната наука, посебно во областите за кои се врши избор.

Разгледувајќи и оценувајќи ги објавените научни трудови, Рецензентската комисија заклучува дека резултатите од научната дејност на проф. д-р Јана Илиева по својот опсег, квлитет и научен придонес, значајно ја збогатуваат правната наука, а особено областа на човековите права, деловното правои друго. Исто така, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот, проф. д-р Јана Илиева, е активен истражувач и со својата научна работа значајно ги унапредила научните сознанија во научното подрачје за кое бара избор во наставно-научно звање, како и дека нејзините научни трудови и научен придонес ја афирмираат како научник во подрачјето на општествените науки, полето на правните науки, област на човековите права, деловното право и друго.

Оценувајќи ја научната дејност на кандидатот, очигледно е дека кандидат ги задоволува потребните критериуми. Според тоа, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот проф. д-р Јана Илиева во целост е квалификувана за избор во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје *Општествени науки*, научно-истражувачко поле *Правни науки*, област 50818 Човекови права и слободи, 50841 Деловно право и 50806 Меѓународно јавно право, во согласност со условите дефинирани во Законот за Високото образование на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2018).

3. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА НАСТАВНАТА ДЕЈНОСТ НА КАНДИДАТОТ

3.1. Наставна дејност

Проф. д-р Јана Илиева досега била избрана за најпрво за помлад асистент (2008г.), а по истекот на мандатниот период, за асистент (2011 г.) по група предмети од областа на правните науки, на Факултетот за менаџмент, МИТ Универзитет, Република Македонија, Скопје, 2008 година, а потоа и како доцент на Факултетот за правни науки, меѓународни односи и дипломатија на МИТ Универзитет, Република Македонија, Скопје во 2013 година. Од ноември 2014 година, работи на Универзитетот Скопје во Скопје. Била ангажирана во наставата на првиот и вториот циклус на студии на МИТ Универзитет, и тоа:

Ангажираност на прв циклус на студии:
Меѓународно јавно право
Современо деловно право
Уставно право
Споредбено уставно право со уставно право на РМ
Историја на правото
Вовед во право
Вовед во компјутерско право
Меѓународни односи и дипломатија
Компјутерско и информациско право

Д-р Јана Илиева била ангажирана во наставата на првиот циклус на студии на Меѓународниот Балкански Универзитет и тоа:
Ангажираност на прв циклус на студии:
Историја на движење на граѓанските права (Факултет за образовни науки)
Правна рамка на работењето (Факултет за економија и административни науки)

Ангажираност на втор циклус на студии:
Меѓународно јавно право
Меѓународно договорно право
Право на СТО
Дипломатско и конзуларно право
Меѓународно право за правата на човекот
Мирно решавање на спорови

На Универзитетот Скопје - Скопје, д-р Јана Илиева ги предава следните предмети:

Ангажираност на прв циклус на студии:
Бизнис и човекови права (Економски факултет)
Економски аспекти на меѓународно право (Економски факултет)
Деловно право (Економски факултет)
Трудово право (Економски факултет)

Д-р Јана Илиева има реализирано ex-catedra предавања на реномирани високообразовни институции во странство и тоа:

1. Факултет за економски науки и администрација на Универзитетот Булент Еџевит во Зонгулдак, Р. Турција (25.09.2017 до 29.09.2017) во рамки на програмата Еразмус Плус
2. Катедра за политологија, Универзитет Александар Дубчек, Тренчин, Словачка, 11. Февруари, 2016 и 23. Февруари, 2017 година
3. Висока школа за меѓународни односи и дипломатија Даг Хамаршелд, Загреб, Хрватска (еднонеделна студиска посета во текот на 2014 година)

2. Стручна дејност

Д-р Јана Илиева била рецензент на три книги и тоа:

1. Рецензија на книга „Казнено – правни аспекти на трговијата со луѓе, со посебен осврт на законодавството на Р. Македонија“, од Наташа Георгиева – Хаџи Крстевски
2. Рецензија на книга „Корупција во европските земји“, од Наташа Георгиева – Хаџи Крстевски
3. Рецензија на книга: „Услови за склучување и постапка за составување и потврдување на договорите“ од Јасна Младеновска

Д-р Јана Илиева е Рецензент и член на Издавачки одбор на трудови во меѓународни научни списанија и тоа:

1. International Law Research http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ilr
2. Research Academy of Social Sciences (RASS) www.rassweb.org
3. Global Journals, Inc. USA (www.globaljournals.org)
4. Journal ALMANACH - Actual Issues in World Economics and Politics, University of Bratislava, Slovakia (http://fmv.euba.sk/RePEc/brv/almnch/A2015-3.pdf).
5. UNIVERSES, Open Access International Journal of Academic Research, https://oaijoaru.org/

Д-р Јана Илиева била член на Научни одбори на повеќе меѓународни научни конференции.

а) Книги

1. Јана Кукеска, Детелин Димитров, Интеграцијата на Западен Балкан во НАТО како гаранција за регионалната стабилност. Монографија на англиски јазик. 2021 Центар за мешународни развојни студии – Скопје. ISBN 978-608-245-725-3.
„Интеграцијата на Западен Балкан во НАТО како гаранција за регионална стабилност "е сеопфатна и проникliва монографија која прецизно ја испитува клучната улога на интеграцијата во НАТО во зајакнувањето на безбедноста и стабилноста на регионот на Западен Балкан. Монографијата е дел од сегметот на НАТО насловен како „Нато – наука за мир" и има научен карактер. Монографијата навлегува во историските, политичките и стратешките димензии на влијанието на НАТО, обезбедувајќи добро заокружена анализа на геополитичкиот пејзаж на регионот.

Авторите го поддржуваат ставот дека членството во НАТО служи како клучна стабилизирачка сила, ублажувајќи ги историските тензии и поттикнувајќи клима на соработка и развој. Преку ригорозни истражувања и емпириски податоци, монографијата покажува како присуството на НАТО ги одвраќа конфликтите, промовираше демократски реформи и го поддржа економскиот раст во земјите-членки.

Имено, монографијата се осврнува на предизвиците и критиките поврзани со интеграцијата во НАТО, нудејќи балансирана перспектива која ја признава комплексноста на оваа геополитичка промена. Способноста на авторите да ги сплетат теоретските рамки со практични примери го прави ова дело суштински ресурс за научниците, креаторите на политики и сите кои се заинтересирани за динамиката на регионалната безбедност на Балканот. рацијата на Западен Балкан во НАТО како гарант за регионална стабилност".

Монграфијата е напишана на англиски јазик и е издадена во печатена и електронска форма.

2. Цане Чапрагоски, Јана Илиева, Современо деловно право, Универзитетски учебник, ISBN 978-608-4589-03-7, COBISS: 347.7(075.8). Издавач: МИТ Универзитет, Скопје, 2010, Рецензенти: проф. д-р Сретен Миладиновски, доц. д-р Зоран Филиповски

Првото издание на овој високошколски учебник е резултат на потребите на студентите на Факултетот за менаџмент, при што наменски е ориентиран да им овозможи на истите да ги проучат на основните правни поими, институти и проблеми со кои се соочува менаџментот во извршувањето на секојдневните деловни активности. Во таа насока, студентите се стекнуваа со основни и општи знаење во доменот на актуелното деловно право, со акцент на корпорациското право, но и со осврт на европските аспекти на современото работење, особено кога станува збор за заштита на личните податоци, што е многу актуелна проблематика во глобални рамки. Во учебникот се опфатени главните согледувања на корпусот на права и обрврски на современите менаџери и во рамките на тоа, стекнување на увид во деловно-правниот контекст на деловните субјект, особено на статусното компаниско право и со осврт на правните стандарди на компаниското право во развиените европски пазари.

Во учебникот на едноставен и доста разбирлив начин ги објаснува основните поими на современото деловно право, кои се исклучително стручно но практично актуелни. За студентите, но и за пошироката јавност и менаџментот, оваа книга може да послужи како прирачник за разбирање на овие основни правни поими во практична и техничка смисла.

Деловното право, вклучувајќи го и правното опкружување и изложеноста на сè поприсутните закани кои доаѓаат од полето на информатичката технологија, претставува навистина комплексна материја; скоро сите правни гранки се опфатени во оваа книга. Авторите, како искусни наставници со богато практично искуство во оваа област се обиделе да ги допрат до детали оние прашања кои се во фокусот на вниманието на бизнис заедницата и кои се дел од наставната програма на факултетите од оваа област.

Правната теорија е многу значајна во „современиот деловен свет“ населен со корпоративни менаџери и сите останати лица кои ги донесуваат главните деловни одлуки, а особено во однос на купопродажбата на стоки и услуги и ранливоста од компјутерски криминал. Овој труд е скромен обид да ги запознае со нивните основни права и обврски, особено денес, кога модерниот бизнис нужно бара поседување на општи познавања од правото и одредено ниво на правна свест.

Учебникот има 341 страни (23 цм) и е поделен на десет глави и тоа: Основни поими за држава и право, Видови трговски друштва во македонската економија, Облигациони договори, Хартии од вредност, Индустриска сопственост, Авторско право, Заштита на лични податоци, Приватност и информациски технологии, Електронска трговија и Компјутерски криминал.

Стручен придонес:
Учебникот Современо деловно право денес претставува неминовна потреба и од практичен и од теоретски аспект, но и голем предизвик за теоретско-методолошките

истражувања. Во контекст на намерата на авторите - читателите да добијат практична едукација за правото кое се применува во секојдневниот деловен живот, оваа книга е од особено научно но и практично значење. Во неа е вклучен примарен односно дополнителен текст за наставниците и правниците кои се во допир со деловното право и правната страна на бизнисот. Текстот е доволно флексибилен да ги покрие сите прашања кои се поврзани со материјата – современо деловно право односно правното опкружување на бизнисот

Личен стручен придонес на авторот
Личниот стручен придонес на кандидатот како коавторизнесува 50 % и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на современото деловно право Кандидатот ги познава и детално го образложува сите современи аспекти на правото со кое се соочуваат субјектите во нивното деловно работење, вклучително и најновите светски трендови од областа на компјутерскиот криминал како и заштитата на приватноста и личните податоци кои долг временски период беа игнорирани во праксата на деловните субјекти.

3.2.Оценка од самоевалуација

Во 2022 година на Универзитетот Скопје во Скопје била спроведена самоевалуација на наставниот кадар. Во анкетните прашалници пополнети од страна на студентите на Универзитетот Скопје евалуацијата на наставниот кадар се врши со оценки од 1–5.
Д-р Јана Илиева има изградено правилен однос во комуникацијата со студентите и високи оценки од студентската евалуација: 5. (Објавено на следната веб страница: chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://utms.edu.mk/images/Samoevaluacija/Samoevaluacija_na_UTMS_2022.pdf).

3.3. Оценка на севкупната наставна дејност

Во рамки на наставната активност, проф. д-р Јана Илиева, самостојно ја подготвува и изведува наставата на додипломските и последипломските студии. На асистентите и соработниците им помага во наставно-научниот развој.

Активно учествува во поврзување на наставата на сите нивоа со практичната настава при што дел од наставните активности со студентите ги изведува преку наставни практикуми и преку редовни посети на институции и компании, но и вклучување на гости предавачи од практиката во рамките на предавањата.

Кандидатот значително содржински и методолошки го унапредила наставниот процес и кај студентите поттикнува развој на критички начин на размислување и потреба за постојано стручно усовршување. Воедно има изградено правилен однос во комуникацијата со студентите.

Се залага за поврзување на теоретската настава со практичната со што студентите полесно би ја совладале материјата и активно учествува во избор на практичари во наставниот процес. Освен тоа постојано настојува да го подобри наставниот процес преку постојано иновирање на своите наставни активности.

Била ментор на над 50 дипломски работи, 1 докторски труд, ментор на 3 магистерски трудови и член на комисија за изработка и одбрана на над 100 магистерски трудови.

Комисијата смета дека вкупната наставна активност на кандидатот до сега покажува дека содржински и методички го унапредила својот наставен процес на Факултетот за менаџмент на човечки ресурси, Економскиот факултет и Факултетот за туризам. Исто така, кандидатот во средината ужива углед на амбициозен и посветен наставник, кој ги прати светските трендови во областа на правото и на адекватен начин ги интерпретира и пренесува на студентите.

4. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА СТРУЧНАТА ДЕЈНОСТ НА КАНДИДАТОТ

4.1. Рецензии

Кандидатот, доц. д-р Јана Илиева, е определена за член во повеќе рецензентски комисии за изготвување на извештаи за избор на соработници и наставници за група предмети од соодветната област во рамките на своето работно место како доцент и вонреден професор на Универзитетот Скопје во Скопје и претходно како доцент на МИТ Универзитет во Скопје.

4.2. Оценка на севкупната стручна дејност

Наведентите факти создаваат заокружена слика за кандидатот, проф. д-р Јана Илиева, како активна и стручно определена личност, која со своите пишани стручни трудови и низата на стручни предавања, своите широки познавања несебично ги пренесува и на пошироката јавност, како што се модерните трендови во општите постапки на примена на новите современи правни концепти.

Во своите стручни трудови, кандидатот успешно ги применува своите теоретски и практични знаења за решавање на проблематики во подрачјето на правото. Вкупниот стручен придонес на кандидатот е исклучително плоден, при што посебно се потенцира синтезата на различните, но меѓусебно комплементарни дисциплини кои се во фокус на нејзиниот интерес, како и интеграцијата и поврзувањето на знаењата и мислењата за идниот правен развој на државата.

5. ЗАКЛУЧОК, МИСЛЕЊЕ И ПРЕДЛОГ НА РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА

Откако направивме увид во севкупното научно, научно-стручно и стручно творештво на проф. д-р Јана Илиева, увид во одбранетите и објавени трудови, увид во биографските податоци и наставната ангажираност, ние како Комисија заклучивме дека врз основа на член 166 став 2 од Законот за високото образование на Република Македонија за Критериуми за избор во наставно-научно звање вонреден професор:

1. Кандидатот **проф. д-р Јана Илиева**има научен степен доктор на науки од научната област во која се избира.
2. Кандидатот **проф. д-р Јана Илиева** има објавени дваесет научно-истражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија кои се од соодветната област.
3. Кандидатот **проф. д-р Јана Илиева има** учество во два научно-истражувачки проекти.
4. Кандидатот **проф д-р Јана Илиева има** придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници.
5. Кандидатот **проф. д-р Јана Илиева има** покажува способност за изведување на разни видови високообразовна дејност.
6. Кандидатот **проф. д-р Јана Илиева** била ментор на над 50 дипломски работи, 3 магистерски трудови и 1 докторски труд и член на комисија за изработка и одбрана на над 100 магистерски трудови.
7. Кандидатот **проф. д-р Јана Илиева** има позитивна оценка од самоевалуација.
8. Со содржината на трудовите што ги достави кандидатот **проф. д-р Јана Илиева** и нејзиното работно искуство без сомнение укажуваат дека станува збор за веќе оформен научен работник со богато академско искуство.
9. Исто така, врз основа на биографските податоци на кандидатот, како и презентираните согледувања за нејзините постигнувања на полето на научно-истражувачките и наставните активности (научни и стручни трудови, семинари, конференции, наставна дејност и слично) во земјата и странство – можевме да заклучиме дека станува збор за професионално изграден кандидат со исклучителна комуникативност и успешност во извршување на работните обврски.
10. Затоа цениме дека кандидатот може со успех да ја обавува наставната дејност по група предмети од областа на правните дисциплини на Универзитетот Скопје во Скопје.

Земајќи ги во предвид сите горенаведени заклучоци, Комисијата има исклучително задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на Факултетот за информатика** на **Универзитетот Скопје во Скопје, проф.д-р Јана Илиева** да ја избере во наставно-научно звање **редовен професор** *во научно-истражувачкото подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Правни науки, област:* 50818 Човекови права и слободи, 50841 Деловно право и 50806 Меѓународно јавно право.

Рецензентска комисија:

д-р Зоран Филиповски, редовен професор, претседател
Правен факултет, Меѓународен Универзитет „Визион“ во Гостивар, с.р.

д-р Абдулмеџит Нуредин, редовен професор во пензија, член
Правен факултет, Меѓународен Универзитет „Визион“ во Гостивар, с.р.

д-р Васил Тупурковски, редовен професор во пензија, член
Правен факултет „Јустинијан Први“ Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, с.р.

Табела 1. Рекапитулација на научните и стручните трудови на кандидатот

Вид на трудот	Пред избор во вонреден професор	По избор во вонреден професор	Вкупно
НАУЧНИ ТРУДОВИ 1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија	23	5	28
2. Научни трудови објавени во зборници од меѓународни научни конференции	9	2	11
3. Научни трудови објавени во зборници од домашни научни конференции			
4. Книги	1	1	2
ВКУПНО НАУЧНИ ТРУДОВИ	**33**	**8**	**41**
СТРУЧНИ ТРУДОВИ 1. Стручни трудови објавени во списанија, ревии			
2. Проекти и рецензии	5		
3. Прирачници			
ВКУПНО СТРУЧНИ ТРУДОВИ	**5**		
4. Други трудови			
ВКУПНО НАУЧНИ И СТРУЧНИ ТРУДОВИ	**38**	**8**	**41**

ИЗВЕШТАЈ НА РЕЦЕНЗИОНАТА КОМИСИЈА
ЗА ИЗБОР НА
д-р МАЈА ПЕХЧЕВСКА

ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ ОД ПОДРАЧЈЕ НА ОПШТЕСТВЕНИ НАУКИ, НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКО ПОЛЕ 503 ЕКОНОМСКИ НАУКИ, ОБЛАСТ 50600 НАУКА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈАТА, 50603 БИЗНИС МЕНАЏМЕНТ И 50615 МЕНАЏМЕНТ ВО АДМИНИСТРАЦИЈА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ СКОПЈЕ

1. ВОВЕДНИ НАПОМЕНИ И ОПШТИ ОДРЕДБИ

Во врска со објавениот конкурс во дневниот весник „Нова Македонија“ на 20.12.2023 година, во предвидениот рок за поднесување пријава на конкурсот се пријави само д-р Маја Пехчевска, за звање доцент по група предмети од областа на менаџмент, вработена како извршен директор во Максмат Интернационал дооел, Скопје. Во пријавата за конкурсот, кандидатот ги достави сите потребни документи според условите на конкурсот и соодветните прописи.

На седницата на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет на Универзитетот Скопје одржана на 01.03.2024 година, определена е рецензентска комисија во состав :

- Проф. д-р Виолета Миленковска, редовен професор на Универзитетот Скопје; Претседател
- Проф. д-р Александра Стоилковска, редовен професор на Универзитетот Скопје.
- Проф. д-р Сашо Кожухаров, редовен професор на Универзитетот Скопје;

Оваа Комисија доби задача да напише рецензија во врска со изборот за наставник за група предмети од областа на туризмот.

Во својство на членови на Комисијата го прифативме именувањето. Откако ја прегледавме пријавата и приложената документација и после анализа на научната, наставната и стручната дејност на кандидатот, го поднесуваме следниот:

ИЗВЕШТАЈ

2. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ НА КАНДИДАТОТ

Маја Пехчевска е родена на 18 јуни 1974 година во Скопје, Република Македонија.. Во академската 1993/94 година се запишува на Филозофски факултет, на Универзитет Св. Кирил и Методија во Скопје, а дипломира во 1998 година. Во академската 2011-12 година се запишува на Втор циклус студии на Факултетот за претприемачки бизнис при Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје, каде магистрира во 2013 година. Во академската 2016/17 година запишува докторски студии на Европски центар за мир и

развој (ЕЦПР), основан од Универзитетот за мир на Обединетите нации, во Белград, каде се стекнува со звање доктор на менаџерски науки во 2018 година.

Д-р Маја Пехчевска има богато работно искуство, во периодот 1998 година до 2001 година раоти како Советник за култура на Премиерот на Република Македонија, од 2001 работи како Раководител на маркетинг во Македонски телеком, Скопје, од 2017 година до денес работи како извршен директор во Максмат Интернационал дооел, Скопје.

3. ОДБРАНЕТИ НАУЧНИ ТРУДОВИ

3.1. Магистерски труд

Во 2013 година Маја Пехчевска на Факултет за претприемачки бизнис при Универзитет за туризам и менаџмент во Скопје, успешно го одбрани својот магистерскиот труд со наслов Влијанието на емоциите врз донесувањето на долуки во семејните бизниси под менторство на проф. д-р Александра Стоилковска по што се стекнува со звање *магистер по претприемаштво*.

Магистерскиот труд на **Маја Пехчевска** под наслов **“ Влијанието на емоциите врз донесувањето на долуки во семејните бизниси”** е обработен на 173 страници компјутерски среден текст, а во текстот се содржани слики (71), графикони (4), табели (6), географски карти (3) и фусноти (67), во истиот се обработува актуелна и значајна тема од областа на туризмот.

Предмет на анализата и истражувањето во мојот магистерски труд се: големината и важноста на основање на семејни бизниси а потоа и емотивната состојба и одлучување на семејствотоодносно членовите на семејството оки што одлучуваат, работат и делуваат во семејниот бизнис. Донесувањето на одлуки во семејните бизнисе е исто толку важно за проучувањеколку и самите емоции, бидејќи и тие делумно се донесуваат под влијание на емоции.

Лидерството се проучува како посебен дел, кој што е доста важен поради тоа што за лидер во семејна компанија се избира оној член на семејството кој што е најкомпетентен во однос на образованието и во однос на тоа колку е ценет во кругот на семејството.

Кога се зборува за емоции тука не смее да се изостават и чувствата на вработените кои се надвор од кругот на семејството (дали се чувствуваат дегградирано поради тоа што не се членови на семејството, во однос на работната позиција, учеството во донесување на одлуки или пак во однос на конфликтни ситуациитокму поради тоа што не се членови на семејството). Во овој труд конфликтните ситуации се наведени како еден дел од начинот на управување со семејниот бизнис, условно кажано, воден врз база на емоции во донесување на сите или на некои одлуки.

3.2. Докторска дисертација

Д-р Маја Пехчевск во 2018 година, ја одбрани докторската дисертација под наслов **Успешно менаџирање на финансиските средства и ефикасноста на МСП во Република Македноија.** Докторската дисертација е работена на Европски центар за мир и развој (ЕЦПР), основан од Универзитетот за мир на Обединетите нации, во Белград. Докторската дисертација е напишана на 172 страници и се состои од шест главни целини и тоа

1. ВОВЕД
1.1 Актуелност на проблематиката на истражување
1.2 Методолошки пристап
1.3 Предмет и цел на истражувањето
2. ТЕОРЕТСКИ ПРИСТАП
2.1. Теоретски аспекти на економскиот развој
2.2. Теоретски аспекти за појавата и развојот на малите и средни претпријатија
3. МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА – ПОИМ И ОСНОВИ
3.1. Поим и улога на малите и средните претпријатија
3.2. Карактеристики на малите и средните претпријатија
3.3. Класификација на малите и средните фирми
3.4. Обележја на малиот бизнис
4. ОПШТЕСТВЕНО – ЕКОНОМСКИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА СОЗДАВАЊЕ НА МСП

4.1 Анализа на предностите и недостатоците на малите и средни претпријатија
4.2. Малите и средни претпријатија во современите пазарни економии
4.3. Суштината и значењето на креативноста и иновативноста за развој на малите и средни претпријатија

4.4. Влијанието на бизнис климата врз развојот на малите и средни претпријатија

4.5. Институционална поддршка за развој на МСП

5. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ФОРМИТЕ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА МАЛИТЕ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

5.1. Пазарни извори на финансирање на МСП

5.1.1. Кредити од комерцијални банки

5.1.2. Лизинг аранжмани

5.1.3. Факторинг

5.1.4. Микрокредитирање

5.2. Можности за мобилизирање капитал преку емисија на долгорочни хартии од вредност

5.2.1. Комерцијални записи

5.2.2. Корпоративни обврзници

5.2.3. Акции

5.3. Поим, суштина и карактеристики на кредитот како извор на дополнителен капитал

5.4. Атрактивни извори за финансирање на малите и средни претпријатија – бизнис ангели и ризико капитал

5.4.1. Бизнис ангели – поим и карактеристики

5.4.2. Карактеристики на користењето на ризико - капиталот како финансиски извор

6. АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА НА МСП

6.1. Постојани средства

6.2. Обртни средства

6.3. Планирање на финансиските извори

6.4. Значење на планирањето на финансиските извори во МСП

4. ПРЕГЛЕД НА НАУЧНАТА АКТИВНОСТ НА КАНДИДАТОТ

Во овој дел од извештајот, се дава преглед на научните трудови кои кандидатот ги објавил пред и после последниот избор, според категоријата на трудовите.

4.1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија, како и слични списанија и публикации, зборници на трудови од меѓународни научни конференции во земјата и странство.

- **Maja Pehcevska,** Knowledge, International journal, Scientific and Applicative papers, vol.1,2, Family Business, 311 str.
- **Maja Pehcevska,** Knowledge, International journal, Scientific papers, vol.14.2, The power of knowledge, Operational management, 560str.
- **Maja Pehcevska,** Knowledge, International journal, Scientific and applicative papers vol.8/1, Build a healthy society for good leader, 360
- **Maja Pehcevska,** Knowledge, International journal, Scientific and applicative papers, vol.9, Corporate and risk management, 44 str.
- **Maja Pehcevska,** BUSINESS PLAN FOR INVESTMENTS FINANCED BY PRE-ACCESSION ASSISTANCE FROM THE EU IN MACEDONIA FOR IPARD RURAL DEVELOPMENT FUNDS. KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS. Eight International Scientific Conference (8-10.4.2016, Bulgaria). pp. 243

5. ПРИКАЗ И ОЦЕНКА НА НАУЧНИОТ ПРИДОНЕС ВО ОБЈАВЕНИТЕ НАУЧНИ ТРУДОВИ

Рецензентската комисија после прегледот на сите трудови на кандидатот за приказ и оценка од посебно значење за научниот придонес во областа и предметот во кој кандидатот се избира посебно земајќи го во предвид меѓународниот карактер, ги издвои следните трудови:

5.1 Приказ и оценка на научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија како и слични списанија и публикации, зборници на трудови од меѓународни научни конференции во земјата и странство.

- **Maja Pehcevska,** BUSINESS PLAN FOR INVESTMENTS FINANCED BY PRE-ACCESSION ASSISTANCE FROM THE EU IN MACEDONIA FOR IPARD RURAL DEVELOPMENT FUNDS. KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS. Eight International Scientific Conference (8-10.4.2016, Bulgaria). pp. 243

ИПА – Претпристапна помош на ЕУ во Република Македонија како дополнителен извор на инвестициски фондови Во 2006 година, Советот на Европската унија (ЕУ) го воспостави Инструментот за претпристапна помош за земјите-кандидатки и потенцијални кандидати за ЕУ. -земји155. Регулативата беше донесена со цел да се подобри ефикасноста на надворешната помош на Заедницата. Оваа регулатива обезбеди нова рамка за програмирање и распоредување помош за земјите-кандидати за ЕУ и потенцијалните земји-кандидати за ЕУ. Овој инструмент е еден од општите инструменти кои директно ги поддржуваат европските надворешни политики за помош. Според регулативата, помошта за земјите-кандидати за ЕУ и потенцијалните земји-кандидати за ЕУ треба да биде насочена кон поддршка на нивните напори за зајакнување на: • Демократските институти и владеењето на правото, • Реформа на јавната администрација, • Имплементација на економски реформи, • Почитување на човековите и малцинските права, • Промовирање на родовата еднаквост, • Поддршка на развојот на граѓанското општество и развој на регионалната соработка, помирување и реконструкција, како и придонес за одржлив развој и мерки за намалување на сиромаштијата во овие земји. За спроведување на Регулативата (ЕЗ) бр. 1085/2006 на Советот за спроведување инструменти за претпристапна помош (ИПА), Комисијата на Европските заедници ја усвои Регулативата бр. 718/2007 на 12 јуни 2007 година. Корисници Регулативата се однесува на земјите кандидати за ЕУ: Хрватска, Турција и Македонија; како и потенцијалните земји-кандидати за ЕУ: Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Косово. Заедницата им помага на овие земји во нивната усогласеност со стандардите и политиките на Европската унија со доделување средства од фондовите на ЕУ, особено од ИПА. Помошта е програмирана и имплементирана според следните компоненти: I II III Помош за транзиција и прекугранична соработка; надградба на институцијата; Регионален развој; IV Развој на човечки ресурси; V Земјоделство и рурален развој.

Научниот придонес на трудот се состои во заклучните согледувања каде се укажува донесените одлуки за ИПАРД инвестиции се засноваат на информациите и податоците содржани во бизнис планот на апликантот. Соодветното планирање на инвестициите е од клучно значење за постигнување на целите поставени со ИПАРД Програмата, а тоа е

имплементација на проекти за подобрување на конкурентноста на земјоделското производство и земјоделско-прехранбениот сектор преку нивно приспособување на стандардите на Европската унија, постигнување одржлива животна средина, како и социо -економски развој во руралните средини преку зголемена економска активност и можности за вработување.

Личен придонес на авторот (100%)

Рецензетската комисија го прифаќа мислењето на меѓународните рецензенти.

5.2 Приказ и оценка на докторскиот труд

5.2.1. Докторски труд

Д-р Маја Пехчевск во 2018 година, ја одбрани докторската дисертација под наслов **Успешно менаџирање на финансиските средства и ефикасноста на МСП во Република Македноија.** Докторската дисертација е работена на Европски центар за мир и развој (ЕЦПР), основан од Универзитетот за мир на Обединетите нации, во Белград. Докторската дисертација е напишана на 172 страници и се состои од шест главни целини и тоа

1. ВОВЕД
1.1 Актуелност на проблематиката на истражување
1.2 Методолошки пристап
1.3 Предмет и цел на истражувањето
2. ТЕОРЕТСКИ ПРИСТАП
2.1. Теоретски аспекти на економскиот развој
2.2. Теоретски аспекти за појавата и развојот на малите и средни претпријатија
3. МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА – ПОИМ И ОСНОВИ
3.1. Поим и улога на малите и средните претпријатија
3.2. Карактеристики на малите и средните претпријатија
3.3. Класификација на малите и средните фирми
3.4. Обележја на малиот бизнис
4. ОПШТЕСТВЕНО – ЕКОНОМСКИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА СОЗДАВАЊЕ НА МСП

4.1 Анализа на предностите и недостатоците на малите и средни претпријатија

4.2. Малите и средни претпријатија во современите пазарни економии

4.3. Суштината и значењето на креативноста и иновативноста за развој на малите и средни претпријатија

4.4. Влијанието на бизнис климата врз развојот на малите и средни претпријатија

4.5. Институционална поддршка за развој на МСП

5. КАРАКТЕРИСТИКИ НА ФОРМИТЕ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА МАЛИТЕ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

5.1. Пазарни извори на финансирање на МСП

5.1.1. Кредити од комерцијални банки

5.1.2. Лизинг аранжмани

5.1.3. Факторинг

5.1.4. Микрокредитирање

5.2. Можности за мобилизирање капитал преку емисија на долгорочни хартии од вредност

5.2.1. Комерцијални записи

5.2.2. Корпоративни обврзници

5.2.3. Акции

5.3. Поим, суштина и карактеристики на кредитот како извор на дополнителен капитал

5.4. Атрактивни извори за финансирање на малите и средни претпријатија – бизнис ангели и ризико капитал

5.4.1. Бизнис ангели – поим и карактеристики

5.4.2. Карактеристики на користењето на ризико - капиталот како финансиски извор

6. АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА НА МСП

6.1. Постојани средства

6.2. Обртни средства

6.3. Планирање на финансиските извори

6.4. Значење на планирањето на финансиските извори во МСП

Во овој докторски труд се разработува успешното менаџирање на финансиските средства и корелацијата со ефикасноста на малите и средните претпријатија во

Република Македонија. Ефикасното менаџирање на финансиските средства со кои располагаат компаниите има сериозни и директни импликации врз самата ефикасност на претпријатијата. Екстерните и интерните извори на финансии се многу важен аспект во управувањето на претпријатијата и на нив се обрнува многу големо внимание. Желбата за изработката на овој труд произлегува од потребата да се анализира управувањето со финансиските средства како еден од основните услови за зголемување на ефикасноста на деловните субјекти. Поконкретно, целта на овој труд е да се дефинира и анализира корелацијата помеѓу успешното менаџирање на финансиите и ефикасноста на МСП на територијата на Република Македонија.

Идејата за анализа на врската која постои помеѓу управувањето на финансиските средства кои им стојат на располагање на македонските мали и средни претпријатија и ефикасноста на истите произлезе од фактот дека деловните субјекти, во условите кои ги наложува глобалнот пазар, мора ефикасно и ефективно да ги користат средствата кои им стојат на располагање за да може да опстојат и да бидат конкурентни во деловното опкружување, кои е исклучително турбулентно и подложно на промени кои настануваат поради различни интерни и екстерни фактори.

Современите услови на работење, кои што пред се се карактеризираат со динамични структурни промени, континуиран раст и развој на модерната технологија, интернационализација и глобализација на пазарите, зголемување на глобалната конкурентност на компаниите, фрагментација на пазарот и зголемена несигурност несомнено и неминовно ја наметнаа потребата од развој на еден динамичен и релативно пофлексибилен сектор како што се малите и средните претпријатија. Меѓутоа, еден од најсериозните проблеми со кој се соочуваат МСП е начинот на финансирање и пристапот до финансиски средства, кој, и покрај мерките кои се преземаат, се уште е поограничен и нефлексибилен. Пристапот до соодветни извори на финансирање е проблем кој се јавува на глобално ниво, не само во економии како нашата. Инвеститорите и банките честопати се воздржуваат од финасирање на новоформираните претпријатија и мали бизниси поради нагласеното присуство на ризикот. Во исто време и претпријатијата недоволно ги разбираат стравувањата на банките, што доаѓањето до потребната финсиската поткрепа го прави уште потешко. Поради овие причини, успешното менаџирање на финансиските средства кои им стојат на располагање на

малите и средните претпријатија е клучно во процесот на обезбедување на ефикасност во работењето на овие деловни субјекти.

Главниот фокус на овој труд е насочен кон процесот на финансирање на малите и средните претпријатија во насока на добивање сознанија за карактеристиките, т.е. предностите и недостатоците од финансирањето преку сопствен и позајмен капитал. Финансирањето на малите и средни претпријатија е сложен процес, но неопходен за нивно основање и натамошно нормално функционирање. Политиката на финансирање, во смисла на дефинирањето на оптималниот однос меѓу сопствениот и позајмениот капитал, како и изборот меѓу различните алтернативи за финансирање (интерни и екстерни) е значајна детерминанта за деловниот ентитет што настојува да обезбеди добри претпоставки за долгорочна стабилност и успешно работење. Сопствените средства се најдобрата варијанта, но не секогаш тие се доволни за реализирање на претприемачките активности, па затоа како најчесто користена алтернатива е кредитирањето, а денес во современите услови на стопанисување сè поатрактивни се и специфичните извори на капитал - бизнис ангелите и ризико капиталот.

Поаѓајќи од атрактивноста на овие извори, подетално ќе се истакнат специфичностите и начините на користење, пред сè, на екстерните извори за надминување на проблемите со коишто се соочуваат деловните субјекти поради недостатокот на финансиски средства.

Несомнено една од основните карактеристики на современите пазарни економии е тоа што малите и средни претпијатија претставуваат клучен фактор за нивната функционалност и ефикасност. Во таа смисла, тие претставуваат вистински двигатели на економскиот развој заради што, па затоа во овој труд, при разработката на ова прашање е посветено особено внимание, а сознанијата и заклучоците до коишто се доаѓа се очекува да имаат значење за натамошниот тек, односно имплементацијата.

Темата која што е предмет на истражување на овој труд е современа, теориски е поддржана и се аплицира во модерното бизнис опкружување. Проблемот со менаџирањето на финансиските средства и поврзаноста со ефикасноста на МСП е атрактивен и актуелен во светски рамки, а се поинтензивно се наметнува како реалност и во Република Македонија.

Истражуваната проблематика во овој труд ќе биде обработена во посебни делови, коишто логично меѓусебно се поврзани и сочинуваат една кохерентна целина која има

за цел да ја објасни важноста на успешното управување со финансиските средства на деловните субјекти.

6. ЗАКЛУЧОК, МИСЛЕЊЕ И ПРЕДЛОГ НА РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА

Откако направивме увид во севкупното научно, научно-стручно и стручно творештво на д-р Маја Пехчевска, увид во одбранетите и објавени трудови, увид во биографските податоци, како и врз основа на лично познавање на кандидатот, ние како Комисија заклучивме дека:

- Врз основа на биографските податоци на кандидатот, како и презентираните согледувања за неговите постигнувања на полето на научно-истражувачките активности (научни и стручни трудови, семинари, конференции и слично) во земјата и странство – можевме да зклучиме дека станува збор за професионално изграден кандидат со исклучителна комуникативност и успешност во извршување на работните обврски.
- Содржината на трудовите што ги достави кандидатот д-р Маја Пехчевска и неговото работно искуство без сомнение укажуваат дека станува збор за веќе оформен научен работник.
- Цениме дека кандидатот може со успех да ја обавува наставната дејност по група предмети од областа на општествени науки на Универзитетот Скопје

Земајќи ги во предвид сите горенаведени заклучоци, Комисијата има исклучително задоволство да му предложи на Натавно-научниот совет на **Универзитетот Скопје,** да ја избере **д-р Маја Пехчевска** во звање **доцент.**

Рецензентска комисија:

- Проф. д-р Виолета Миленковска, редовен професор на Универзитетот Скопје; Претседател

- Проф. д-р Александра Стоилковска, редовен професор на Универзитетот Скопје.

- Проф. д-р Сашо Кожухаров, редовен професор на Универзитетот Скопје;

ИЗВЕШТАЈ НА РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

ЗА ИЗБОР НА

д-р ВАЛЕНТИНА МУЦУНСКА ПАЛЕВСКА

ВО НАСТАВНО - НАУЧНО ЗВАЊЕ РЕДОВЕН ПРОФЕСОР

- **ОД НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКО ПОДРАЧЈЕ ОПШТЕСТВЕНИ НАУКИ, НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКО ПОЛЕ 506 ОРГАНИЗАЦИОНИ НАУКИ И УПРАВУВАЊЕ (МЕНАЏМЕНТ), ОБЛАСТИ: 50613 ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА, 50614 ДЕЛОВНО КОМУНИЦИРАЊЕ И ДРУГО (50624) НА УНИВЕРЗИТЕТОТ СКОПЈЕ ВО СКОПЈЕ**

-

НА УНИВЕРЗИТЕТОТ СКОПЈЕ ВО СКОПЈЕ

Проф. д-р Александра Стоилковска, редовен професор, претседател, Декан на Факултетот за менаџмент на човечки ресурси, Универзитет Скопје во Скопје, Република Македонија

Проф. д-р Виолета Миленковска, редовен професор, член, Економски факултет, насока: Менаџмент на човечки ресурси, Универзитет Скопје во Скопје, Република Македонија

Проф. д-р Далиборка Блажеска, редовен професор, член, Економски факултет,

	До Наставно-научниот совет на Економски факултетот, насока: Меѓународен маркетинг менаџмент на Универзитет Скопје во Скопје Република Северна Македонија

Предмет: Извештај на Рецензентска комисија која дава мислење во постапка за избор на **д-р Валентина Муцунска Палевска**, доктор, во наставно-научно звање редовен професор, за научно истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Организациони науки и управување - Менаџмент, област Односи со јавноста, 50613 Деловно комуницирање 50614 и 50624 Друго.

Врз основа на член 112 став 1 алинеја 7 и член 171, 172 и 173 од Законот за високото образование (82/2018),, Наставно-научниот совет на Факултетот за информатиа на Универзитетот Скопје во Скопје, донесе одлука за започнување постапка за избор на еден (1) наставник во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно истражувачко поле Менаџмент, област Односи со јавноста, 50613 Деловно комуницирање и 50624 Друго, на Универзитетот Скопје во Скопје.

На истата седница, **именувана е и Рецензентска комисија за давање на мислење во постапката за избор** на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Менаџмент, област Односи со јавноста, 50613 Деловно комуницирање и 50624 Друго, на Универзитетот Скопје во Скопје, и тоа во состав:

1. **Проф. д-р Александра Стоилковска, редовен професор**, претседател, Декан на Факултетот за менаџмент на човечки ресурси, Универзитет Скопје во Скопје, Република Македонија
2. **Проф. д-р Виолета Миленковска, редовен професор,** член, Економски факултет, насока: Менаџмент на човечки ресурси, Универзитет Скопје во Скопје, Република Македонија

3. Проф. д-р Далиборка Блажеска, редовен професор, член, Економски факултет,

Во својство на членови на Рецензентската комисија за давање мислење во постапката за избор на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Менаџмент, област Односи со јавноста, 50613 Деловно комуницирање и 50624 Друго, на Универзитетот Скопје во Скопје, го прифативме именувањето.
Рецензентската комисија утврди:
- дека Конкурсот е објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ на 19.10.2023 година
- дека во предвидениот рок за поднесување пријава на конкурсот се пријавил еден кандидат, и тоа: д-р Валентина Муцунска Палевска, вонреден професор, вработена на Факултетот за информатика рамките на Универзитетот Скопје во Скопје; и
- дека со пријавата на конкурсот, кандидатот ги доставил сите потребни документи според условите на конкурсот.

Врз основа на поднесената пријава, приложената документација и поднесените трудови на кандидатот, Рецензентската комисија ја проучи научната, наставната и стручната дејност на кандидатот, ги усогласи ставовите и го поднесува до Наставно научниот совет на Факултетот за информатика во рамките на Универзитетот Скопје во Скопје, следниот заеднички

И З В Е Ш Т А Ј

За кандидатот д-р Валентина Муцунска Палевска, доктор, на Факултетот за информатика во рамките на Универзитетот Скопје во Скопје
Извештајот опфаќа:
1. Биографија на кандидатот,
2. Анализа и оценка на научната дејност на кандидатот,
3. Анализа и оценка на наставната дејност на кандидатот,
4. Анализа и оценка на стручната дејност на кандидатот, и
5. Заклучна оценка, мислење и предлог на Рецензентската комисија.

Во прилог на извештајот се дадени:

1. Табеларен приказ на научните трудови на кандидатот *(Прилог 1),*
2. Список на научните и стручните трудови според категории *(Прилог 2),*
3. Доказ за исполнување на условите за вреднување на трудовите во релевантни бази на податоци врз основа на критериумите за избор во наставно-научно звање – редовен професор, пропишани во Законот за Високото образование на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2018) *(Прилог 3),* како и
4. Примерок од анализираните научни трудови на кандидатот релевантни во постапката за избор во редовен професор *(Прилог 4),*
5. Потврда за учество во научно-истаржувачки прект *(Прилог 5),*
6. Извештај од самоевалуација на Универзитетот *(Прилог 6),*
7. Извештај од Рецензентската комисија за избор во наставно-научно звање вонреден професор во научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-

истражувачко поле Менаџмент, област Односи со јавноста, Деловно комуницирање (50613) и Друго (50624) *(Прилог 7),*
8. Одлука од Сенатот за избор во наставно-научно звање вонреден професор *(Прилог 8).*

1. БИОГРАФИЈА НА КАНДИДАТОТ — д-р Валентина Муцунска Палевска

Кандидатот, проф. д-р Валентина Муцунска Палевска е родена на 09.12.1965 во Штип. Во Берово завршила основно и средно образование со одличен успех во сите одделенија и класови. Во академската 1984 година се запишува на Филолошкиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј" во Скопје, група Историја на книжевностите на народите на СФРЈ, а дипломирала на 13.02. 1989 година со просек 7,97. Последипломски студии по Менаџмент во образованието запишува во 2007 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј" на Филозофскиот факултет-Институт за педагогија во Скопје, на тема „Улогата на директорот во олеснувањето на процесот на подобрување на работата на училиштето" под менторство на д-р Трајан Гоцевски, каде ги положува сите испити со средна оценка 9.42, при што пред Комисијата во состав: д-р Трајан Гоцевски, д-р Зоран Велковски, д-р Наташа Ангелоска, на 10.11.2009 година успешно го одбранила магистерскиот труд под наслов „Улогата на директорот во олеснувањето на процесот на подобрување на работата на училиштето" и се стекнува со звање магистер по менаџмент во образованието. Во 2010 година се запишува на докторски студии на Универзитетот „МЕГАТРЕНД" во Белград, на Факултетот за култура и медиуми, со избор на тема за докторатот под наслов „Видови етичка самоевалуација во односите со јавноста" под менторство на проф. д-р. Миливоје Павловиќ. Докторатот успешно го одбранила на 14.07.2011 година пред Комисијата во состав: д-р Миливоје Павловиќ, д-р Смиља Ракас, д-р Јасна Јаниќијевиќ, при што се стекнала со називот доктор по комуниколошки науки.

За време на магистерските студии работи како директор во средното училиште на град Скопје „Горги Димитров" во Скопје, се до 2009 година кога се вработува како асистент на Универзитетот за туризам и менаџмент-Скопје.

Кандидатката одлично ги владее и активно ги користи англискиот јазик. Поседува солидни компјутерски вештини, вклучувајќи напредно познавање и работа со Windows, Microsoft Office пакетот: Word, Excel, Access, PowerPoint и Интернет.

Од 2009 ангажирана е како асистент по група на предмети од областа на менаџмент на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје. Периодот од 2009 - 2011 е асистент, а во 2011 година е избрана како доцент по група на предмети од областа на односи со јавноста. Во 2012 година е избрана за декан на Факултетот за односи со јавноста на Универзитетот за туризам и менаџмент-Скопје. Функцијата декан ја извршува до 2015 година.

Од 2015 година е ангажирана на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје на Факултетот за меѓународен маркетинг менаџмент по група на предмети од областа на односи со јавноста и маркетинг.

Во 2019 година е избрана во наставно-научно звање вонреден професор во научно-истражувачкото подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Менаџмент, област Односи со јавноста, Деловно комуницирање (50613) и Друго (50624).

Досегашната научна и истражувачка активност на кандидатот ни укажува на научен интерес насочен кон различни теми и проблематики во состав на основното научно поле на проучување. Најпрвин со магистерскиот труд, а подоцна и со докторската дисертација, кандидатот ја дефинирала својата истражувачка ориентација кон проучување на полето на менаџмент и на полето на организациските науки и управувањето.

2. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА НАУЧНАТА ДЕЈНОСТ НА КАНДИДАТОТ

Овој дел на Извештајот содржи:
2.1. Досегашни избори на кандидатот во соработнички и наставно-научни звања,
2.2. Преглед на научната дејност и анализа на научниот придонес на кандидатот, и
2.3. Оценка на севкупната научна дејност на кандидатот.

2.1. Досегашни избори на кандидатот во соработнички и наставно-научни звања

Валентина Муцунска Палевска на 09.12.2009 година е избрана во соработничко звање асистент на Факултетот за односи со јавноста во состав на Универзитеттот за туризам и менаџмент во Скопје - Република Македонија (со одлука бр. 02-558/1 од 09.12.2009) (*Прилог1*).
Во 2013 година е избрана како доцент по група на предмети од областа на односи со јавноста (со одлука бр. 02-558/1 од 09.12.2011) (*Прилог2*).
Во 2012 година е избрана за декан на Факултетот за односи со јавноста на Универзитетот за туризам и менаџмент-Скопје (со одлука бр. 02-558/1 од 09.12.2012) (*Прилог3*). Функцијата декан ја извршува до 2015 година.
Во 2015 година е ангажирана на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје на Факултетот за меѓународен маркетинг менаџмент по група на предмети од областа на односи со јавноста и маркетинг.

Во 2018 година е избрана во наставно-научно звање вонреден професор во научно-истражувачкото подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Менаџмент, област Односи со јавноста, Деловно комуницирање (50613) и Друго (50624), (*Прилог4*).

2.2. Преглед на научната дејност и анализа на научниот придонес на кандидатот

Д-р Валентина Муцунска Палевска во нејзината научна и истражувачка активност, до изборот во наставно-научно звање доцент напишала докторска дисертација и објавила 3 научни трудови со меѓународно призната рецензија, 6 научни трудови во зборници од

меѓународни и домашни научни конференции и 3 книги, книга за трета година средно образование девет поглавја, книга за втора година средно образование 10 поглавја и книга за високо образование едно поглавје во книга.

После изборот во наставно-научно звање доцент објавила 7 научни трудови во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци, 6 трудови во зборници од меѓународни научни конференции и учествувала на 2 научни конференции.

После изборот во наставно-научно звање вонреден професор објавила 5 научни трудови во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци, 3 трудови во зборници од меѓународни научни конференции, 1 рецензиран учебник и учествувала на 3 меѓународни научни конференции.

Во продолжение на извештајот е даден приказ на поединечна анализа и оценка на објавените научни трудови, и тоа:
2.2.1. Докторска дисетација
2.2.2. Објавени научни трудови
2.2.3. Анализа на објавените научни трудови и научниот придонес на кандидатот
2.2.4. Учество во научни проекти

2.2.1. Докторска дисертација

Докторската дисертација на тема: „Видови етичка самоевалуација во односите со јавноста" кандидатот ја одбранил на 14.07.2011 година на Факултетот за култура и медиуми во Белград, универзитет „ Мегатренд" во Белград, пред комисија во состав: проф. д-р Миливоје Павловиќ, претседател (Факултетот за култура и медиуми во Белград), проф. д-р Смиља Ракас, член (редовен професор на Факултетот за деловни студии во Белград), проф. д-р Јасна Јаниќијевиќ, член (редовен професор на Филолошки факултет во Белград), проф. д-р Миливоје Павловиќ, ментор и член (редовен професор на Факултетот за култура и медиуми во Белград).
Со одбрана на докторската дисертација кандидатот се стекнала со академски степен доктор на комуниколошки науки (PhD).
Докторската дисертација на кандидатот д-р Валентина Муцунска Палевска претставува прво посеопфатно, теориско и емпириско истражување, од областа на односите со јавноста и видовите на етичка самоевалуација во односите со јавноста, со посебен осврт на улогата, значењето, примената и потребата од етичка самоевалуација на односите со јавноста во Република Македонија и Република Србија. Докторската дисертација содржи вкупно 206 страници, од кои 2 страници отпаѓаат на вовед, 6 страници на заклучок, 6 страници на користена литература (117 библиографски единици) и 14 страници на прилози. Материјата во дисертацијата, покрај вовед, заклучок, литература и прилози, е структуирана во десет глави, логично систематизирани.

Во *воведот* е објаснета актуелноста на проблематиката на видови етичка самоевалуација во односите со јавноста, определен е предметот и целта на истражувањето, утврдени се резултатите и научниот придонес, и поставена е методологијата на истражувањето
Во *првата глава* со наслов Методолошко-хипотетска рамка на истражувањњето се прикажуваат предметот , целите и задачите, научно -истражувачката методологија и прегледот на досегашните истражувања кои се обавени во доменот на оваа проблематика.
Во *втората глава* со наслов Концептот на односите со јавноста кандидатот го објаснува општиот концепт на односите со јавноста, при што се задржува на четири детерминирачки прашања: што означува концептот на односите со јавноста, која е целта на воспоставување на комуникација меѓу субјектите инволвирани во процесот, етичките аспекти на односите со јавноста и процесот на самоевалуација на односите со јавноста. Потоа е даден дијахрониски пресек на почетоците и развојот на односите со јавноста со потенцирање на нивната појава уште од најстарите, древни времиња, па се до средината на 20-от век кога стануваат базична стратегија за успех на компаниите. Во тој контекст се наведуваат ефективните дефиниции на односите со јавноста, проследени со коментар за динстинкцијата од почетокот на практикувањето на оваа професија кога се воспоставувала еднонасочна комуникација на релација компанија-јавност, па се до промената на парадигмата во процесот на практикувањето на односите со јавноста со воспоставување на двонасочна ефективна комуникација на релација компанија-јавност. Како професија, односите со јавноста, се толкувани и од аспект на менаџерска пирамидална хиерархија во која има три нивоа на професионалци за односи со јавноста кои извршуваат различни задачи. Потоа е толкувана разликата на односите со јавноста во однос на маркетингот како управувачка функција и другите функции на управување. Во таа насока е направена динстинкција помеѓу односите со јавноста, маркетингот и новинарството од аспект на разлики и допирни точки. Современите услови на деловното функционирање генерираат потреба од интегриран пристап во комуницирањето кој придонесува за креирање на нова научна дисциплина која ги интегрира сите аспекти на комуницирањето, позната како Интегрирани маркетинг комуникации. Интегрираниот концепт 4С ја потенцира неопходноста од креирање на т.н. едногласна маркетиншка комуникација која е фокусирана на задоволување на потребите, очекувањата и ставовите на клиентите. Особено е нагласена потребата од креирање на ефективна вербална и визуелна порака која ќе допре до разумот, но и до срцата на стејкхолдерите и ќе придонесе за донесување на одлука во врска со декодираната информација. На крајот од ова поглавје се наведени карактеристиките на современите односи со јавноста каде се дава пресек на теориското и практичната примена на односите со јавноста како одделна професија која придонесува за креирање и одржување на корпоративниот кредибилитет и имиџ, градење на партнерски односи со компанијата.
Во *третата глава* со наслов Односите со јавноста и комуникациските системи кандидатот ја обработува поврзаноста на односите со јавноста и комуникациските системи, при што се почнува со објаснување на функцијата на елементите на комуникацискиот процес во контекс на креирањето на пораката, медиумот преку кој се пренесува, бариерите кои можат да се јават, проблемот на декодирање на пораката од страна на рецепиентот на индивидуално, корпорациско и масовно комуницирање со јавноста. Во тој контекст се наведуваат техниките на креирање на квалитетна порака и улогата на вербалната и невербалната комуникација. Потоа се толкува

функционирањето на комуникациските системи кои ги собираат, обработуваат, анализираат, складираат информациите, а потоа ги пренесуваат до таргетираната јавност. Јавноста функционира во т.н. затворени или отворени системи. Во затворените системи ентропијата е на високо ниво што значи дека информациите се губат и не стигнуваат до целта. За таа цел од особено значење е ефективна примена на принципите од кибернетиката и информатиката. Во понатамошниот текст се објаснуваат моделите на отворени системи во односите со јавноста кои се фокусирани на креирање и дистрибуција на информации со цел менување на мислењата, ставовите и потребите на јавноста и на компанијата. Кибернетичкиот пристап во односите со јавноста го објаснува функционирањето на односите со јавноста како сложен систем кој ја користи саморегулацијата во промените на комплексни системи. За практикување на тој принцип потребно е да се знае содржината на комуникацискиот код, истата да се сфаќа како динамичен процес изграден од семантичко-семиолошки знаци. Значењето и материјализацијата на информацијата се најбитни одредници во комуникацискиот процес во односите со јавноста. Тоа особено се однесува на користење на денотативното, наспрема конотативното значење на зборовите во креирањето на информациите со цел елеминирање на можноста за зјакнување на стереотипите. За надминување на моќните грешки во градењето на партнерските односи со јавноста менаџерите треба да креираат програми за комуникација во кои се дефинирани квалитетни комуникациски стратегии во кои целосно е елиминирана можноста за редундантни појави. За таа цел е потребно познавање на спецификите на јавноста и јавното мислење, посебно познавање на стратешката јавност. Во формирањето на мислењата, ставовите и потребите на стратешката јавност големо влијание имаат масовните медиуми што претставува проблем во однос на селективниот приод и идентификување на објективните информации кои ги нудат масовните медиуми. Поради тоа задача на професионалците за односи со јавноста е перманентно следење на реакциите на стратешката јавност во однос на објективно, навремено и целосно информирање.

Во *четвртата глава* со наслов Етички аспекти на односите со јавноста кандидатот ги проучува етичките аспекти на односите со јавноста. Во почетокот на ова поглавје авторот ги дефинира поимите етика и морал, потоа дава дијахрониски преглед на нивната појава, промени низ времето и современите состојби во контекст на односите со јавноста. Акцентот го става на поврзаноста на етиката, моралот и општеството, одговорноста во етичкиот систем, корелацијата помеѓу законските и етичките норми, етичките основи на професионализмот. Во таа насока, авторот го наведува значењето на етичкиот професионализам во односите со јавноста, потенцирајќи ги следниве карактеристики: односите со јавноста ја подобруваат професионалната пракса со тоа што го кодификуваат етичкото однесување, односоте со јавноста го подобруваат однесувањето на организацијата со тоа што ја потенцираат потребата активностите на организацијата да бидат одобрени и прифатени од јавноста, односите со јавноста му служат на јавниот интерес со тоа што овозможува релевантните мислења да можат да бидат презентирани на формуи и да бидат јасни, односите со јавноста ги спречуваат дезинформациите и недоразбирањата, односите со јавноста ја исполнуваат својата општествена одговорност со заложби за општа добросостојба на заедницата.

Во *петата глава* со наслов Генеза на видовите на етичка самоевалуација е обработена генезата на видовите на етичка самоевалуација во врска со промовирањето на организациите како општествено одговорни со примена на етичка саморегулација.

Формирањето на ставовите за општествена одговорност преку промоција на корпоративниот имиџ и учество во животот на општествената заедница со поддршка на одредени проекти кои се од витално значење за функционирање на заедницата. Корпоративната одговорност во современата општествена заедница подразбира нагласено етичко однесување на менаџерите и вработените кои дизајнираат едтички кодекс. Но, постоењето на корпоративен етрички кодекс не подразбира и негова примена па затоа во докторската дисертација се даваат препораки за примена на етичките кодекси. Во тој контекс се анализира работата на медиумите и новинарите и примената на етичкиот кодекс во нивната работа. Особено тоа се однесува на презентирање на објективни информации кои допринесуваат за решавање на општествените проблеми и конфликти. Тоа е во корелација со критичкото морално размислување кое опфаќа дефинирање на ситуацијата според етичките начела, анализа на ситуацијата и донесување на етички суд. Квалитетното морално расудување бара разбирање на концептот на етичката ситуација и филизофските теории на моралот. Понатаму се толкувани синтагмите за дефинирање на етичката ситуација, анализа на етичката ситуација и донесувањето на етички одлуки. При тоа е анализирана теоријата на Аристотел за златна средина, вистината како базична етичка вредност, значењето на етичката вистина, стандардите на етичката вистина, вистината во односите со јавноста, прашањето на интелектуалната искреност.

Во *шестата глава* со наслов Предизвиците на информатичкото општество кандидатот дава информации за предизвиците на информатичкото општество во работењето на професионалците за односи со јавноста. Предмет на интерес е анализа на конвергенцијата на комуникациските медиуми и новите технологии кои револуционерно го променија функционирањето на бизнис заедниците. Тоа посебно доаѓа до израз во интензивниот проток на информации прку електронските медиуми кои на конзументот му нудат достапност и можност за избор. Оттука и промената на парадигмата за улогата на односите со јавноста во светот на масовните медиуми во услови на креирање на нова медиумска платформа. Понатаму предмет на толкување се новите функции на традиционалните медиуми, новото медиумско окружување, односот меѓу етиката и информатиката, виртуелната јавност, интернетот и односите со јавноста, комуникацијата со примена на интернетот, креирање на соопштенија за јавноста, примена на електронската пошта во функционирањето на односите со јавноста, интернет глобални мрежи, интернетот во корелација со другите медиуми.

Во *седмата глава* со наслов Планирање на односите со јавноста е едно од најзначајните, бидејки станува збор за планирање и програмирање на односите со јавноста во глобалното бизнис функционирање. Планирањето на односите со јавноста е можно само ако односите со јавноста се управувачка функција во компаниите. Со планот се постигнува и целта на саморегулација во однос на етичките аспекти на информирањето. Според тоа се доаѓа до заклучок дека планирањето на односите со јавноста се значаен сегмент во согледувањето и предвидувањето на позициите на компанијата во однос на потребните активности за воспоставување и одржување на меѓусебно разбирање и доверба помеѓу компанијата и стратешката јавност на долг временски период.

При тоа неопходно е да се применува моделот на истражување кој ги идентификува индикаторите врз база на кои се прави анализа и се крира стратешко планирање на односите со јавноста. По импелентацијата на планот за односи со јавноста

следи перманентна евалуација на процесот на импементација и анализа на квалитетот на програмата.
Во *осмата глава* со наслов Видови самоевалуација и етичките стандарди кандидатот ги дефинира и разработува видовите на самоевалуација и етичките стандарди во контекст на етиката и професионализмот во односите со јавноста. Посебно се нагласува потребата од етичкиот професионализам на лицето одговорно за односи со јавноста во соработката со вработените и клиентите. Во тој контекст авторот дава препораки за потребата од примена на етичките стандарди во донесувањето на одлуки, нагласувајќи ја ефикасноста на Потеровиот модел во донесувањето на етички одлуки.
Во *деветата глава* со наслов Етички кодекси на професионалните здруженија се дадени етичките кодекси на професионални здруженија за односи со јавноста на светско ниво, при што се наведуваат добрите практики во однос на примената на етичките кодекси на тие здруженија. Во контекст на тоа се дадени студии на случаи за добри практики во примената на етичките кодекси во функција на саморегулација во работењето на односите со јавноста.
Во *десетата глава* со наслов Студија на случај кандидатот прави квантитативна и квалитатитна анализа на студија на случај на кодекси на две ПР здруженија од САД и Р. Србија. Во тој контекст е направена систематизација на етичките начела и принципите на самоевалуација на двете здруженија, направена е компаративна анализа по сличности и разлики и генерален модел за примена на етичките начела и принципите на самоевалуација во односите со јавноста.
На крај се дадени заклучни согледувања и резиме на десете поглавја што ја сочинуваат структурата на докторската дисертација.

Научен придонес
Докторската дисертација на кандидатот Валентина Муцунска Палевска обработува актуелна проблематиката која произлегува од фактот што етичката самоевалуација и саморегулација и односите со јавноста се во меѓусебна корелација, посебно од аспект на етичноста и моралноста во однесувањето и постапките како фундаментални карактеристики на односите со јавноста. Во тој контекст се интегрирани теориските и емпириските истражувања за универзалните потреби на воспоставување на меѓусебни односи помеѓу поединци и сегменти од општествената заедница заради задоволување на одредени потреби, интереси, желби. Особено тоа доаѓа до израз во современото глобално општество во кое корелацијата меѓу индивидуите и заедницата се посебно изразени, па оттаму и потребата од перманентно истражување и евалуирање на тие односи (особено помеѓу организациите и нивите активни стратешки јавности). Во емпириското истражување се поаѓа од фактот дека во организации во кои секторот за односи со јавноста доследно се придржува кон нормите на релевантните етичките кодекси ефектот од работењето на организацијата ќе биде подобар.
Предмет на истражување во оваа докторска дисертација е поврзаноста и меѓузависноста на етичката самоевалуација и односите со јавноста, посебно ставот дека етичноста и моралноста во однесувањето и постапките се клучна карактеристика на односите со јавноста.
Во докторската дисертација кандидатката ги зема во предвид сите неопходни активности и тоа од теоретско-квалитативна изработка (поставување прашања, теорија, дефинирање хипотези), до емпириско-квантитативна разработка на концептите во

моделот (операционализирање на концептите во секоја хипотеза, собирање податоци за варијаблите, тестирање на хипотезите, анализа на хипотезите, интерпретација на добиените резултати како и заклучни согледувања).
Научниот придонес во докторската дисертација е особено видлив во констатацијата дека во земјите во Југоисточна Европа во поново време почнува да се афирмира оваа научна дисциплина, аналогно на тоа почнуваат да се формираат и професионални здруженија за односи со јавноста и дека од оптималниот степен на развојот на односите со јавноста зависи и оптималниот број на видови етичка самоевалуација.

2.2.2. Објавени научни трудови

2.2.2.1. Пред избор во звање доцент

Во својот професионален и научен развој, до изборот во наставно-научно звање доцент, д-р Валентина Муцунска Палевска покрај докторската дисертација објавила 9 научни трудови и 1 поглавје во книга.

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци (а1)

1. Валентина Муцунска Палевска. 2012. „Изазови информатичког друштва и односи с јавношчу„ објавен во број вол. 9 (3) 2012, стр. 317-332, во *„ Мегатренд ревија*“, општествени науки, **EBSCO**

- *Достапност на трудот:* http://megatrendreview.naisbitt.edu.rs/files/pdf/SR/Megatrend%20Revija%20vol%2009-3-2012.pdf -EBSCO.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* EBSCO
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1820-3159
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:* M51

Опис на трудот

Во научниот труд, Валентина Муцунска Палевска ја обработува темата поврзана со предизвиците и можностите што ги нуди информатичката технологија во практикувањето на професијата односи со јавноста. Предмет на интерес во овој труд е анализа на актуелните состојби во однос на користењето на информатичката технологија во информирањето на интерната и екстерната јавност како и можноста за креирање или промена на јавното мислење. Особено се потенцира потребата од нови вештини кои се потребни за ефикасна селекција на информациите кои ги нуди интернетот како и

можноста за креирање на мултимедијални пораки кои многу повеќе го привлекуваат вниманието на заинтересираната јавност.

Научен придонес на трудот

Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на значењето на примената на информатичката технологија во менаџирањето на односите со јавноста. Овој труд е напишан на актуелна тема во областа на односите со јавноста и дава голем придонес за успешното користење на информатичката технологија во процесот на промовирање на работата на организациите во Република Македонија.

Личен научен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 100% бидејќи се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на меѓузависноста на односите со јавноста и информатичката технологија. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на односите со јавноста, при што користејќи го сопственото искуство предлага алатки за ефикасна и ефективна примена на информатичката технологија во менаџирањето на односите со јавноста.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

2. Валентина Муцунска Палевска, **Total quality management as a determinant in creating competitive advantage of educational institutions,** Vol 5, yaur XII, No.2 (2013), 2013-29cm, стр. 209-2018, 315p. „Teacher" International Journal of Education Universiti „ St. Kliment Ohridski,, Bitola, Faculty of Education-Bitola, **EBSCO**

- *Достапност на трудот:* http://eprints.ugd.edu.mk/7755/1/__ugd.edu.mk_private_UserFiles_despina.sivevska_Desktop_2013_Teacher-pdf-EBSCO.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* EBSCO
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1857- 8888
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:* M51

Опис на трудот

Во трудот, Валентина Муцунска Палевска научно го толкува приодот на целосно управување со квалитетот како детерминанта во креирањето на конкурентската предност на образовните институции, како и нивната ефикасност и ефективност во современите конкурентски услови кога станува неопхода потреба. Динамиката на

општествените промени и промените на пазарот на трудот ги принудуваат образовните институции да се адаптираат и да одговорат на потребите и барањата на променливата конкурентска средина.

Од аспект на актуелните светски образовни трендови, целосното управивање со квалитетот се карактеризира со неколку значајни компоненти. Тоа има глобален карактер, што значи, гледано интегрално се фокусира на повеќе елементи како што се: процесите, ресурсите и резултатите. Резултатите сами по себе не се доволен показател за целосно управување со квалитетот и постигнување на квалитет, туку неопходно се јавува потреба од анализирање на воспитно-образовниот процес и партиципирањето на стејкхолдерите во тој процес. За воспоставување на тој ментален код и професионален процес голема улога има менаџерот на образовната институција кој треба да креира атмосфера и услови кои поттикнуваат соработка, кооперативност и колаборативност, креативност, квалитетна работа и самоевалуација. Во тој контекст е спроведено истражување кое е фокусирано на квалитетот на менаџирање на образовните институции и квалитетот на имплементираните стратегии на учење и поучување во функција на разбирање на концептот на целосно управување со квалитетот , ефективност и постигнување на стандардите на квалитетна настава.

Научен придонес на трудот

Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на примена на стандардите за целосно менаџирање на квалитетот во образовните институции. Во тој контекст авторот дава препораки за значењето на целосното менаџирање на квалитетот во функција на реализација на квалитетна настава во образовните институции.

Овој труд е навистина со актуелна тема во областа на целосно менаџирање на квалитетот и дава голем придонес за успешното менаџирање на квалитетот во образовните организации во Република Македонија.

Личен научен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 100% бидејки се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да ги разработи и анализира стандардите за целосно менаџирање на квалитетот. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на целосно менаџирање на квалитетот, при што користејки го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се применат за ефективно менаџирање на квалитетот во бразовните институции во Р. Македонија.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

3. Валентина Муцунска Палевска, Тодор Бадаревски**, Talent Management in function of development of the teamsandincreasingtheir performances**, Faculty of Business

Economics and Entreprene Urship, Srbija International Review (2013 No.3-4), **Thomson Reuters**

- *Достапност на трудот:* http://www.vspep.edu.rs/_img/downsekcija/2014/01/internationalreviewbr3-4-2013.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавенво:* Thomson Reuters**,** Copernikus, Ulibe university, Pecob, Emerging Sources Citation Index (Web of Science)
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 2217-9739
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:* M50

Опис на трудот

Во овој труд авторите го третираат проблемот на практикување на талент менаџментот при управувањето со човечките ресурси во компаниите. Основна цел на талент во управувањето е да се осигура дека во процесите на регрутација и селекција ќе бидат одбрани најталентираните и дека менаџерите за човечки ресурси ќе се грижат за идниот развој на постоечките таленти во организацијата. Се анализира потребата компаниите постојано да бидат на високо и одржливо ниво на талент менаџмент преку соодветна постапка за вработување и селекција. Овој начин на селекција на вработените врз основа на талент менаџмент директно влијае на брзината на прилагодување на новиот вработен во работната средина и на работните задачи. Научно и стручно се обработува потребата за оспособување на менаџерите на компаниите да ги идентификуваат талентите што ги имаат вработените со цел сеопфатно да се развие и да се искористат за потребите на компаниите. Ова покажува дека менаџерите мора да се фокусираат на откривање на активности, следење и развој на таленти помеѓу вработените. Тоа е императив за квалитетно доделување на дополнителни работни задачи. Менаџерите мора да ги информираат вработените за начините и можностите за унапредување на талентот што тие го поседуваат. Во исто време, исто така, мора да ги мотивира и поттикне вработените да се приклучат и да бидат активни во развојните програми кои постојат во компаниите за менаџирање на талентите што тие ги поседуваат.

Научен придонес на трудот

Во овој труд научниот придонес на кандидатите се гледа во научното преставување на менаџирањето на таленти во контекст на менаџирањето на интелектуалниот капитал. Особено се значајни препораките за ефективна примена на менаџирање на талентот на вработените во функција на корпоративна конкурентска предност.

Овој труд е навистина актуелна тема во областа на талент менаџмент и дава голем придонес за успешното менаџирање на талентите на вработените во организациите во Република Македонија.

Личен научен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 50% бидејки се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на талент менаџмент. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџмент на интелектуален капитал, при што користејки го сопственото искуство дава препораки за ефикасен и ефективен талент менаџмент на интелектуалниот капитал во компаниите во Р. Македонија.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

Рецезентската комисија констатира дека во прегледот на трудови, и во прилогот на документацијата, кандидатот д-р Валентина Муцунска Палевска поседува трудови од ваков вид на научни трудови.

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни меѓународни научни конференции (а2)

1. Валентина Муцунска Палевска. 2009. **Фасилитирано лидерств**,, *Меѓународен научен конгрес за туризам и менаџмент: „ Предизвици и перспективи во туризмот и менаџментот”,* Универзитет за туризам и менаџмент,Скопје, 26-27.09.2009

- *Достапност на трудот:* http://www.utms.edu.mk/.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* Зборник
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Македонски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISBN 978-608-65402-3-4
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100 %
- *JEL класификација:* M10

Опис на трудот

Кандидатката овој научен труд го презентирала во секцијата за менаџмент. Во трудот, Валентина Муцунска Палевска укажува на ефикасните модели на фасилитирано лидерство во менаџирањето на вработените. Придонесот може да се согледа во дизајнирањето на модели на фасилитирање.

Научен придонес на трудот
Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на фасилитираното лидерство како стратегија која влијае во ефективното мотивирање и поттикнување на вработените во постигнување на организациските цели. Овој труд обработува актуелна тема во областа на лидреството и дава голем придонес за успешното работење на организациите во Република Македонија.

Личен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 100% бидејки се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира како треба да се практикува фасилитираното лидерство во менаџирањето на вработените во компаниите. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на лидерството, при што користејки го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се применат за да се практикува ефективно фасилититано лидерство.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

2. Сашо Кожухаров, Валентина Муцунска Палевска. 2010. **Стилови на лидерство и емоционалната интилигенција во функција на организациската ефикасност**, *EIAT*, Белград, Р. Србија, 2010 год.

- *Достапност на трудот:* http://www.eiat conference.org/OLD/2010/speakers.html.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* Зборник
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISBN
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* M10

Опис на трудпт

Овој труд укажува на местото и улогата на стиловите на лидерство и емоционалната интилигенција во менаџирањето на организациите. Лидерските стилови и различните форми на емоционална интилигенција, авторите детално ги анализираат. Притоа, се потенцира важноста од компетентна примена на лидерските стилови и моделите на емоционална интилигенција во функција на организациска ефикасност.

Научен придонес на трудот

Во овој труд на кандидатите научниот придонес се гледа во научното преставување на корелацијата помеѓу фасилитираното лидерство и емоционалната интилигенција како конзистентен елемент во менаџирањето на вработените. Посебно се анализира значењето на емоционалната интилигенција во практикувањето на фасилитираното лидерство Овој труд е навистина актуелна тема во областа на менаџментот и дава голем придонес за успешното работење на компаните во Република Македонија.

Личен научен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 50% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатите навистина успеале да ги разработат и анализираат двете битнин компоненти во менаџирањето на човечките ресурси. Личниот придонес на авторите во овој труд се согледува во нивната тесна специјалност во областа на лидерството, при што користејќи го сопственото искуство предлагаат препораки за ефективно интегрирање на емоционалната интилигенција во фаилитираното лидерство.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

3. Валентина Муцунска Палевска. 2011. **Менаџментот на знаење како одлучувачки фактор за ефикасно и ефективно работење на корпорациите**, *Меѓународен научен конгрес за туризам и менаџмент, ICON BEST 2011*, Универзитет за туризам и менаџмент-Скопје, 2011.

- *Достапност на трудот:* http://www. http://iconbest.utms.edu.mk/.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* Зборник на научни трудови
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Македонски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1857- 6974
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:* M10

Опис на трудот

Кандидатката овој научен труд го презентирала во секцијата за менаџмент. Во трудот, Валентина Муцунска Палевска укажува на иновативните трендови во менаџирањето на интелектуалниот капитал во корпорациите, правејќи динстинкција помеѓу семантичката вредност на синтагмите: менаџмент на човечки ресурси, менаџмент на интелектуален капитал, менаџмент на знаење, талент менаџмент. Научниот придонес може да се согледа во правење на децидна динстинкција помеѓу наведените синтагми и дескрипцијата на значењето на менаџирањето на знаењето.

Научен придонес на трудот

Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на менаџментот на знаење во менаџирањето на интелектуалниот капитал во организациите. Научниот придонес може да се согледа во правење на децидна динстинкција помеѓу наведените синтагми и дескрипцијата на значењето на менаџирањето на знаењето. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на менаџментот на интелектуалниот капитал и дава голем придонес за успешното менаџирање на знаењето во организациите во Република Македонија.

Личен научен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 100% бидејки се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на менаџмент на знаење. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџментот на интелектуален капитал, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се задоволат за ефикасно и ефективно менаџирање на знаењето.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

4. Валентина Муцунска Палевска, 2012. **Етички аспекти односа с јавношчу**, *Годишњак факултета за културу и медије*, бр. 4 год. IV (2012): стр. 193-209, 4/2012, Универзитет Мегатренд, Белград , Р. Србија.

- *Достапност на трудот:* http://www.fpn.bg.ac.rs/godisnjak-fakulteta-politickih-nauka
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во: Годишњак факултета за културу и медије*
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1821-0171
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:* M10

Опис на трудот

Во научниот труд, Валентина Муцунска Палевска ја обработува темата за етичките аспекти на односите со јавноста, т.е. улогата на етиката во масовните комуникации од аспект на критичкото истражување на нивното функционирање. Влијанието на познавањето на етичките принципи врз однесувањето и практикувањето на професијата односи со јавноста во функција на докажување дека целта на практикувањето на етичките принципи не е целокупната јавност да се согласи со етичките одлуки кои се пласираат во јавноста или кои ќе бидат прифатени од општествената заедница. Целта на практикувањето на етичките принципи во односите со јавноста е една од најпровокативните етички дилеми чија цел е да воспостават рамнотежа помеѓу спротивставените мислења во ситуации во кои ,, нема правилен одговор,,. Во тој контекст се анализираат современите состојби во однос на етичките основи на професионализмот во односите со јавноста со препорака дека професионализмот треба да се институционализира во насока на градење доверба и стандарди на квалитет помеѓу заинтересираните страни од јавен интерес.

Научен придонес на трудот

Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на етичките аспекти на односите со јавноста. Етиката во професионализмот е анализирана од аспект на практикувањето на етичките принципи на професионалците за односи со јавноста Овој труд е навистина актуелна тема во областа на односите со јавноста и дава голем придонес за успешното практикување на етичките принципи во професионалното работење во односите со јавноста.

Личен научен придонес на авторот

Личниот научен придонес на авторот е 100% бидејќи се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да ги разработи и анализира етичките принципи во односите со јавноста. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на односите со јавноста, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се задоволат за ефикасно и ефективно практикување на етичките принципи во односите со јавноста.

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како прегледен труд (review).

5. Валентина М. Палевска, 2013. **Функцијата на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето накомпании,** *Меѓународна конференција ICON BEST 2013*, Универзитет за туризам и менаџмент, Скопје

- *Достапност на трудот:* http://iconbest.utms.edu.mk/iconbest-2013
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* Зборник на научни трудови
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* **ISSN: 1857-6974**
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 100%
- *JEL класификација:* M10

Опис на трудот

Во научниот труд, Валентина Муцунска Палевска, ја обработува темата за фунцијата на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компаниите. Авторот прави анализа на информираноста на стратешката јавност за компаниите при што доаѓа до заклучок дека професијата односи со јавноста не е доволно практикувана во компаниите во Р. Македонија. Затоа дава препораки во насока на значењето на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компаниите со цел креирање на препознатлив и конкурентен бренд на пазарот.

Научен придонес на трудот

Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на фунцијата на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компаниите. Понатаму дава препораки во насока на значењето на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компаниите со цел креирање на препознатлив и конкурентен бренд на пазарот.

Овој труд е навистина актуелна тема во областа на односите со јавноста и дава голем придонес за успешното промовирање и брендирање на организациите во Република Македонија.

Личен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 100% бидејки се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на корпоративно промовирање и брендирање. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на односите со јавноста, при што користејки го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се задоволат за ефективно промовирање и брендирање на компаниите во Р. Македонија

6. Валентина М. Палевска, Агим Рушити, 2013. **Applying effective promotional marketing techniques in the process of creating a competitive advantage for companies**, *University „St. Kliment Ohridski" – Bitola,Faculty of Tourism and Hospitality – Ohrid, XII International Scientific Conference for Service Sector – Ohrid, 3– 5 October 2013*.

Достапност на трудот:
http://www.uklo.edu.mk/tabs/view/428ad56ec678644d8c0b1bcc0cfaf2da
Вид на трудот (категорија): прегледен труд (review)
Опсег на трудот: 1,2 а.а.
Објавен во: Зборник на научни трудови
Јазик на кој е напишан трудот: Англиски
Трудот е каталошки евидентиран: **ISSN 1963-5461**
Бодување на бројот на автори на трудот: 100% (до 3 автори)
Проценет придонес на авторот: 50%
JEL класификација: M10

Опис на трудот

Во трудот, авторите, го обработуваат маркетинг концептот како интегрален дел од корпоративната деловна политика кој е фокусиран на задоволување на потребите, очекувањата и желбите на потрошувачите. Креирањето на тој концепт е обусловен од објективните услови на работењето, од конкуренцијата и од се поголемата улога и значење на потрошувачите во процесот на купување.Од егзактно научен аспект најефективни промотивни техники на пенетрација кои ја подобруваат конкурентската предност и профитабилност на компаниите се: техника над линијата (ATL), техника под

линијата (BTL), техника низ линијата (TTL). Секоја успешна компанија во својот маркетинг план ги интегрира овие техники. Квалитетот на работењето, односно на производите и услугите кои се нудат мора да биде во согласност со барањата на потрошувачите, а цената да одговара на нивото на пазарната понуда, да биде прифатлива за потрошувачите, да обезбеди покривање на трошоците и остварување на соодветен профит.

Научен придонес на трудот

Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на фунцијата на ефективни маркетинг стратегии и алатки во промовирањето и брендирањето на компаниите. Понатаму дава препораки во насока на значењето на промотивните активности во промовирањето и брендирањето на компаниите со цел креирање на препознатлив и конкурентен бренд на пазарот.

Овој труд е навистина актуелна тема во областа на маркетингот и дава голем придонес за успешното промовирање и брендирање на организациите во Република Македонија.

Личен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 50% бидејки се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на корпоративно промовирање и брендирање. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на маркетингот, при што користејки го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективно промовирање и брендирање на компаниите во Р. Македонија.

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции (а2)

Пред избор во звање доцент

1. Валентина Муцунска Палевска, **Фасилитирано лидерство**, Меѓународен научен конгрес за туризам и менаџмент: „ Предизвици и перспективи во туризмот и менаџментот”, Универзитет за туризам и менаџмент,Скопје, 26-27.09.2009

Кандидатката овој научен труд го презентирала во секцијата за менаџмент. Во трудот, Валентина Муцунска Палевска укажува на ефикасните модели на фасилитирано лидерство во менаџирањето на вработените. Придонесот може да се согледа во дизајнирањето на модели на фасилитирање.
Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на фасилитираното лидерство како стратегија која влијае во ефективното мотивирање и поттикнување на вработените во постигнување на организациските цели. Овој труд обработува актуелна тема во областа на лидреството и дава голем придонес за успешното работење на организациите во Република Македонија.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 100% бидејки се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да

го разработи и анализира како треба да се практикува фасилитираното лидерство во менаџирањето на вработените во компаниите. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на лидерството, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се применат за да се практикува ефективно фасилититано лидерство.

Рецензетската комисија го прифаќа мислењето на меѓународните рецензенти

2**.** Сашо Кожухаров, Валентина Муцунска Палевска, **Стилови на лидерство и емоционалната интилигенција во функција на организацискатa ефикасност**, EIAT, Белград, Р. Србија, 2010 год.

Овој труд укажува на местото и улогата на стиловите на лидерство и емоционалната интилигенција во менаџирањето на организациите. Лидерските стилови и различните форми на емоционална интилигенција, авторите детално ги анализираат. Притоа, се потенцира важноста од компетентна примена на лидерските стилови и моделите на емоционална интилигенција во функција на организациска ефикасност.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатите научниот придонес се гледа во научното преставување на корелацијата помеѓу фасилитираното лидерство и емоционалната интилигенција како конзистентен елемент во менаџирањето на вработените. Посебно се анализира значењето на емоционалната интилигенција во практикувањето на фасилитираното лидерство Овој труд е навистина актуелна тема во областа на менаџментот и дава голем придонес за успешното работење на компаните во Република Македонија.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 50% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатите навистина успеале да ги разработат и анализираaат двете битнин компоненти во менаџирањето на човечките ресурси. Личниот придонес на авторите во овој труд се согледува во нивната тесна специјалност во областа на лидерството, при што користејќи го сопственото искуство предлагаат препораки за ефективно интегрирање на емоционалната интилигенција во фаилитираното лидерство.

Рецензетската комисија го прифаќа мислењето на меѓународните рецензенти

в) Учество во научни проекти

1. Кандидатот д-р Валентина Муцунска Палевска била лидер на научно-истражувачки проект со наслов: „ Проект за модернизација на образованието” (*Прилог*). 2005-2007 МОН, УСАИД,

Основната цел на проектот била да се унапреди образовниот процес во средните училишта во Р. Македонија, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно менаџирање на образовните институции, што ќе обезбеди подобри резултати за учениците по завршувањето на средното образование.

Проектот се спроведувал во четири фази:

- Обука за обучувачи за менаџирање на образовни институции
- Креирање на модули за обука на директори на средни училишта

- Обука на директорите на средните училишта во Р. Македонија
- Евалуација на резултатите од реализираната обука и експертска поддршка во процесот на имплементација

Проектот бил иницран и реализиран од Министерство за образование и наука на Р. Македонија и УСАИД. Се спроведувал во временски период од 2 години почнувајќи од мај 2005 година. Истражувањето било реализирано во средните училишта во Р. Македонија со анализа на структурата на организацијата, менаџирање на институциите и процесите на работење, утврдување на недостатоците и слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно воспоставување на ефикасна организација на работењето, подготовка на нова организациска структура согласно потребите на работата и воспоставување на систем на управување со човечките ресурси.

Врз основа на резултатите од реализираниот научно-истражувачки проект се потврдени главните цели на проектот:
– Направена е анализа на нивото на квалитет во менаџирањето на воспитно-образовните институции,
– Утврдени се можностите за подобрување на менаџирањето на воспитно-образовните институции,
– Детерминирани се бенефитите од подобрувањето,
– Обезбедени се обуки на директорите на воспитно-образовните институции.

2. Проект за истражување на добро владеење во образованието во Р. Македонија, СОРОС, 2007
Проектот бил иницран и реализиран од Фондацијата „ Сорос”. Се спроведувал во временски период од 1 година почнувајќи од јуни 2007 година. Истражувањето било реализирано во образовни институции во Р. Македонија.

Основната цел на проектот била да се унапреди образовниот процес во Р. Македонија на сите нивоа на образование, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно менаџирање на образовните институции, што ќе обезбеди подобри резултати за учениците и студентите по завршувањето на одреден степен на образование.

Проектот се спровел во три фази:

- Детална анализа на работењето на образовните институции на сите нивоа, менаџирањето, процесите на работа и методологијата на работа,
- Планови за:

а. Организациска ефикасност,

б. Квалитет на настава

в. Мониторинг и евалуација

- Имплементација на предложените мерки преку реорганизација на сегменти од институците и спроведување на плановите

Во рамките на проектот работела како сертифициран обучувач за менаџирање на образовни институции, што опфаќа работа на анализа на структурата на организацијата, менаџирање на институциите и процесите на работење, утврдување на недостатоците и

слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно воспоставување на ефикасна организација на работењето, подготовка на нова организациска структура согласно потребите на работата и воспоставување на систем на управување со знаењето.

3. Проект за сретификација на директори на училишта, МОН, УСАИД, 2006

Проектот бил иницран и реализиран од Министерството за образование и наука на Р. Македонија во соработка со УСАИД. Се спроведувал во временски период од 2 години почнувајќи од јуни 2006 година. Истражувањето било реализирано во образовни институции во Р. Македонија.

Основната цел на проектот била да се унапреди квалитетот на менаџирање а со тоа и на образовниот процес во средните училишта во Р. Македонија, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно менаџирање на образовните институции, што ќе обезбеди подобри резултати за учениците по завршувањето на средното образование.

Проектот се спровел во три фази:

- Обука на директорите на средните училишта во Р. Македонија
- Евалуација на резултатите од реализираната обука
- Експертска поддршка во процесот на имплементација на стекнатите знаења и компетенции

Во рамките на проектот работела како сертифициран обучувач за менаџирање на образовни институции, што опфаќа работа на анализа на структурата на организацијата, менаџирање на институциите и процесите на работење, утврдување на недостатоците и слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно воспоставување на ефикасна организација на работењето, подготовка на нова организациска структура согласно потребите на работата и воспоставување на систем на управување со човечките ресурси.

4. Проект за образование „Ромаверитас”, СОРОС, Ромаверитас

Проектот бил иницран и реализиран од Фондацијата „ Сорос”. Се спроведувал во временски период од 1 година почнувајќи од април 2007 година. Биле спроведени обуки за унапредување на компетитивноста на Ромите преку проектот на Владата на Р. Македонија: Декада на Ромите.

Основната цел на проектот била да се унапреди компетитивноста на Ромите преку проектот на Владата на Р. Македонија: Декада на Ромите, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно менаџирање на организациите, што ќе обезбеди подобри резултати во работењето.

Проектот се спровел во три фази:

- Обука на претставници од државната администрација
- Евалуација на резултатите од реализираната обука

- Експертска поддршка во процесот на имплементација на стекнатите знаења и компетенции

Во рамките на проектот работела како сертифициран обучувач за менаџирање на организации, што опфаќа работа на анализа на структурата на организацијата, менаџирање на организациите и процесите на работење, утврдување на недостатоците и слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно воспоставување на ефикасна организација на работењето, подготовка на нова организациска структура согласно потребите на работата и воспоставување на систем на управување со човечките ресурси.

2.2.2.2. После избор во звање доцент

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци (а1)

1. Валентина М. Палевска, Агим Рушити. 2014. „Applying effective promotional marketing techniques in the process of creating a competitive advantage for companies„ *University „St. Kliment Ohridski" – Bitola,Faculty of Tourism and Hospitality – Ohrid,* Vol 14, yaur X, Septemvri 20114, стр. 23-38, 315p. „Teacher" International Journal of Education University „ St. Kliment Ohridski„ Bitola, Faculty of Education-Bitola, **EBSCO**

- *Достапност на трудот:* http://v1.uklo.edu.mk/files/attachments/HORIZONTI_SERIJA_A14.pdf - EBSCO.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* прегледен труд (review)
- *Опсег на трудот:* 1,2 а.а.
- *Објавен во:* EBSCO
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Македонски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* ISSN 1857- 856X
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *JEL класификација:* M50

Опис на трудот

Во трудот, авторите, го обработуваат маркетинг концептот како интегрален дел од корпоративната деловна политика кој е фокусиран на задоволување на потребите, очекувањата и желбите на потрошувачите. Креирањето на тој концепт е обусловен од објективните услови на работењето, од конкуренцијата и од се поголемата улога и

значење на потрошувачите во процесот на купување.Од егзактно научен аспект најефективни промотивни техники на пенетрација кои ја подобруваат конкурентската предност и профитабилност на компаниите се: техника над линијата (ATL), техника под линијата (BTL), техника низ линијата (TTL). Секоја успешна компанија во својот маркетинг план ги интегрира овие техники. Квалитетот на работењето, односно на производите и услугите кои се нудат мора да биде во согласност со барањата на потрошувачите, а цената да одговара на нивото на пазарната понуда, да биде прифатлива за потрошувачите, да обезбеди покривање на трошоците и остварување на соодветен профит.

Научен придонес на трудот

Во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на фунцијата на ефективни маркетинг стратегии и алатки во промовирањето и брендирањето на компаниите. Понатаму дава препораки во насока на значењето на промотивните активности во промовирањето и брендирањето на компаниите со цел креирање на препознатлив и конкурентен бренд на пазарот.

Овој труд е навистина актуелна тема во областа на маркетингот и дава голем придонес за успешното промовирање и брендирање на организациите во Република Македонија.

Личен научен придонес на авторот

Личниот придонес на авторот е 50% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на корпоративно промовирање и брендирање. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на маркетингот, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективно промовирање и брендирање на компаниите во Р. Македонија.

2. Валентина М. Палевска, М. Ѓоргиевски, Д. Наковски, **The role of the event management in creation of competitive advantage,** (impact factor) SYLWAN journal Vol. 158 Issue. 12, 2014, Warszawa, Poland, **Thomson Reuters**

Во трудот, Валентина Муцунска Палевска ги обработува карактеристиките на глобалното информатичко општество кое ја промени парадигмата во менаџментот на евенти. Потенцијалот на пазарот на евенти денес , т.е. апсорционата способност на пазарот на евенти е конкурентен и бара комплексна иновативност и креативност.

Потенцијалот на продажба на евенти е помал во однос на потенцијалот на пазарот на евенти, бидејќи истиот означува продажба на програмите на еден организатор, односно менаџер на евенти. Менаџерите на евенти можат да влијаат на потенцијалот на пазарот, посебно на потенцијалот на продажба на евенти, во подолг временски период. Во практиката за менаџирањето на евенти, одредувањето на потенцијалот на пазарот и потенцијалот на продажба на евентот претставува голем предизвик. Според тоа, одговорот на овој предизвик подразбира прецизно одредување

на видот, типот, програмата на евентот, како и местото, односно времето на оддржување на евентот. Во тој контекст компаниите треба да го подобрат менаџирањето на евентот кој е во функција на креирање и лансирање на конкурентен бренд, примена на ефективни промотивни алатки во медиумите како и примена на интегрирани маркетинг комуникации.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на менаџментот на настани. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на менаџментот на настани и дава голем придонес за успешното креирање и менаџирање на настани кои ја подобруваат конкурентската предност на организациите во Република Македонија.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 35% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на функционирање на менаџментот на настани. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџментот на настани, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективно креирање и менаџирање на корпоративни настани во Р. Македонија.

Рецензетската комисија го прифаќа мислењето на меѓународните рецензенти

3. А. Стоилковска, В. М. Палевска, Ј. Илиева, **Awareness About Mediation as an Alternative Form of Dispute Resolution: Practices in the Republic of Macedonia,** (IJCRSEE) International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education, Vol. 3, No.1, 2015, **EBSCO, Thomson Reuters**

Во трудот, авторите ги обработуваат карактеристиките на медијаторството во контекст на глобалното информатичко општество и ја афирмираат потребата од перманентно следење на иновациите кои се во функција на информирање на јавноста преку понуда на информации, значајни за унапредување и олеснување на бизнис и административните процеси. Во тој контекст во Р. Македонија се промовира медијаторството како алтернативна алатка за решавање на проблеми и спорови без поголеми финансиски импликации. Актуелноста на појавата која се истражува е поврзана со неефикасноста во решавањето на судските спорови во Р. Македонија и дискутабилноста на квалитетот на донесените судски одлуки. Проблемот се јавува во сегментот на недоволната информираност на јавноста за можноста за решавање на споровите со примена на медијаторството кое го елиминира иницирањето на судски процес. Тоа значи дека треба да се креираат механизми со кои во судската практика спротивставените страни иницијално ќе се насочуваат кон решавање на спорот со примена на медијацијата, ако таа е неуспешна тогаш да се помине на решавање преку судски спор. Неинформираноста не е проблем само за страните кои влегуваат во процесот на преговарање туку и за судската администрација. Базична стратегија во медијацијата е преговарањето на двете

спротивставени страни со посредство на неутрален набљудувач/медијатор кој има фасилитаторска улога за олеснување на процесот, поттикнување и креирање на win-win исход. Во трудот научно ја обработуваат постапка за медијација како посебен вид на постапка која по својот карактер е доброволна, ефикасна, ефективна и финансиски прифатлива. Медијацијата е приватна, доверлива и неформална. Процесот на медијација е помалку контрадикторен од судските постапки или арбитражата. Во понатамошниот текст на трудот е креиран модел на медијација во функција на разрешување на конфликтите и управување со конфликтите со примена на интегриран пристап.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на медијаторството како алатка за справување со конфликти и решавање на проблеми. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на деловното преговарање и дава голем придонес за успешното менаџирање на конфликти со примена на медијацијата во функција на менаџирање на конфликти и решавање на проблеми.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 35% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на менаџмент на конфликти со примена на медијација и деловно преговарање. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџмент на конфликти, при што користејќи го сопственото искуство предлага модел за менаџирање на конфликти со примена на медијаторство.

Рецензетската комисија го прифаќа мислењето на меѓународните рецензенти

4. Valentina M. Palevska, K. Petkovski, A. Blazevski, **The Access of Young People in the Usage of the Internet and Social Networks in Life and in Learning,** International Journal Management&Business Research (IRMBR), Year 2017, Volume 6, Issue 1, Part 2, International Review of Management and Business Research IRMBR has **0.761 and 1.32 Impact Factor** for the year 2014 and 2015 based on International Citation Report (ICR).

Во трудот, авторите обработуваат актуелна тема за современите дигитални процеси кои ја менуваат парадигмата во однос на креирање на когнитивниот, емоционалниот и комуникацискиот код кај младата популација. Дигиталниоте медиуми во 21 век станаа опсесивна комуникацсиска алатка и медиум на младната популација. Во ерата на глобалното информатичко-комуникациско егзистирање се промовира стратегијата на општества базирани на знаења кои перманентно генерираат милионски информации во функција на подобрување на компетитивноста. Во тој контекст во Р. Македонија последната деценија се промовира потребата од обезбедување на ресурси и инфраструктура која ќе обезбеди непречена достапност на интернетот и другите дигитални медиуми за онлајн сервисирање на потребите на граѓаните и бизнис заедницата. Во таа насока е креирана Национална стратегија за развој на информатичкото општество во која интегрален дел е и Е-образование. Тоа ја промени парадигмата во однос на актуализирање на потребата од интегрирање на

информатичката технологија на сите нивоа на образование во процесот на стекнување нови знаења во функција на градење на општество базирано на знаења и конкурентска деловна средина. Актуелната состојба во однос на новиот пристап кон користење на информатичката технологија во наставниот процесот на усвојување на знаења не е на задоволително ниво. И покрај реализираните проекти за обука на наставниот кадар за примена на ИКТ во наставата отпорот кон иновациите е неоспорен факт кој ја оневозможува примената на учење базирано на креирање проекти, истражување, генерирање креативи решенија што ќе придонесе за активно вклучување на мадите во процесот на учење во кој тие треба да бидат активен субјект кој користејќи ја инфоматичата технологија во процесот на учење ќе се стекне со комуникациски, информатички и социјални компетенции неопходни за активно и конкурентно вклучување во бизнис заедницата. Имајќи ги во предвид актуелните состојби во овој научен труд **предмет** на истражување е примената на ИКТ во процесот на формирање и учење на младите. **Појава** која се истражува е актуелната состојба кај младите во однос на примената на ИКТ. **Проблем** кој се истражува е носоодветното користење на ИКТ од страна на младите.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на примената на ИКТ во наставата. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на примената на ИКТ во наствата, т.е. во процесот на учење и поучување на учениците и дава голем придонес за прифаќање на потребата од примена на ИКТ во наставата што ќе придонесе за подобрување на квалитетот на образовниот процес, т.е. на знаењата, вештините и компетенциите на учениците во средните училишта во Република Македонија.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 35% бидејки се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да ја разработи и анализира примената на ИКТ во воспитно-образовниот процес. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на едукацијата, при што користејки го сопственото искуство предлага стратегии и методи за ефикасна примена на ИКТ во наствата во образовните институции во Р. Маккедонија.

Рецензетската комисија го прифаќа мислењето на меѓународните рецензенти

5. Валентина Муцунска Палевска, Благица Новковска, **Односот помеѓу ИКТ и економските субјекти во мали земји,** UTMS Journal of Economic, Vol.9, No. 2, 2018.

Во трудот, авторите обработуваат актуелна тема примената на дигиталната инфомациско-комуникациска технологија која ја менува парадигмата во креирањето на когнитивниот и комуникацискиот код на економските субјекти во 21-от век. Таа е доминантна комуникациска и бизнис алатка која влијае на продуктивноста и

економскиот развој. Глобалното информатичко-комуникациско окружување ја креира стратегијата на општества базирани на знаења кои перманентно генерираат информации во функција на подобрување на компетитивноста. Потребата од зајакнување на ИКТ инфраструктурата е афирмирана од Европската комисија во 2010 година со креирање на EUROPE 2020 - A strategy for smart, sustainable and inclusive growth – COM (2010) 2020. Целта била Европа да излезе од кризата и да ја подготви економијата на ЕУ за предизвиците на следната деценија. Дигиталната агенда за Европа е една од седумте водечки иницијативи на Европа 2020 стратегијата, во која се дефинирани клучните улоги што овозможуваат користење на информации и комуникациските технологии кои Европа ќе мора да ги примени ако сака да успее во своите амбиции за 2020 година. Целта на оваа Агенда е да се одреди курсот за да се максимизира општествениот и економски потенцијал на ИКТ, особено на интернет како витален медиум на економска и општествена активност: за водење бизнис, работа, играње, комуникација и слободно изразување. Успешната испорака на оваа Агенда ќе поттикне иновации, економскиот раст и подобрување во секојдневниот живот за граѓаните и бизнисите. Со тоа ќе се овозможи пошироко распоредување и поефективно користење на дигиталните технологии. ИКТ секторот е директно одговорен за 5% од европскиот БДП, со пазарна вредност од 660 милијарди евра годишно, но придонесува многу повеќе за севкупниот раст на продуктивноста (20% директно од ИКТ секторот и 30% од инвестиции во ИКТ). Имајќи ги во предвид актуелните состојби во овој научен труд **предмет** на истражување е примената на ИКТ кај деловните субјекти во мали земји. **Појава** која се истражува е актуелната состојба кај деловните субјекти во мали земји во однос на примената на ИКТ. **Проблем** кој се истражува е несоодветното користење на ИКТ од страна на деловните субјекти во мали земји.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на примената на ИКТ кај деловните субјекти во мали земји. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на примената на ИКТ кај деловните субјекти во мали земји, т.е. во процесот на менаџирање и дава голем придонес за прифаќање на потребата од примена на ИКТ кај деловните субјекти во мали земји што ќе придонесе за подобрување на квалитетот на работата на деловните субјекти.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 50% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да ја разработи и анализира примената на ИКТ од страна на деловните субјекти во мали земји. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на ИКТ, при што користејќи го сопственото искуство предлага стратегии и методи за ефикасна примена на ИКТ кај деловните субјекти во мали земји.

Рецензетската комисија го прифаќа мислењето на меѓународните рецензенти

б) Научни трудови објавени во зборници на трудови од меѓународни научни конференции (а2)

1. Валентина Муцунска Палевска, **Менаџментот на знаење како одлучувачки фактор за ефикасно и ефективно работење на корпорациите**, Меѓународен научен конгрес за туризам и менаџмент, ICON BEST 2011, Универзитет за туризам и менаџмент-Скопје, 2011.
Кандидатката овој научен труд го презентирала во секцијата за менаџмент. Во трудот, Валентина Муцунска Палевска укажува на иновативните трендови во менаџирањето на интелектуалниот капитал во корпорациите, правејќи динстинкција помеѓу семантичката вредност на синтагмите: менаџмент на човечки ресурси, менаџмент на интелектуален капитал, менаџмент на знаење, талент менаџмент. Научниот придонес може да се согледа во правење на децидна динстинкција помеѓу наведените синтагми и дескрипцијата на значењето на менаџирањето на знаењето.
Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на менаџментот на знаење во менаџирањето на интелектуалниот капитал во организациите. Научниот придонес може да се согледа во правење на децидна динстинкција помеѓу наведените синтагми и дескрипцијата на значењето на менаџирањето на знаењето. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на менаџментот на интелектуалниот капитал и дава голем придонес за успешното менаџирање на знаењето во организациите во Република Македонија.
Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 100% бидејќи се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на менаџмент на знаење. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџментот на интелектуален капитал, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се задоволат за ефикасно и ефективно менаџирање на знаењето.

2. Валентина Муцунска Палевска, **Етички аспекти односа с јавношчу**, Годишњак факултета за културу и медије, год. III (2011): стр. 1-14, 2011,4/2012, Универзитет Мегатренд, Белград , Р. Србија, 2012.

Во научниот труд, Валентина Муцунска Палевска ја обработува темата за етичките аспекти на односите со јавноста, т.е. улогата на етиката во масовните комуникации од аспект на критичкото истражување на нивното функционирање. Влијанието на познавањето на етичките принципи врз однесувањето и практикувањето на професијата

односи со јавноста во функција на докажување дека целта на практикувањето на етичките принципи не е целокупната јавност да се согласи со етичките одлуки кои се пласираат во јавноста или кои ќе бидат прифатени од општествената заедница. Целта на практикувањето на етичките принципи во односите со јавноста е една од најпровокативните етички дилеми чија цел е да воспостават рамнотежа помеѓу спротивставените мислења во ситуации во кои ,, нема правилен одговор,,. Во тој контекст се анализираат современите состојби во однос на етичките основи на професионализмот во односите со јавноста со препорака дека професионализмот треба да се институционализира во насока на градење доверба и стандарди на квалитет помеѓу заинтересираните страни од јавен интерес.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на етичките аспекти на односите со јавноста. Етиката во професионализмот е анализирана од аспект на практикувањето на етичките принципи на професионалците за односи со јавноста Овој труд е навистина актуелна тема во областа на односите со јавноста и дава голем придонес за успешното практикување на етичките принципи во професионалното работење во односите со јавноста.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 100% бидејќи се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да ги разработи и анализира етичките принципи во односите со јавноста. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на односите со јавноста, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се задоволат за ефикасно и ефективно практикување на етичките принципи во односите со јавноста.

3. Валентина М. Палевска, **Функцијата на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компании,** Меѓународна конференција ICON BEST 2013, Универзитет за туризам и менаџмент-Скопје

Во научниот труд, Валентина Муцунска Палевска, ја обработува темата за фунцијата на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компаниите. Авторот прави анализа на информираноста на стратешката јавност за компаниите при што доаѓа до заклучок дека професијата односи со јавноста не е доволно практикувана во компаниите во Р. Македонија. Затоа дава препораки во насока на значењето на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компаниите со цел креирање на препознатлив и конкурентен бренд на пазарот.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на фунцијата на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компаниите. Понатаму дава препораки во насока на значењето на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компаниите со цел креирање на препознатлив и конкурентен бренд на пазарот.

Овој труд е навистина актуелна тема во областа на односите со јавноста и дава голем придонес за успешното промовирање и брендирање на организациите во Република Македонија.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 100% бидејќи се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на корпоративно промовирање и брендирање. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на односите со јавноста, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага мерките и критериумите кои треба да се задоволат за ефективно промовирање и брендирање на компаниите во Р. Македонија

4. Валентина М. Палевска, Агим Рушити, **Applying effective promotional marketing techniques in the process of creating a competitive advantage for companies**, University „St. Kliment Ohridski" – Bitola, Faculty of Tourism and Hospitality – Ohrid, XII International Scientific Conference for Service Sector – Ohrid, 3– 5 October 2013.

Во трудот, авторите, го обработуваат маркетинг концептот како интегрален дел од корпоративната деловна политика кој е фокусиран на задоволување на потребите, очекувањата и желбите на потрошувачите. Креирањето на тој концепт е обусловен од објективните услови на работењето, од конкуренцијата и од се поголемата улога и значење на потрошувачите во процесот на купување. Од егзактно научен аспект најефективни промотивни техники на пенетрација кои ја подобруваат конкурентската предност и профитабилност на компаниите се: техника над линијата (ATL), техника под линијата (BTL), техника низ линијата (TTL). Секоја успешна компанија во својот маркетинг план ги интегрира овие техники. Квалитетот на работењето, односно на производите и услугите кои се нудат мора да биде во согласност со барањата на потрошувачите, а цената да одговара на нивото на пазарната понуда, да биде прифатлива за потрошувачите, да обезбеди покривање на трошоците и остварување на соодветен профит.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на фунцијата на ефективни маркетинг стратегии и алатки во промовирањето и брендирањето на компаниите. Понатаму дава препораки во насока на значењето на промотивните активности во промовирањето и брендирањето на компаниите со цел креирање на препознатлив и конкурентен бренд на пазарот.

Овој труд е навистина актуелна тема во областа на маркетингот и дава голем придонес за успешното промовирање и брендирање на организациите во Република Македонија.

Личен придонес на авторот:Личниот придонес на авторот е 50% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на корпоративно промовирање и брендирање. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа

на маркетингот, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективно промовирање и брендирање на компаниите во Р. Македонија.

5. Валентина М. Палевска,**Примена на ефективни стратегии на односи со јавноста во креирањето на корпоративната деловна политика**, PILC 2014, PAR International Leadership Conference, Висока пословна школа-Риека, Опатија, Р. Хрватска

Во трудот, Валентина Муцунска Палевска ја толкува и обработува потреба на компаниите од создавање на сектори за односи со јавноста кои ќе бидат менаџирани од компетентини ПР менаџери кои ќе придонесат за успешно промовирање и брендирање на компаниите. Тие се креативната енергија која ги создава препознатливите конкурентски брендови преку кои компаниите го промовираат имиџот, одржуваат корпоративниот кредибилитет и влијаат во подобрување на конкурентската предност. Успешните ПР менаџери треба да ги поседуваат следниве приоритетни компетенции: креативност и комуникативност, планирање и водење на ПР кампања, управување со кризи, вештини на лобирање, способноста за препознавање на потребите и барањата на стејкхолдерите, способност за донесување на одлуки, создавање и одржување на корпоративниот идентитет и репутација. Во остварување на своите цели ПР менаџерите ја користат директната комуникација со стратешката јавност со цел прибирање на информации кои во понатамошниот процес ќе бидат во функција на создавање на престижен и препознатлив бренд. Во достигнувањето на целите, ПР менаџерите треба да ги користат ефикасните и ефективни ПР алатки кои придонесуваат за воспоставување на партнерски однос помеѓу корпорацијата и јавноста, управување со корпорацискиот имиџ и углед како и win-win релација меѓу организацијата и јавноста

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување ПР менаџерите кои треба да ги поседуваат следниве приоритетни компетенции: креативност и комуникативност, планирање и водење на ПР кампања, управување со кризи, вештини на лобирање, способноста за препознавање на потребите и барањата на стејкхолдерите, способност за донесување на одлуки, создавање и одржување на корпоративниот идентитет и репутација Овој труд е навистина актуелна тема во областа на односите со јавноста и дава голем придонес за успешното функционирање на секторите за односи со јавноста и ПР менаџерите во креирањето на деловната политика во организациите во Република Македонија.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 100% бидејќи се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на функционирање на секторите и професионалците за односи со јавноста. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на односите со јавноста, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективно креирање на деловната политика на компаниите во Р. Македонија.

6. Валентина М. Палевска, Андријана Наумовска,**The Role of Public Relations in Creating a Corporate Image**, Меѓународна конференција PILC 2014, PAR International Leadership Conference, Висока пословна школа-Риека, Опатија, Р. Хрватска.
Во трудот, авторите ги толкуваат односите со јавноста како промотивна алатка која има управувачка функција во која се користи двонасочна комуникација за поврзување на потребите и интересите на некое лице или институција со интересите на јавноста. Понатаму се обработува значењето на корпоративни комуникации и односи со јавноста,потребата за примена на стандарди во дизајнирање, пишување и креирање на промотивни матерјали, значењето на дигиталните медиуми и интернет сајтови во креирањето на корпоративниот имиџ. Се потенцира значењето на односите со јавноста во креирање на проектираната слика или лице на организацијата во јавноста. Лицата кои работат во ПР мора да го следат јавното мислење за компанијата, како и развој и разбирање на концептот на корпоративна култура (лојалност кон компанијата, задоволство од работата, чувство на припадност и идентификација со компанијата-фактори кои во голема мера влијаат на корпоративната сликата) .

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на ПР менаџерите кои треба да ги поседуваат следниве приоритетни компетенции: креативност и комуникативност, планирање и водење на ПР кампања, управување со кризи, вештини на лобирање, способноста за препознавање на потребите и барањата на стејкхолдерите, способност за донесување на одлуки, создавање и одржување на корпоративниот идентитет и репутација Овој труд е навистина актуелна тема во областа на односите со јавноста и дава голем придонес за успешното функционирање на секторите за односи со јавноста и ПР менаџерите во креирањето на корпоративниот имиџ на организациите во Република Македонија.
Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 50% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на функционирање на секторите и професионалците за односи со јавноста. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на односите со јавноста, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективно креирање на корпоративниот имиџ на компаниите во Р. Македонија.

7. Валентина М. Палевска, Наташа Чолаковска,**Information and communication technology, innovative business tool for internal communication**, PILC 2014, PAR International Leadership Conference, Висока пословна школа-Риека, Опатија, Р. Хрватска

Во овој труд авторите ја обработуваат темата на примената на информатичката комуникациската технологија во интерната корпоративна комуникација при што посебен предмет на анализа и толкување се видовите на комуникациски алатки кои се недоволно користени за воспоставување на ефективна комуникација. Во тој контекст

посебно се укажува на потребата од примена на дијагонална корпоративна комуникација која овозможува навремено, целосно и објективно информирање на сите вработени. При тоа се потенцира и потребата од максимално користење на електронските медиуми во практикувањето на корпоративното комуницирање.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на функцијата на дигиталната технологија во односите со јавноста, пред се во процесот на воспоставување на ефективна комуникација со примена на дигиталната технологија.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 50% бидејки се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира ефикасните дигитални алатки кои ја подобруваат интерната комуникација. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на односите со јавноста, при што користејки го сопственото искуство предлага стратегии и алатки за ефективно нтерно комуницирање на вработените во компаниите во Р. Македонија.

8. Мимоза Давковска, Александра Стоилковска, Валентина М. Палевска, **Delevoping Strategic Management Sistem Within the Educational Organizations Towards Securing Higher Quality Management,** XII International Scientifi Conference „Management And Engineering'14".Juni,2014, Sozopol, R. Bugarija

Во овој труд авторите ја обработуваат темата на менаџирање на човечките ресурси во образовните организации кои секојдневно се насочени и фокусирани кон достигнување на професионални цели, реализација на планираните работни задачи и активности во согласност со планот и програмата, според претходно дефинирана образовна мисија и визија на училиште, како и во согласност со планот за развој на училиштето. Негативните појави се посебен предмет на интерес на авторите при што тие како причнина ја наведуваат слабата мотивација за работа, за промени на мислењата, за подобрување на лично или професионално ниво како и за постигнување на лични визии. Тоа е често забележлива слаба движечка сила, што не е доволно за мотивација и за работа на подобрување на интерперсоналните односи на оперативно ниво во училиштето како организација. За конструктивно надминување на постоечките образовни бариери, освен знаење и вештини, исто така потребна е желба и подготвеност за меѓусебно почитување, толеранција, флексибилност, во функција на надминување на чувството дека дека постојат бариери.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на менаџментот на човечки ресурси, влијанието на мотивацијата, мисијата и визијата во постигнувањето на организациските цели.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 35% бидејки се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на функционирање на менаџментот на човечки ресурси.

Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџмент на човеки ресурси, при што користејќи го сопственото искуство предлага стратегии и алатки за ефективно менаџирање на интелектуалниот капитал во компаниите во Р. Македонија.

9. Mijalce Gjorgievski, Dejan Nakovski, Valentina Mucunska Palevska, **Analysis of the Tourism indicators in Function of Enrichment of the Tourist O Through Manifestations in the Republic of Macedonia**, 4th Biennial International Scientific Congress „ICON BEST" 2015, Ecconomic Analysis of Global Trends in Tourism, Finance, Education, and Management, University of Tourisam and Management in Skopje.

Во трудот, авторите ги обработуваат карактеристиките на туризмот во Република Македонија врз основа на релевантни статистички показатели кои укажуваат на ниско, незадоволително ниво, кое се изразува како по бројот на туристите кои ја посетуваат земјата и од бројот на остварени ноќевања од туристи. Друга карактеристика на туризмот во Република Македонија е неговиот нагласен сезонски карактер, која според авторите се смета за негативна особина. За подобрување на актуелната состојба во туризмот во Република Македонија, потребно е да се подобри и да се збогати туристичката понуда. Според авторите еден од најдобрите начини за подобрување на квалитетот на туристичката понуда е преку актуелизација, промоција и стратешки менаџмент на настани во функција на туризмот. Целта на овој труд е да се покаже како преку правилна стратегија и менаџмент на настани може значително да се подобри состојбата во областа на туризмот врз основа на сите горенаведени индикатори, особено кога станува збор за сезонската природа на туризмот и да се креира стратегија за дисперзија на туристички движење надвор од традиционалните туристички дестинации во земјата. Ова води кон размислување дека има потреба од збогатување и проширување на туристичкиот производ со поголемо учество на одредени форми на туризмот. Такви алтернативни авторите гледаат во манифестации - настани, кои со своите специфики треба да придонесат за збогатување на туристичката производ, дисперзија на туристичката понуда во други градови во земјата, за разлика од моменталната концентрација во неколку градови - туристички дестинации, дисперзија на туристички движење или започнување на туристички движење во текот на годината. Од страна на авторите е нагласено големото влијание на менаџментот на настани (В. Šušić и Д Ѓорѓевиќ, 2011) "на светскиот туризам, растечката важност се дава на настанот како туристички производ, што најдобро се манифестира преку новите трендови во туристичкото снабдување во насока на зголемување на интересот за учење за култура, обичаи и традиции од различни земји и области ". Со цел манифестации - настани во Република Македонија да стане голем дел од туристичкиот производ, стратешки менаџмент е неопходно и да се разбира на соодветни ПР - пристап и стратегија.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на менаџментот на настани. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на менаџментот на настани и дава голем придонес за успешното креирање и менаџирање на настани кој ќе придонесе за подобрување на туристичката индустрија во Република Македонија.
Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 35% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на функционирање на менаџментот на настани во туризмот. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџментот на настани, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективно креирање и менаџирање на туристичките дестинации и производи во Р. Маккедонија.

10. Valentina Mucunska Palevska, Mijalce Gjorgievski, Dejan Nakovski, **Application of Effective Tools in the Management of Learning Organization**, International Miltidisciplinary Sientific Conferences on Social Sciences and Arts, Your World of Science & Arts, Albena Resort, Bulgaria, 2015

Во трудот, авторите ги обработуваат актуелните појави во врска со турбулентната глобална бизнис средина во која интензивно се менува парадигмата за управување со организации. Промените иницираат потреба од визионерско и проактивно корпоративно кодирање врз основа на перманентно организациско учење фокусирано на менаџмент на таленти за управување со квалитет, знаење и промени. Искуството на развиените економии во светот покажува дека функционирањето на современите организации не е ефикасно без спроведување на системот за управување со интелектуален капитал.
Ако организацијата сака да стане организација која учи, тогаш тоа мора постојано да инвестира во подобрување на компетенциите на вработените. Овој научен труд се фокусира на анализа на потребите за обука на менаџери и вработени во организации кои учат. Прашалникот беше дизајниран со цел да се идентификуваат индикатори на ниво на креативност и иновации на менаџерите во јавниот сектор во Република Македонија, процесот на управување со промени, како и нивото на компетенциите и реализација на обуки со цел да се подобрат корпоративните перформанси.
Од особена важност за конкурентска одржливост на компаниите е ефикасно и ефективно менаџирање на организациски промени во функција на модификација на организациските системи со цел подобрување на бизнис процесите во организацијата. Организациски промени претставуваат феномен кој се однесува на континуирано следење на внатрешните и надворешните околности, со цел менување и трансформација на организацијата. Иновациите генерираат оригиналност како додадена вредност со која организациите ќе бидат конкурентни на пазарот. Во овој контекст, од особено значење е семантички разлика помеѓу управување со промени како прилагодување на тековното

организациско однесување и управување со иновации како адаптација на организациско однесување. Промените и иновациите се еден од најважните фактори кои ја детерминираат економската стабилност на организацијата и претставуваат конкурентен фактор за одржливоста на пазарот.

Процесот на менување и модернизација на јавната администрација во Република Македонија треба да ја промени парадигма во управувањето со организациите во јавниот сектор. Како сервис на граѓаните, јавната администрација треба да ги следи и имплементира иновативни алатки за навремена и квалитетна услуга. Квалитетот на услугите зависи од квалитетот на управување со организациски промени и знаење, што придонесува за подобрување на компетентноста на вработените. Индикаторите на анкетата покажаа слабост во однос на управувањето со јавната администрација, особено во сегментот на обезбедување на менаџерска поддршка во конкурентен процес на прифаќање, имплементација и институционализација на промените, генерирање на иновации и постојано подобрување на ефикасноста на вработените. Со примена на иновативни алатки за управување се креира нова парадигма на ефикасна и ефективна организација во функција на конкурентна одржливост.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на стратегиите во креирањето на организација која учи. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на менаџментот на интелектуален капитал и дава голем придонес за успешното креирање и менаџирање на организација која учи што придонесува за одржување на конкурентската позиционираност на организациите.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 35% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира стратегискиот пристап во креирањето и одржувањето на организација кој учи. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџмент на интелектуален капитал, при што користејќи го сопственото искуство предлага стратегии ефективно креирање и менаџирање на организации кои учат во организациите во Р. Маккедонија.

11. В. М. Палевска**, Implementation of Effective Strategies in Managing and Evaluating the Performance of Human Resources,** Меѓународна конференција ICON BEST 2016, Универзитет за туризам и менаџмент-Скопје

Во трудот, авторот ги обработува современи услови на деловно работење во кои компаниите се соочуваат со потребата од имплементација на ефективни стратегии во процесот на управување и евалуирање на ефикасноста на човечките ресурси. Актуелноста на ефективното имплементирање на стратегии за управување и оценување на ефикасноста на човечките ресурси во функција на подобрување на организациските преформанси ја иницира потребата од истражување на компатибилноста на стратегиите со моделите на управување и инструментите кои се користат за евалурање на

перформансите на човечките ресурси. Во тој контекст авторот ја потенцира важноста на изборот на стратегиите во процесот на управување на човечките ресурси како и изборот на инструменти со кои ќе се мерат перформансите на вработените. Менаџирањето на човечките ресурси е предизвикувачки, динамичен, креативен и комплексен процес на работење. Креирањето на стратегии за управување и евалуирање на ефикасноста на човечките ресурси е приоритетен предуслов за подобрување на организациските перформанси. Актуелната состојба во компаниите во Р. Македонија укажува на потребата од креирање на нова професионална парадигма за значењето на примената на ефективни стратегии за управување и оценување во функција на ефикасноста на човечки ресурси.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на стратегиите за менаџирање и мерење на перформансите на човечките ресурси. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на менаџментот на интелектуален капитал и дава голем придонес за успешното креирање и менаџирање на перформансите на човечките ресурси што придонесува за одржување на конкурентската позиционираност на организациите.

Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 100% бидејќи се работи за самостоен научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира стратегискиот пристап во менаџирањето и мерењето на перформансите на човечките ресурси. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на менаџмент на интелектуален капитал, при што користејќи го сопственото искуство предлага стратегии за ефикасно и ефективно менаџирање и мерење на перформансите на човечките ресурси во организациите во Р. Македонија.

12. Katerina Mitevska Petrusheva, Blagica Novkovska, Valentina Mucunska Palevska, **ETHICS AND MORAL VALUES IN THE CONCEPT OF GLOBAL EDUCATION,** Меѓународна конференција ICON BEST 2018, Универзитет за туризам и менаџмент во Скопје

Во трудот, авторот го обработува концептот на глобалното образование, што е многу важно во глобалното општество и глобализацијата на пазарот на трудот. Овие прашања сеуште не се препознаат доволно и нивната примена е сé уште ограничена, особено во областа на високото образование во помалку развиените земји.

Глобалното образование има за цел подготовка на учениците да стекнат основни знаења и информации за актуелните прашања на општествениот, економскиот, политичкиот и културниот живот, што ќе им овозможи да изградат соодветни разбирања, ставови и вештини. Затоа, целта е да ги подготви учениците за глобално, свесно и проактивно учество во локално, како и во глобално опкружување.

Суштината на овој пристап се заснова на етиката и моралните норми и вредности, почитувањето на човековите права, мултикултурализмот, почитувањето на индивидуалноста и различноста во исто време.
Концептот на глобално образование во процесот на високото образование е насочен кон појавата на потребата од негово пошироко вклучување. Во овој труд е направена компаративна анализа на студиски програми, на некои универзитети во Југоисточна Европа (ЈИЕ).
Анализата на трудот го идентификува нивото на посветеност на високообразовните институции во овозможувањето на младите луѓе да ги стекнат потребните знаења и вештини за деловната етика и моралните вредности.
Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во анализа на посветеност на високообразовните институции во овозможувањето на младите луѓе да ги стекнат потребните знаења и вештини за деловната етика и моралните вредности. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на деловната етика и дава голем придонес креирање и интегрирање на концептот глобално образование за младите луѓе да ги стекнат потребните знаења и вештини за деловната етика и моралните вредности.
Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 35% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да направи компаративна анализа на студиски програми, на некои универзитети во Југоисточна Европа. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на високото образование, при што користејќи го сопственото искуство предлага концепт за интегрирање на предмети од областа на деловната етика во студиските програми во Р. Македонија.

2.2.2.3. После избор во звање вонреден професор

а) Научни трудови кои се објавени во меѓународно признати списанија и публикации кои имаат меѓународен уредувачки одбор и меѓународни рецензенти и/или се застапени во една од релеватните библиографски бази на податоци (а1)

1.**Mucunska Palevska, Valentina**, Gjorgievski, Mijalce, Stojcevski, Todor . 2022. The Relationship Between Digital Transformation And Corporate Strategic Communications In Southern Eu Countries. UTMS Journal of Economics, University of Tourism and Management, Skopje, Macedonia, vol. 13(2), pages 191-203, 2022, **EBSCO**

- *Достапност на трудот:* https://www.utmsjoe.mk/files/Vol.13.No.2/2.THE-RELATIONSHIP-BETWEEN-DIGITAL-TRANSFORMATION-AND-CORPORATE-STRATEGIC-COMMUNICATIONS-IN-SOUTHERN-EU-COUNTRIES.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд (original scientific paper)
- *Опсег на трудот:* 0,9 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти, b) индексирано во бази на податоци EBSCO; ProQuest; C.I.R.E.T; DOAJ;

EconBiz; Econis; EconLit; EconStor; EDRIC; EZB; Google Scholar; IDEAS; Index Copernicus International; Open J-Gate; RePEc; Socionet; ZBW.

- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* Print ISSN: 1857-6974, e-ISSN: 1857-6982
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 3 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 33%
- *Бодови според Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни и соработнички звања на УТМС:* 5 бодови
- *JEL класификација:* I24, J29, O32, M37, M39

Опис на трудот

Целта на овој труд е да се докаже влијанието на интензивниот техничко-технолошки развој во периодот на пандемијата Ковид-19, врз дигиталната трансформација на комуникациските агенции и секторите за корпоративна комуникација. До појавата на пандемијата, професионалната и академската дебата се фокусираше на новите медиуми и канали обезбедени од дигиталните технологии, на пример: социјални медиуми, Интернет или веб-страници (Дуе, 2017). Во сегашната фаза дигитална технологиите се прошируваат во контекст на модели на дигитални технологии кои можат да ги модифицираат комуникациските процеси со засегнатите страни (Artur V, Page Society, 2021, Vaner, 2021). Соодветно на тоа, дигитална трансформација во време на ризични деловни турбуленции во бизнисот е приоритетен фокус на истражувачки интерес бидејќи дигиталната трансформација продуцира промени кои влијаат на продуктивноста и економската одржливост на корпорациите. Овој труд ја истражува врската помеѓу COMTECHNA (дигитални технологии) и економските субјекти во Јужноевропските земји, односно степенот на инвестирање во дигиталната трансформација и конкурентноста на професионалци за дигитални комуникации во земјите од Европа, Западен Балкан и Македонија и влијанието врз економската одржливост. За анализа на моменталната состојба се користени релевантни податоци од 2021 година. Врз основа на идентификуваните индикатори, се покажа дека стопанските субјекти не вложуваат доволно во дигиталната трансформација, што резултира со ниско ниво на конкурентност на професионалците за дигитални комуникации, а со тоа и намалена продуктивност и нестабилна економска одржливост.

Научен придонес на трудот

Научниот придонес на трудот претставуваат резултатите од истражувањето за врската помеѓу COMTECHNA (дигитални технологии) и економските субјекти во Јужноевропските земји, односно степенот на инвестирање во дигиталната трансформација и конкурентноста на професионалци за дигитални комуникации во земјите од Западна Европа, Западен Балкан и Македонија и влијанието врз економската одржливост, кои покажуваат дека врз основа на идентификуваните индикатори, стопанските субјекти не вложуваат доволно во дигиталната трансформација, што резултира со ниско ниво на конкурентност на професионалците за дигитални комуникации, а со тоа и намалена продуктивност и нестабилна економска одржливост. Тоа значи дека за конкурентска одржливост компаниите треба да ги подобрат дигиталните компетенции на професиналните комуникатори за креирање на квалитени ефективни комуникациски мрежи.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 33% и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на поврзаноста помеѓу COMTECHNA (дигитални технологии) и економските субјекти во Јужноевропските земји, односно степенот на инвестирање во дигиталната трансформација и конкурентноста на професионалци за дигитални комуникации.
Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како оригинален научен труд (original scientific paper).

2.**Mucunska Palevska, Valentina**, **Novkovska Blagica**. 2021. INCREASING USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN FUNCTION OF ECONOMIC GROWTH IN EUROPEAN COUNTRIES. UTMS Journal of Economics, University of Tourism and Management, Skopje, Macedonia, Volume 12 Number 1 (June 2021), pages 84-94, 2021, **EBSCO**

- *Достапност на трудот:*https://www.utmsjoe.mk/files/Vol.12.No.1/8.INCREASING_USE_OF_DIGITAL_TECHNOLOGIES_IN_FUNCTION_OF_ECONOMIC_GROWTH_IN_EUROPEAN_COUNTRIES.pdf
- *Вид на трудот (категорија):* оригинален научен труд (original scientific paper)
- *Опсег на трудот:* 0,9 а.а.
- *Објавен во:* а) Списание со меѓународен уредувачки одбор, меѓународни рецензенти,
- b) индексирано во бази на податоци EBSCO; ProQuest; C.I.R.E.T; DOAJ; EconBiz; Econis; EconLit; EconStor; EDRIC; EZB; Google Scholar; IDEAS; Index Copernicus International; Open J-Gate; RePEc; Socionet; ZBW.
- *Јазик на кој е напишан трудот:* Англиски
- *Трудот е каталошки евидентиран:* Print ISSN: 1857-6974, e-ISSN: 1857-6982
- *Бодување на бројот на автори на трудот:* 100% (до 2 автори)
- *Проценет придонес на авторот:* 50%
- *Бодови според Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни и соработнички звања на УТМС:* 5 бодови
- *JEL класификација:* L86, 014, O33

Опис на трудот
Целта на овој труд е да се докаже влијанието на информациските и комуникациските технологии (ИКТ) врз економскиот раст што е фокус на истражувачки интерес. Истражувањата покажуваат во случајот на развиените европски економии, дека разгледуваното влијание е значајно. Генерално, дифузијата на ИКТ има значително влијание врз економскиот раст во земјите со високи приходи, додека помал ефект е забележан во земјите со среден и низок приход.
Во овој научен труд се проучувани повеќе аспекти на влијанието на ИКТ како фактор на економскиот раст на европските земји, и ЕУ-28 и земјите кандидати.
Употребата на интернет низ регионите е детално дискутирана. Социјално вмрежување, онлајн банкарство, е-влада и е-трговија се разгледуваат одделно. Вредностите за ЕУ-28 се споредуваат со овие за Република Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Албанија

и Турција. Се проучува и дигиталниот јаз меѓу старите лица во урбаните и руралните области. Утврдено е прилично мало присуство на онлајн банкарство во некои земји надвор од ЕУ-28.
Врз основа на анализите се дадени следните препораки: да се креираат политики за обликување на единствениот дигитален пазар; да се подобри дигиталната инфраструктура во Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Албанија и Турција; да се премости дигиталниот јаз помеѓу урбаните и руралните области.

Научен придонес на трудот
Научниот придонес на трудот претставуваат резултатите од истражувањето за поврзаноста на употребата на интернет низ регионите и економскиот раст. Социјално вмрежување, онлајн банкарство, е-влада и е-трговија се разгледуваат одделно. Вредностите за ЕУ-28 се споредуваат со овие за Република Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Албанија и Турција. Се проучува и дигиталниот јаз меѓу старите лица во урбаните и руралните области. Утврдено е прилично мало присуство на онлајн банкарство во некои земји надвор од ЕУ-28.
Врз основа на анализите научниот придонес на трудот е препорака за креирање на политики за обликување на единствениот дигитален пазар; потреба од подобрување на дигиталната инфраструктура во Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Албанија и Турција; и премостување на дигиталниот јаз помеѓу урбаните и руралните области.

Личен научен придонес на авторот
Личен научен придонес на авторот во овој труд изнесува 50% и се состои во неговото теоретско и методолошко владеење на проблематиката на поврзаноста на употребата на интернет низ регионите и економскиот раст, пред се социјално вмрежување, онлајн банкарство, е-влада и е-трговија се разгледуваат и анализираат одделно.

3.Mijalce Gjorgievski, Dejan Nakovski,Valentina Mucunska Palevska, Analysis of the Tourism indicators in Function of Enrichment of the Tourist O Through Manifestations in the Republic of Macedonia, UTMS Journal of Economics, Vol. 6, Number 2, December 2019 (EBSCO)

Рецензентската комисија го прифаќа ставот на странските рецензенти кои овој научен труд го оцениле како оригинален научен труд (original scientific paper).

5.3. **Приказ и оценка на книги**

5.3.1. Пред избор во звање доцент

1. Валентина Муцунска Палевска, Наташа Ацевска**, Учебник по македонски јазик и литература** за II година реформирано гимназиско образование за ученици со албански и турски наставен јазик , одобрен од Министерство заобразование инаука на 30.09.2002 г.

Текстот на книгата **Македонски јазик и литература** е наменет првенствено за учениците од втора година реформирано гимназиско образование за ученици со албански и турски наставен јазик што значи дека содржински и методолошки е подреден за таа потреба. Од методолошки аспект, авторите применила структуралистички метод во обработката на наставните единици со што овој учебник е прв со таков методолошки приод и преставува многу вредно стручно дело кое ќе им користи на учениците во процесот на учење. Книгата е поделена на 6 логички целини и тоа: Наука за јазикот, Фонетика и фонологија, Морфологија и морфосинтаксa, Синтаксa, Литература.
Во првата целина се обработува историјата на јазикот, предметот и задачите на науката за јазикот, поврзаноста на лингвистиката со другите науки како и историскиот развој на македонскиот јазик со неговите специфики како балкански јазик, карактеристиките на македонскиот јазик од XIV до XVIII век, функциите на македонскиот народен јазик, јазикот на дамаскините, спецификите на македонскиот јазик во 19 век со изучување на погледите на К. П. Мисирков, К. Пејчиновиќ, Т. Синаитски, Ј. Крчоски и Ј. Х. Константинов Џинот за македонскиот јазик.
Во втората целина се обработува лингвистичката дисциплина морфологија со посебен акцент на поим, видови и функција на морфемата, зборoформа, зборовни групи и подгрупи од морфолошки, лексички и семантички аспект.
Во третата целина се обработува лингвистичката дисциплина морфосинтаксa, функцијата на сите видови зборови во реченицата.

Во четвртата целина се обработуваат спецификите на просветителството во
Македонија со изучување на најзначајните претставници: Ј. Крчоски, К. Пејчиновиќ, Т. Синаитски, Ј.Х.К. Џинот и појвата на првите печатници.
Во петата целина се обработува лексикологијата како лингвистичка дисциплина, пред се поим за зборот, основните типови на лексички значења на зборовите, речничкиот состав на македонскиот јазик, лексиката според процесот на обновување, според потеклото, формата и сферата на употреба на зборовите. Во тој контекст се обработува и лексикографијата со посебен осврт на поимот и предметот на проучување на лексикографијата, основни типови на речници (лингвистички и енциклопедиски).
Во шестата целина се обработува македонската народна литратура , поделбата на македонската народна литература, епски видови во стих и проза, едноставните форми на лирските видови, лирско-епските видови: романса и балада.

2. Валентина Муцунска Палевска, Наташа Ацевска**: Учебник по македонски јазик и литература** за трета година реформирано гимназиско образование за ученици со македонски наставен јазик, одобрен од Министерството за образование и наука на 23.08.2003.

Текстот на книгата Македонски јазик и литература е наменет првенствено за учениците од трета година гимназиско образование, при што содржински и методолошки е подреден за таа потреба. Од методолошки аспект, авторите применила

структуралистички метод во обработката на наставните единици со што овој учебник е прв со таков методолошки приод и преставува многу вредно стручно дело кое ќе им користи на учениците во процесот на учење. Книгата е поделена на 5 логички целини и тоа : Наука за јазикот, Морфологија и морфосинтакса, Синтакса, Лексикологија, Книжевност

Во првата целина се обработува науката за јазикот, појавата и развојот на јазиците во светот, се проучува динстинкцијата помеѓу јазикот и говорот, јазикот како систем од знаци кој служи за комуникација, критериумите за класификација на јазиците со посебен осврт на класификацијата на македонскиот јазик во семејството на словенските јазици.

Во вториот дел е опфатена појавата на романтизмот во европските култури со анализа на општествено-историскиот контекст како предуслов за појава. Во понатамошниот текст се проучуваат најзначајните претставници на романтизмот во светската литература, почнувајќи од претставникот на францускиот романтизам Виктор Иго со наратолошка анализа на романот „Клетници" и избор поезија, потоа претставникот на романтизмот во Германија, Ј. В. Гете, со анализа на „Страданијата на младиот Вертер", претставникот на романтизмот во Англија, Џ. Г. Бајрон, со анализа на „Странствувањата на Чајл Харолд", романтизмот во американската литература со анализа на избор поезија од Е. А. По, романтизмот во руската литература со анализа на романот „Евгениј Онегин" од А. С. Пушкин и избор поезија од Лермонтов.

Во третиот дел од книгата е разработен историскиот развој на македонскиот јазик со посебен осврт на карактеристиките на македонскиот јазик во втората половина на 19 век, изборот на дијалектната основа на македонскиот стандарден јазик, учебникарската дејност во Македонија во 19 век, јазикот на македонските писатели од 19 век, погледите на К. П. Мсирков за македонскиот јазик, македонскиот јазик меѓу двете светски војни, кодификацијата на македонскиот стандарден јазик, улогата на Б. Конески во кодификацијата на македонскиот стандарден јазик

Во четвртиот дел е разработен периодот на преродбата и романтизмот во македонската литература, собирачите на македонски народни умотворби, дејноста на Д. Миладинов, анализа на избор од поезијата на Р. Жинзифов, К. Миладинов, анализа на поемата „Сердарот" од Г. Прличев, анализа на драмата „Македонска крвава свадба" од В. Чернодрински.

Во петтиот дел се разработува синтаксата како лингвистичка дисциплина, поим и функција на именски групи на зборови, пои за синтагма, дефинирање на реченицата, видови реченици, функцијата на глаголски и именски прирок во реченицата, директен и индиректен предмет, видови на прилошки определби, местото на интерпункциските знаци во сложени зависни и независни реченици.

Во шестиот дел е разработен реализмот како стилска формација, при што е дадена анализа на романот „Чичко Горио" од О. Де Балзак, анализа на избор раскази од Н. В. Гоголь, анализаљ на романот „Злосторство и казна" од Достоевски, анализа на романот „Смртта на Иван Илич" од Толстој,

Во седмиот дел од книгата се разработени фразеологизмите и нивната класификација.

Во осмиот дел се разработени карактеристиките на македонската литература меѓу Двете светски војни, анализа на драмата „Чорбаџи Теодос" од В. Иљоски, анализа на драмата „ Печалбари" од А. Панов, анализа на драмата „Парите се отепувачка" од Р. Крле, анализа на поетската збирка „Бели мугри" од К. Рацин, анализа на избор поезија од К. Неделковски.

Во деветиот дел се разработува македонската литература во НОВ и по Втората светска војна со изучување на најзначајните претсавници. Се анализира повеста „Улица" од С. Јаневски, романот „Крпен живот" од С. Попов.

3. Сашо Кожухаров, Сретен Миладиновски, Жанина Кировска, Валентина Муцунска Палевска, Анита Котевска, **Стратегиски менаџмент,** Универзитет за туризам и менаџмент, Скопје, 2010 год. ISBN 978-608-4593-04-1

Текстот на книгата **Стратегиски менаџмент** е наменет првенствено за студентите од втора година на студии, содржински и методолошки е подреден за таа потреба. Од методолошки аспект, авторите применила структуралистички метод во обработката на наставните единици со што овој учебник е прв со таков методолошки приод и преставува многу вредно стручно дело кое во многу ќе им користи на студентите во процесот на учење. Книгата е поделена на 8 логички целини и тоа :

Во првата целина се обработува детерминирањето на стратегискиот менаџмент, процесот на стратегискиот менаџмент, почнувајќи од креирање на организациска мисија и визија. Потоа се обработува значењето на анализата на интерното, екстерното и конкурентското окружување за стратешкото планирање за на крај да се даде модел на стратегиски менаџмент.

Во втората целина се обработува стратегиската деловна политика во насока на креирање на деловната политика како планска одлука. Се парави динсинкција помеѓу деловната политика, стратегија и тактики, контролата и резултатите од имплементацијата на деловната политика.

Во третата целина се обработува планирањето во функција на стратегискиот менаџмент, дефинирање на целите во функција на стратешкото планирање при што се дава модел на ефективно планирање.

Во четвртата целина се обработува водството и мотивацијата како сигнификанти во стратегиското планирање при што се наведуваат дефиниции на водството, се толкуваат стиловите на водство при шти посебно се толкуваат ефективните стилови на водство. Потоа се дефинираат мотивационите теории и се потенцираат ефективните модели на мотивирање на вработените.

Во петата целина се обработува стратегискиот пристап во менаџирањето на нови учиноци, стратешко планирање на нови производи, оцена на планот за развој на нови производи.

Во шестата целина се обработува значењето на примената на стартегиската ориентација, стратегиски пристап во креирањето на одржлива конкурентска предност со посебна обработка на ефикасните и ефективните стратегии за одржлива конкурентска предност.

Во седмата целина се обработува мониторингот и евалуацијата во стратегискиот менаџмент, мониторнингот на ниво на сектор, мониторингот на ниво на развојни проекти како и идентификација на ризикот во спроведувањето на стратегијата.

Во осмата целина се обработуваат меѓународните аспекти на стратегискиот менаџмент, функциите на меѓународниот менаџмент, се идентификуваат околностите за влез на

странски пазари, се дефинира концептот на веројатност, се потенцираат ефективните стратегии за влез на меѓународниот пазар.

4. Валентина Муцунска Палевска, Методија Стојановски, Веселинка Иванова, **Теорија на организација**, прирачник, Министерство за образование, Американска агенција за меѓународен развој, 2004.

Овој прирачник ги обработува следните теми:
1. Теорија на организација
2. Лидерски стилови
3. Делегирање
4. Власт, моќ, влијание

5. Валентина Муцунска Палевска, Лили Бошевска: **Комуникациски вештини и односи со јавноста**, прирачник, Министерство за образование и наука, Проект за модернизација на образованието, Е.И.Р.С. акредитиран провајдер од Министерство за образование и наука, Скопје 2007.
Овој прирачник ги обработува следните теми:
1. Теорија на комуникација
2. Стилови на комуницирање
3. Комуникациски вештини
4. Односи со јавноста

5.4. Учество во научни проекти

5.4.2 Пред избор во звање доцент

6. Проект за модернизација на образованието, 2005-2007МОН, УСАИД, Лидер на тимот Г13

Основната цел на проектот беше да се унапреди образовниот процес во средните училишта во Р. Македонија, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно менаџирање на образовните институции, што ќе обезбеди подобри резултати за учениците по завршувањето на средното образование.

Проектот се спроведуваше во четири фази:
- Обука за обучувачи за менаџирање на образовни институции
- Креирање на модули за обука на директори на средни училишта
- Обука на директорите на средните училишта во Р. Македонија
- Евалуација на резултатите од реализираната обука и експертска поддршка во процесот на имплементација

Во рамките на проектот работев како експерт за менаџирање на образовни институции, што опфаќа работа на анализа на структурата на организацијата, менаџирање на институциите и процесите на работење, утврдување на недостатоците и слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно воспоставување на ефикасна

организација на работењето, подготовка на нова организациска структура согласно потребите на работата и воспоставување на систем на управување со човечките ресурси.

7. Проект за истражување на добро владеење во образованието во Р. Македонија, СОРОС 2007,

Основната цел на проектот беше да се унапреди образовниот процес во Р. Македонија на сите нивоа на образование, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно менаџирање на образовните институции, што ќе обезбеди подобри резултати за учениците и студентите по завршувањето на одреден степен на образование.
Проектот се спроведуваше во три фази:
- Детална анализа на работењето на образовните институции на сите нивоа, менаџирањето, процесите на работа и методологијата на работа,
- Планови за:
а. Организациска ефикасност,
б. Квалитет на настава
в. Мониторинг и евалуација
- Имплементација на предложените мерки преку реорганизација на сегменти од институците и спроведување на плановите

Во рамките на проектот работев како сертифициран обучувач за менаџирање на образовни институции, што опфаќа работа на анализа на структурата на организацијата, менаџирање на институциите и процесите на работење, утврдување на недостатоците и слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно воспоставување на ефикасна организација на работењето, подготовка на нова организациска структура согласно потребите на работата и воспоставување на систем на управување со знаењето.

8. Проект за сретификација на директори на училишта, МОН, УСАИД, 2006

Основната цел на проектот беше да се унапреди квалитетот на менаџирање а со тоа и на образовниот процес во средните училишта во Р. Македонија, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно менаџирање на образовните институции, што ќе обезбеди подобри резултати за учениците по завршувањето на средното образование.
Проектот се спроведуваше во три фази:
- Обука на директорите на средните училишта во Р. Македонија
- Евалуација на резултатите од реализираната обука
- Експертска поддршка во процесот на имплементација на стекнатите знаења и компетенции

Во рамките на проектот работев како сертифициран обучувач за менаџирање на образовни институции, што опфаќа работа на анализа на структурата на организацијата, менаџирање на институциите и процесите на работење, утврдување на недостатоците и

слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно воспоставување на ефикасна организација на работењето, подготовка на нова организациска структура согласно потребите на работата и воспоставување на систем на управување со човечките ресурси.

9. Проект за образование Ромаверитас, COPOC, Ромаверитас, 2006

Основната цел на проектот беше да се унапреди компетитивноста на Ромите преку проектот на Владата на Р. Македонија: Декада на Ромите, преку воспоставување на систем на ефикасно и ефективно менаџирање на организациите, што ќе обезбеди подобри резултати во работењето.

Проектот се спроведуваше во три фази:

- Обука на претставници од државната администрација
- Евалуација на резултатите од реализираната обука
- Експертска поддршка во процесот на имплементација на стекнатите знаења и компетенции

Во рамките на проектот работев како сертифициран обучувач за менаџирање на организации, што опфаќа работа на анализа на структурата на организацијата, менаџирање на организациите и процесите на работење, утврдување на недостатоците и слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно воспоставување на ефикасна организација на работењето, подготовка на нова организациска структура согласно потребите на работата и воспоставување на систем на управување со човечките ресурси.

5.4.3 После избор во звање доцент

1. **Проект:** Импактот од примената на дигиталниот маркетинг во лансирањето и конкурентското позоционирање на брендот, Универзитет за туризам и менаџмент-Скопје, Факултет за меѓународен маркетинг менаџмент

Основната цел на проектот е да се да се идентификува нивото на примена на дигиталниот маркетинг во лансирањето на брендот, како и во конкурентското позиционирање на брендот преку воспоставување на систем на ефикасна и ефективна примена на дигиталниот маркетинг што ќе обезбеди подобрување на конкурентноста на компаниите.

Проектот се спроведува во три фази:

- Креирање на тим и инструменти за спроведување на истражувањето
- Спроведување на истражувањето во реперезентативен примерок на компании
- Анализа на добиените резултати од истражувањето и креирање на предлог стратегија за примена на дигиталниот маркетинг во лансирањето и конкурентското позиционирање на брендот.

Во рамките на проектот работам како раководител на методологијата на истражување за примена на дигиталниот маркетинг во лансирањето и конкурентското позиционирање на брендот, што опфаќа работа на креирање на инструменти за спроведување на истражувањето, анализа на резултатите од истражувањето, утврдување на недостатоците и слабите точки, предлагање на мерки за унапредување, односно стратегија за примена на дигиталниот маркетинг, подготовка на модел на примена согласно потребите и спецификите на компаниите. Временска рамка за реализација на проектот е од 15.02.2017 до 31.08.2017

Самостојни трудови во списанија

1. Валентина Муцунска Палевска, **Менаџерот во улога на агент на промени во процесот на менаџирање на промените,** МНОГО, Е-весник, Скопје, 2011.

Во списанието МНОГО кое е електронско списание , со рецензија од проф. д-р Александра Стоилковска, Валентина Муцунска Палевска пишува за турбулентното опкружување кое влијае на интензитетот и фреквенцијата на промените кои се случуваат во организациите. Научниот придонес се забележува во предлог алтернативните комбинаторики на улогите на менаџерот во процесот на справување со отпорот кон промените.

2. Валентина Муцунска Палевска, **Како фирмите го менаџираат интелектуалниот капитал,** МНОГО, е-весник, Скопје, 2011.

Во електронското списание МНОГО, со рецензија од проф. д-р Александра Стоилковска, Валентина Муцунска Палевска, пишува за контекстот на менаџерските практики во корпорациите во Македонија, потенцирајќи дека сè уште сме на ниво на иницијални обиди за дизајнирање сектори за менаџирање на интелектуалниот капитал. Тоа е функција што се практикува само од страна на топ-менаџерот. Поради тоа, евидентна и фреквентна е практиката на поставување на некомпетентни кадри на одредени работни места. Препораките на развиените економии во светот се насочени кон потенцирање на фактот дека секоја успешна корпорација мора перманентно да обезбедува и да се екипира со компетентни кадри што ќе можат да одговорат на предизвиците и потребите на променливото окружување и на стејкхолдерите.

2. Валентина Муцунска Палевска, **Актуелен модел на транзизионен корпоративен**
менаџмет, МНОГО, Е-весник, Скопје, 2010

Во електронското списание МНОГО, со рецензија од проф. д-р Александра Стоилковска, Валентина Муцунска Палевска пишува за актуелните конкурентни услови на развиените економии во кои конкурентската предност се заснива на индивидуалното и организациското знаење. Научниот придонес се забележува во иницирање на размислата за компатибилност на критичките функции на менаџментот на знаење во

контекст на корпоративната меморија и дилемата дали компаниите ги менаџираат човечките ресурси или знаењето.

5.5 **Учество на меѓународни научни конференции во странство**

5.5.2 Пред избор во доцент

5.5.3 После избор во доцент

5.6 Учество на меѓународни научни конференции во земјата

5.6.2 Пред избор во доцент

1. Д-р Валентина Муцунска Палевска, Функцијата на односите со јавноста во промовирањето и брендирањето на компании, Меѓународна конференција ICON BEST 2013.

2. Д-р Валентина Муцунска Палевска, „Етички аспекти односа с јавношчу“ , Објавен во број вол. 9 (1) 2012 во Зборник на научни трудови , Мегадтренд универзитет, Белград.

3. Д-р Валентина Муцунска Палевска, Андријана Наумовска, „ The Role of Public Relations in Creating a Corporate Image„ **„**PILC 2014”, PAR International Leadership Conference, Висока пословна школа-Риека, Опатија, Р. Хрватска, 2014.

5.6.3 После избор во доцент

1. Д-р Мимоза Давковска, д-р Александра Стоилковска, д-р Валентина Муцунска Палевска, „Delevoping Strategic Management Sistem Within the Educational Organizations Towards Securing„ XII International Scientifi Conference ”Management And Engineering'14”.Juni,2014, Sozopol, R. Bugarija.

2. PhD Valentina Mucunska Palevska, PhD Mijalce Gjorgievski, MsC Dejan Nakovski, „Application of Effective Tools in the Management of Learning Organization„ International Miltidisciplinary Sientific Conferences on Social Sciences and Arts, Your World of Science & Arts, Albena Resort, Bulgaria, 2015.

5.6.4 После избор во вонреден професор

1. Valentina Mucunska Palevska, Blagica Novkovska, **Increasing Use Of Digital Technologies In Function Of Economic Growth In European Countries**, International Scientific Congress, ICON BEST- International Congress for Business, Economy, Sport and Tourism, University of Tourisam and Management in Skopje, 2020.

Во трудот, авторите го обработуваат влијанието на информациските и комуникациските технологии (ИКТ) врз економскиот раст како тема со висок истражувачки интерес. Истражувањата покажаа дека во случајот на развиените европски економии, разгледуваното влијание е значајно. Генерално, дифузијата на ИКТ има значително влијание врз економскиот раст во земјите со високи приходи, додека помал ефект е забележан во земјите со среден и низок приход.

Во овој научен труд се проучуваат повеќе аспекти на влијанието на ИКТ како фактор на економскиот раст на европските земји, и ЕУ-28 и земјите кандидати.
Употребата на интернет низ регионите е детално дискутирана. Социјално вмрежување, онлајн банкарство, е-влада и е-трговија се разгледуваат одделно. Вредностите за ЕУ-28 се споредуваат со овие за Република Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Албанија и Турција. Се проучува и дигиталниот јаз меѓу урбаните и руралните области. Утврдено е прилично мало присуство на онлајн банкарство во некои земји надвор од ЕУ-28.
Врз основа на анализите се дадени следните препораки: да се креираат политики за обликување на единствениот дигитален пазар; да се подобри дигиталната инфраструктура во Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Албанија и Турција; да се премости дигиталниот јаз помеѓу урбаните и руралните области.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на влијанието на информациските и комуникациските технологии (ИКТ) врз економскиот раст. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на информациските и комуникациските технологии (ИКТ) и дава голем придонес за ефикасно и ефективно работење во функција на подобрување на економскиот раст во земјиоте од Западен Балкан.
Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 50% бидејки се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на функционирање на информациските и комуникациските технологии (ИКТ) во бизнисот. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на информациските и комуникациските технологии (ИКТ), при што користејки го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективна примена на информациските и комуникациските технологии (ИКТ) во деловната заедница во Р. Македонија во функција на зголемување на економскиот раст.

2. Valentina M. Palevska, Sasko Gramatnikovski, Angela M. Klimoska, **The Influence Of The Promotional Mix Using Integrated Marketing Instruments In The Implementation Of Corporate Branding Strategies As A Function Of Competitive Brand Positioning**, 8th International Scientific Congress, ICON BEST- International Congress for Business, Economy, Sport and Tourism, University of Tourisam and Management in Skopje, 2022, University of Tourisam and Management in Skopje, 2022.

Во трудот, авторите ја обработуваат и анализираат иновативната парадигма на креирање и примена на стратешки концепт и пристап за брендирање и комуникација со брендови. Современото деловно опкружување ја потврдува потребата од континуирано истражување и анализа на актуелните трендови во бизнисот со цел да се креираат и имплементираат ефикасни стратегии за брендирање, поддржани од промотивен микс на интегрирани маркетинг комуникациски инструменти. Стратегиите за брендирање

имплементирани преку интегрирани алатки за маркетинг комуникација се основни за ефективно позиционирање на брендот и управување со односите со клиентите.
Според стандардите и вредностите на научно-истражувачката јавност, во фокусот на интересот на компаниите треба да бидат клиентите чии потреби, ставови и интереси се изразито софистицирани, што генерира потреба за прилагодување на корпоративниот бизнис процес на индивидуалните потреби и очекувања на секој клиент одделно, што значи дека содржината на пораките треба да биде персонализирана за да стигне до нив и да влијае на создавање или зајакнување на свесноста за брендот. Integrated marketing communications are the ones that can make companies competitive in their operations by establishing long-term relationships with consumers (Descotes, and Delassus 2015). Врз основа на научните сознанија, овој труд, користејќи аналитички методолошки истражувања, ја потврдува корелацијата и докажува дека имплементирањето на стратегии за бренд со користење на интегрирани маркетинг комуникациски инструменти е предуслов за успешно позиционирање на брендот и одржливост на конкурентноста на брендот.
Показателите кои ја потврдуваат потребата од креирање и имплементирање на стратегии за брендови со примена на интегрирани маркетинг комуникациски инструменти доколку компаниите се насочени кон постигнување на конкурентна оддржливост на брендот беа потврдени преку аналитички прашалник кој ги анкетираше вработените во маркетинг агенцијата.

Научен придонес на трудот: во овој труд на кандидатот научниот придонес се гледа во научното преставување на влијанието на иновативната парадигма на креирање и примена на стратешки концепт и пристап за брендирање и комуникација со брендови. Овој труд е навистина актуелна тема во областа на стратегиски бренд менаџмент и дава голем придонес за ефикасна и ефективна примена на промотивниот микс во функција на подобрување на позиционирањето на брендот.
Личен придонес на авторот: Личниот придонес на авторот е 35% бидејќи се работи за коавторски научен труд од извонредно значење, каде кандидатот навистина успеал да го разработи и анализира системот на примена на промотивниот микс за брендирање и позиционирање на брендот. Личниот придонес на авторот во овој труд се согледува во неговата тесна специјалност во областа на бренд менаџмент и интегрирани маркетинг комуникации, при што користејќи го сопственото искуство ги предлага стратегии и алатки за ефективна примена на инструменти на интегрираните маркетинг комуникации во деловната заедница во Р. Македонија во функција на зголемување на креирање и позиционирање на брендот.

6 НАСТАВНА ДЕЈНОСТ

6.1 Избори во наставно-научни звања

Доц. д-р Валентина Муцунска Палевска досега била избрана еднаш за асистент по група предмети од областа на менаџмент, и тоа како асистент на Факултетот за односи со јавноста, Универзитет за туризам и менаџмент-Скопје, Република Македонија, Скопје, 2009 година, а потоа и како доцент на Факултетот за односи со јавноста на Универзитет за туризам и менаџмент-Скопје, Република Македонија, Скопје во 20011 година. Била ангажирана во наставата на првиот и вториот циклус на студии на Универзитет за туризам и менаџмент-Скопје, и тоа:

Ангажираност на прв циклус на студии:
Деловно комуницирање
Менаџмент на човечки ресурси

Ангажираност на втор циклус на студии:
Деловно лидерство

Во 2014 година (со одлука бр.02-77/1) е избрана во наставно-научно звање доцент по група предмети од областа на односи со јавноста, деловно комуницирање и друго на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје.
Била ангажиран во наставата на првиот и вториот циклус на студии и тоа:

Ангажираност на прв циклус на студии:
Деловно комуницирање
Менаџмент на квалитет
Деловно одлучување
Корпоративен имиџ
Менаџмент на знаење

Ангажираност на втор циклус на студии:
Менаџмент на целосен квалитет
Интегрирани маркетинг комуникации
Менаџмент на промени
Корпоративна одговорност

Во 2019 година е избрана во наставно-научно звање вонреден професор за научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Менаџмент, **Област Односи со јавноста, Деловно комуницирање (50613) и друго (50624) на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје.**

Била ангажиран во наставата на првиот и вториот циклус на студии и тоа:
Ангажираност на прв циклус на студии:
Деловно комуницирање

Менаџмент на квалитет
Деловно одлучување
Корпоративен имиџ
Менаџмент на знаење

Ангажираност на втор циклус на студии:
Менаџмент на целосен квалитет
Интегрирани маркетинг комуникации
Менаџмент на промени
Интегрирани маркетинг комуникации

Во однос на образовната дејност, целовремено активно учествувала во наставните тимови на предметите од областа на маркетинг и менаџментот. Совесно и квалитетно ги извршувала своите работни задачи кои се однесуваат на подготовка и одржување на настава, консултации со студентите за дипломски, магистерски, семинарски и стручни трудови, како и подготовка и спроведување на колоквиумите и испитите по наведените предмети.

Кандидатот континуирано учествува во иновирањето на предметните и студиските програми. Исто така, во рамките на наставно-образовната дејност, кандидатот учествувала во комисии за одбрана на дипломски трудови и магистерски трудови, била ментор на кандидати во изработка на дипломски и магистерски трудови и ментор на соработници-асистенти во нивниот наставно-научен развој.

Во 2019 година на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје спроведена е самоевалуација на наставниот кадар.

За периодот од 2017-2019 на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје била спроведена самоевалуација на наставниот кадар. Во анкетните прашалници пополнети од страна на студентите на Универзитетот за туризам и менаџмент евалуацијата на наставниот кадар се врши со оценки од 1–5.

Според добиените резултати проф. д-р Валентина Муцунска Палевска на Факултетот за меѓународен маркетинг менаџмент по предметот Корпоративен имиџ има постигнато успех од 4.91, на Факултетот за менаџмент на човечки ресурси по предметот Менаџмент на знаење има постигната успех од 4.76, по предметот Деловно одлучување 4.74, и по предметот Корпоративен имиџ 4.66, на Факултетот за туризам по предметот Менаџмент на човечките ресурси во туристичката и хотелската индустрија има постигнато успех од 4.91.

Ова покажува дека проф. д-р Валентина Муцунска Палевска има позитивна оценка во однос на наставната дејност, која е добиена со анкетирање на студентите кои ги изучуваат овие предмети.

6.2 Оценка на севкупната наставна дејност

Во рамки на наставната активност, проф. д-р Валентина Муцунска Палевска, самостојно ја подготвува и изведува наставата на додипломските и последипломските студии. На асистентите и соработниците им помага во наставно- научниот развој.
Активно учествува во поврзување на наставата на сите нивоа со практичната настава при што постојано со студентите дел од наставните активности ги изведуваат преку наставни практикуми изразени преку теренски патаувања.
Кандидатот значително содржински и методолошки го унапредил наставниот процес и кај студентите поттикнува развој на критички начин на размислување и потреба за постојано стручно усовршување. Воедно има изградено правилен однос во комуникацијата со студентите.
Се залага за поврзување на теоретската настава со практичната со што студентите полесно би ја совладале материјата и активно учествува во избор на практичари во наставниот процес. Освен тоа постојано настојува да го подобри наставниот процес преку постојано иновирање на своите наставни активности.
Комисијата смета дека вкупната наставна активност на кандидатот до сега покажува дека содржински и методички го унапредил својот наставен процес на Факултетот за меѓународен маркетинг менаџмент особено по предметите Деловно комуницирање, Менаџмент на квалитет, Деловно одлучување, Корпоративен имиџ, Менаџмент на знаење. Кандидатот исто така во средината ужива углед на амбициозен и посветен наставник, кој ги прати светските трендови во маркетингот и на адекватен начин ги интерпретира и пренесува на студентите.
Била ментор на 87 дипломски работи, 49 магистерски труда и член на комисија за изработка и одбрана на 148 магистерски труда.

7. СТРУЧНА ДЕЈНОСТ

7.1 Рецензии на книги

7.2 Рецензии на трудови во научни списанија

7.3 Рецензии за избор во звања

7.4 Оценка на севкупната стручна дејност

5. ЗАКЛУЧОК, МИСЛЕЊЕ И ПРЕДЛОГ НА РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА

Откако направивме увид во севкупното научно, научно-стручно и стручно творештво на проф. д-р Валентина Муцунска Палевска, увид во одбранетите и објавени трудови, увид во биографските податоци и наставната ангажираност, ние како Комисија заклучивме дека врз основа на член 125 став 3 од Законот за високото образование на Република Македонија за Критериуми за избор во наставно-научно звање редовен професор:

1. Кандидатот **проф. д-р Валентина Муцунска Палевска** има научен степен доктор на науки од научната област во која се избира.

2. Кандидатот **проф. д-р Валентина Муцунска Палевска** има објавени десет научно-истражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија кои се од соодветната област.
3. Кандидатот **проф. д-р Валентина Муцунска Палевска** учество во два научно-истражувачки проекти.
4. Кандидатот **проф. д-р Валентина Муцунска Палевска има** придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници.
5. Кандидатот **проф. д-р Валентина Муцунска Палевска има** покажува способност за изведување на разни видови високообразовна дејност.
6. Кандидатот **проф. д-р Валентина Муцунска Палевска** била ментор на над 50 дипломски работи, 70 магистерски трудови и член на комисија за изработка и одбрана на над 100 магистерски трудови.
7. Кандидатот **проф. д-р Валентина Муцунска Палевска** има позитивна оценка од самоевалуација.
8. Со содржината на трудовите што ги достави кандидатот **проф. д-р Валентина Муцунска Палевска** и нејзиното работно искуство без сомнение укажуваат дека станува збор за веќе оформен научен работник со богато академско искуство.
9. Исто така, врз основа на биографските податоци на кандидатот, како и презентираните согледувања за нејзините постигнувања на полето на научно-истражувачките и наставните активности (научни и стручни трудови, семинари, конференции, наставна дејност и слично) во земјата и странство – можевме да зклучиме дека станува збор за професионално изграден кандидат со исклучителна комуникативност и успешност во извршување на работните обврски.
10. Затоа цениме дека кандидатот може со успех да ја обавува наставната дејност по група предмети од областа на комуниколошките дисциплини на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје.

Земајќи ги во предвид сите горенаведени заклучоци, Комисијата има исклучително задоволство да му предложи на **Наставно научниот совет на Факултетот за информатика** на **Универзитетот Скопје во Скопје, проф. д-р Валентина Муцунска Палевска** да ја избере во наставно-научно звање **редовен професор** во *506 Организациони науки и управување (Менаџмент), област 50613 Односи со јавноста, 50614 деловно комуницирање и друго (50624) на Универзитетот СКОПЈЕ Скопје..*

Рецензентска комисија:

Проф. д-р Александра Стоилковска, редовен професор, претседател, с.р.

Проф. д-р Виолета Миленковска, редовен професор, член, с.р.

Проф. д-р Далиборка Блажеска, редовен професор, член, с.р.

Табела 1. Рекапитулација на бројот на научните и стручните трудови на кандидатот

Тип на трудот	Пред избор во доцент	После избор во доцент	После избор во вонреден професор	Вкупно
НАУЧНИ ТРУДОВИ **1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија**	**3**	**6**	**3**	**12**
2. Научни трудови објавени во зборници од меѓународни научни конференции	**2**	**12**	**2**	**16**
3. Научни трудови објавени во зборници од домашни научни конференции		**/**	**/**	**/**
4. Книги	**3**	**1**	**/**	**4**
ВКУПНО НАУЧНИ ТРУДОВИ	**3**	**13**	**16**	**32**
СТРУЧНИ ТРУДОВИ **5. Стручни трудови објавени во списанија, ревии**	**1**	**2**		**3**
6. Проекти студии и рецензии **7. Прирачници**	**7** **9**	**2**		**18**
ВКУПНО СТРУЧНИ ТРУДОВИ	**17**	**4**		**21**
8. Други трудови				
ВКУПНО НАУЧНИ И СТРУЧНИ ТРУДОВИ		**22**	**22**	**53**

Табела 2. Рекапитулација на бодовите од научните и стручните трудови на кандидатот согласно Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни и соработнички звања на УТМС

Вид на труд	Број на трудови	Бодови	Вкупно бодови
1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија (а1)	12	5	60
2. Научни трудови објавени во зборници од меѓународни научни конференции (а2)	16	2	32
3. Книги	1	2	2
ВКУПНО			92

ИЗВЕШТАЈ НА РЕЦЕНЗИОНАТА КОМИСИЈА
ЗА ИЗБОР НА

Проф. д-р СЛОБОДАН ИВАНОВИЌ

ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ РЕДОВЕН ПРОФЕСОР

ОД научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Економски науки, област: економика на претпријатија, еден наставник.

НА УНИВЕРЗИТЕТОТ СКОПЈЕ ВО СКОПЈЕ

До Наставно-научниот совет на Економскиот факултет на Универзитет Скопје

Предмет: Извештај на Рецензентска комисија која дава мислење во постапка за избор на проф. д-р Слободан Ивановиќ, во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Општествени науки, научно-истражувачко поле Економски науки, област: економика на претпријатија.

Рецензентската комисија, врз основа на поднесената пријава, приложената документација и поднесените трудови на кандидатот, ја проучи научната, наставната и стручната дејност на кандидатот и го поднесува до Наставно-научниот совет на Економскиот факултет следниот заеднички

ИЗВЕШТАЈ

За кандидатот проф. д-р Слободан Ивановиќ, редовен професор на Факултетот за туризам и угостителство при Универзитетот во Риека, Република Хрватска.

1. БИОГРАФИЈА НА КАНДИДАТОТ

Проф. д-р Слободан Ивановиќ е роден на 20 март 1958 година во Република Хрватска. Докторирал на Економски науки во 2003 година со дисертација на тема "Стратешки менаџмент во угостителството". Во текот на својата академска кариера бил избран во сите наставно-научни звања до редовен професор. Работи на Факултетот за туризам и угостителство при Универзитетот во Риека, каде што изведува настава на сите нивоа на студии.

2. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА НАУЧНАТА ДЕЈНОСТ

Кандидатот има објавено значаен број научни трудови во релевантни меѓународни списанија и конференции. Активно учествува во научни проекти поддржани од Универзитетот во Риека и Министерството за наука и образование на Р. Хрватска.

Неговите трудови се фокусирани на менаџментот во гастрономијата и угостителството, економика на претпријатија и стратешки менаџмент.

3. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА НАСТАВНАТА ДЕЈНОСТ

Како долгогодишен универзитетски професор, проф. д-р Ивановиќ има исклучително искуство во наставата. Тој е носител на повеќе предмети на додипломски, последипломски и докторски студии. Има менторирано голем број дипломски, магистерски и докторски трудови.

Поглавја во книги:

1. Ivanović, Slobodan; Perman, Luka; Mikinac, Krešimir.
Logistics in the function to optimize operations in department of food and beverages // Logistics Flows Managing in Tourism Destination / Mrnjavac, Edna (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2012. Str. 19-26.

Учебници и скрипти

1. Ivanović, Slobodan.
Ekonomika ugostiteljstva .
Opatija : Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija, Sveučilište u Rijeci, 2012.

2. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
Menadžment zadovoljstva gosta / Galičić, Vlado (ur.).
Opatija : Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Opatija, 2008..

3. Cerović, Zdenko; Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
Menadžment hotelskog domaćinstva / Radišić, Franjo ; Ružić, Drago (ur.).
Opatija : Fakultet za turistički i hotelski menadžment, 2005.

4. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan; Lupić, Marijan.
HOTELSKA PRODAJA I RECEPCIJSKO POSLOVANJE / Radišić, Franjo ; Cerović, Zdenko (ur.).
Opatija : Sveučilište u Rijeci - Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, 2005..

5. Ivanović, Slobodan.
Kuharstvo 1 / Vuk, Blaženka (ur.).
Zagreb : Školska knjiga Zagreb, 2001.

6. Ivanović, Slobodan.
Kuharstvo 3, udžbenik za srednje ugostiteljsko- turističke škole .
Zagreb : Školska knjiga, 1997.

Научни трудови

1. Ivanović, Slobodan; Alkier, Romina; Milojica, Vedran.
Selective Forms of Tourism in the function of repositioning Croatian Tourist Product. // Hotellink. 27 (2016) , 28; 140-156 (članak, znanstveni).

2. Ivanović, Slobodan; Milenkovski, Ace; Milojica, Vedran.
CROATIAN TOURISM AND HOSPITALITY INDUSTRY: CURRENT STATE AND FUTURE DEVELOPMENTAL PERSPECTIVES. // UTMS Journal of Economics. 6 (2015) , 2; 293-305 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

3. Ivanović, Slobodan; Perman, Luka; Grlj, Ivana.
IMPACT OF TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT ON BUSINESS EFFICIENCY IN THE FOOD AND BEVERAGE DEPARTMENT. // UTMS Journal of Economics. 6 (2015) , 2; 321-330 (pregledni rad, znanstveni). URL link to work

4. Ivanović, Slobodan; Rot, Eddy.
Razvoj preduzetništva u destinaciji verskog turizma. // Turističko poslovanje naučno stručni časopis. 14 (2014) ; 61-70 (članak, znanstveni). URL link to work

5. Ivanović, Slobodan; Vučenović, Danijel; Bareša, Suzana.
IMPACT OF LOW-COST AIR TRAVEL ON TOURISM ECONOMY IN ZADAR COUNTY. // UTMS Journal of Economics. 5 (2014) , 1; 113-120 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

6. Ivanović, Slobodan; Rot, Eddy; Pretula, Miroslav.
SMALL ENTERPRENEURSHIP IN HOSPITALITY: CROATIAN EXPERIENCES. // UTMS Journal of Economics. 4 (2013) , 1; 27-35 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

7. Ivanović, Slobodan; Pretula, Miroslav; Rot, Eddy.
INVESTMENT EFFICIENCY IN NEW HOTEL BUILDINGS IN CROATIA. // UTMS Journal of Economics. 3 (2012) , 2; 129-140 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

8. Ivanović, Slobodan; Mikinac, Krešimir; Perman, Luka.
CRM DEVELOPMENT IN HOSPITALITY COMPANIES FOR THE PURPOSE OF INCREASING THE COMPETITIVENESS IN THE TOURIST MARKET. // UTMS Journal of Economics. 2 (2011) , 1; 59-68 (pregledni rad, znanstveni). URL link to work

9. Ivanović, Slobodan; Mikinac, Krešimir; Perman, Luka.
MOLECULAR GASTRONOMY IN FUNCTION OF SCIENTIFIC IMPLEMENTATION IN PRACTICE. // UTMS Journal of Economics. 2 (2011) , 2; 139-150 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

10. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Šušnjar, Nikola.

Analysis of structural components within the hospitality industry. // The Business of Tourism. 5 (2010) ; 49-54 (članak, znanstveni).

11. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Šušnjar, Nikola.
LEADING EFFECTIVE MEETINGS IN A HOSPITALITY ORGANIZATION. // UTMS Journal of Economics. 1 (2010) , 1; 13-18 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

12. Ivanović, Slobodan; Katić, Antonia; Mikinac, Krešimir.
CLUSTER AS A MODEL OF SUSTAINABLE COMPETITIVENESS OF SMALL AND MEDIUM ENTREPRENEURSHIP IN THE TOURIST MARKET. // UTMS Journal of Economics. 1 (2010) , 2; 45-54 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

13. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
KEY ACCOUNT DATABASE MANAGEMENT IN HOSPITALITY. // Informatologia. 42 (2009) , 3; 173-179 (izvorni znanstveni rad, znanstveni). URL link to work

14. Ivanović, Slobodan; Blažević, Maja.
Human resource management in the hospitality industry. // Tourism and hospitality management. 15 (2009) , 1; 107-116 (pregledni rad, znanstveni).

15. Ivanović, Slobodan; Šušnjar, Nikola.
Leading effective meetings in a hospitality organization. // UTMS - Zbornik "Predizvici i perspektivi vo turizmot i menadzmentot", Skopje, 2009. 1 (2009) ; 21-25 (članak, znanstveni).

16. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
USING THE “LEARN MODEL” TO RESOLVE GUEST COMPLAINTS. // Tourism and hospitality management. 14 (2008) , 2; 241-250 (prethodno priopćenje, znanstveni).

17. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
Quality Management of Hotel Information System. // Informatologia. 41 (2008) , 4; 286-292 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

18. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA I ORGANIZACIJSKA KULTURA HOTELSKIH PODUZEĆA. // Informatologia. 41 (2008) , 1; 33-38 (pregledni rad, znanstveni). URL link to work

19. Alkier Radnić, Romina; Stipanović, Christian; Ivanović, Slobodan.
Rezultati empirijskog istraživanja stavova stanovništva o turističkoj ponudi Kvarnera i njegovih destinacij. // Tourism and hospitality management. 13 (2007) , 1; 77-157 (članak, znanstveni).

20. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
Prerequisites to the success of hotel products. // Tourism and Hospitality Management. 13 (2007) , 3; 557-570 (članak, znanstveni).

21. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
DEHUMANIZATION OF HOSPITALITY INDUSTRY USING INFORMATION-COMMUNICATION TECHNOLOGIES. // Informatologia. 40 (2007) , 3; 223-228 (pregledni rad, znanstveni). URL link to work

22. Ivanović, Slobodan; Vujić, Vidoje.
International logistics in flight catering. // Tourism and hospitalty management. 13 (2007) , 3; 583-594 (prethodno priopćenje, znanstveni). URL link to work

23. Vujić, Vidoje; Ivanović, Slobodan.
Benchmarking human potential. // Tourism and hospitality management. 13 (2007) , 2; 499-506 (prethodno priopćenje, znanstveni).

24. Galičić Vlado; Ivanović, Slobodan.
Primjena ekspertnog sustava u hotelskom poslovanju. // Informatologia. 39 (2006) ; 185-188 (pregledni rad, znanstveni). URL link to work

25. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan.
COMPUTERIZATION OF RECEPTION DESK BUSINESS IN HOTEL. // Tourism and hospitality management. 12 (2006) , 2; 111-122 (prethodno priopćenje, znanstveni).

26. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan; Mijolović, Davor.
INFORMATIZACIJA HOTELSKE PRODAJE. // Tourism and hospitality management. 10 (2004.) , 3-4; 79-92 (prethodno priopćenje, znanstveni).

27. Cetinski, Vinka; Ivanović, Slobodan.
STRATEŠKO UPRAVLJANJE HRVATSKIM TURIZMOM NA RAZINI PODUZEĆA. // Tourism and hospitality management. 9 (2003) , 2; 65-78 (izvorni znanstveni rad, znanstveni).

28. Ivanović, Slobodan.
INOVATIVNI TURISTIČKI PROIZVOD U FUNKCIJI HOTELSKE INDUSTRIJE. // Tourism and hospitality management. 9 (2003) , 2; 79-95 (izvorni znanstveni rad, znanstveni).

29. Ivanović, Slobodan.
Faktori poslovnog uspjeha hotelskog poduzeća. // Tourism and hospitality management. 9 (2003) , 2; 139-152 (prethodno priopćenje, znanstveni).

30. Ivanović, Slobodan.
Strategija razvoja poslovnih funkcija. // 1st International Scientific Conference Management in the Function of Increasing the Tourism Consumption. 1 (1998) ; 73-98 (prethodno priopćenje, znanstveni).

Останати трудови

1. Ivanović, Slobodan; Mikinac, Krešimir.

Religion-based attractions and their management in tourism destinations. // UTMS - Zbornik "Predizvici i perspektivi vo turizmot i menadzmentot", Skopje, 2009. 1 (2009) ; 26-30 (članak, ostalo).

2. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado.
Prerequisites to the success of hotel products. // Tourism and hospitality management. 13 (2006) , 3; 557-570 (članak, ostalo).

Научни трудови од научни конференции

1. Ivanović, Slobodan; Mikinac, Krešimir; Milojica, Vedran.
Importance of Strategic Managing in Development a competitive Event Tourist Offer // 23rd International Congress TOURISM AND HOSPITALITY INDUSTRY 2016 TRENDS AND CHALLENGES / Maškarin Ribarić, Helga ; Smolčić Jurdana, Dora (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2016. 95-108 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni). URL link to work

2. Ivanović, Slobodan; Milojica, Vedran; Roblek, Vasja.
A Holistic Approach to Innovations in Tourism // International Conference on Economic and Social Studies ICESoS 2016 Regional Economic Development Entrepreneurship and Innovation / Obralić, Merdžana ; Mekić, Emina (ur.).
Sarajevo : International Burch University, 2016. 367-380 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

3. Ivanović, Slobodan; Perman, Luka; Komšić, Jelena.
Evaluating successful strategies in creation of innovative services in hospitality // 23th International Congress Tourism and Hospitality Industry - Trends and Challenges / Maškarin Ribarić, Helga ; Smolčić Jurdana, Dora (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2016. 109-121 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni). URL link to work

4. Ivanović, Slobodan; Alkier, Romina; Milojica, Vedran.
DEVELOPMENT PERSPECTIVES OF CITY TOURISM OFFER OF RIJEKA // Singidunum International Tourism Conference-2015 Tourism Destination Competitiveness / Stanišić, Milovan (ur.).
Belgrade : Singidunum University, 2015. 58-64 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

5. Ivanović, Slobodan.
PRESENTATION OF AUTOCHTONOUS ENOGASTRONOMIC OFFER // 8th International Scientific Conference The Function of Management in Increasing Tourism Consumption Marketing Presentation of Accommodation and Destination Facilities Attracts Tourists and Encourages Consumption / Radišić, Franjo (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2012. 31-37 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

6. Ivanović, Slobodan; Mikinac, Krešimir; Perman, Luka.
CROATIAN TOURISM TRENDS IN THE EUROPEAN UNION AND DEVELOPMENT GUIDELINES // 21st Biennial International Congress TOURISM & HOSPITALITY INDUSTRY 2012 New Trends in Tourism and Hospitality Management / Perić, Jože (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2012. 301-307 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

7. Ivanović, Slobodan; Alkier Radnić, Romina; Jerak, Tonći.
SIGNIFICANCE OF GOLF FOR REPOSITIONING OF ISTRIA ON THE TOURIST MARKET // 6th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON KINESIOLOGY INTEGRATIVE POWER OF KINESIOLOGY / Milanović, Dragan ; Sporiš, Goran (ur.).
Zagreb : University of Zagreb, Faculty of Kinesiology, Croatia, 2011. 635-638 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

8. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Krstevska, Gabriela.
TRANSFORMATION OF HUMAN RESOURCES INTO HUMAN CAPITAL–BASE FOR ACQURING COMPETITIVE ADVANTAGE // 20th Biennial International Congress TOURISM & HOSPITALITY INDUSTRY 2010 New Trends in Tourism and Hospitality Management / Perić, Jože (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2010. 917-924 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

9. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Mikinac, Krešimir.
EVENT PLANNING AS A FUNCTION IN THE HOSPITALITY INDUSTRY // 20th Biennial International Congress TOURISM & HOSPITALITY INDUSTRY 2010 New Trends in Tourism and Hospitality Management / Perić, Jože (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2010. 925-930 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

10. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Ribarović, Odri.
THE ROLE OF INTERACTIVE MEDIA IN DEVELOPMENT OF CONTEMPORARY TOURIST COMMUNICATION AND IN REDEFINITION OF TOURIST IDENTITY // Society and Technology 2010. / Plenković, Juraj (ur.).
Zagreb : Croatian Communication Association, 2010. 441-448 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

11. Ivanović, Slobodan; Šušnjar, Nikola; Mikinac, Krešimir.
Unutarnje i vanjske posljedice s kojima se timovi suočavaju u poslovnom okruženju // EABR & ETLC Conference.
Dublin : The Clute Institute, 2010. 851 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

12. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan; Ivanović, Vanja.
The role and importance of practical classes in the teaching process // 7th International Scientific Conference "Education-Technology-Computer Science- Theoretical and Practical Problems of Technology Education" / Furmanek, Waldemar ; Walat, Wojciech (ur.).

Rzeszow : Uniwersytet Rzeszowski, 2009. 47-55 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

13. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Bareša, Suzana.
Human resource functions // 7th International Scientific Conference "Education-Technology-Computer Science- Theoretical and Practical Problems of Technology Education" / Furmanek, Waldemar ; Walat, Wojciech (ur.).
Rzeszow : Uniwersytet Rzeszowski, 2009. 281-291 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

14. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan; Ivanović, Vanja.
Contemporary trends in business education in hotel industry // 6th International Scientific Conference "Technology-Computer Science-Education 2008: Theoretical and Practical Problems of ICT Education" / Walat, Wojciech (ur.).
Rzeszow : Uniwersytet Rzeszowski, 2008. 289-297 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

15. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Pretula, Miroslav.
GASTRONOMY AS A SCIENCE IN THE TOURISM AND HOSPITALITY INDUSTRY // 19th Biennial International Congress TOURISM AND HOSPITALITY INDUSTRY 2008 New Trends in Tourism and Hospitality Management / Ivanović, Zoran (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2008. 571-579 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

16. Galičić, Vlado; Ivanović, Slobodan; Ivanović, Vanja.
The influence of information technology on business process rengeneering in hotel business // 5th International Conference "Technika- Informatyka-Edukacja-Teoretyczne i praktyczne problemy edukacji informatycznej" / Walat, Wojciech (ur.).
Rzeszow : Uniwersytet Rzeszowski, 2007. 232-240 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

17. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado.
Significance of the hotel employees satisfaction management // 2nd International Congress "Progress in Tourism and Hospitality: Present and Future Challenges".
Thessaloniki, 2006. 102-110 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

18. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado.
Quality of business information and decision in Hotel Management // 4th International Conference "Technika- Informatyka-Edukacja 2006".
Rzeszow : Uniwersytet Rzeszowski, 2006. 66-76 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

19. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Ivanović Vanja.
OFF-BOARD AND LODGING OFFER IN FUNCTION OF INCREASING OF TOURISTS' CONSUMPTION IN REPUBLIC OF CROATIA // 5th International Scientific Conference Management in Function of Increasing the Tourism Consumption / Radišić, Franjo (ur.).

Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2006. 123-134 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

20. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado; Ivanović, Vanja.
FUTURE OF ENTREPRENEURSHIP IN INFORMATION TECHNOLOGY, INNOVATION, EDUCATION AND TRAINING IN HOTEL MANAGEMENT // 18th Biennial International Congress Tourism & Hospitality Industry 2006: New Trends in Tourism and Hospitality Management / Ivanović, Zoran (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2006. 913-927 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

21. Ivanović, Slobodan; Mujačević, Elvis; Ivanović, Vanja.
PREREQUISITE CONDITIONS OF BUSINESS DEVELOPMENT IN CROATIA ON ITS PATH TOWARDS EUROPEAN UNION // 18th Biennial International Congress Tourism & Hospitality Industry 2006: New Trends in Tourism and Hospitality Management / Ivanović, Zoran (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2006. 223-246 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

22. Pavia, Nadia; Ivanović, Slobodan.
HOTEL OFFER ORGANIZATION AND BUSINESS EXCELLENCE // 24th EuroCHRIE Congress "In Search of Exellence for Tomorrow´s Tourism, Travel and Hospitality".
Thessaloniki : University of the Aegean, 2006. 1-5 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

23. Perić, Jože; Ivanović, Slobodan; Mujačević, Elvis.
International Sources of Financing Public Private Partnerships // 25th International Conference on Organizational Science Development CHANGE MANAGEMENT / Rajkovič, Vladislav (ur.).
Maribor : Faculty of Organizational Sciences, 2006. 847-860 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

24. Ivanović, Slobodan; Galičić, Vlado.
Educating hotel management in applying information technology // 3rd International Conference "Technika- Informatyka-Edukacja".
Rzeszow : Uniwersytet Rzeszowski, 2005. 69-77 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

25. Ivanović, Slobodan; Mujačević Elvis; Ivanović, Vanja.
Basel II and its Impact on EU Economy // International Conference on Organizational Sciences Development-Synergy of Methodologies.
Maribor : Faculty of Organizational Sciences, University of Maribor, 2005. 1470-1477 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

26. Ivanović, Slobodan; Mujačević, Elvis; Ivanović, Vanja.

Risk Management in Global Financial Environment // 24th International Conference on Organizational Science Development-Synergy of Methodologies.
Maribor : Faculty of Organizational Sciences, University of Maribor, 2005. 793-800 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

27. Ivanović, Slobodan; Mujačević, Elvis.
Enterprise Risk Management // 17th Biennial International Congress Tourism and Hospitality Industry 2004 New Trends in Tourism and Hospitality Management / Ivanović, Zoran (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management, Opatija, 2004. 169-184 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

28. Ivanović, Slobodan; Mujačević, Elvis; Ivanović, Vanja.
Corporate Risk Management – Measuring and Managing Market Risk // 4th International Scientific Conference Management in the Function of Increasing the Tourism Consumption / Radišić, Franjo (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2004. 79-102 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

29. Ivanović, Slobodan; Mujačević, Elvis; Ivanović, Vanja.
Strategic Risk Management – Corporate Competitive Advantage // 4th International Scientific Conference Management in the Function of Increasing the Tourism Consumption / Radišić, Franjo (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2004. 103-116 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

30. Ivanović, Slobodan; Mujačević, Elvis; Ivanović, Vanja.
Credit Derivatives and its implication for bank portfolio management // 2nd International Conference-Managing and Modelling of Financial Risks / Dluhošova, Dana (ur.).
Ostrava : Vysoka Škola Banska-Tehnicka Univerzita Ostrava Ekonomska Fakulta, 2004. 167-178 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

31. Ivanović, Slobodan.
Strategy of Managements with Corporate Assets // 4th International Scientific Conference Tourism and Insurance in the Contemporary Socio-Economic Conditions.
Ohrid : FACULTY OF TOURISM AND HOSPITALITY, OHRID, 2003. 535-545 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

32. Ivanović, Slobodan.
Capital Expediture Analysis // 2nd International Scientific Conference Management in the Function of Increasing the Tourism Consumption / Radišić, Franjo (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija, 2000. 57-72 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

33. Ivanović, Slobodan.

Strategija planiranja poslovanja u hotelijerstvu // 2nd International Scientific Conference Economics and Ecology in Function of Tourism Development / Ivanović, Zoran ; Novacka, L´udmila (ur.).
Opatija : Faculty of Tourism and Hospitality Management in Opatija ; University of Economics Bratislava, 1999. 253-276 (predavanje,međunarodna recenzija,objavljeni rad,znanstveni).

4. АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА СТРУЧНАТА ДЕЈНОСТ

Кандидатот е активно вклучен во стручни проекти од областа на туризмот, гастрономијата и управувањето со угостителски процеси. Тој има значајни ангажмани како член на уреднички и организациски одбори, и е добитник на награди за иновации во наставниот процес.

5. ЗАКЛУЧНА ОЦЕНКА И ПРЕДЛОГ

Врз основа на севкупната анализа на научната, наставната и стручната дејност на кандидатот, Рецензентската комисија едногласно оценува дека проф. д-р Слободан Ивановиќ ги исполнува сите законски и стручни услови за избор во наставно-научно звање редовен професор во научното поле економика на претпријатија.

Комисијата предлага проф. д-р Слободан Ивановиќ да биде избран во звањето редовен професор на Универзитетот Скопје во Скопје.

Во Скопје, ___ / ___ / 2025 година

Рецензентска комисија:

- д-р [Име Презиме], редовен професор, претседател
- д-р [Име Презиме], редовен професор, член
- д-р [Име Презиме], редовен професор, член

ИВАНОВИЌ

ИЗВЕШТАЈ НА РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА

ЗА ИЗБОР НА

Проф. д-р ЈИХЕ ЗХУ

ВО НАСТАВНО - НАУЧНО ЗВАЊЕ РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ОД научно-истражувачко подрачје МЕДИЦИНСКИ НАУКИ И ЗДРАВСТВО, наСТАВНО - НАУЧНА ОБЛАСТ (302) КЛИНИЧКА МЕДИЦИНА, НА УНИВЕРЗИТЕТОТ СКОПЈЕ, ВО СКОПЈЕ

1.Д-р Лиао Хонг, редовен професор, TCM во Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина (Насока на истражување: Истражување на клинички онколошки хируршки болести од клиничка медицина и традиционална кинеска медицина) – претседател на комисија,

2. Д-р Меи Каи, редовен професор, TCM во во Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина, (Насока на истражување: Истражување на клинички онколошки хируршки болести од клиничка медицина и традиционална кинеска медицина) – член на комисија,

3. Д-р Ву Ји, редовен професор, TCM во Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина, (Насока на истражување: Истражување на клинички онколошки хируршки болести од клиничка медицина и традиционална кинеска медицина) – член на комисија.

	До Советот на Институт за бизнис и менаџмент на Универзитет Скопје, во Скопје Република С. Македонија

Предмет: Извештај на Рецензентска комисија која дава мислење во постапка за избор на **д-р Јихе Зху**, вонреден професор, во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Медицински науки и здравство, наставно -научна област Клиничка медицина

Во согласност со член 172 и 173 од Законот за Високото образование („Службен весник на РМ“ бр. 82/2018) и објавениот Конкурс на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје во дневниот весник “Нова Македонија” од 20 декември 2023 година, Советот на Институт за бизнис и менаџмент на Универзитетот за Скопје, во Скопје, на седницата одржана на 22.06.2022 година, донесе одлука бр. 18-6/3 за започнување постапка за избор на еден (1) наставник во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Медицински науки и здравство , наставно -научна област Клиничка медицина на Универзитетот Скопје, Скопје.

На истата седница, **именувана е и Рецензентска комисија за давање на мислење во постапката за избор** на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Медицински науки и здравство , наставно -научна област Клиничка медицина, на Универзитетот Скопје во Скопје, и тоа во состав:

Во својство на членови на Рецензентската комисија за давање мислење во постапката за избор на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Медицински науки и здравство , наставно -научна област Клиничка медицина, на Универзитетот Скопје, Скопје, го прифативме именувањето.

1. Д-р Лиао Хонг, редовен професор, TCM во Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина (Насока на истражување: Истражување на клинички онколошки хируршки болести од клиничка медицина и традиционална кинеска медицина) – претседател на комисија

2. Д-р Меи Каи, редовен професор, TCM во во Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина, (Насока на истражување: Истражување на клинички

онколошки хируршки болести од клиничка медицина и традиционална кинеска медицина)- член на комисија

3. Д-р Ву Ји, редовен професор, ТСМ во Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина, (Насока на истражување: Истражување на клинички онколошки хируршки болести од клиничка медицина и традиционална кинеска медицина) – член на комисија

Рецензентската комисија утврди:

- дека Конкурсот е објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ на 20 декември 2023 година и на веб страницата на Универзитетот Скопје во Скопје (www.utms.edu.mk);

- дека во предвидениот рок за поднесување пријава на конкурсот се пријавил еден кандидат, и тоа: д-р Јихе Зху, вонреден професор, вработен на Институт за бизнис и менаџмент во рамките на Универзитетот Скопје во Скопје; и

- дека со пријавата на конкурсот, кандидатот ги доставил сите потребни документи според условите на конкурсот.

Со пријавата, кандидатот д-р Јихе Зху ги приложи следниве

документи:

— Пријава;

— Професионална биографија (CV);

— Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство (бр.14-4405/2 од 6.9.2011 г.) за завршен прв циклус академски студии и стекнат академски назив доктор на медицина, насока Клиничка медицина (три примероци);

— Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство (бр.14-5274/2 од 27.9.2011 г.) за завршен втор циклус магистерски студии и стекнат научен степен магистер по медицински науки од областа на клиничка медицина (три примероци);

— Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство (бр.14-5273/2 од 27.9.2011 г.) за завршен втор циклус специјалистички студии и стекнат стручен назив специјалист по естетска и пластична хирургија (три примероци);

— Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство (бр.14-7695/2 од 20.12.2011 г.) за завршен втор циклус специјалистички студии и

стекнат стручен назив специјалист по акупунктура (три примероци);

— Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство (бр.14-7696/2 од 20.12.2011 г.) за завршен трет циклус докторски студии и стекнат

научен степен доктор на науки по клиничка медицина (три примероци);

— Уверение за државјанство;

Врз основа на приложената документација и на лично познавање на кандидатот, чест ни е на Советот на Институт за бизнис и менаџмент на Универзитетот Скопје во Скопје, заеднички да му го поднесеме следниов

И З В Е Ш Т А Ј

За кандидатот д-р Јихе Зху, вонреден професор, на Институт за бизнис и менаџмент на Универзитетот Скопје во Скопје во Скопје

Биографски податоци

Кандидатот, проф.д-р Јихе Зху е роден на 14 јуни 1962 година во Пекинг, НР Кина. Основно и средно образование завршува во Пекинг, НР Кина.

Образование:

— 1979 - 1984 г. - Медицински факултет (Пекинг Универзитет, НР Кина).

— 1984 - 1986 г. - Постдипломски студии по клиничка медицина (Пекинг Универзитет НР Кина).

— 1986 - 1990 г. - Специјализација по естетска, реконструктивна и пластична хирургија (Пекинг Универзитет, НР Кина).

— 1990 -1992 г. - Докторски студии по клиничка медицина (Пекинг Универзитет, НР Кина).

— 1992 -1996 г. - Специјализација по традиционална кинеска медицина и пракса во специјализираниот оддел за ТКМ во третата најголема болница при Пекинг Универзитетот, НР Кина.

— 1998 - 2002 г. - Субспецијализација за хирургија, ортопедијаи неврологија на шака и како и останати специјалистички обуки и тренинзи при Универзитетот „Medical college of
rheinischwestfälische technische hochschule Aachen“ Германија.

— 1996-1999г. – Докторски студии по традиционална кинеска медицина Пекинг Универзитет, (Beijing Clinical TCM Faculty, Peking University), Беијинг, Н.Р.Кина

Практична работа и работно искуство:

1.Стажира на Универзитетот во Пекинг и третата по големина болница при Универзитетот, во периодот од септември 1983 до септември 1984 г., од септември 1985 до септември 1986 г., од септември 1989 до септември 1990 г.
2. Работи како хирург во третата најголема болница при Универзитетот во Пекинг во периодот од октомври 1990 до октомври 1998 г.
3. Работи како хирург во третата најголема болница при Универзитетот во Пекинг во периодот 2002 – 2005 г.
4. Работи раководител на оддел и професор докотор во ЈУ Центар за традиционална кинеска медицина Штип, 2015-2017
5. Работи како доктор по традиционална кинеска медицина во Центар за традиционална кинеска медицина „Тонг Да Танг“ во Скопје, во периодот 2006 – сега.
6. Работи како визитинг професор на Државниот медицински факултет Тетово, 2010-2012
7. Работи како вонреден професор на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. 2013-2021

Проекти

- 2011г.- сега –меѓународен проект "International Herbal Research" помеѓу Chinese Medical Scientific Academy, the Institute of Scientific Research in Medicine и Друштвото за Традиционална Кинеска Медицина Тонг Да Танг, Скопје,

- 2018г. – Humboldt kolleg, Macedonia, "Acupuncture treatment for Limbar disc hernation", At the door of European Union: the role of the science and research for sustainable development of the Balkan region,

- 2019г. – Interantional Training Programe on Integrative Oncology with Helixor in the premises of Helixor Heilmittel Gmbh, Rosenfeld, Germany,

- 2020г, "Обработка и анализа на статистички податоци на заболени паценти од карцином во Северна Македонија во период од 2015 до 2020 година" – проект

- 2020г, "Хормони на тироидната жлезда и нивна поврзаност со канцерогени заболувања и инфертилитет"- проект,

- 2020г. - Видео конференција "Traditional Chinese Medicine expert video conference with six countries on Covid 19" каде учествуваа експерти по ТКМ, доктори по ТКМ од Н.Р.Кина, С.Македонија, Германија, Чешка, Португалија, Црна Гора и Холандија. Претставник на Здружението за Традиционална Кинеска Медицина и акупунктура Тонг Да Танг ТКМ и кординатор на оваа конференција беше проф. д-р Зху.

-2021г. – China CEEC Online Workshop for public Health Executives and Emergency Health Professional, Beijing, PR China,

- 2021 – The Belt and road & China workshop for cancer standardized diagnosis and treatment & cancer prevention and control, National Cancer centar, PR China.

Клучни компетенции

Хирургија: Онколошки хируршки интервенции и терапии, онколошки хируршки интервенции со вклучена традиционална хербална медицина, реконструкции, трансплатација на органи, третирање на рани на кожа и трансплантација на ткиво, површинска реконструкција, корекција на брчки со минимално инванзивна метода, трансплантација на коса, фина липосукција на разни делови од телото, методи на fat grafting, сите видови на третмани на лузни, hand limb reattachment, пластична, реконструктивна и естетска хирургија.

Традиционална кинеска медицина: акупунктура и традиционална кинеска хербална медицина за третман на различни видови болести, болки, како и голем број хронични заболувања и анестезија со помош на акупунктура, специфична акупунктура, knife needle.

Од останатите квалификации има познавање за работа со компјутери, ги користи програмите на Microsoft, SPSS, STAT и за држење на настава, поддржана со Telecommunications; Databases; Graphics; Advanced Telecommunications; Multimedia / Hypermedia. Зборува течно неколку јазици и тоа кинески јазик, англиски, германски, македонски и српски јазик.

Докторските студии кандидатот Проф.д-р Јихе Зху ги има завршено на Пекинг Универзитет, НР Кина под менторство на проф.д-р Хуанг Гуокси. Докторската теза која ја изработил е "Истражување на традиционалната кинеска медицина во областа на клиничката медицина за онколошка хирургија на рак на бели дробови".

Кратко објаснување: Преку долгорочно набљудување и истражување на голем број клинички случаи, методи на третаман на традиционална кинеска медицина се користи за да се минимизира опсегот на ракот пред хируршкиот зафат или директно да се елиминираат последиците предизвикани од радиотерапијата и хемотерапијата, колку што е можно после хируршката интервенција.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор

Вонреден професор д-р Јихе Зху е доктор по медицински науки (клиничка медицина), а неговата научно-истражувачка работа е главно фокусирана на клиничка медицина, хирургијата, традиционалната кинеска медицина, имунологијата и онкологијата.
Д-р Јихе Зху има диплома за завршени докторски студии (доктор по медицински науки, клиничка медицина). Избран е за насловен доцент по клиничка медицина на Факултетот за медицински науки (Универзитетски билтен на УГД, број 114 од 2.12.2013 година, Одлука бр. 2502-202/82 и Решение бр. 2502-202/79). Избран е за вонреден професор по клиничка медицина (Универзитетски билтен на УГД, број189 од мај 2017 година, , со одлука бр 2002-102/5 од 2017 година донесена на 180. седница на Наставно-научниот

совет на Факултетот за медицински науки). Има доставено сепарати од 200 научноистражувачки трудови.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност
1. Наставно-образовна и научноистражувачка дејност
1.1. ***Наставно-образовна активност***
1992-1996 г.: професор на He Nan Medical University -China
- 1992/1993 г. Клиничка медицина:
магистерски студии – 7 предмети; докторски студии – 4 предмети
- 1993/1994 г. Клиничка медицина:
магистерски студии – 5 предмети; докторски студии – 5 предмети
- 1994/1995 г. Клиничка медицина:
магистерски студии – 6 предмети; докторски студии – 6 предмети
- 1995/1996 г. Клиничка медицина:
магистерски студии – 7 предмети; докторски студии – 6 предмети
Вкупно: 2.700 часа
1998-2002 г.: визитинг професор на Медицински факултет (RWTH) „College of rheinisch-westfälische technische hochschule Aachen“ – во Ахен, Р.Германија:
− 1998/1999 г. Клиничка медицина – 1 предмет
− 1999/2000 г. Клиничка медицина – 1 предмет
− 2000/2001 г. Клиничка медицина – 1 предмет
− 2001/2002 г. Клиничка медицина – 1 предмет
Вкупно: 240 часа
2010/2012 г.: визитинг професор на медицински факултет Државниот универзитет во Тетово, Акупунктура (Медицински факултет, општа медицина, физиотерапевти, прв циклус на студии)
2013/2021 г.: доцент, потоа вонреден професор на медицинскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип
Предмети на првиот циклус на студии, медицински науки
- Рефлексотерапија со акупресура (Медицински факултет, физиотерапевти) , Хирургија со нега, (Медицински факултет, физиотерапевти), Онкологија со радиотерапија (Медицински факултет, општа медицина,) Онкологија со нега (Медицински факултет, физиотерапевти) , Онкологија(Медицински факултет, општа медицина), Методологија во научно-истражувачка работа во здравство (Медицински факултет, општа медицина,), Хирургија со рехабилитација (Медицински факултет,медицински сестри), Традиционална кинеска медицина со акупунктура во акушерство и гинекологија (Медицински факултет, акушерки), Туина масажа и гуаша терапија (Медицински факултет, физиотерапевти), Основи на Традиционална Кинеска Медицина (Медицински факултет, физиотерапевти)

Предмети на втор циклус на студии, медицински мнауки (Медицински факултет, физиотерапевти)
- Лекување со кинеска традиционална медицина, Рефлексотерапија со акупресура

Предмети на трет циклус, медицински науки
Традиционална кинеска медицина, Компаративна медицина меѓу традиционалната кинеска медицина и клиничката онкологија, Клиничка онкологија, Традиционална кинеска медицина во клиничката гинекологија и акушерство

Во досегашната наставна активност бил ментор на (пред избор на доцент):
- пет одбранети докторати на следниве кандидати:
1. Liu Xiangru 1994 Henan TCM university China;
2. Mi Shilling 1994 Henan TCM university China;
3. Hu Jianwei 1994 Henan TCM university China;
4. Li Ji 1994 Henan TCM university China;
5. Zhi Haoqiang 1994 Henan TCM university China.
- пет одбранети магистерски трудови на следниве кандидати:
1. Yi Wen 1994 Henan TCM university China;
2. Min Shufang 1994 Henan TCM university China;
3. Lao Xiangqi 1994 Henan TCM university China;
4. Wu Wei 1994 Henan TCM university China;
5. Qiu Xinlin 1994 Henan TCM university China;

ментор на 11 одбранети специјалистички трудови на следниве кандидати (пред избор на доцент):
1. Zhang Quan 1993 Henan TCM university China;
2. Qi Weiquaing 1994 Henan TCM university China;
3. Luan Wei 1994 Henan TCM university China;
4. Li Xiaoling 1994 Henan TCM university China;
5. Qiu Jiwei 1994 Henan TCM university China;
6. Zheng Yan 1995 Henan TCM university China;
7. Fu Yujuan 1995 Henan TCM university China;
8. Ja Min 1995 Henan TCM university China;
9. Yan Fei 1995 Henan TCM university China;
10. Qu Jinxiang 1995 Henan TCM university China;
11. Jiu Li 1995 Henan TCM university – China.

Воедно бил **член на Комисија на одбранет докторат** на кандидатот Li Changjiang во 1995 Henan TCM university China, како и **член на Комисија за одбрана на магистерски труд** на кандидатот Qiu Shuzheng 1995 Henan TCM university China 9.
Д-р Јихе Зху бил и **раководител на студентот** Hu Qiu, 1994, во учество на студентска манифестација организирана од - plastic esthetic surgery organization in Henan.

Признанија и награди

За својата успешна работа, **д-р Јихе Зху е добитник на 17 награди - признанија за научни постигнувања:**
− 1992 Excelent low adjuster for doctor patient relationship by Henan people's government.
− 1993 Excelent professor for teaching classes of surgery by Henan university.
− 1994 Excelent professor for teaching classes of surgery by Henan university.
− 1995 Excelent professor for teaching classes of surgery by Henan university.
− 1996 Excelent professor for teaching classes of surgery by Henan university.
− 1996 Excelent student for specialist of acupuncture by – The 3th Hospital of Peking university.
− 1996 Prise for creation of needle knife in esthetic surgery by Henan province medical since and technology foundation.
− 1996 Prise for creation for acupuncture anesethesia in esthetic surgery by Henan TCM society.
− 1996 Excelent surgery doctor by Henan Doctor association.
− 1997 Prise for applying of herbal medicine in surgery by Chinese medical science academy Henan branch.
− 1997 Prise for excelent scientist of entrainment impact to disease genes of herbal medicine in chronic disease by Chinese medical science academy Henan branch.
− 1997 Prise for Chinese medical science and technology of minimally invasive surgery by Henan helth department of ministry.
− 1999 Excelent professor for teaching classes of clinical medicine by RWTH university.
− 2000 Excelent professor for teaching classes of clinical medicine by RWTH university.
− 2001 Excelent professor for teaching classes of clinical medicine by RWTH university.
− 2002 Excelent professor for teaching classes of clinical medicine by RWTH university.
− 2013 Excelent professor for teaching classes of acupuncture by State university Tetovo.

Објавени научни трудови пред избор во звање доцент
Д-р Јихе Зху е автор на неколку книги:
− автор на научна книга со наслов „Modern adhibition of TCM herbal prescriptions", 1996 г., во провинцијата Хенан публикувана во Бирото за здравство на НР Кина;
− автор на дел од научна книга, со наслов „Clinical interpretation of National Herbal Compendium", 1996 г., во Хенан провинција публикувана во Бирото за здравство на НР Кина;
− автор на книга со наслов „Work specifi cation of TCM surgery department ", рецензија Zhao Qingli, 1992 г., публикувана во Бирото за здравство на НР Кина;
− за студентите на Државниот универзитет во Тетово има издадено интерна скрипта на албански јазик по предметот Акупунктура.

1.2. ***Научно-истражувачка активност***

Од поднесената документација констатиравме дека д-р Јихе Зху има голем број на презентирани и публикувани научни трудови на меѓународни конференции, симпозиуми и конгреси.
За увид во научната работа на кандидатот, редоследно ќе бидат прикажани сите трудови, што се рецензирани и објавени од соодветни уредувачки одбори.
По направената евалуација на трудовите, констатиравме дека научниот интерес на д-р Јихе Зху е фокусиран во област на клиничка медицина, акупунктура и кинеската хербална медицина, хирургијата, онкологија и ортопедијата и дека со своите истражувања дава придонес во развојот на оваа области во Република С. Македонија.

Објавени стручни трудови во земјава и во странство
Papers of orthopedic surgery*:*
1. Internal fi xation of humerus fold of humeral surgical effi cacy analysis. Published in 05 1986 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањето објавено во овој труд е да се прикаже ефектот на оперативната внатрешна фиксација на хумерусот и да се направи анализа на ефикасноста на хируршкиот зафат преку статистичка обработка и анализа на податоците. Резултатите покажуваат дека авторите несомнено ги реализирале поставените цели во истражувањето.
2. Spiral CT genotyping and its research of clinical value of Humerus surgical Humerus fracture. Published in 05 1992 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China

Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикаже спиралната CT генотипизација и истражувањето на клиничката вредност на хируршката интервенција при фрактура на надлактица, со статистичка обработка и анализа на податоците. Резултатите покажуваат дека авторите несомнено ги реализирале поставените цели во истражувањето.
Papers of esthetic plastic surgery:
The calf leather artery microsurgical anatomy and clinical signifi cance. Published in 12 1990 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
3. The zygomatic aesthetic standard and surgical treatment of its over kyphosis. Published in 03 1991 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат зигоматичните естетски стандарди и ефектите од хируршки третман на многу изразена кифоза. Направена е статистичка обработка и анализа на податоците.
4. Breast implants with skirts in breast augmentation in adhibition of 34 patients. Published

in 07 1991 on the “Medical frontier “Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
5. The research of rhytidectomy effec in BTXA injection by 150 cases. Published in 12 1991 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
6. The research of Eyelid surgery effect with Continuous buried line method by 50 cases. Published in 05 1992 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите од оперативен зафат на очен капак со методот континуирана невидлива (закопана) линија кај 50 случаи. Направена е статистичка обработка и анализа на добиените резултати.
7. Effect and the role of Reconstructive orbital bone defect with the CHA plate. Published in 07 1993 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите и улогата на реконструктивната метода со CHA плочка при дефект на орбиталната коска. Направена е статистичка обработка и анализа на податоците
8. The research of skin Light aging mechanism and clinical effects. Published in 10 1994 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат механизамот и клинички ефекти на стареење на кожата од светлината. Направена е статистичка обработка и анализа на добиените резултати.
9. The research of rhytidectomy and anti-aging by laser. Published in 03 1995 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China CV – Zhu Yihe Page 4
Евалуација: Целта на овој труд е истражувањето на ритидектомијата (rhytidectomy) и ефектите на антистареењето со ласер. Направена е статистичка обработка и анализа на податоците од добиените резултати.
Papers of traditional chinese medicine:
10. The clinical study of the analgesic effect of acupuncture anesthesia in surgery of anal disease.
Published in 12 1996 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на клиничката студија е да се прикаже аналгетскиот ефект на анестезија со акупунктура при хирурушки третман на анални заболувања. Направена е статистичка обработка и анализа на добиените резултати.
11. The research of treatment to Early Parkinson’s disease by scalp acupuncture with NMR. Published in 02 1997 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals

which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третманот на Паркинсонова болест со помош на акупунктура на скалпот со NMR. Направена е статистичка обработка и анализа на добиените резултати.
12. The research of treatment to mild epilepsy by body acupuncture. Published in 04 1997 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на епилепсија со акупунктура на БАТ од телото. Направена е статистичка обработка и анализа на добиените резултати.
13. The important role of Ren Zhong point on the treatment to early stage of facial paralysis. Published in 07 1997 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикаже важната улога на Рен Цунг точката при третман на рана фаза на парализа на лицето. Направена е статистичка обработка и анализа надобиените резултати.
14. The important roleo of Ren Zhong point on the treatment to mild coma . Published in 10 1997 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикаже важната улога на Рен Цунг точката при третманот на кома. Направена е статистичка обработка и анализа на податоците.
15. The important role of Hui Yin point on the treatment to prostatitis. Published in 12 1997on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат важната улога на точката Хуи Јин при третман на простатитис. Направена е статистичка обработка и анализа на добиените резултати.
16. The important role of Feng Fu point on the treatment to Chronic headaches. Published in 02 1998 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикаже важната улога на точката фенг фу при третманот на хронични главоболки. Направена е статистичка обработка и анализа на добиените резултати од истражувањето.
17. The research of treatment to hypertension by acupuncture on Tai Chong points. Published in 03 1998 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите при третман на хипертензија со акупунктура на точката таи чонг. Направена

е статистичка обработка и анализа на добиените резултати од истражувањето.
18. The research of drop intraocular pressure by acupuncture on Tai Yang points. Published in 03 1998 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикаже ефектот на намалување на интраокуларниот притисок со помош на акупунктура во точката таи јанг. Направене е статистичка обработка и анализа на добиените резултати.
19. The research of treatment to II diabetes by body acupuncture. Published in 03 1998 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на дијабетес II со акупунктура во БАТ на телото. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.
20. The research of treatment to hyperthyroidism by body acupuncture. Published in 04 1998 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.ChinaCV – Zhu Yihe Page 5
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на хипертироидизам со акупунктура во БАТ на телото. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.
21. The research of treatment to asthma by acupuncture on Tian Tu points. Published in 05 1998 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на астма со акупунктура во точката тиан ту. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.
22. The research of treatment to insomnia by body acupuncture. Published in 05 1998 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на инсомнија со акупунктура во БАТ на телото. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.
23. The research of smoking cessation by acupuncture on Ying Xiang points. Published in 05 1998 on the "Medical frontier" Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China

Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на астма со акупунктура во точката јинг ксијанг. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.

24. The research of losing weight by body acupuncture. Published in 06 1998 on the „Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China

Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикаже намалувањето на телесната тежина со акупунктура во БАТ на телото. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.

25. The research of treatment to mild haemorrhoids by body acupuncture. Published in 06 1998 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China

Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на хемороиди со акупунктура во БАТ на телото. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.

26. The research of early stage facial paralysis treatment to mild haemorrhoids by fi re acupuncture. Published in 06 1998 on the „Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China

Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на ран стадиум на лицева парализа со врела акупунктура во БАТ. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.

27. The research of treatment to superfi cial vasculitis by fi re acupuncture. Published in 07 1998 on the „Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China

Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на површински васкулитис со врела акупунктура во БАТ. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.

28. The research of treatment to psoriasisarthritis by bloodletting acupuncture. Published in 08 1998 on the «Medical frontier» Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China

Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на псоријазен артритис со акупунктура со пуштање на крв во БАТ. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.

29. The research of treatment to Depth of vasculitis by locality acupuncture. Published in 09 1998 on the „Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
Евалуација: Целта на истражувањата објавени во овој труд е да се прикажат ефектите на третман на длабок васкулитис со локална акупунктура во БАТ. Преку статистичка обработка и анализа на податоците се прикажани добиените резултати од истражувањето.

Papers of hand surgery:

30. Continuous axillary brachial plexus block postoperative analgesia in pediatric hand surgery. Published in 05 2000 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.ChinaCV
– Zhu Yihe Page 6
31. Surgical treatment to brachial plexus compression of vascular disease by 13 cases. Published in 10 2010 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
32. Multiple-factor analysis of vascular crisis after replantation of severed fi nger. Published in 01 2011 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
33. Restore of Distal thumb soft tissue defect by Thumb dorsal artery island fl ap. Published in 09 2011 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
34. The research of electrophysiological of treatment to Skeletal muscle loss of nerve muscle atrophy by neural stem cells transplantation. Published in 01 2012 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
35. Regeneration of peripheral nerve by MSCs vein graft. Published in 05 2012 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
36. Express and meaning of NGF(nerve growth factor) in Painful neuroma. Published in 08 2012 on the „Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China
37. The research of function and mechanism of treatment to scar by traditional chinese medicine.
Published in 05 2013 on the “Medical frontier“ Comprehensive government medical journals which is published by Hebei province department of health ministry of P.R.China

Со Одлука број 2502-288/17 од 27.12.2013 година, д-р Јихе Зху беше избран за доцент по клиничка медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Од летниот семестар во учебната 2013/2014 година, д-р Јихе Зху изведуваше настава по предметите Рефлексотерапија и акупресура за студентите од

студиската програма Физиотерапија, како и на предметот Општа хирургија за студентите на Дентална медицина. Покрај тоа, д-р Јихе Зху изведуваше настава и на втор циклус студии на студиските програми организирани од одделот Физиотерапија. Вклучен беше и во наставата на трет циклус студии-Општа медицина, по предметите Традиционална кинеска медицина, Клиничка онкологија, Компаративна медицина меѓу традиционалната кинеска медицина и клиничката онкологија и Традиционална кинеска медицина во клиничката гинекологија и акушерство. Д-р Јихе Зху беше вклучен и во основањето и во работата на Центарот за традиционална кинеска медицина, владина институција во просториите на УГД во Штип. Треба да се истакне дека д-р Јихе Зху беше главен координатор помеѓу Амбасадата на НР Кина и Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во рамките на оваа соработка, секоја година преку програми наменети за студентите на УГД - Штип, десетина студенти од Факултетот за медицински науки при УГД - Штип добиваа стипендии за престој на кинески универзитети од страна на НР Кина.

Објавени научни трудови после избор во звање доцент

А. Листа на трудови и евалуација на трудовите

Zhu, Jihe, Arsovska, Blagica, Kozovska, Kristina *Fire Needle Acupuncture Treatment for Lateral Epicondylitis (Tennis Elbow).* American Journal of Clinical and Experimental Medicine, 5 (2017) pp. 60-63. ISSN 2330-8133. http://eprints.ugd.edu. mk/17651/

Во овој труд авторите ги прикажуваат ефектите на акупунктурата што се изведува со помош на загреани игли врз пациенти со lateral Epicondylitis, или тениски лакот. Покажано е дека кај сите пациенти со овие симптоми, третманот со загреани игли дава успешни резултати, при што рехабилитацијата кај пациентите третирани на овој начин трае релативно кратко време, односно не подолго од 7 дена. Во поглед на класичните методи на третирање, методот со загреани игли е брз и ефикасен.

Zhu Jihe, Arsovska, Blagica, Kozovska, Kristina and Nikolovska, Karolina, *Two Case Reports: Acupuncture Treatment for Trigeminal Neuralgia.* American Journal of Health Research, 5 (2017) pp. 54-56. ISSN 2330-8796. http://eprints.ugd.edu.mk/17643/

Третирањето на тригеминалната невралгија со помош на акупунктура е изведено врз двајца пациенти кај кои се забележани овие симптоми. Додека класичната медицина за овие типови на болести предвидува третирање со медикаменти и оперативни зафати, традиционалната кинеска медицина со акупунктура овозможува третирање на пациентите со загреани игли. Кај еден од пациентите е забележано целосно заздравување при еден третман, додека кај другиот пациент со шест третмани е овоможено целосно закрепнување и исчезнување на симптомите од тригеминалната невралгија.

Zhu Jihe, Arsovska, Blagica, Kozovska, Kristina and Nikolovska, Karolina, *Acupuncture in the treatment of pain,* Journal of Scientific and Innovative Research, 6 (1). pp. 16-18. ISSN 2320-4818. http://eprints.ugd.edu.mk/17655/

Во студија направена на 41 пациент се прикажани резултатите од третманот на некои чести типови на болки кај пациенти кои биле третирани со акупунктура. Покажано е дека само кај 4 % од пациентите акупунктурата не довела до никакво подобрување, додека кај повеќе од 64 % од пациентите е реферирано дека имаат целосно исчезнување на болката, а кај 32 %, болката делумно исчезнува. Акупунктурата во спрега со хербалната медицина претставува сигурна алтернатива за отстранување на болките од различен тип кај пациентите третирани во ординација за традиционална кинеска медицина.

Gulaboski, Rubin, Markovski, Velo and **Zhu Jihe,** *Redox chemistry of coenzyme Q—a short overview of the voltammetric features*, Journal of Solid State Electrochemistry, 20 (2016) pp. 1-10. ISSN 1432-8488 (IF = 2.384). http://eprints.ugd.edu.mk/15913/

Во рамките на овој труд авторите даваат детален преглед на редокс својствата и антиоксидативниот потенцијал на соединенијата од фамилијата на лоензим Q. Покрај тоа, даден е детален опис на својствата на нови витамини што се синтетизирани од коензим Q во алкална средина и на нивните антиоксидативни својства во поглед на редуцирачките способности кон одредени реактивни честички на кислородот што се креираат од хумани макрофаги или лимфоцити. Овие реактивни честички на кислородот (најчесто, тоа се слободни реактивни радикали) се главни предивикувачи на голем број канцерогени заболувања. Во овој труд се елаборирани експерименти каде што е покажан ефектот на новите витамини врз намалувањето на концентрацијата на слободните радикали индуцирани од макрофагите. Покрај тоа, авторите покажуваат и дека новите витамини-деривати изведени од коензим Q имаат способност за комплексирање на некои метални катјони, како и за нивен транспорт преку митохондријалните мембрани. Трудот дава нов поглед врз својствата и реактивноста на хидрокси-кинонските деривати изведени од фамилијата на коензим Q. Резултатите од оваа публикација се релевантни како за биоелектрохемијата, така и за биохемијата, физиологијата, имунологијата и онкологијата на соединенијата од класата на коензим Q.

Zhu Jihe and Arsovska, Blagica, *Progress and Prospect of Clinical Research on Acupuncture Treatment of Stroke,* Asia-Pacific Traditional Medicine, 11 (19). pp. 38-39. ISSN 1673-2197. http://eprints.ugd.edu.mk/15354

Во овој прегледен труд авторите елаборираат голем број случаи каде што акупунктурата е користена како метода за третман на пациенти со мозочен удар. Прикажани се случаи каде што третманот со акупунктура доведува до успешно заздравување во повеќе од 60 % од случаите на пациенти што преживеале мозочен удар. Методите на акупунктурен третман може да се користат како успешна алтернатива за постоперативна рехабилитација кај пациентите со преживеан мозочен удар.

Arsovska, Blagica, **Zhu Jihe** and Kozovska, Kristina, *Case Report: Acupuncture Treatment for Hypothyroidism.* Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR), 2 (2016). pp. 184- 187. ISSN 2454-1362. http://eprints.ugd.edu.mk/15680

На пациентка од 24 години со дијагностициран хипертиреоидизам е вршен третман со акупунктура во период од три години, еднаш неделно. Анализата на тироидните хормони

во текот на третманот со акупунктура, како и по завршувањето на третманите покажале нормализирање на нивната концентрација во регуларни граници. Резултатите од испитувањата покажуваат дека акупунктурата како алтернативна метода може успешно да се употреби во третирањето на хипертироидизмот.

Zhu Jihe, Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina. *Nocturnal enuresis in children - Treatment with acupuncture.* IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) 15 (2016). pp. 29-31. ISSN 2279-0853 (IF = 1.486). http://eprints.ugd.edu.mk/16263

Ноќната енуреза е честа појава кај децата и кај тинејџерите. Третирањето на оваа појава со помош на акупунктура е следено кај 13 деца, при што со третмани во период од 8 третмани, појавата кај ноќно мокрење кај сите испитувани пациенти (8 момчиња и 5 девојчиња) била 100 % терминирана. Резултатите од овие испитувања се корелирани со други слични испитувања, при што е заклучено дека акупунктурата во траење од 30 до 40 минути за време од неколку недели придонесува за целосно терминирање на ноќната енуреза кај децата и тинејџерите.

Zhu Jihe, *Fire Needle Acupuncture For Shoulder Pain.* IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 11 (2016). pp. 6-7. ISSN 2279-0853. (IF = 1.486). http:// eprints.ugd.edu.mk/16683/

Во рамките на овој труд се прикажани резултатите од испитувањата на 23 пациенти со болки во рамото, при што за третман биле употребени методи на акупунктура со загреани игли. При 5-10 третмани со загреани игли, што траеле не подолго од 10 минути, кај сите 23 пациенти (14 машки и 9 женски), дошло до целосно терминирање на болката во рамото. Резултатите од испитувањата се во согласност со слични испитувања извршени од други научни работници.

Zhu, Jihe,Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina, *Acupuncture Treatment for Migraine.* International Journal of Advanced Ayurveda, Yoga, Unani, Siddha and Homeopathy, 6 (2017). pp. 348-350. ISSN 2320 – 0251 http://eprints.ugd.edu.mk/17640/

Во рамките на овој труд е даден детален преглед на резултатите на пациенти со мигрена (2 машки и 30 женски пациенти на различни возрасти од 25 до 75 години), при што биле третирани точките Baihui-DU20, Sishencong-EXHN1, Yangbai-GB14, Yintang-EX-HN3, Taiyang-EX-HN5, Hegu-LI4, Zhongwan-RN12, Zusanli-ST36, Sanyinjiao-SP6, Taichong-LR3, Fengchi-GB20, Dazhui-DU14, Pishu-BL20, Weishu-BL21, GanshuBL18. Кај најголем број пациенти мигрените целосно исчезнале по пет третмани со акупунктура, при што целосно исчезнале главоболките и дошло до нормален проток на крв. Кај сите третирани пациенти успешно биле терминирани мигренските проблеми со помош на акупунктура.

Zhu, Jihe, Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina (2017) *Case Report Acupuncture And Herbal Treatment With Yunnan Baiyao For Hyperhidrosis.* IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 16 (2). pp. 80-81. ISSN 2279-0853 http://eprints.ugd.edu.mk/17532/

Кај пациент што имал прекумерно губење на вода преку екцесивно потење, направена е комбинација од акупунктура и третман со хербални медикаменти (Yunnan Baiyao tea, 0,25 g). При третмани со акупунктура, еднаш неделно, за период од 16 недели, целосно е

терминиран процесот на прекумерна дехидрација преку потењето. Точките на акупунктура се прецизно определени околу црниот дроб, слезината и бубрезите.

Zhu, Jihe, Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina (2016) *Case Report: Acupuncture Treatment for Cervical Spondylosis.* Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR), 3 (1). pp. 193-194. ISSN 2454-1362, http://eprints.ugd.edu.mk/16829/

Кај 47-годишен пациент со цервикална спондилоза, болест на грбот што се појавува во периодот по 40-тата година, поради дегенерација на цервикалниот диск, направени се третмани на акупунктура при што пациентот е успешно и целосно излекуван. Параметрите што се следени при третманот се споредувани со параметрите на пациенти со слична дијагноза, третирани на идентичен начин.

Zhu, Jihe, Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina (2016) *Case Report: Oligoasthenoteratozoospermia, Treatment with Acupuncture.* Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR), 2 (9). pp. 1592-1594. ISSN 2454-1362 http://eprints.ugd.edu.mk/16246/

Кај пациент на возраст од 35 години, со дијагноза Oligoasthenoteratozoospermia, што доведува до неплодност кај машката популација, направени се 7 третмани со акупунктура за време од 2 недели, при што се следени биохемиските параметри во поглед на мобилноста и бројот на сперматозоидите. Притоа е утврдено дека за 35 % се зголемени позитивните параметри на сперматозоидите, што доведува до значително зголемување на плодноста кај пациентот.

Zhu, Jihe, Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina (2016) *Spontaneous abortion treatment with acupuncture and Cordyceps sinensis.* Journal of Case reports in Practice (IF = 0.7), 4 (3). pp. 30-31. ISSN 2322-5041 http://eprints.ugd.edu.mk/16247/

Пациентка на 38-годишна возраст, соочена со чести спонтани абортуси до 12- тата недела. По 11 третмани со акупунктура и администрација на Cordyceps synensis in capsule, 1 g два пати на ден, пациентката успешно забременува и во март 2016 година раѓа здраво женско дете за првпат. Притоа, следени се сите биохемиски параметри во текот на третманот и во текот на бременоста и забележано е целосно нормализирање на релевантните физиолошки параметри кај пациентката.

Б. Трудови презентирани како постер-презентации или усни излагања на меѓународни конгреси и симпозиуми, или публикувани во домашни списанија:

Karovski, Martin, **Zhu, Jihe** and Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina (2016) *Acupuncture Treatment for Lumbar Disc Herniation.* Macedonian medical electronic journal, 2016 (5). ISSN 1857-9809. http://eprints.ugd.edu.mk/15760/

Zhu, Jihe and Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina (2016) *Epilepsy - Treatment with Acupuncture: Case Peport.* Macedonian medical electronic journal, 2016 (5). ISSN 1857-9809 . http://eprints.ugd.edu.mk/15759/

Kozovska, Kristina and **Zhu, Jihe** and Arsovska, Blagica (2015) *Acupuncture treatment of cervical spondylosis.* Maced Med Electr J, 2015 (50021). pp. 1-5. ISSN 1857-9809 . http:// eprints.ugd.edu.mk/14956/

Zhu, Jihe (2013) *Research Progress on the Effect and Mechanism of Traditional Chinese Medicine Treatment for Scar,* Medical Frontier, 3 (5). pp. 10-11. ISSN 2095-1752. http://eprints. ugd.edu.mk/15361/

Zhu, Jihe, Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina (2016) *Case Report - Acupuncture treatment for Nocturnal Enuresis.* In: ICMART XVIII World Congress on Medical Acupuncture, 10-12 June 2016, Sofia, Bulgaria. http://eprints.ugd.edu.mk/16075/

Arsovska, Blagica and **Zhu, Jihe** (2016) *Case Report -Acupuncture Treatment for Hypothyroidism.* In: ICMART XVIII World Congress on Medical Acupuncture, 10-12 June 2016, Sofia, Bulgaria. http://eprints.ugd.edu.mk/16076/

Zhu, Jihe, Arsovska, Blagica and Kozovska, Kristina (2016) *Nocturnal enuresis in children treatment with acupuncture.* In: ICMART XVIII World Congress on Medical Acupuncture, 10-12 June 2016, Sofia, Bulgaria. http://eprints.ugd.edu.mk/16077/

Arsovska, Blagica, **Zhu, Jihe**, Vasileva, Dance, Sterjovska-Aleksovska, Andrijana and Kozovska, Kristina (2015) *Case Report: Oligoasthenoteratozoospermia, treatment with acupuncture.* In: International symposium at Faculty of Medical Sciences - Current achievements and future perspectives in medical and biomedical research, 24 Nov 2015, Stip, Macedonia. http://eprints.ugd.edu.mk/15058/

Vasileva, Dance, Lubenova, Daniela, Mihova, Marija, Maznev, Ivan, Nikolovska, Lence and **Zhu, Jihe** (2015) *Correlation between dynamic balance and gait parameters in patients with ischemic stroke in the chronic period.* In: International symposium at Faculty of Medical Sciences - Current achievements and future perspectives in medical and biomedical research, 24 Nov 2015, Stip, Macedonia. http://eprints.ugd.edu.mk/15053/

Kozovska, Kristina, **Zhu, Jihe** and Arsovska, Blagica and Sterjovska-Aleksovska, Andrijana (2015) *Treatment of cervical spondylosis with acupuncture.* In: Book of Abstracts- International Symposium at Faculty of Medical Sciences "Current achievements and future perspectives in medical and biomedical research", 24 Nov 2015, Stip, Macedonia. http://eprints. ugd.edu.mk/17314/

Zhu, Jihe, Arsovska, Blagica, Vasileva, Dance, Petkovska, Sofija and Kozovska, Kristina (2015) *Acupoints for cervical spondylosis.* In: First National Congress of the Bulgarian Society of Neurosonology and Cerebral Hemodynamics with International Participation, 2-4 Oct 2015, Sofia, Bulgaria. http://eprints.ugd.edu.mk/13950

Со одлука број 2002-102/5 од мај 2017 год донесена на 180та седница, д-р Јихе Зху беше избран за вонреден професор во наставно-научната област клиничка медицина, онкологија на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев" во Штип. Од летниот семестар во учебната 2017/2018 година, година, д-р Јихе Зху изведуваше настава по предметите Рефлексотерапија и акупресура, Хирургија со нега, Хирургија со рехабилитација,Туина масажа и гуаша терапија, Основи на Традиционална кинеска медицина за студентите од студиската програма Физиотерапија, како и предметите Онкологија со радиотерапија, Онкологија за

студентите од студиската програма Општа медицина, исто така и предметите Онкологија со нега и Хирургија со нега за студентите од студиската програма Медицински сестри, предметот Методологија во научно-истражувачка работа во здравство за студентите од студиската програма Лаборанти и предметот Традиционална кинеска медицина со каупунктура во акушерство и гинекологија за студентите од студиската програма Акушерки. Покрај тоа, д-р Јихе Зху изведуваше настава и на втор циклус студии на студиските програми организирани од одделот Физиотерапија. Вклучен беше и во наставата на трет циклус студии-Општа медицина, по предметите Традиционална кинеска медицина, Клиничка онкологија, Компаративна медицина меѓу традиционалната кинеска медицина и клиничката онкологија и Традиционална кинеска медицина во клиничката гинекологија и акушерство.

Од доставените биографски податоци може да се утврди дека д-р Јихе Зху има импресивна публикувачка активност. Тој е автор на повеќе од 190 научни трудови публикувани во меѓународни научни списанија и во списанија со импакт фактор.

Трудовите на д-р Јихе Зху опфаќаат проблематики од областа на клиничка медицина хирургијата, онкологијата, имунологијата и традиционалната кинеска медицина. Најголем дел од трудовите на д-р Јихе Зху се елаборирани во рефератот за негов избор на наставник во насловно звање доцент од 2.12.2013 година и може да се најде во следниот документ: Универзитетски Билтен Број 114, декември 2013 на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип
https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/11-15/2013/114/pdf/114-2.pdf
и во рефератот за негов избор на наставник во насловно звање вонреден професор од 05.2017 година и може да се најде во следниот документ: Универзитетски билтен Број 189, мај 2017 на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип
https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/16-20/2017/189/pdf/189-2.pdf

По изборот во вонреден професор 17 декември 2017 во просториите на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип беше организиран од страна на Проф.д-р Јихе Зху, Првиот Интернационален Симпозиум за Традиционална Кинеска Медицина, каде присуствуваа повеќе видни експерти од домашната и меѓународна фела од областа на конвенционалната и традиционалната кинеска медицина .

6.12.2017 **– Организатор на** *First International Symposium on Traditional Chinese Medicine, University ‘Goce Delcev’ – Stip, R. Macedonia 06.12.2017*

Автор на учебник

– Д-р Јихе Зху и Д-р Благица Арсовска "Онкологија со радиотерапија" , ISBN: 978-608-244-527-4, број на страни: 359, издадена: 2018

Авторите на јасен и едноставен начин, со разбирлив стил на ракописот, сублимирано ја претставуваат материјата која се изучува во овој предмет кој припаѓа на онкологијата. Од особена важност е да се потенцира специфичниот пристап кон содржините со цел да се прикаже и потенцира практичното значење на современите сознанија, со коешто се потврдува темелниот пристап во подготовката на ракописот.
Рецензијата на ракописот како и кратокиот опис на содржината на учебникот може да се најде во следниот документ : Универзитетски билтен Број 211, мај 2018 на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип
https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/16-20/2018/211/pdf/211-11.pdf

Релевантни печатени научни трудови (до пет)

1. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Statistical analysis of breast cancer data in a 3 years period (2016-2018) in Republic of North Macedonia andthe Eastern region Innovative Journal of Medical and Health ScienceIJMHS 9 (9),592–594(2019)
2. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Statistical Data On Total Number Of Patients With Malignant Diseases And With Breast Cancer In The Period From 2017 to 2019 For The Municipality Of Negotino IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS).Volume 20, Issue 8 Ser.1 (August. 2021), PP 42-44if - 5.164
3. Arsovska B, **Zhu J**, , Kozovska K; Case report – Acupuncture treatment in subclinical hypothyroidism JCBPS; Section B; May 2021 –July 2021, Vol. 11, No. 3; 520-523.if - 2.011
4. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; MELANOMA- STATISTICS ON PATIENTS AND DEATHS IN THE REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2008 TO 2012 IJCAR; Volume 10; Issue 06 (A); June 2021;if - 6.614
5. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Statistical Analysis Data of Cancer Patients in a 5 Year Period in Strumica, Republic of North Macedonia International Journal of Medical Science and Health Research
Vol. 4, No. 05; 2020 If – 5.796
6. **Zhu J,** Arsovska B, Kozovska K; Acupuncture and herbal treatment for human papillomavirus (HPV) and uterine myoma World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(02), 166–169 if – 4.98

Учество во научно-истражувачки национални и меѓународни проекти (до пет)

1. **Zhu Jihe**, Arsovska Blagica, ‘Processing and analysis of statistical data on cancer patients in Republic of Northern Macedonia in the period from 2015 to 2020’
Tong Da Tang TCM, December, 2020
2. **Zhu Jihe**, Arsovska Blagica ‘Thyroid hormones and their association with cancer and infertility’, Tong Da Tang TCM, December, 2020

3 **Zhu Jihe**, Arsovska Blagica, 'Scientific research work to improve fertility and spermogram in the male population', Tong Da Tang TCM, December, 2021

4 **Zhu Jihe**, Arsovska Blagica, National Cancer Center, The belt and road and China, CEEC Workshop for cancer standardized diagnosis and treatment & cancer prevention and control, Tong Da Tang TCM, December, 16 -19 June, 2021

5 Учесник во проекти: Z. Jihe, Arsovska Blagica Comparative herbal investigations", 2015-2020, Project funded by the Chinese Academy of Medical Sciences

Печатени книги во последните пет години (до пет)

1. **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska;Textbook - "ONCOLOGY WITH RADIOTHERAPY" General Medicine, Faculty of Medical Sciences, University "Goce Delcev", Stip Faculty of Medical Sciences, University "Goce Delcev", Stip 2018 ISBN: 978-608-244-527-4

Печатени стручни трудови во последните пет години (до пет)

1 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Acupuncture and Yunnan Baiyao Treatment for Uterine Myoma; International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 3, No. 01; 2019

2 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Case report: Acupuncture treatment in male patient with primary hypothyroidism; International Journal of Research – GRANTHAALAYAH; Vol.7 (Iss.3): March 2019

3 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Breast Cancer – Statistical Analysis Data in A 8 Years Period In Makedonska Kamenica And Delcevo, Republic Of North Macedonia

IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 8 (9). pp. 16-19. ISSN 2279-0853

4 Arsovska B, **Zhu J**, Kozovska K; Case report - Acupuncture treatment in male patient with Hashimoto thyroiditis International Journal of Research - Granthaalayah, 7 (9). pp. 288-291. ISSN 2350-0530

5 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Acupuncture treatment in hand and wrist pain

International Journal of Current Advanced Research, 8 (9). pp. 19878-19879. ISSN 2319-6475

6 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Fire-Needle Acupuncture Treatment in Scapular Muscle Fasciitis Scientific Research Publishing, 3 (3). pp. 283-289. ISSN 2475-7349

Менторства на додипломски, магистерски и докторски студии (по избор во вонреден професор):

1. Дипломски работи 64
2. Магистерски работи 19
3. Докторски дисертации 5

Доказ за најмалку два печатени научноистражувачки трудови во меѓународни научни списанија со импакт фактор во даденото поле во последните пет години

1 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K, Jovevska S;; CASE REPORT: FIRE-NEEDLE ACUPUNCTURE TREATMENT IN PATIENT PRESENTED WITH GASTRIC PAIN,
ejbps, 2022, Volume 9, Issue 8, pp 544-546, 2022 if 6.044

2 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Retrospective Analysis of Malignant Neoplasms of the Liver at the Level of the Republic of North Macedonia and the Municipalities of Radovis, Stip and Probistip in the Period 2007-2018; International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 3, No. 05; 2019

3 Arsovska B, **Zhu J**, Kozovska K; Acupuncture treatment in patient with hyperthyroidism; SCIREA Journal of Medicine; Volume 3, Issue 2, April 2019

4 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Acupuncture Treatment in Temporomandibular Joint Pain After Tooth Extraction; International Journal of Current Advanced Research Vol 8, Issue 06(D), pp 19212-19214, June 2019

5 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Breast cancer – statistical analysis data in a 5 year period in Strumica, Republic of North Macedonia IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) e-ISSN: 2279-0853, p-ISSN: 2279-0861.Volume 18, Issue 7 Ser. 3 (July. 2019), PP 62-64

6 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Atanasova A Acupuncture Treatment in Cervical Spondylosis Due to Computer Use in Daily Practice; International Journal of Medical Science and Health Research; Vol. 3, No. 03; 2019 ISSN: 2581-3366

7. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K, Velkovska J; Case report - Acupuncture treatment in migraine; IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS)e-ISSN: 2279-0853, p-ISSN: 2279-0861.Volume 21, Issue 8 Ser.2 , PP 44-45, 2022 if - 5,164

8. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K, Case Report: Acupuncture Treatment in Female Patient Undergoing IVF (In Vitro Fertilization); Yangtze Medicine, 6, 83-87. doi: 10.4236/ym.2022.63008. 2022 if 0.1

9. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K, Velkovska J; CASE REPORT - ACUPUNCTURE TREATMENT IN CLUSTER HEADACHE; ejbps, 2022, Volume 9, Issue 10, 01-03. if - 6.044

10. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K, Runteva B; Case report: Acupuncture treatment in Hashimoto's Thyroiditis; World Journal of Advanced Research and Reviews, 2022, 16(03), 257-259 if-7.8

11. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K, Velkovska J; CASE REPORT - STABLE CONTROL OF BLOOD PRESSURE IN PREGNANT WOMAN WITH ESSENTIAL

HYPERTENSION AND PROTECTION OF FETAL ACTIVITY BY TRADITIONAL CHINESE MEDICINE ACUPUNCTURE; ejpmr, 2022, 9(11), 67-69 if 6.22

12 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Statistics of Prevalence and Number of Registered Cases of Hypoglycemia in the Biochemical Laboratory at Phi "General Hospital"-Strumica in the Period from 2012 to 2016; International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 5, No. 04 2021

13 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Osteoporosis – statistical data for patients with osteoporosis in the period from 2020 and the current 2021 International Journal of Research – GRANTHAALAYAHISSN; July 2021 9(7), 366–370 2021

14 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Statistical Data On Total Number Of Patients With Malignant Diseases And With Breast Cancer In The Period From 2017 To 2019 For The Municipality Of Negotino IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSRJDMS).Volume 20, Issue 8 Ser.1 (August. 2021), PP 42-44

15 Arsovska B, **Zhu J,** Kozovska K Case report – Acupuncture treatment in subclinical hypothyroidism JCBPS; Section B; May 2021 –July 2021, Vol. 11, No. 3; 520-523.

16 Arsovska B, **Zhu J** , Kozovska K Case report – Acupuncture treatment in patient with hormonal imbalance International Journal of Research - GRANTHAALAYAHISSN June, 2021 9(6), 307–310

17 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K MELANOMA- STATISTICS ON PATIENTS AND DEATHS IN THE REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2008 TO 2012; IJCAR; Volume 10; Issue 06 (A) 2021

18 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Characterization of patients treated with acupuncture after COVID-19 virus infection; Innovative Journal of Medical and Health Science
11 (06),17381741 2021

19 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Lung cancer-statistical analysis data from 2016 to 2019 in Shtip, Republic of North Macedonia; International Journal of Scientific Research and Management (IJSRM), Volume 09, Issue 05, 2021

20 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K ACUPUNCTURE TREATMENT IN COUPLE FACING INFERTILITY ejbps, 2021, Volume 8, Issue 3, 13-15,

21 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Case report – Acupuncture treatment for immunity in patient with chronic myelogenous leukemia; IJCAR, Volume 10; Issue 02 (B); 2021

22 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Statistical data for children with malignant and benign diseases according to age and gender in Prilep in the period from 2015-2019; IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS);Volume 20, Issue 8 2021

23 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K BREAST CANCER - STATISTICAL DATA FOR PATIENTS WITH BREAST CANCER IN THE PERIOD FROM 2009 TO 2018 IN EASTERN MACEDONIA ejbps, 2021, Volume 8, Issue 9, 204-211.

24 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Statistical Data on Patients with Prostate Cancer on the Territory of Prilep, North Macedonia, from the Period 2014-2019; International Journal of Medical Science and Health Research; Vol. 5, No. 04; 2021

25 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K ACUPUNCTURE TREATMENT IN MALE INFERTILITY; ejpmr, 2021,8(9), 52-54

26 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K STATISTICAL DATA FOR CERVICAL CANCER SCREENING FROM 2016 – 2020 AND AMBULATORY AND DISPENSARY MORBIDITY FROM2011 – 2020 FOR KOCANI, VINICA, BEROVO, PEHCEVO AND DELCEVO International Journal of Research –GRANTHAALAYAH; August 2021 9(8), 246-257

27 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Breast cancer - statistics on patients in Negotino, Republic of Northern Macedonia in the period from 2017 to 2019; IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS); Volume 20, Issue 9 Ser.8 (September. 2021), PP 11-13

28 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Statistical Data on Patients Registered With Cerebral Infarct in Strumica, Republic Of North Macedonia in the Period from 2015 To 2020; IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS); Volume 20, Issue 10 Ser.3 (October. 2021), PP 42-46

29 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Statistical data for patients with breast cancer in the period from 2016 to 2019 in the eastern region of the republic of northern Macedonia World Journal of Advanced Research and Reviews, 2021, 12(01), 182–185

30 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K PANCREATIC CANCER - STATISTICS ON PATIENTS IN PRILEP, REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2014 TO 2019 ejpmr, 2021,8(11), 20-22

31 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Case Report – Acupuncture Treatment in Asthenozoospermia International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 5, No. 05; 2021

32 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K ACUTE APPENDIX- STATISTICS ON PATIENTS IN SOUTHEAST REGION OF THE REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2015 TO 2020 International Journal of Research GRANTHAALAYAH October 2021 9(10), 1 12–117

33 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K CASE REPORT – ACUPUNCTURE TREATMENT IN MALE INFERTILITY DUE TO ASTHENOZOOSPERMIA ejbps, 2021, Volume 8, Issue 12, 18-20.

34 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K LUNG CANCER - STATISTICAL ANALYSIS DATA IN A 5 YEAR PERIOD IN BITOLA, REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA International Journal of Research – GRANTHAALAYAH Vol.8(Iss.2):February2020

35 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K ACUPUNCTURE TREATMENT IN OSTEOARTHRITIS International Journal of Recent Scientific Research Vol. 11, Issue, 02 (D), pp. 37471-37472, February, 2020

36 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Prostate cancer – statistical analysis data in a 3year period in the Eastern region of Republic of North Macedonia IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) e-ISSN: 2279-0853, p-ISSN: 2279-0861.Volume 19, Issue 3 Ser.13 (March. 2020),

37 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K LIVER CIRRHOSIS - STATISTICAL ANALYSIS DATA IN A 5 YEAR PERIOD IN PRILEP, REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA International Journal of Research -GRANTHAALAYAH Vol.8(Iss.3):March2020

38 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K ACUPUNCTURE TREATMENT IN PATIENTS WITH EPILEPSY EUROPEAN JOURNAL OF PHARMACEUTICAL AND MEDICAL RESEARCH ejpmr, 2020,7(4), 725-727

39 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Prostate cancer – statistical analysis data in a 5 year period in Shtip, Republic of North Macedonia World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(01), 077–081

40 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Lung cancer – statistical analysis data in a 5 year period in Strumica, Republic of North Macedonia World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(02), 024–029

41 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Acupuncture and herbal treatment for human papillomavirus (HPV) and uterine myoma World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(02), 166–169

42 Blagica Arsovska, **Jihe Zhu**, Kristina Kozovska Case report – Acupuncture treatment in patient with high TSH (thyroidstimulating hormone) International Journal of Contemporary Applied Researches Vol. 7, No. 4, April 2020
(ISSN: 2308-1365)

43 Blagica Arsovska, **Jihe Zhu**, Kristina Kozovska Case report - Acupuncture treatment in female patient presented with primary hypothyroidism International Journal of Research -GRANTHAALAYAH June 2020, Vol 8(06), 71 –74

44 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Gastric cancer – statistical analysis data in a 5 year period in Prilep, Republic of North Macedonia International Journal of Contemporary Applied Researches Vol. 7, No. 5, May 2020 (ISSN: 2308-1365)

45 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Cervical cancer - statistical analysis data for 2016 and 2017 in Republic of North Macedonia World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 07(02), 200–205

46 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Statistical Analysis Data of Cancer Patients in a 5 Year Period in Strumica, Republic of North Macedonia International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 4, No. 05; 2020 ISSN: 2581-3366

47 Blagica Arsovska, **Jihe Zhu**, Kristina Kozovska STATISTICAL ANALYSIS AND COMPARISON OF DATA ON PATIENTS WITH THYROID CANCER IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA AND THE REPUBLIC OF CROATIA IN THE PERIOD FROM 2014 TO 2018 International Journal of Research -GRANTHAALAYAH September 2020, Vol 8(09), 1 – 4

48 Blagica Arsovska, **Jihe Zhu**, Kristina Kozovska ACUPUNCTURE TREATMENT IN FEMALE PATIENT WITH INFERTILITY DUE TO ELEVATED TSH EUROPEAN JOURNAL OF PHARMACEUTICAL AND MEDICAL RESEARCH ejpmr, 2020,7(11), 48-50

49 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Cervical Cancer - Representation and Management in the Member States of the European Union International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 4, No. 06; 2020

50 **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K Gastric cancer-Statistical analysis data for 2015 to 2018 in Skopje, Republic of North Macedonia International Journal of Contemporary Applied Researches Vol. 7, No. 8, August 2020

51 Blagica Arsovska, **Jihe Zhu**, Kristina Kozovska CASE REPORT – ACUPUNCTURE TREATMENT IN FEMALE PATIENTS WITH ELEVATED ANTI -TPO LEVELS International Journal of Research - GRANTHAALAYAH December 2020, Vol 8(12), 1 – 52

Доказ за печатени научноистражувачки трудови во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации во даденото поле (до шест) во последните пет години

1 Blagica Arsovska, **Jihe Zhu**, Kristina Kozovska Case report – Acupuncture treatment in patient with high TSH (thyroidstimulating hormone) International Journal of Contemporary Applied Researches Vol. 7, No. 4, April 2020 If – 6.930

2 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in anxiety European Journal of Pharmaceutical and Medical Research , 2020,7(1), 120-122 if – 6.22

3 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in asthma European Journal of Pharmaceutical and Medical Research, 2020,7(3), 61-63, if – 6.22

4 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture Treatment after Shoulder Arthroscopy after Recurrent Dislocations Open Access Maced J Med Sci electronic publication ahead of print, published on November 17, 2018 as https://doi.org/10.3889/oamjms.2018.476

5 **Jihe Zhu,** Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in menstrual disorder after oocyte donation International Journal of Scientific Reports Zhu J et al. Int J Sci Rep. 2018 Aug;4(8):208-209

6 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in patients with epilepsy European Journal of Pharmaceutical and Medical Research; 2020,7(4), 725-727, if – 6.22

7 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in male patient presented with oligoasthenoteratozoospermia; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

8 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska;Velkovska Julijana; Acupuncture treatment in supracondylar fracture of the left humerus; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

9 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in female patient diagnosed with hypothyroidism after COVID-19 infection; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

10 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in chronic prostatitis; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

11 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in facial paralysis (Bell's palsy);UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

12 **Jihe Zhu,** Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Traditional Chinese Medicine in Gonarthrosis; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

13 Lazarova Biljana, **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Carpal tunnel syndrome - statistical analysis data for January and February in 2023 in Skopje, North Macedonia; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

14 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska;Velkovska Julijana Case report - Acupuncture treatment for Astenozoospermia;UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

15 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Case report - Acupuncture treatment for endometrial hyperplasia; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

16 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Evaluation of the effectiveness of acupuncture treatment in frozen shoulder; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

17 Arsovska B, **Zhu J**, Kozovska K; Ilieva J; Analysis of the work of employees in the health sector; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

18 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Julijana Velkovska, Monika Petkovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in benign prostatitis hyperplasia UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

19 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska, Gjurgjica Najdovski, Julijana Velkovska Acupuncture treatment in Bradycardia UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

20 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska, Julijana Velkovska, Monika Petkovska Acupuncture treatment in patient with insulin resistance UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

21 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska, Julijana Velkovska, Gjurgjica Najdovski, Julijana Velkovska Acupuncture treatment for irregular menstrual period UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

22 Aleksandra Dimitrievska Avramovska, Jana Ilieva, Blagica Arsovska, **Jihe Zhu**, Aco Todosovski Allocation of human resources for accurate management of the environment in the municipality UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

Релевантни печатени научни трудови (до пет)

1. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Statistical analysis of breast cancer data in a 3 years period (2016-2018) in Republic of North Macedonia andthe Eastern region Innovative Journal of Medical and Health ScienceIJMHS 9 (9),592–594(2019)
2. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Statistical Data On Total Number Of Patients With Malignant Diseases And With Breast Cancer In The Period From 2017 to 2019 For The Municipality Of Negotino IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS).Volume 20, Issue 8 Ser.1 (August. 2021), PP 42-44if - 5.164
3. Arsovska B, **Zhu J**, , Kozovska K; Case report – Acupuncture treatment in subclinical hypothyroidism JCBPS; Section B; May 2021 –July 2021, Vol. 11, No. 3; 520-523.if - 2.011
4. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; MELANOMA- STATISTICS ON PATIENTS AND DEATHS IN THE REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2008 TO 2012 IJCAR; Volume 10; Issue 06 (A); June 2021;if - 6.614
5. **Zhu J**, Arsovska B, Kozovska K; Statistical Analysis Data of Cancer Patients in a 5 Year Period in Strumica, Republic of North Macedonia International Journal of Medical Science and Health Research
Vol. 4, No. 05; 2020
If – 5.796

6. **Zhu J,** Arsovska B, Kozovska K; Acupuncture and herbal treatment for human papillomavirus (HPV) and uterine myoma World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(02), 166–169
if – 4.98

Доказ за најмалку три учества на меѓународни собири во последните четири години

1. **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment for lumbar disc herniation (Poster) Humboldt kolleg 2018 Conference, Ohrid 2018
2. **Јихе Зху**, Благица Арсовска, Кристина Козовска Бенефитите од Традиционалната Кинеска Медицина врз целокупното човеково здравје (Постер) Стручно-научна конференција „Социјални детерминанти и здравјето на населението“ – Штип 2018
3 Dijana Arsova, **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture and herbal treatment for breast cancer after mastectomy Прв конгрес на студенти по општа медицина 9 и 10 Maj, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, Факултет за Медицински науки, 2018Р. Македонија 05.2018
4 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Case report: Acupuncture treatment for Freiberg disease (Poster) Munich, Germany, Conference: Ayurveda, Homeopathy and Chinese Medicine 05.2017
5 **Jihe Zhu**, Blagica Arsovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment for lumbar disc herniation (Poster);
Humboldt kolleg 2018 Conference; 20-23 April, Ohrid, R Makedonija
6 **Jihe Zhu** Workshop National Cancer Center, Cancer Hospital, Chinese Academy of Medical Sciences 16-19.06.2021

Меѓународни Учества на Д-р Јихе Зху

- Учествува како Надворешен соработник на Кинеска академија на науки – НР Кина
- Соработник и рецензент на научни трудови 2018 и сеуште во Yangtze Medicine Journal – интернационално списание за биомедицински, еколошки и социјални детерминанти на здравјето на луѓето.

Основач и рецензент 2023 OAIJOAR Universes – интернацинално научно и академско списание ISSN2955-2133 DOI https://www.doi.org/10.59710/oaijoaru

Лиценци за вештачење од областите на научен интерес издадени од министерството за Правда на Р.С.Македонија

- Од јуни 2022 година поседува лиценца (бр.08-954/2022 од 02.06.2022) за овластено вешто лице од областа на традиционалната кинеска медицина издадена од Министерството за правда на Република С. Македонија.
- Од јули 2022 година поседува лиценца (бр.08-1415/2022 од 29.07.2022) за овластено вешто лице од областа на клиничката медицна од Министерството за правда на Република С. Македонија.
- Од септември 2022 година поседува лиценца (бр.08-1946/2022 од 21.09.2022) за овластено вешто лице од областа на акупунктурата издадена од Министерството за правда на Република С. Македонија.

Досегашната научна и истражувачка активност на кандидатот ни укажува на научен интерес насочен кон различни теми и проблематики во состав на основното научно поле на проучување. Најпрвин со магистерскиот труд, а подоцна и со докторската дисертација, кандидатот ја дефинирал својата истражувачка ориентација кон проучување на полето на Клиничката медицина и на полето на Традиционалната Кинеска Медицина.

ЗАКЛУЧОК, МИСЛЕЊЕ И ПРЕДЛОГ НА РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА

Научниот придонес и објавените научни трудови на кандидатот ја потврдуваат неговата повеќегодишна активна научна дејност, и го афирмираат д-р Јихе Зху како признат научник.

Анализираните научни трудови на кандидатот посветени се на научни истражувања и изучување на проблематики од подрачјето на Клиничката медицина .

Кандидатот во својата научно-истражувачка работа покажува способност за критичко размислување и интерпретација на научни сознанија од други автори, способност за примена на научни методи, споредување на теоретски сознанија, изведување на сопствени валидни заклучоци, како и надградување или продлабочување на постојните сознанија со што со своите трудови дава значаен научен придонес во областа на Клиничката медицина за која се предлага во наставно-научно звање. Д-р Јихе Зху успешно ги користи современите научно-истражувачки методи и ги прилагодува на предметот на истражување. Врз основа на досегашните светски и домашни научни достигнувања, правилно го нагласува нивниот научен придонес, ги прилагодува и ги надградува со свои истражувачки научни сознанија и на тој начин значително придонесува за теоретските знаења од областа клиничката медицна и традиционална кинеска медицина .

Д-р Јихе Зху поседува систематски и аналитички пристап кон проблемот на истражувањето, доследно ја применува научно-истражувачката методологија и се обидува да го презентира специфичното подрачје на проблематика кое го изучува на научно соодветен начин, користејќи релеванти домашни и странски библиографиски извори.

Анализирајќи и оценувајќи ја научно-истражувачката дејност на кандидатот, може да се заклучи дека д-р Јихе Зху е квалификуван со соодветни научни методи квалитетно да обработува актуелни теми од областа на клиничката медицина и традиционална кинеска медицина. Кандидатот континуирано ја следи современата домашна и странска научна и стручна литература од доменот на научната проблематика која ја истражува. Во своите трудови покажува дека добро ги владее методите на научни истражувања, дека ја владее материјата од научното подрачје кое го истражува, дека критички интерпретира научни сознанија на други автори, како и дека на соодветен научно-истражувачки начин, не само што ги проширува и продлабочува постојните сознанија, туку и дава нов придонес во научното подрачје за кое се избира.

Разгледувајќи и оценувајќи ги објавените научни трудови, Рецензентската комисија заклучува дека резултатите од научната дејност на проф. д-р Јихе Зху по својот оспег, квалитет и научен придонес, значајно ја збогатуваат медицинската наука, а особено областа клиничка медицина и друго. Исто така, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот, проф. д-р Јихе Зху, е активен истражувач и со својата научна работа значајно ги унапредува научните сознанија во научното подрачје за кое бара избор во наставно-научно звање, како и дека неговите научни трудови и научен придонес го афирмираат како научник во подрачјето на медицинските и здравствените науки, полето на клиничка медицина и друго.

Оценувајќи ја научната дејност на кандидатот, очигледно е дека кандидатот ги задоволува потребните критериуми. Според тоа, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот проф. д-р Јихе Зху во целост е квалификуван за избор во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје *Медицински науки и здравство* , научно-истражувачко поле *Клиничка медицина (302)*, во согласност со условите дефинирани во Член 166 Став 3 од Законот за Високото образование на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 82/2018).

Откако направивме увид во севкупното научно, научно-стручно и стручно творештво на проф. д-р Јихе Зху, увид во објавените трудови, увид во биографските податоци и наставната ангажираност, ние како Комисија заклучивме дека врз основа на член 166 став 3 од Законот за Високото образование на Република Македонија во врска со Општите услови за избор во наставно-научно звање редовен професор:

11. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** има научен степен доктор на науки од научната област во која се избира.
12. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** има претходен избор во звање вонреден професор.
13. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** има објавени преку 150 рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со Законот во последните пет години пред објавување на огласот.
14. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** има објавено еден рецензиран учебник од научната област за која се избира.
15. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** има учество во четири научно-истражувачки проекти.
16. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** покажува способност за изведување на разни видови високообразовна дејност.
17. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** има позитивна оценка од самоевалуација.
18. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** има придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници.
19. Кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** бил ментор на над 100 дипломски работи, 25 магистерски трудови и бил член на комисија за оценка и одбрана на над 150 дипломски работи и над 150 магистерски трудови.
20. Со содржината на трудовите што ги достави кандидатот **проф. д-р Јихе Зху** и неговото работно искуство без сомнение укажуваат дека станува збор за веќе оформен научен работник со богато академско искуство.
21. Исто така, врз основа на биографските податоци на кандидатот, како и презентираните согледувања за неговите постигнувања на полето на научно-истражувачките и наставните активности (научни и стручни трудови, семинари, конференции, наставна дејност и слично) во земјата и странство – можевме да зклучиме дека станува збор за професионално изграден кандидат со исклучителна комуникативност и успешност во извршување на работните обврски.
22. Затоа цениме дека кандидатот може со успех да ја обавува наставната дејност по група предмети од областа на медицинските науки и здравство – клиничка медицна на Универзитетот Скопје во Скопје.

Земајќи ги во предвид сите горенаведени заклучоци, Комисијата има исклучително задоволство да му предложи на **Советот на Институт за бизнис и менаџмент на Универзитетот Скопје во Скопје, Скопје, проф. д-р Јихе Зху** да го избере во наставно-научно звање **редовен професор** *во научно-истражувачкото подрачје Медицински науки и Здравство, научно-истражувачко поле Клиничка медицина (302).*

Рецензентска комисија:

1. **Д-р Лиао Хонг, редовен професор, претседател, с.р.**

2. **Д-р Меи Каи, редовен професор, член, с.р.**

3. **Д-р Ву Ји, редовен професор, член, с.р**

Табела 1. Рекапитулација на бројот на научните и стручните трудови на кандидатот

Вид на трудот	Пред избор во доцент	После избор во доцент	После избор во вонреден професор	Вкупно
НАУЧНИ ТРУДОВИ 1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија	25	4	73	102

2. Научни трудови објавени во зборници од меѓународни научни конференции	38	9	4	51
3. Научни трудови објавени во зборници од домашни научни конференции	12	11	2	25
4. Книги	1	1	1	3
ВКУПНО НАУЧНИ ТРУДОВИ	75	24	79	179
СТРУЧНИ ТРУДОВИ 1. Стручни трудови објавени во списанија, ревии	37	15	11	63
2. Проекти и рецензии	23	8	6	37
3. Прирачници	1			1
ВКУПНО СТРУЧНИ ТРУДОВИ	61	15	17	93
4. Други трудови	37	5	11	53
ВКУПНО НАУЧНИ И СТРУЧНИ ТРУДОВИ	112	39	97	248

Табела 2. Рекапитулација на бодовите од научните и стручните трудови на кандидатот согласно Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни и соработнички звања на УТМС

Вид на труд	Број на трудови	Бодови	Вкупно бодови
1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија (а1)	102	5	510
2. Научни трудови објавени во зборници од меѓународни научни конференции (а2)	76	2	152

3. Книги	3	2	6
ВКУПНО	181		668

ИЗВЕШТАЈ НА РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА

ЗА ИЗБОР НА

Д-Р БЛАГИЦА АРСОВСКА

ВО НАСТАВНО - НАУЧНО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ

ОД НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКО ПОДРАЧЈЕ КЛИНИЧКА МЕДИЦИНА, НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКО ПОЛЕ КЛИНИЧКА МЕДИЦИНА, ОБЛАСТ ДРУГО (30225), ТРАДИЦИОНАЛНА КИНЕСКА МЕДИЦИНА НА УНИВЕРЗИТЕТОТ ЗА СКОПЈЕ, ВО СКОПЈЕ

1. Д-р Чен Кеци, редовен професор, Традиционална Кинеска Медицина, Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина (Истражувачка насока: Истражување на кардиоваскуларни болести од клиничката медицина на традиционалната кинеска и западна медицина)
2. Д-р Ши Дажуо, редовен професор, Традиционална Кинеска Медицина, Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина (Насока на истражување: Истражување на ревматски заболувања од клиничка медицина на традиционалната кинеска и западна медицина)
3. Д-р Ли Хао, редовен професор, Традиционална Кинеска Медицина, Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина (Истражувачка насока: Истражување на кардиоваскуларни болести од клиничката медицина на традиционалната кинеска и западна медицина)

	До Советот на Институтот за бизнис и менаџмент на Универзитет Скопје, во Скопје Република С. Македонија

Предмет: Извештај на Рецензентска комисија која дава мислење во постапка за избор на **д-р Благица Арсовска**, во наставно-научно звање доцент, за научно-истражувачко подрачје Клиничка медицина, научно-истражувачко поле Клиничка медицина, област 30225 Друго, Традиционална кинеска медицина

Во согласност со член 172 и 173 од Законот за Високото образование („Службен весник на РМ“ бр. 82/2018) и објавениот Конкурс на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје во дневниот весник “Нова Македонија” од 20 декември 2023 година, Советот на Институт за бизнис и менаџмент на Универзитетот за Скопје, во Скопје, на седницата одржана на 22.06.2022 година, донесе одлука бр. 18-6/3 за започнување постапка за избор на еден (1) наставник во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Медицински науки и здравство , наставно -научна област Клиничка медицина, Традиционална кинеска медицина на Универзитетот Скопје, Скопје

На истата седница, именувана е и Рецензентска комисија за давање на мислење во постапката за избор на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Медицински науки и здравство , наставно -научна област Клиничка медицина, на Универзитетот Скопје во Скопје, и тоа во состав:
1. Д-р Чен Кеџи, редовен професор, Традиционална Кинеска Медицина, Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина (Истражувачка насока: Истражување на кардиоваскуларни болести од клиничката медицина на традиционалната кинеска и западна медицина) – претседател на комисија,
2. Д-р Ши Дажуо, редовен професор, Традиционална Кинеска Медицина, Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина (Насока на истражување: Истражување на ревматски заболувања од клиничка медицина на традиционалната кинеска и западна медицина) – член на комисија,
3. Д-р Ли Хао, редовен професор, Традиционална Кинеска Медицина, Сичуан стручен колеџ за здравје и рехабилитација, Сичуан, НР Кина (Истражувачка насока: Истражување на кардиоваскуларни болести од клиничката медицина на традиционалната кинеска и западна медицина) – член на комисија

Во својство на членови на Рецензентската комисија за давање мислење во постапката за избор на еден наставник во наставно-научно звање редовен професор за научно-истражувачко подрачје во наставно-научно звање редовен професор, за научно-истражувачко подрачје Медицински науки и здравство , наставно -научна област

Клиничка медицина, Традиционална кинеска медицина, на Универзитетот Скопје, Скопје, го прифативме именувањето.

Рецензентската комисија утврди:
- дека Конкурсот е објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ на 20 декември 2023 година и на веб страницата на Универзитетот Скопје во Скопје (www.utms.edu.mk);
- дека во предвидениот рок за поднесување пријава на конкурсот се пријавил еден кандидат, и тоа: д-р Благица Арсовска, вработена во Центар за Традиционална кинеска медицина Тонг Да Танг, Скопје и
- дека со пријавата на конкурсот, кандидатот ги доставил сите потребни документи според условите на конкурсот.

Со пријавата, кандидатот ги приложи следниве документи:
- Пријава;
- Професионална биографија (CV);
- Диплома за завршен прв цилус на студии (три примероци); ,
- Диплома за завршен прв циклус на медицински студии, VIIA, (три примероци);,
- Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство (бр.24-417473 од 13.11.2023 г.) за завршен трет циклус докторски студии и стекнат научен степен доктор на науки по клиничка медицина, тардиционална кинеска медицина (три примероци);
- Уверение за државјанство;

Врз основа на приложената документација и на лично познавање на кандидатот, чест ни е на Советот на Институтот за бизнис и менаџмент на Универзитетот Скопје во Скопје, заеднички да му го поднесеме следниов

И З В Е Ш Т А Ј

За кандидатот д-р Благица Арсовска

Биографски податоци

Кандидатот, д-р Благица Арсовска е родена на 25 јануари 1982 година во Скопје, Македонија. Основно и средно образование завршува во Скопје, Македонија.

Образование:
- 2006-2011 год; Биологија- екологија, Природно математички факултет, Универзитет "Кирил и Методиј", Скопје, Македонија,
- 2013-2019 год. Медицински факултет, Универзитет "Гоце Делчев", Штип,
- 2019-2023год. Пекинг Универзитет (Beijing Clinical TCM College, Peking University), Беијинг, Н.Р.Кина,
- 2020 – сега, Специјализација по неврологија, Медицински факултет, Универзитет "Гоце Делчев", Штип, Македонија

Практична работа и работно искуство:

1. 2010 – сега, вработена во ПУ Центар за Традиционална кинеска медицина Тонг Да Танг, Скопје,
2. Претседател на Здружение на практиционери по Традиционална кинеска медицина и акупунктура Тонг Да Танг ТКМ, Скопје,
3. 2012-2014 год. Асистент во Државниот тетовски универзитет, медицински науки,
4. 2013 – 2021 год. Асистент на Универзитет "Гоце Делчев", Штип, медицински науки,
5. 2020 год. Доктор на медицина во Итна медицинска помош при Јавна здравствена установа Струмица,
6. 2010- 2020 год. Клиничка пракса на пациенти (10 000 пациенти) под менторство на Проф.д-р Јихе Зху,
7. 2020 год- сега, Доктор специјализант по неврологија, Градска општа болница " 8-ми Септември", Скопје.
8. Автор и коавтор на 191 научни трудови.
9. 2011год. – избрана за најдобар студент на Институт за биологија при Природно-математики факултет, Скопје
10. 2009-2012– член на претседателство на Македонско Еколошко Друштво, Скопје
11. 2009-2011год. – член на Истражувачко друштво на студенти биолози
12. 2010год - сега – кординатор помеѓу Владата на Н.Р.Кина и Амбасадата на Н.Р.Кина во Македонија и универзитетите во Р.С.Македонија
13. 2011год.- сега – учесник на меѓународен проект "International Herbal Research" помеѓу Chinese Medical Scientific Academy, the Institute of Scientific Research in Medicine и Друштвото за Традиционална Кинеска Медицина Тонг Да Танг, Скопје
14. 2012-2014год. Асистент, надворешен соработник на Медицински факултет при Државен факултет, Тетово
15. 06.12.2017год. Организатор на Прв Симпозиум по традиционлана кинеска медицина, Штип, Р.С.Македонија
16. 06.12.2017год. - Рецензент на издавачка дејност на Прв Симпозиум по традиционлана кинеска медицина, Штип, Р.С.Македонија
17. 2017год-сега-Доктор во Друштвото за Традиционална Кинеска Медицина Тонг Да Танг, Скопје
18. 2022 (декември) - Директор во ПУ Центар за Традиционална Кинеска Медицина „Тонг Да Танг“, Скопје
19. 2010год-учесник во научно-истражувачка теренска акција "Отешево 2010 год.", Истражувачко друштво на студенти биолози
20. 2010год-учесник во научно-истражувачка теренска акција "Карадица 2011" Истражувачко друштво на студенти биолози
21. 2011год.- сега –меѓународен проект "International Herbal Research" помеѓу Chinese Medical Scientific Academy, the Institute of Scientific Research in Medicine и Друштвото за Традиционална Кинеска Медицина Тонг Да Танг, Скопје
22. 2011год. – Член на меѓународна истражувачка биолошка акција "Хвар,2011", Остров Хвар, Хрватска,

23. 2018год – Humboldt kolleg, Macedonia, "Acupuncture treatment for Limbar disc hernation", At the door of European Union: the role of the science and research for sustainable development of the Balkan region
24. 2019год – Interantional Training Programe on Integrative Oncology with Helixor in the premises of Helixor Heilmittel Gmbh, Rosenfeld, Germany,
25. 2020год, "Обработка и анализа на статистички податоци на заболени пациенти од карцином во Северна Македонија во период од 2015 до 2020 година" - проект
26. 2020год, "Хормони на тироидната жлезда и нивна поврзаност со канцерогени заболувања и инфертилитет"- проект,
27. 2021год (16-19 јуни) - Учесник на меѓународна конференција "The belt and road & China – CEEC Workshop for Cancer Standardized Diagnosis and treatment & Cancer Prevention and Control" National Cancer Center, Cancer Hospital, Chinese Academy of Medical Sciences, Beijing, P.R. China,
28. - 2020г. - Видео конференција "Traditional Chinese Medicine expert video conference with six countries on Covid 19" каде учествуваа експерти по ТКМ, доктори по ТКМ од Н.Р.Кина, С.Македонија, Германија, Чешка, Португалија, Црна Гора и Холандија. Претставник на Здружението за Традиционална Кинеска Медицина и акупунктура Тонг Да Танг ТКМ и кординатор на оваа конференција беше проф. д-р Зху.
29. -2021г. – China CEEC Online Workshop for public Health Executives and Emergency Health Professional, Beijing, PR China,
30. 11.08.2023-24.08.2023 "Seminar on Traditional Chinese Medicine Based Health Care for Developing Countries", Beijing, PR China,
31. 17.10.2023- 30.10.2023 "Traditional Chinese Medicine Characterized Seminar", Shenyang Normal University, Shenyang, PR China,
32. Судски вештак по Традиционална кинеска медицина, Уп1 бр. 08-121/2023, 04 јули 2023

Докторските студии кандидатот д-р Јихе Благица Арсовска ги има завршено на Пекинг Универзитет, НР Кина под менторство на проф.д-р Хуанг Шиси. Докторската теза која ја изработила е "Ефективноста на акупунктурата при хипотироидизам и хепертироидизам, конвенционална и традиционална терапија". Кратко објаснување на тезата: Преку докторскиот труд се објаснува ефикасноста на акупунктурниот третман при хипо и хипертироидизам, нивна споредба прилекување со медикаментозна и традиционална терапија кај болните.

Од останатите квалификации има познавање за работа со компјутери, ги користи програмите на Microsoft, SPSS, STAT и за држење на настава, поддржана со Telecommunications; Databases; Graphics; Advanced Telecommunications; Multimedia / Hypermedia. Зборува течно неколку јазици и тоа кинески јазик, англиски, германски.

<u>Листа на трудови и евалуација на трудовите</u>

Zhu Jihe, **Arsovska Blagica**, Kozovska Kristina Fire Needle Acupuncture Treatment for Lateral Epicondylitis (Tennis Elbow). American Journal of Clinical and Experimental Medicine, 5 (2017) pp. 60-63. ISSN 2330-8133. http://eprints.ugd.edu. mk/17651/

Во овој труд авторите ги прикажуваат ефектите на акупунктурата што се изведува со помош на загреани игли врз пациенти со lateral Epicondylitis, или тениски лакот. Покажано е дека кај сите пациенти со овие симптоми, третманот со загреани игли дава успешни резултати, при што рехабилитацијата кај пациентите третирани на овој начин трае релативно кратко време, односно не подолго од 7 дена. Во поглед на класичните методи на третирање, методот со загреани игли е брз и ефикасен.

Zhu Jihe, **Arsovska Blagica**, Kozovska Kristina and Nikolovska, Karolina, Two Case Reports: Acupuncture Treatment for Trigeminal Neuralgia. American Journal of Health Research, 5 (2017) pp. 54-56. ISSN 2330-8796. http://eprints.ugd.edu.mk/17643/

Третирањето на тригеминалната невралгија со помош на акупунктура е изведено врз двајца пациенти кај кои се забележани овие симптоми. Додека класичната медицина за овие типови на болести предвидува третирање со медикаменти и оперативни зафати, традиционалната кинеска медицина со акупунктура овозможува третирање на пациентите со загреани игли. Кај еден од пациентите е забележано целосно заздравување при еден третман, додека кај другиот пациент со шест третмани е овомножено целосно закрепнување и исчезнување на симптомите од тригеминалната невралгија.

Zhu Jihe, **Arsovska Blagica**, Kozovska Kristina and Nikolovska Karolina, Acupuncture in the treatment of pain, Journal of Scientific and Innovative Research, 6 (1). pp. 16-18. ISSN 2320-4818. http://eprints.ugd.edu.mk/17655/

Во студија направена на 41 пациент се прикажани резултатите од третманот на некои чести типови на болки кај пациенти кои биле третирани со акупунктура. Покажано е дека само кај 4 % од пациентите акупунктурата не довела до никакво подобрување, додека кај повеќе од 64 % од пациентите е реферирано дека имаат целосно исчезнување на болката, а кај 32 %, болката делумно исчезнува. Акупунктурата во спрега со хербалната медицина претставува сигурна алтернатива за отстранување на болките од различен тип кај пациентите третирани во ординација за традиционална кинеска медицина.

Zhu Jihe and **Arsovska Blagica,** Progress and Prospect of Clinical Research on Acupuncture Treatment of Stroke, Asia-Pacific Traditional Medicine, 11 (19). pp. 38-39. ISSN 1673-2197. http://eprints.ugd.edu.mk/15354

Во овој прегледен труд авторите елаборираат голем број случаи каде што акупунктурата е користена како метода за третман на пациенти со мозочен удар. Прикажани се случаи каде што третманот со акупунктура доведува до успешно заздравување во повеќе од 60 % од случаите на пациенти што преживеале мозочен удар. Методите на акупунктурен третман може да се користат како успешна алтернатива за постоперативна рехабилитација кај пациентите со преживеан мозочен удар.

Arsovska Blagica, Zhu Jihe and Kozovska Kristina, Case Report: Acupuncture Treatment for Hypothyroidism. Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR), 2 (2016). pp. 184- 187. ISSN 2454-1362. http://eprints.ugd.edu.mk/15680

На пациентка од 24 години со дијагностициран хипертиреоидизам е вршен третман со акупунктура во период од три години, еднаш неделно. Анализата на тироидните хормони во текот на третманот со акупунктура, како и по завршувањето на третманите покажале нормализирање на нивната концентрација во регуларни граници. Резултатите од испитувањата покажуваат дека акупунктурата како алтернативна метода може успешно да се употреби во третирањето на хипертироидизмот.

Zhu Jihe, **Arsovska Blagica** and Kozovska Kristina. Nocturnal enuresis in children - Treatment with acupuncture. IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) 15 (2016). pp. 29-31. ISSN 2279-0853 (IF = 1.486). http://eprints.ugd.edu.mk/16263

Ноќната енуреза е честа појава кај децата и кај тинејџерите. Третирањето на оваа појава со помош на акупунктура е следено кај 13 деца, при што со третмани во период од 8 третмани, појавата кај ноќно мокрење кај сите испитувани пациенти (8 момчиња и 5 девојчиња) била 100 % терминирана. Резултатите од овие испитувања се корелирани со други слични испитувања, при што е заклучено дека акупунктурата во траење од 30 до 40 минути за време од неколку недели придонесува за целосно терминирање на ноќната енуреза кај децата и тинејџерите.

Zhu Jihe, **Arsovska Blagica** and Kozovska Kristina, Acupuncture Treatment for Migraine. International Journal of Advanced Ayurveda, Yoga, Unani, Siddha and Homeopathy, 6 (2017). pp. 348-350. ISSN 2320 – 0251 http://eprints.ugd.edu.mk/17640/

Во рамките на овој труд е даден детален преглед на резултатите на пациенти со мигрена (2 машки и 30 женски пациенти на различни возрасти од 25 до 75 години), при што биле третирани точките Baihui-DU20, Sishencong-EXHN1, Yangbai-GB14, Yintang-EX-HN3, Taiyang-EX-HN5, Hegu-LI4, Zhongwan-RN12, Zusanli-ST36, Sanyinjiao-SP6, Taichong-LR3, Fengchi-GB20, Dazhui-DU14, Pishu-BL20, Weishu-BL21, GanshuBL18. Кај најголем број пациенти мигрените целосно исчезнале по пет третмани со акупунктура, при што целосно исчезнале главоболките и дошло до нормален проток на крв. Кај сите третирани пациенти успешно биле терминирани мигренските проблеми со помош на акупунктура.

Zhu Jihe, **Arsovska, Blagica** and Kozovska Kristina (2017) Case Report Acupuncture And Herbal Treatment With Yunnan Baiyao For Hyperhidrosis. IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 16 (2). pp. 80-81. ISSN 2279-0853 http://eprints.ugd.edu.mk/17532/

Кај пациент што имал прекумерно губење на вода преку екцесивно потење, направена е комбинација од акупунктура и третман со хербални медикаменти (Yunnan Baiyao tea, 0,25 g). При третмани со акупунктура, еднаш неделно, за период од 16 недели, целосно е терминиран процесот на прекумерна дехидрација преку потењето. Точките на акупунктура се прецизно определени околу црниот дроб, слезината и бубрезите.

Zhu Jihe, **Arsovska Blagica** and Kozovska Kristina (2016) Case Report: Acupuncture Treatment for Cervical Spondylosis. Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR), 3 (1). pp. 193-194. ISSN 2454-1362, http://eprints.ugd.edu.mk/16829/

Кај 47-годишен пациент со цервикална спондилоза, болест на грбот што се појавува во периодот по 40-тата година, поради дегенерација на цервикалниот диск, направени се третмани на акупунктура при што пациентот е успешно и целосно излекуван. Параметрите што се следени при третманот се споредувани со параметрите на пациенти со слична дијагноза, третирани на идентичен начин.

Zhu Jihe, **Arsovska Blagica** and Kozovska Kristina (2016) Case Report: Oligoasthenoteratozoospermia, Treatment with Acupuncture. Imperial Journal of Interdisciplinary Research (IJIR), 2 (9). pp. 1592-1594. ISSN 2454-1362 http://eprints.ugd.edu.mk/16246/

Кај пациент на возраст од 35 години, со дијагноза Oligoasthenoteratozoospermia, што доведува до неплодност кај машката популација, направени се 7 третмани со акупунктура за време од 2 недели, при што се следени биохемиските параметри во поглед на мобилноста и бројот на сперматозоидите. Притоа е утврдено дека за 35 % се зголемени позитивните параметри на сперматозоидите, што доведува до значително зголемување на плодноста кај пациентот.

Zhu Jihe, **Arsovska, Blagica** and Kozovska Kristina (2016) Spontaneous abortion treatment with acupuncture and Cordyceps sinensis. Journal of Case reports in Practice (IF = 0.7), 4 (3). pp. 30-31. ISSN 2322-5041 http://eprints.ugd.edu.mk/16247/

Пациентка на 38-годишна возраст, соочена со чести спонтани абортуси до 12- тата недела. По 11 третмани со акупунктура и администрација на Cordyceps synensis in capsule, 1 g два пати на ден, пациентката успешно забременува и во март 2016 година раѓа здраво женско дете за првпат. Притоа, следени се сите биохемиски параметри во текот на третманот и во текот на бременоста и забележано е целосно нормализирање на релевантните физиолошки параметри кај пациентката.

Б. Трудови презентирани како постер-презентации или усни излагања на меѓународни конгреси и симпозиуми, или публикувани во домашни списанија:

Karovski, Martin, Zhu, Jihe and **Arsovska, Blagica** and Kozovska, Kristina (2016) Acupuncture Treatment for Lumbar Disc Herniation. Macedonian medical electronic journal, 2016 (5). ISSN 1857-9809. http://eprints.ugd.edu.mk/15760/

Zhu, Jihe and **Arsovska, Blagica** and Kozovska, Kristina (2016) Epilepsy - Treatment with Acupuncture: Case Peport. Macedonian medical electronic journal, 2016 (5). ISSN 1857-9809 . http://eprints.ugd.edu.mk/15759/

Kozovska, Kristina and Zhu, Jihe and **Arsovska, Blagica** (2015) Acupuncture treatment of cervical spondylosis. Maced Med Electr J, 2015 (50021). pp. 1-5. ISSN 1857-9809 . http:// eprints.ugd.edu.mk/14956/

Zhu, Jihe, **Arsovska, Blagica** and Kozovska, Kristina (2016) Case Report - Acupuncture treatment for Nocturnal Enuresis. In: ICMART XVIII World Congress on Medical Acupuncture, 10-12 June 2016, Sofia, Bulgaria. http://eprints.ugd.edu.mk/16075/

Arsovska, Blagica and Zhu, Jihe (2016) Case Report -Acupuncture Treatment for Hypothyroidism. In: ICMART XVIII World Congress on Medical Acupuncture, 10-12 June 2016, Sofia, Bulgaria. http://eprints.ugd.edu.mk/16076/
Zhu, Jihe, **Arsovska, Blagica** and Kozovska, Kristina (2016) Nocturnal enuresis in children treatment with acupuncture. In: ICMART XVIII World Congress on Medical Acupuncture, 10- 12 June 2016, Sofia, Bulgaria. http://eprints.ugd.edu.mk/16077/
Arsovska, Blagica, Zhu, Jihe, Vasileva, Dance, Sterjovska-Aleksovska, Andrijana and Kozovska, Kristina (2015) Case Report: Oligoasthenoteratozoospermia, treatment with acupuncture. In: International symposium at Faculty of Medical Sciences - Current achievements and future perspectives in medical and biomedical research, 24 Nov 2015, Stip, Macedonia. http://eprints.ugd.edu.mk/15058/
Kozovska, Kristina, Zhu, Jihe and **Arsovska, Blagica** and Sterjovska-Aleksovska, Andrijana (2015) Treatment of cervical spondylosis with acupuncture. In: Book of Abstracts-International Symposium at Faculty of Medical Sciences "Current achievements and future perspectives in medical and biomedical research", 24 Nov 2015, Stip, Macedonia. http://eprints. ugd.edu.mk/17314/
Zhu, Jihe, **Arsovska, Blagica**, Vasileva, Dance, Petkovska, Sofija and Kozovska, Kristina (2015) Acupoints for cervical spondylosis. In: First National Congress of the Bulgarian Society of Neurosonology and Cerebral Hemodynamics with International Participation, 2-4 Oct 2015, Sofia, Bulgaria. http://eprints.ugd.edu.mk/13950

Автор на учебник
– Д-р Јихе Зху и Д-р Благица Арсовска "Онкологија со радиотерапија" , ISBN: 978-608-244-527-4, број на страни: 359, издадена: 2018
Авторите на јасен и едноставен начин, со разбирлив стил на ракописот, сублимирано ја претставуваат материјата која се изучува во овој предмет кој припаѓа на онкологијата. Од особена важност е да се потенцира специфичниот пристап кон содржините со цел да се прикаже и потенцира практичното значење на современите сознанија, со коешто се потврдува темелниот пристап во подготовката на ракописот.
Рецензијата на ракописот како и кратокиот опис на содржината на учебникот може да се најде во следниот документ : Универзитетски билтен Број 211, мај 2018 на Универзитетот „Гоце Делчев" во Штип
https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/16-20/2018/211/pdf/211-11.pdf

Релевантни печатени научни трудови
1. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Statistical analysis of breast cancer data in a 3 years period (2016-2018) in Republic of North Macedonia andthe Eastern region Innovative Journal of Medical and Health ScienceIJMHS 9 (9),592–594(2019)

2. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Statistical Data On Total Number Of Patients With Malignant Diseases And With Breast Cancer In The Period From 2017 to 2019 For The Municipality Of Negotino IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS).Volume 20, Issue 8 Ser.1 (August. 2021), PP 42-44if - 5.164
3. **Arsovska B** Zhu J, , Kozovska K; Case report – Acupuncture treatment in subclinical hypothyroidism JCBPS; Section B; May 2021 –July 2021, Vol. 11, No. 3; 520-523.if - 2.011
4. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; MELANOMA- STATISTICS ON PATIENTS AND DEATHS IN THE REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2008 TO 2012 IJCAR; Volume 10; Issue 06 (A); June 2021;if - 6.614
5. Zhu J, **Arsovska B,** Kozovska K; Statistical Analysis Data of Cancer Patients in a 5 Year Period in Strumica, Republic of North Macedonia International Journal of Medical Science and Health Research
Vol. 4, No. 05; 2020 If – 5.796
6. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Acupuncture and herbal treatment for human papillomavirus (HPV) and uterine myoma World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(02), 166–169 if – 4.98

Учество во научно-истражувачки национални и меѓународни проекти (до пет)

1. Zhu Jihe, **Arsovska Blagica**, 'Processing and analysis of statistical data on cancer patients in Republic of Northern Macedonia in the period from 2015 to 2020' Tong Da Tang TCM, December, 2020
2. Zhu Jihe, **Arsovska Blagica** 'Thyroid hormones and their association with cancer and infertility', Tong Da Tang TCM, December, 2020
3 Zhu Jihe, **Arsovska Blagica**, 'Scientific research work to improve fertility and spermogram in the male population'Tong Da Tang TCM, December, 2021
4 Zhu Jihe **Arsovska Blagica,** National Cancer Center, The belt and road and China, CEEC Workshop for cancer standardized diagnosis and treatment & cancer prevention and control, Tong Da Tang TCM, December, 16 -19 June, 2021
5 Учесник во проекти: Z. Jihe, **Arsovska Blagica** Comparative herbal investigations", 2015-2020, Project funded by the Chinese Academy of Medical Sciences

Печатени стручни трудови во последните пет години

1 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Acupuncture and Yunnan Baiyao Treatment for Uterine Myoma; International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 3, No. 01; 2019
2 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Case report: Acupuncture treatment in male patient with primary hypothyroidism; International Journal of Research – GRANTHAALAYAH; Vol.7 (Iss.3): March 2019

3 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Breast Cancer – Statistical Analysis Data in A 8 Years Period In Makedonska Kamenica And Delcevo, Republic Of North Macedonia
IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 8 (9). pp. 16-19. ISSN 2279-0853

4 **Arsovska B**, Zhu J, Kozovska K; Case report - Acupuncture treatment in male patient with Hashimoto thyroiditis International Journal of Research - Granthaalayah, 7 (9). pp. 288-291. ISSN 2350-0530

5 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Acupuncture treatment in hand and wrist pain International Journal of Current Advanced Research, 8 (9). pp. 19878-19879. ISSN 2319-6475

6 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Fire-Needle Acupuncture Treatment in Scapular Muscle Fasciitis Scientific Research Publishing, 3 (3). pp. 283-289. ISSN 2475-7349

Доказ за најмалку два печатени научноистражувачки трудови во меѓународни научни списанија со импакт фактор во даденото поле во последните пет години

1 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K, Jovevska S;; CASE REPORT: FIRE-NEEDLE ACUPUNCTURE TREATMENT IN PATIENT PRESENTED WITH GASTRIC PAIN, ejbps, 2022, Volume 9, Issue 8, pp 544-546, 2022 if 6.044

2 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Retrospective Analysis of Malignant Neoplasms of the Liver at the Level of the Republic of North Macedonia and the Municipalities of Radovis, Stip and Probistip in the Period 2007-2018; International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 3, No. 05; 2019

3 **Arsovska B**, Zhu J, Kozovska K; Acupuncture treatment in patient with hyperthyroidism; SCIREA Journal of Medicine; Volume 3, Issue 2, April 2019

4 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Acupuncture Treatment in Temporomandibular Joint Pain After Tooth Extraction; International Journal of Current Advanced Research Vol 8, Issue 06(D), pp 19212-19214, June 2019

5 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Breast cancer – statistical analysis data in a 5 year period in Strumica, Republic of North Macedonia IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) e-ISSN: 2279-0853, p-ISSN: 2279-0861.Volume 18, Issue 7 Ser. 3 (July. 2019), PP 62-64

6 Zhu J, **Arsovska B,** Kozovska K; Atanasova A Acupuncture Treatment in Cervical Spondylosis Due to Computer Use in Daily Practice; International Journal of Medical Science and Health Research; Vol. 3, No. 03; 2019 ISSN: 2581-3366

7. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K, Velkovska J; Case report - Acupuncture treatment in migraine; IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS)e-ISSN: 2279-0853, p-ISSN: 2279-0861.Volume 21, Issue 8 Ser.2 , PP 44-45, 2022 if - 5,164

8. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K, Case Report: Acupuncture Treatment in Female Patient Undergoing IVF (In Vitro Fertilization); Yangtze Medicine, 6, 83-87. doi: 10.4236/ym.2022.63008. 2022 if 0.1

9. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K, Velkovska J; CASE REPORT - ACUPUNCTURE TREATMENT IN CLUSTER HEADACHE; ejbps, 2022, Volume 9, Issue 10, 01-03. if - 6.044
10. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K, Runteva B; Case report: Acupuncture treatment in Hashimoto's Thyroiditis; World Journal of Advanced Research and Reviews, 2022, 16(03), 257-259 if-7.8
11. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K, Velkovska J; CASE REPORT - STABLE CONTROL OF BLOOD PRESSURE IN PREGNANT WOMAN WITH ESSENTIAL HYPERTENSION AND PROTECTION OF FETAL ACTIVITY BY TRADITIONAL CHINESE MEDICINE ACUPUNCTURE; ejpmr, 2022, 9(11), 67-69 if 6.22
12 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Statistics of Prevalence and Number of Registered Cases of Hypoglycemia in the Biochemical Laboratory at Phi "General Hospital"-Strumica in the Period from 2012 to 2016; International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 5, No. 04 2021
13 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Osteoporosis – statistical data for patients with osteoporosis in the period from 2020 and the current 2021 International Journal of Research – GRANTHAALAYAHISSN; July 2021 9(7), 366–370 2021
14 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Statistical Data On Total Number Of Patients With Malignant Diseases And With Breast Cancer In The Period From 2017 To 2019 For The Municipality Of Negotino IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSRJDMS).Volume 20, Issue 8 Ser.1 (August. 2021), PP 42-44
15 **Arsovska B**, Zhu J, Kozovska K Case report – Acupuncture treatment in subclinical hypothyroidism JCBPS; Section B; May 2021 –July 2021, Vol. 11, No. 3; 520-523.
16 **Arsovska B**, Zhu J, , Kozovska K Case report – Acupuncture treatment in patient with hormonal imbalance International Journal of Research - GRANTHAALAYAHISSN June, 2021 9(6), 307–310
17 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K MELANOMA- STATISTICS ON PATIENTS AND DEATHS IN THE REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2008 TO 2012; IJCAR; Volume 10; Issue 06 (A) 2021
18 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Characterization of patients treated with acupuncture after COVID-19 virus infection; Innovative Journal of Medical and Health Science
11 (06),17381741 2021
19 Zhu J, **Arsovska B,** Kozovska K Lung cancer-statistical analysis data from 2016 to 2019 in Shtip, Republic of North Macedonia; International Journal of Scientific Research and Management (IJSRM), Volume 09, Issue 05, 2021
20 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K ACUPUNCTURE TREATMENT IN COUPLE FACING INFERTILITY ejbps, 2021, Volume 8, Issue 3, 13-15,
21 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Case report – Acupuncture treatment for immunity in patient with chronic myelogenous leukemia; IJCAR, Volume 10; Issue 02 (B); 2021

22 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Statistical data for children with malignant and benign diseases according to age and gender in Prilep in the period from 2015-2019; IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS);Volume 20, Issue 8 2021

23 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K BREAST CANCER - STATISTICAL DATA FOR PATIENTS WITH BREAST CANCER IN THE PERIOD FROM 2009 TO 2018 IN EASTERN MACEDONIA ejbps, 2021, Volume 8, Issue 9, 204-211.

24 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Statistical Data on Patients with Prostate Cancer on the Territory of Prilep, North Macedonia, from the Period 2014-2019; International Journal of Medical Science and Health Research; Vol. 5, No. 04; 2021

25 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K ACUPUNCTURE TREATMENT IN MALE INFERTILITY; ejpmr, 2021,8(9), 52-54

26 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K STATISTICAL DATA FOR CERVICAL CANCER SCREENING FROM 2016 – 2020 AND AMBULATORY AND DISPENSARY MORBIDITY FROM2011 – 2020 FOR KOCANI, VINICA, BEROVO, PEHCEVO AND DELCEVO International Journal of Research –GRANTHAALAYAH; August 2021 9(8), 246-257

27 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Breast cancer - statistics on patients in Negotino, Republic of Northern Macedonia in the period from 2017 to 2019; IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS); Volume 20, Issue 9 Ser.8 (September. 2021), PP 11-13

28 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Statistical Data on Patients Registered With Cerebral Infarct in Strumica, Republic Of North Macedonia in the Period from 2015 To 2020; IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS); Volume 20, Issue 10 Ser.3 (October. 2021), PP 42-46

29 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Statistical data for patients with breast cancer in the period from 2016 to 2019 in the eastern region of the republic of northern Macedonia World Journal of Advanced Research and Reviews, 2021, 12(01), 182–185

30 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K PANCREATIC CANCER - STATISTICS ON PATIENTS IN PRILEP, REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2014 TO 2019 ejpmr, 2021,8(11), 20-22

31 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Case Report – Acupuncture Treatment in Asthenozoospermia International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 5, No. 05; 2021

32 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K ACUTE APPENDIX- STATISTICS ON PATIENTS IN SOUTHEAST REGION OF THE REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2015 TO 2020 International Journal of Research GRANTHAALAYAH October 2021 9(10), 1 12–117

33 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K CASE REPORT – ACUPUNCTURE TREATMENT IN MALE INFERTILITY DUE TO ASTHENOZOOSPERMIA ejbps, 2021, Volume 8, Issue 12, 18-20.

34 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K LUNG CANCER - STATISTICAL ANALYSIS DATA IN A 5 YEAR PERIOD IN BITOLA, REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA International Journal of Research – GRANTHAALAYAH Vol.8(Iss.2):February2020
35 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K ACUPUNCTURE TREATMENT IN OSTEOARTHRITIS International Journal of Recent Scientific Research Vol. 11, Issue, 02 (D), pp. 37471-37472, February, 2020
36 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Prostate cancer – statistical analysis data in a 3year period in the Eastern region of Republic of North Macedonia IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) e-ISSN: 2279-0853, p-ISSN: 2279-0861.Volume 19, Issue 3 Ser.13 (March. 2020),
37 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K LIVER CIRRHOSIS - STATISTICAL ANALYSIS DATA IN A 5 YEAR PERIOD IN PRILEP, REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA International Journal of Research -GRANTHAALAYAH Vol.8(Iss.3):March2020
38 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K ACUPUNCTURE TREATMENT IN PATIENTS WITH EPILEPSY EUROPEAN JOURNAL OF PHARMACEUTICAL AND MEDICAL RESEARCH ejpmr, 2020,7(4), 725-727
39 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Prostate cancer – statistical analysis data in a 5 year period in Shtip, Republic of North Macedonia World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(01), 077–081
40 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Lung cancer – statistical analysis data in a 5 year period in Strumica, Republic of North Macedonia World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(02), 024–029
41 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Acupuncture and herbal treatment for human papillomavirus (HPV) and uterine myoma World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(02), 166–169
42 **Blagica Arsovska**, Jihe Zhu, Kristina Kozovska Case report – Acupuncture treatment in patient with high TSH (thyroidstimulating hormone) International Journal of Contemporary Applied Researches Vol. 7, No. 4, April 2020
(ISSN: 2308-1365)
43 **Blagica Arsovska**, Jihe Zhu, Kristina Kozovska Case report - Acupuncture treatment in female patient presented with primary hypothyroidism International Journal of Research -GRANTHAALAYAH June 2020, Vol 8(06), 71 –74
44 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Gastric cancer – statistical analysis data in a 5 year period in Prilep, Republic of North Macedonia International Journal of Contemporary Applied Researches Vol. 7, No. 5, May 2020 (ISSN: 2308-1365)
45 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Cervical cancer - statistical analysis data for 2016 and 2017 in Republic of North Macedonia World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 07(02), 200–205

46 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Statistical Analysis Data of Cancer Patients in a 5 Year Period in Strumica, Republic of North Macedonia International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 4, No. 05; 2020 ISSN: 2581-3366

47 **Blagica Arsovska**, Jihe Zhu, Kristina Kozovska STATISTICAL ANALYSIS AND COMPARISON OF DATA ON PATIENTS WITH THYROID CANCER IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA AND THE REPUBLIC OF CROATIA IN THE PERIOD FROM 2014 TO 2018 International Journal of Research - GRANTHAALAYAH September 2020, Vol 8(09), 1 – 4

48 **Blagica Arsovska**, Jihe Zhu, Kristina Kozovska ACUPUNCTURE TREATMENT IN FEMALE PATIENT WITH INFERTILITY DUE TO ELEVATED TSH EUROPEAN JOURNAL OF PHARMACEUTICAL AND MEDICAL RESEARCH ejpmr, 2020,7(11), 48-50

49 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Cervical Cancer - Representation and Management in the Member States of the European Union International Journal of Medical Science and Health Research Vol. 4, No. 06; 2020

50 Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K Gastric cancer-Statistical analysis data for 2015 to 2018 in Skopje, Republic of North Macedonia International Journal of Contemporary Applied Researches Vol. 7, No. 8, August 2020

51 **Blagica Arsovska**, Jihe Zhu, Kristina Kozovska CASE REPORT – ACUPUNCTURE TREATMENT IN FEMALE PATIENTS WITH ELEVATED ANTI -TPO LEVELS International Journal of Research - GRANTHAALAYAH December 2020, Vol 8(12), 1 – 52

Доказ за печатени научноистражувачки трудови во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации во даденото поле (до шест) во последните пет години

1 **Blagica Arsovska**, Jihe Zhu, Kristina Kozovska Case report – Acupuncture treatment in patient with high TSH (thyroidstimulating hormone) International Journal of Contemporary Applied Researches Vol. 7, No. 4, April 2020 If – 6.930

2 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in anxiety European Journal of Pharmaceutical and Medical Research , 2020,7(1), 120-122 if – 6.22

3 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska,** Kristina Kozovska Acupuncture treatment in asthma European Journal of Pharmaceutical and Medical Research, 2020,7(3), 61-63, if – 6.22

4 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture Treatment after Shoulder Arthroscopy after Recurrent Dislocations Open Access Maced J Med Sci electronic publication ahead of print, published on November 17, 2018 as https://doi.org/10.3889/oamjms.2018.476

5 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in menstrual disorder after oocyte donation International Journal of Scientific Reports Zhu J et al. Int J Sci Rep. 2018 Aug;4(8):208-209

6 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in patients with epilepsy European Journal of Pharmaceutical and Medical Research; 2020,7(4), 725-727, if – 6.22

7 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in male patient presented with oligoasthenoteratozoospermia; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

8 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska;Velkovska Julijana; Acupuncture treatment in supracondylar fracture of the left humerus; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

9 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in female patient diagnosed with hypothyroidism after COVID-19 infection; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

10 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in chronic prostatitis; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

11 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in facial paralysis (Bell's palsy); UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

12 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska,** Kristina Kozovska Traditional Chinese Medicine in Gonarthrosis; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 1 April 2023

13 Lazarova Biljana, Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Carpal tunnel syndrome - statistical analysis data for January and February in 2023 in Skopje, North Macedonia; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

14 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska;Velkovska Julijana Case report - Acupuncture treatment for Astenozoospermia; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

15 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Case report - Acupuncture treatment for endometrial hyperplasia; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

16 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Evaluation of the effectiveness of acupuncture treatment in frozen shoulder; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

17 **Arsovska B**, Zhu J, Kozovska K; Ilieva J; Analysis of the work of employees in the health sector; UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 2 July 2023

18 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Julijana Velkovska, Monika Petkovska, Kristina Kozovska Acupuncture treatment in benign prostatitis hyperplasia UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

19 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska, Gjurgjica Najdovski, Julijana Velkovska Acupuncture treatment in Bradycardia UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

20 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska, Julijana Velkovska, Monika Petkovska Acupuncture treatment in patient with insulin resistance UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

21 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska, Julijana Velkovska, Gjurgjica Najdovski, Julijana Velkovska Acupuncture treatment for irregular menstrual period UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

22 Aleksandra Dimitrievska Avramovska, Jana Ilieva, **Blagica Arsovska**, Jihe Zhu, Aco Todosovski Allocation of human resources for accurate management of the environment in the municipality UNIVERSES OPEN ACCESS INTERNATIONAL JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH; Vol 1 No 3 December 2023

Релевантни печатени научни трудови

1. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Statistical analysis of breast cancer data in a 3 years period (2016-2018) in Republic of North Macedonia andthe Eastern region Innovative Journal of Medical and Health ScienceIJMHS 9 (9),592–594(2019)
2. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Statistical Data On Total Number Of Patients With Malignant Diseases And With Breast Cancer In The Period From 2017 to 2019 For The Municipality Of Negotino IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS).Volume 20, Issue 8 Ser.1 (August. 2021), PP 42-44if - 5.164
3. **Arsovska B**, Zhu J, , Kozovska K; Case report – Acupuncture treatment in subclinical hypothyroidism JCBPS; Section B; May 2021 –July 2021, Vol. 11, No. 3; 520-523.if - 2.011
4. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; MELANOMA- STATISTICS ON PATIENTS AND DEATHS IN THE REPUBLIC OF NORTHERN MACEDONIA IN THE PERIOD FROM 2008 TO 2012IJCAR; Volume 10; Issue 06 (A); June 2021;if - 6.614

5. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Statistical Analysis Data of Cancer Patients in a 5 Year Period in Strumica, Republic of North Macedonia International Journal of Medical Science and Health Research
Vol. 4, No. 05; 2020
If – 5.796
6. Zhu J, **Arsovska B**, Kozovska K; Acupuncture and herbal treatment for human papillomavirus (HPV) and uterine myoma World Journal of Advanced Research and Reviews, 2020, 06(02), 166–169
if – 4.98

Доказ за најмалку три учества на меѓународни собири во последните четири години

1. Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Acupuncture treatment for lumbar disc herniation (Poster) Humboldt kolleg 2018 Conference, Ohrid 2018
2. Јихе Зху, **Благица Арсовска**, Кристина Козовска Бенефитите од Традиционалната Кинеска Медицина врз целокупното човеково здравје (Постер) Стручно-научна конференција „Социјални детерминанти и здравјето на населението“ – Штип 2018
3 Dijana Arsova, Jihe Zhu, **Blagica Arsovska,** Kristina Kozovska Acupuncture and herbal treatment for breast cancer after mastectomy Прв конгрес на студенти по општа медицина 9 и 10 Мај, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, Факултет за Медицински науки, 2018Р. Македонија 05.2018
4 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska Case report: Acupuncture treatment for Freiberg disease (Poster) Munich, Germany, Conference: Ayurveda, Homeopathy and Chinese Medicine 05.2017
5 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Kristina Kozovska, Acupuncture treatment for lumbar disc herniation (Poster);
Humboldt kolleg 2018 Conference; 20-23 April, Ohrid, R Makedonija
6 Jihe Zhu, **Blagica Arsovska**, Workshop National Cancer Center, Cancer Hospital, Chinese Academy of Medical Sciences 16-19.06.2021

Досегашната научна и истражувачка активност на кандидатот ни укажува на научен интерес насочен кон различни теми и проблематики во состав на основното научно поле на проучување. Најпрвин со магистерскиот труд, а подоцна и со докторската дисертација, кандидатот ја дефинирал својата истражувачка ориентација кон проучување на полето на Клиничката медицина и на полето на Традиционалната Кинеска Медицина.
ЗАКЛУЧОК, МИСЛЕЊЕ И ПРЕДЛОГ НА РЕЦЕНЗЕНТСКАТА КОМИСИЈА

Научниот придонес и објавените научни трудови на кандидатот ја потврдуваат неговата повеќегодишна активна научна дејност, и го афирмираат д-р Благица Арсовска како признат научник.

Анализираните научни трудови на кандидатот посветени се на научни истражувања и изучување на проблематики од подрачјето на Клиничката медицина, Традиционална кинеска медицина .

Кандидатот во својата научно-истражувачка работа покажува способност за критичко размислување и интерпретација на научни сознанија од други автори, способност за примена на научни методи, споредување на теоретски сознанија, изведување на сопствени валидни заклучоци, како и надградување или продлабочување на постојните сознанија со што со своите трудови дава значаен научен придонес во областа на Клиничката медицина, Традиционална кинеска медицина, за која се предлага во наставно-научно звање. Д-р Благица Арсовска успешно ги користи современите научно-истражувачки методи и ги прилагодува на предметот на истражување. Врз основа на досегашните светски и домашни научни достигнувања, правилно го нагласува нивниот научен придонес, ги прилагодува и ги надградува со свои истражувачки научни сознанија и на тој начин значително придонесува за теоретските знаења од областа клиничката медицна и традиционална кинеска медицина .

Д-р Благица Арсовска поседува систематски и аналитички пристап кон проблемот на истражувањето, доследно ја применува научно-истражувачката методологија и се обидува да го презентира специфичното подрачје на проблематика кое го изучува на научно соодветен начин, користејќи релеванти домашни и странски библиографиски извори.

Анализирајќи и оценувајќи ја научно-истражувачката дејност на кандидатот, може да се заклучи дека д-р Благица Арсовска е квалификувана со соодветни научни методи квалитетно да обработува актуелни теми од областа на клиничката медицина и традиционална кинеска медицина. Кандидатот континуирано ја следи современата домашна и странска научна и стручна литература од доменот на научната проблематика која ја истражува. Во своите трудови покажува дека добро ги владее методите на научни истражувања, дека ја владее материјата од научното подрачје кое го истражува, дека критички интерпретира научни сознанија на други автори, како и дека на соодветен научно-истражувачки начин, не само што ги проширува и продлабочува постојните сознанија, туку и дава нов придонес во научното подрачје за кое се избира.

Разгледувајќи и оценувајќи ги објавените научни трудови, Рецензентската комисија заклучува дека резултатите од научната дејност на проф. д-р Благица Арсовска по својот

оспег, квалитет и научен придонес, значајно ја збогатуваат медицинската наука, а особено областа клиничка медицина и друго. Исто така, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот, проф. д-р Благица Арсовска, е активен истражувач и со својата научна работа значајно ги унапредува научните сознанија во научното подрачје за кое бара избор во наставно-научно звање, како и дека нејзините научни трудови и научен придонес ја афирмираат како научник во подрачјето на медицинските и здравствените науки, полето на клиничка медицина, Традиционална Кинеска медицина и друго.

Оценувајќи ја научната дејност на кандидатот, очигледно е дека кандидатот ги задоволува потребните критериуми. Според тоа, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот д-р Благица Арсовска во целост е квалификуван за избор во наставно-научно звање доцент за научно-истражувачко подрачје Медицински науки и здравство , научно-истражувачко поле Клиничка медицина (302), Традиционална кинеска медицина, во согласност со условите дефинирани во Член 166 Став 3 од Законот за Високото образование на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 82/2018).

Откако направивме увид во севкупното научно, научно-стручно и стручно творештво на д-р Благица Арсовска, увид во објавените трудови, увид во биографските податоци, ние како Комисија заклучивме дека врз основа на член 166 став 3 од Законот за Високото образование на Република Македонија во врска со Општите услови за избор во наставно-научно звање редовен професор:

1. Кандидатот д-р Благица Арсовска има научен степен доктор на науки од научната област во која се избира.
2. Кандидатот д-р Благица Арсовска има објавени преку 100 рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со Законот во последните пет години пред објавување на огласот.
3. Кандидатот д-р Благица Арсовска има учество во четири научно-истражувачки проекти.
4. Кандидатот д-р Благица Арсовска покажува способност за изведување на разни видови високообразовна дејност.
5. Кандидатот д-р Благица Арсовска има позитивна оценка од самоевалуација.
6. Со содржината на трудовите што ги достави кандидатот д-р Благица Арсовска и нејзиното работно искуство без сомнение укажуваат дека станува збор за веќе оформен научен работник со богато академско искуство.
7. Исто така, врз основа на биографските податоци на кандидатот, како и презентираните согледувања за неговите постигнувања на полето на научно-истражувачките и наставните активности (научни и стручни трудови, семинари, конференции, наставна дејност и слично) во земјата и странство – можевме да зклучиме

дека станува збор за професионално изграден кандидат со исклучителна комуникативност и успешност во извршување на работните обврски.
8. Затоа цениме дека кандидатот може со успех да ја обавува наставната дејност по група предмети од областа на медицинските науки и здравство – клиничка медицна, Традиционална Кинеска медицина, на Универзитетот Скопје, во Скопје.

Земајќи ги во предвид сите горенаведени заклучоци, Комисијата има исклучително задоволство да му предложи на **Советот на Институт за бизнис и менаџмент на Универзитетот Скопје** во Скопје, Скопје, **д-р Благица Арсовска** да ја избере во наставно-научно звање **доцент**, во научно-истражувачкото подрачје Медицински науки и Здравство, научно-истражувачко поле Клиничка медицина (302), Традиционална кинеска медицина.

Рецензентска комисија:

1. Д-р Чен Кеџи, редовен професор, претседател на комисија,с.р

2. Д-р Ши Дажуо, редовен професор, член на комисија,с.р

3. Д-р Ли Хао, редовен професор– член на комисија, с.р.

Табела 1. Рекапитулација на бројот на научните и стручните трудови на кандидатот

Вид на трудот	Пред избор во доцент	После избор во доцент	После избор во вонреден професор	Вкупно
НАУЧНИ ТРУДОВИ 1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија	98			98
2. Научни трудови објавени во зборници од меѓународни научни конференции	10			10
3. Научни трудови објавени во зборници од домашни научни конференции	25			25
4. Книги	1			1
ВКУПНО НАУЧНИ ТРУДОВИ	143			143
СТРУЧНИ ТРУДОВИ 1. Стручни трудови објавени во списанија, ревии	63			63
2. Проекти и рецензии	5			5
3. Прирачници				
ВКУПНО СТРУЧНИ ТРУДОВИ	68			
4. Други трудови	51			51
ВКУПНО НАУЧНИ И СТРУЧНИ ТРУДОВИ	213			213

Табела 2. Рекапитулација на бодовите од научните и стручните трудови на кандидатот согласно Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни и соработнички звања на УТМС

Вид на труд	Број на трудови	Бодови	Вкупно бодови
1. Научни трудови објавени во списанија со меѓународно призната рецензија (a1)	98	5	490
2. Научни трудови објавени во зборници од меѓународни научни конференции (a2)	10	2	20
3. Книги	1	2	2
ВКУПНО			512